theodor constantin
BALTHAZAR SOSEȘTE LUNI

Theodor Constantin

BALTHAZAR SOSEŞTE LUNI

roman

EDITURA MILITARĂ – 1970

Coperta: DONE STAN

PARTEA ÎNTÎI

I ... Şi totuşi spionul a trecut

Era a doua noapte de cînd pichetele fuseseră alarmate, a doua noapte de cînd trăia un sentiment ciudat de nelinişte, dar şi de puţină teamă : că s-ar putea să aibă ghinion, iar infractorul, în ciuda măsurilor sporite de pază pe care le luase, să treacă totuşi prin raionul de pază al pichetului pe care îl comanda. Da, numai în caz de mare ghinion s-ar putea întîmpla aşa ceva, şi astfel, să se facă de ruşine, tocmai acum cînd se împlineau zece ani de cînd comanda acelaşi pichet, cam „afurisit" pichet, fiindcă era cel mai izolat şi fiindcă natura parcă dinadins statornicise tocmai aici patria vînturilor, a tuturor vînturilor : şi ale celor bune, vara, şi ale celor rele, rele ca dulăii sălbăticiţi, iarna. Cu alte cuvinte, locul unde vîntul nu se astîmpăra în nici un anotimp al anului. Sau, dacă, vreodată, se întîmpla şi asemenea minune — doar pentru cîteva minute — şi era noapte, grănicerii lui, oricît de trudiţi erau, se trezeau din somn din cauza liniştii ce se instăpînea brusc, linişte nefirească, de parcă pînă şi clădirea pichetului, căpătînd dintr-o dată viaţă omenească, viaţă grănicerească, se concentra la rîndul ei, ascuţindu-şi auzul, să surprindă paşii vreunui infractor ce se apropiase pe nesimţite, cu intenţia de a trece fraudulos frontiera.

Trecuse de miezul nopţii. La pichet nu mai rămăseseră, în afară de el, comandantul, decît oamenii ce urmau a pleca, la ore diferite, în misiune. Acum dormeau cu toţii,

trudiți, nu atît din cauza oboselii, ci a așteptării, care se prelungise atîta : două nopți consecutive !...

Încordarea neliniștită îl istovise nu mai puțin și pe el și, în mod normal, acum ar fi trebuit să-și fi acordat cîteva ore de somn. Dar nu izbutea să doarmă, pe de o parte din cauza încordării, pe de alta din cauza cafelei pe care o băuse și pe care i-o trimisese în termos Ioana, nevastă-sa, după ce o anunțase la telefon că nici de data aceasta nu va dormi acasă, ci la pichet. Afară, noaptea era întunecoasă. Ieșise luna, dar o învăluiseră norii care, probabil, curînd aveau să se călătorească mai departe, fiindcă vîntul prea bătea cu putere, chiuind în horn, asemenea Crivățului iarna, deși era doar o noapte de august, călduroasă, aproape ca o noapte din luna lui Cuptor.

Era călduroasă noaptea, totuși căpitanul Codru închisese fereastra, să nu mai audă vîntul — de fapt continua să-l audă — care îl enerva și-l neliniștea. Categoric, era o noapte ticăloasă, oarbă și zgomotoasă din cauza vîntului, o noapte tare mult rîvnită de cei care intenționează să treacă fraudulos frontiera.

„Mai ales dacă începe să plouă, ce mai : o noapte ideală pentru infractori !“ își spuse căpitanul oftînd.

Telefonul sună. Ridică receptorul.

— „Porumbița“ ?

— Da, „Porumbița“. Căpitanul Codru la aparat. Cu cine vorbesc ?

— Colonel Ionașcu. Sînt la „Curcubeul“. Ce se mai aude pe la tine ?

— Liniște, tovarășe colonel.

— Dacă se întîmplă ceva, sună-mă aici.

Căpitanul Codru depuse, încet, receptorul în furcă, de parcă i-ar fi fost frică să nu se spargă. Convorbirea avu darul să-i sporească îngrijorarea. Colonelul Ionașcu era locțiitorul comandantului Marii Unități și dacă se deplasase pînă la un pichet, noaptea, — pichetul comandat de căpitanul Drumaru — aceasta confirma ceea ce bănuise cu mult mai înainte : că era vorba de un caz ieșit cu totul din comun.

În anii de cînd se afla pe frontieră, în calitate de comandant, nu pentru prima dată pichetul său era în alarmă.

Dar pentru prima dată se întîmpla să fie alertate absolut toate pichetele. Aceasta îi întărea convingerea că infractorul, respectiv spionul despre care fusese informat că va încerca să treacă eventual prin raionul său, era unul dintre cei mai periculoşi. Constatarea aceasta îl emoţionă în şi mai mare măsură. Îl emoţiona, fiindcă pichetul care va avea şansa să prindă pe spion sigur va fi felicitat şi, probabil, decorat, dar îl şi îngrijora, fiindcă în cazul în care, în ciuda măsurilor de pază sporite, spionul izbutea să treacă dincolo, consecinţele puteau fi dintre cele mai grave.

Căpitanul Codru avea încredere în calităţile morale ale grănicerilor săi. Încrederea aceasta nu se baza doar pe convingeri subiective, ci era rezultatul unor succese repurtate, recunoscute ca atare şi de către superiorii săi — motiv pentru care era apreciat ca cel mai bun comandant de pichet. Da, avea oameni tot unul şi unul, se putea bizui pe ei că nu-l vor face de ruşine, totuşi îngrijorat era. Şi cum să nu fie, de vreme ce de data asta nu era vorba de prinderea unui infractor oarecare, ci de un spion extrem de periculos.

Raionul de pază al pichetului pe care îl comanda nu se afla pe „drumul" obişnuit al acelora care încearcă să treacă fraudulos frontiera, deşi terenul era, în general, deluros. Dar, în ciuda reliefului accidentat, deci tentant pentru infractori, aceştia îl ocoleau, pe de o parte, fiindcă se zvonise că era greu de trecut, din cauza vigilenţei grănicerilor, iar pe de alta, fiindcă, tocmai datorită terenului, cam sălbatic şi nu prea ospitalier, prezenţa unui străin trezea imediat suspiciunile localnicilor, care se grăbeau să anunţe pichetul.

Cunoscînd toate acestea, în mod normal, căpitanul Codru n-ar fi trebuit să fie neliniştit. Dar, fiindcă nu era vorba de un infractor oarecare, nu izbutea să se păstreze calm.

Ajungînd la această concluzie, căpitanul Codru îşi aprinse o ţigară. Trăgînd cu sete din ea, se întrebă, de ce un spion, experimentat şi periculos, alesese, ca să fugă din ţară, o cale atît de anacronică : trecerea frauduloasă a frontierei ? Pe de altă parte, dacă spionul era cunoscut de către contraspionaj, de ce nu fusese arestat înainte de a ajunge în zona de frontieră ?

„Ceva nu-mi este clar în toată tevatura asta", își mărturisi vorbind aproape tare.

Pe urmă se gîndi la telefonul pe care îl primise de la colonelul Ionașcu. De ce îl sunase tocmai pe el ? Dar oare numai pe el îl sunase ? Chemă la telefon pichetul „Ciocîrlia". Nu, „Ciocîrlia" nu fusese deranjată de Ionașcu. Asta ce putea să însemne ? Nimic altceva decît că Ionașcu era informat că spionul va încerca să treacă prin raionul de pază al pichetului pe care îl comanda el, Codru.

„Să încerce dacă îi dă mîna !" își vorbi din nou tare.

În general, căpitanul Codru nu era superstițios. Îi era însă frică de ghinion. Mai precis, îi era frică de întîmplare. Întîmplarea jucase în viața sa, în cîteva rînduri, un rol nefast, și din cauza aceasta prinsese frică de ea. Proverbul „nu aduce anul ce aduce ceasul" și-l explica tot prin rolul pe care îl poate juca întîmplarea în viața unui om. Era o teamă irațională, recunoștea, dar nu și-o putea învinge. Și nu și-o putea învinge mai ales acum, *cînd aștepta*. E drept, oamenii aflați în serviciul de pază în ceasul acela de noapte erau tot unul și unul ; e drept, fuseseră avertizați ; e drept, cu toții erau dornici să-l aresteze pe spion ; totuși, întîmplarea este de obicei atît de stupidă ! Și apoi, era noapte, norii ascunseseră luna, vîntul sufla dintr-o direcție neprielnică — dinspre vecini spre interior — iar acela care intenționa să treacă — spionul — era un individ neobișnuit de periculos... Bine, dar și el luase măsuri speciale. Datorită acestor măsuri, paza în raionul pichetului era în mod excepțional asigurată. Nu, în nici un caz nu avea motiv să fie îngrijorat. Totuși, întîmplarea, afurisita întîmplare... Și, o clipă, i se năzări că aude pocnetul unui pistol de semnalizare. Imediat însă își dădu seama că se înșelase. Nu se auzea decît vîntul, care vuia, ca în plină iarnă.

„Dar mai potolește-te odată, blestematule !"

Și, cuprins de o furie irațională, izbi cu pumnul în masa de brad, care îi servea drept birou. Se ruși imediat și, oftînd, se lungi pe patul de campanie. Vîntul se înteți brusc și căpitanul Codru, tot ascultîndu-l, la un moment dat avu senzația că trainica clădire a pichetului este ridicată în aer și că, purtată pe sus, asemenea unui balon, plutește spre întinsul țării vecine. Era foarte plă-

cută călătoria într-un asemenea vehicul, mai plăcută decît cu avionul, fiindcă nu auzea zgomotul motoarelor, nu auzea decît vîntul care fluiera ca o reptilă uriaşă. Da, era plăcut, deocamdată era plăcut, dar nu avea să mai fie aşa în momentul în care ciudatul vehicul — pichetul — va ateriza în ţara vecină, şi grănicerii îl vor aresta, învinuindu-l de trecere frauduloasă a frontierei.

Sări în picioare. O clipă-două îl furase, de bună seamă, somnul. Acum, treaz, se bucura că pichetul se afla pe locul său. Era o bucurie puţintel cam ridicolă, dar nu se prea sinchisi, în aşa măsură se speriase în vis.

Telefonul sună din nou.

— Nimic, Codrule ?

— Nimic, tovarăşe colonel.

— Bine !... Noroc !

Aşteptarea creştea în el, ca nisipul într-o clepsidră. Poate că, totuşi, spionul nu va încerca să treacă tocmai pe la el. Se îndreptă spre uşă, hotărît. Voia să privească macheta cu relieful raionului subunităţii sale, spre a încerca să ghicească locul pe unde eventual ar putea să treacă spionul, dar, cînd ajunse la uşă, renunţă. Cunoştea pe dinafară raionul. Chiar fără să închidă ochii, îl *vedea*, într-o privire panoramică, aşa cum i se întîmplase să vadă, şi casa, şi pe ai lui atunci cînd l-a furat Dunărea, şi cînd numai puţin a lipsit să se înece. Îl trăgea curentul la adînc, el ţinea ochii deschişi, fără să-l usture, şi vedea, acolo, în apă : casa, ograda, fîntîna cu jghiabul din care tocmai se adăpa mînzul lor Roibuleţ. Înghiţea mereu apă, ştia că are să moară, dar nu se zbătea — nu-i venea în minte — fiindcă nu înceta să se mire cum de era posibil să vadă sub apă, într-o singură imagine panoramică, şi casa, şi fîntîna, şi mînzul, şi pe ai lui, şi pe domnul Tase, brutarul, şi uliţa mare a satului pe care tocmai trecea, şchiopătînd, nenea Gurău, vătăşelul. Da, pe toate le vedea, dintr-o dată şi, privindu-le, cu uimire şi duioşie, simţea cum îi dau lacrimile de părere de rău : că le vedea pentru ultima oară, fiindcă acuşi-acuşi se va îneca. (Nu se înecase. Cineva îl salvase, un pescar, parcă moş Dimofte.)

Întocmai, ca atunci, vedea acum, parcă aievea, raionul de pază al pichetului. Nu, infractorul nu va putea trece. Toate căile de acces spre fîşia arată fuseseră blocate prin

posturi de observare, abil mascate. Prin oricare din aceste căi ar încerca, sigur că avea să fie prins. Iar prin alte locuri, mai puțin accesibile, spionul putea trece numai dacă era de prin partea locului și cunoștea văile și viroagele, cu alte cuvinte, contorsionata configurație a terenului. O asemenea ipoteză era însă exclusă. Dar cine îi putea garanta că spionul nu se afla de mai multe zile în zona de frontieră și că nu trecuse dinadins pînă acum, ca să studieze în prealabil terenul și să se familiarizeze cu itinerarele patrulelor grănicerești ?

Imposibil !... Da, era imposibil ca spionul să se afle în raionul de pază al pichetului fără ca oamenii săi să nu-l fi dibuit pînă acum. Dar, chiar dacă, prin absurd, așa stăteau lucrurile, spionul tot n-a putut să-și dea seama cum anume era organizată paza raionului. Zilnic schimbase itinerarele patrulelor, locurile de pază ale posturilor fixe.

„Nu trebuie să-mi fac griji, își spuse. Am luat toate măsurile posibile ca să închid direcțiile ce ar putea favoriza deplasarea infractorului spre fîșie. Dacă va încerca pe la mine, sigur că îl vom prinde. Nu va scăpa el lui Detunatu !"

Detunatu ! Cel mai dibaci, dar și cel mai norocos dintre grănicerii pe care îi avea în subordine. Pe cei mai mulți infractori Detunatu îi prinsese. Ce mai buldog și Detunatu ăsta ! Își aminti ce impresie proastă îi făcuse Detunatu atunci cînd i-l trimisese compania. Un păsărilă molîu și cam adormit. Privirea inexpresivă a unor ochi de culoare, poate, gri ; un nas enorm ; bărbie proeminentă ; buze subțiri, care păreau și mai subțiri din cauza bărbiei, ca de vrăjitoare ; gît lung, ridicol de lung, parcă de caricatură ; picioare încălțate cu bocanci, probabil cel mai mare număr aflat în magazia de efecte a regimentului. Impresia aceasta și-o făcuse despre Detunatu în ziua în care îi fusese trimis la pichet. Dar impresia defavorabilă a fost, întrucîtva, atenuată cînd l-a auzit vorbind. Avea o voce caldă, plăcută, baritonală. Ascultîndu-l, își spusese că Detunatu avea o voce foarte potrivită de crainic la radio.

Poate că de aceea primele cuvinte pe care i le-a adresat au fost acestea :

— Cîte clase ai, Detunatu ?

— Opt, tovarăşe căpitan.

— Admiterea de ce n-ai dat-o ?

— Am dat-o, dar m-au picat.

— Se mai întîmplă.

— N-a fost nici o întîmplare, tovarăşe căpitan. N-am fost pregătit mai de loc. Dumnezeu îţi dă, dar nu-ţi vîră în traistă, spune proverbul. Eu m-am prezentat cu traista goală, sperînd că cei din Comisie îmi vor face hatîrul să mi-o umple. M-am înşelat.

Sinceritatea ostaşului îi merse la inimă şi făcu eforturi să se elibereze de impresia neplăcută pe care i-o strecurase în suflet fizicul de loc agreabil al lui Detunatu.

In zilele următoare, Detunatu deveni „bobocul cu probleme". De fapt, o singură problemă, şi nu prea importantă, dacă ţinea seama că se întîmplase ca şi alţi „boboci" să fie frămîntaţi de ea. A luat cunoştinţă de „problema lui Detunatu" în ziua în care acesta, pentru prima dată a trebuit să plece singur în serviciu :

— Îmi permiteţi să raportez, tovarăşe căpitan : Îmi este frică să plec singur în misiune.

— Dar celorlalţi cum de nu li-e frică, Detunatu ?

— Brava lor ! Mie însă mi-e frică. Ziua, mă duc şi pînă la capătul pămîntului ; dar acum, noaptea, zău, tovarăşe căpitan, că mi-e tare, tare frică.

— Dacă am înţeles bine, ţi-e frică de întuneric. Precum copiilor, Detunatu. Felicitările mele. Aşa grănicer, mai zic şi eu ! îl ironiză, neputîndu-şi inhiba iritarea. Pe urmă, regretînd, cu bunăvoinţă : Să ştii, am mai avut asemenea cazuri. Pînă la urmă, băieţii s-au obişnuit cu serviciul de noapte. Sînt sigur că şi tu te vei obişnui.

— Acelora nu li s-a întîmplat ceea ce mi s-a întîmplat mie.

— Şi, mă rog, ţie ce ţi s-a întîmplat ?

— Am să vă spun eu. Altă dată. Dacă aud ei...

Şi nu mai continuă, stînjenit.

— Înţeleg ! Ceva personal...

— Nu de asta, tovarăşe căpitan. Dar dacă vă spun acum, s-ar putea să li se facă şi lor frică.

Și arătă către grănicerii care se aflau de față.

— Bine !... Atunci ai să-mi povestești altă dată. La noapte, însă, să știi, mergem împreună în misiune.

Au plecat noaptea. L-a lăsat pe Detunatu să meargă înainte, urmîndu-l de la distanță, de la o distanță care, puțin cîte puțin, s-a mărit, încît, la un moment dat, Detunatu, ca să se încredințeze că nu fusese lăsat singur, se oprea să asculte, și nu pornea mai departe decît atunci cînd auzea pașii căpitanului, fiindcă de văzut, din cauza întunericului, în nici un caz nu-l putea vedea.

— Ei ? A mers greu ? îl întrebă cînd se întoarseră la pichet.

— Nu prea mi-a fost frică. Dar numai fiindcă vă știam pe dumneavoastră în spatele meu.

— Mîine noapte ai să pleci singur.

— Am să plec, n-am încotro !

Și oftă atît de zgomotos, încît oftatul păru mai curînd geamăt. Pe urmă, cu voce rugătoare și privindu-l cu ochii lui gri, care exprimau frică, umilință, rugăminte, parcă toate la un loc : Tovarășe căpitan, nu s-ar putea să mă trimiteți înapoi la companie ? Să raportați că mi-e frică și să trimită pe altcineva, unul care nu-i iepure ca mine. Că de frica ticăloasă ce s-a cuibărit în mine n-am să mă vindec niciodată.

— Ba ai să te vindeci, Detunatu ! Ai să te vindeci, așa cum s-au vindecat și alții.

Și, într-adevăr, Detunatu s-a vindecat. Nu dintr-o dată, bineînțeles. Dar după o lună, din iepure, cum singur se caracterizase, deveni un grănicer de nădejde, de fapt, cel mai bun dintre toți. Cel mai bun, dar și cel mai „norocos", după opinia celorlalți care, într-un fel, îl invidiau. Parcă era un făcut : cei mai mulți dintre infractorii care încercaseră să treacă frontiera prin raionul de pază al pichetului, de Detunatu fuseseră prinși. Cît de mare fusese „norocul" său o dovedea faptul că, în decurs de două luni, îi fuseseră acordate douăzeci de zile de permisie, drept recompensă pentru reținerea unor indivizi care, încercînd să fugă peste graniță, voiau de fapt să scape de răspunderea penală pentru infracțiuni comise anterior.

„Cred că nici de data asta norocul nu-l va ocoli !" își spuse căpitanul Codru, aproape convins că, în cazul în

care spionul va încerca să treacă, tot Detunatu va fi acela care avea să-l aresteze.

Telefonul sună din nou.

„Trebuie să fie tot Ionaşcu", îşi spuse ridicînd receptorul. Dar se înşela. Era Ioana, soţia lui

— Ce s-a întîmplat, Ioana ?

— Nu s-a întîmplat nimic. Dormeai cumva ?

— Numai de somn nu-mi arde mie acum. Tu de ce nu dormi ?

— Am dormit pînă mai adineaori, cînd m-am trezit din cauza visului.

— Ai visat urît ? Ce vrei ! Nu putem avea totdeauna numai vise frumoase.

— Dimpotrivă, am avut un vis foarte frumos.

— Da ? Şi ce ai visat ?

— Am visat că ne-am mutat cu casa la oraş...

— Frumos vis ! Şi în orice caz, realizabil, replică el puţin mîhnit, fiindcă înţelesese unde bate Ioana.

— Ar fi şi timpul, Marine !... Ar fi şi timpul...

— Ştii, Ioana, că nu depinde de mine, se strădui el să se păstreze calm.

— Ştiu, dragă, ştiu. Te rog, nu te enerva.

— Dar nu mă enervez, protestă el doar din vîrful buzelor, fiindcă ştia că pe Ioana niciodată nu izbutea s-o păcălească.

— Acum te las, Marine. Serviciu uşor !

— Somn uşor, Ioană !

Puse receptorul în furcă. Iritarea însă nu-i dispăru imediat. Tocmai acum îşi găsise Ioana să-i facă reproşuri Probabil că şi visul fusese doar un pretext. De fapt, ea era convinsă că el nu se zbătea în suficientă măsură să obţină mutarea la oraş

În definitiv, el îşi făcuse stagiul pe frontieră. Era timpul să fie înlocuit de altul mai tînăr. Timp de zece ani avusese parte numai de pichete izolate, adevărate sihăstrii Trei ani la graniţa de nord, şapte la acest pichet. Locuia cu familia în sat. Sat ? Oare se puteau numi sat cele cîteva aşezări ? Cîndva fusese, într-adevăr, sat. Acum, din satul de altădată nu mai rămăseseră în picioare decît douăzeci de case. Toate celelalte fuseseră dărîmate de

foştii lor proprietari, înainte de a se muta la oraş, ca să vîndă, celor interesaţi, cărămizile, materialul lemnos, tabla sau olanele de pe acoperişuri. Scăpaseră, nevătămate, doar cele douăzeci de case ce mai alcătuiau aşezarea omenească denumită, foarte potrivit, Ceaunu.

În urmă cu şapte ani, cînd s-a însurat cu Ioana, căpitanul Codru ar fi protestat dacă cineva i-ar fi spus că soţia sa nu este cea mai frumoasă femeie din regiune. Convingerea lui se datora, în primul rînd, faptului că Ioana, pînă a nu se mărita, făcuse tot ceea ce se pricepuse ca să fie băgată în seamă de el, Codru, noul comandant al pichetului, iar în al doilea, fiindcă venea de la altă frontieră aflată în codrii din nordul ţării, unde, timp de şase luni — atîta ţinea acolo iarna — rămînea izolat în munte, la pichet. Trei ani fusese comandantul acelui pichet. Trei ani de serviciu greu, fiindcă raionul pichetului era format din codri bătrîni, din scurmături, din spinări de munţi şi din prăpăstii... Da, de serviciu greu, mai ales din cauza lui Toni, a faimosului bandit Toni, de nenumărate ori încolţit de grăniceri şi de trupe M.A.I., dar tot de atîtea ori izbutind să scape, ca prin minune. Pe urmă, după ce Toni a fost împuşcat, la puţină vreme, i s-a aprobat căpitanului cererea şi a fost mutat.

Cînd a venit să locuiască în sat, aici s-a simţit fericit. I se păruse că după trei ani petrecuţi, parcă în afara lumii, în sfîrşit, reintrase în ea. Acolo, la pichetul din munte, se întîmpla să treacă şi luni fără să vadă, cu excepţia ostaşilor săi, un chip de om. În schimb, întîlnea, cînd executa controlul posturilor de pază, urşi, mistreţi, lupi, căprioare. De aceea, după ce a fost mutat şi a venit să locuiască în Ceaunu — pe atunci locuitorii lui încă nu începuseră să-l părăsească — toţi bărbaţii şi toate femeile i se păreau de o frumuseţe neasemuită. Toate femeile, dar mai frumoasă decît toate, Ioana, fetişcana cu cosiţe blonde care, în nici un caz nu se afla mereu în curte doar din întîmplare, făcîndu-şi cine ştie ce de lucru, de fiecare dată cînd el, comandantul, pleca la pichet sau cînd se înapoia de acolo.

Mai tîrziu, după ce s-au luat, Ioana i-a mărturisit:

„Știi, cînd te vedeam trecînd călare pe Zamfir, ținîndu-te în șa drept și mîndru, îmi păreai frumos ca un erou dintr-un film, și tare mult îmi doream să fii bărbatul meu".

Trecuseră de atunci șapte ani. Trecuseră repede primii cinci, mai greu ultimii doi, de cînd începuseră discuțiile cu Ioana.

— Toți pleacă, Marine. Am auzit că se mută și Drăgănescu.

— Da ? Se mută ? Unde ?

— La Onești. L-a chemat tată-său, care lucrează acolo, nu știu la ce fabrică.

— Așa se întîmplă : dacă unul ajunge la oraș, trage după el toate neamurile.

— Numai noi rămînem în văgăuna asta.

— Nu-ți place ? Doar aici te-ai născut, Ioană.

— Și cei care au plecat tot aici s-au născut. Amintește-ți cum arăta satul cînd ai venit, și cum arată astăzi.

— Mda !... Una cîte una au plecat multe familii. Dar lasă că n-au să ne apuce anii de pensie tot aici.

— Atîta ar mai lipsi. Copila crește, trebuie dată și ea la o școală mai ca lumea. Și apoi noi sîntem încă tineri. Ce, n-avem dreptul să ne trăim viața și altfel ? Aici, nici tu teatru, nici tu operă, nici tu cinematograf. Nimic decît amărîtul ăsta de radio.

— Dar filmele...

Ce-i drept însă, doar cîteodată poposea caravana și la ei în sat. Cînd se întîmpla acest eveniment, Filip, responsabilul cooperativei, se urca pe un dîmb, ducea palmele la gură și începea să strige :

„Atențiune !... Atențiune !... Deseară film".

Îl auzea întreg satul, mai exact ceea ce mai rămăsese din satul de altă dată...

Căpitanul Codru tresări, gîndurile se călătoriseră departe. Se întîmplase ceea ce se întîmpla, de altfel, foarte rar, prin meleagurile acelea. Pentru cîteva minute — știa din experiență că nu pentru mai mult — vîntul încetase brusc. Bănuia ce se petrecea dincolo, în dormitorul comun. Liniștea îi trezise pe oameni din somn și acum se foiau

sub pături. Și doar unii dintre ei abia dacă apucaseră să fure o oră de somn. Dar oare cît era ceasul? Două. Noaptea aproape trecuse; Dumnezeule, oare nici în noaptea aceasta nu avea să se întîmple nimic?

În clipa următoare, vîntul iarăși începu să sufle, iar clădirea pichetului, asemenea unei nave aeriene, să navigheze din nou prin noaptea parcă dinadins de tăciune, ca să-l favorizeze pe spion. Brusc i se făcu somn. Dar, fiindcă nu voia să doarmă, și pentru ca somnul să se sperie și să fugă, sună „Aurora". Îi răspunse căpitanul Fărcășanu.

Ce se aude la tine, Fărcășanule?

Nimic! Liniște. Dar la tine?

De asemenea.

Atunci de ce m-ai sunat?

Ca să știu cum stai.

— Acuma chiar că stau prost, fiindcă m-ai trezit din somn.

— Ai putut să dormi? se miră el.

- De ce nu?

- Fiindcă eu n-am închis un ochi.

- Treaba ta. În ceea ce mă privește, sînt engiez.

Da, ești calm! Și te invidiez.

- Apropo, m-a chemat și pe mine Ionașcu. Ascultă-mă, pînă la urmă va ieși apă de ploaie.

— Vrei să spui că spionul va trece?

- Vreau să spun că noi îl așteptăm aici, și el o s-o tulească cine știe pe unde.

- Nu cred. De altfel au fost alarmate toate pichetele...

- Dacă nu crezi, atunci lasă-mă să dorm. Mi s-a făcut din nou somn.

Te las!... Te las!... Somn ușor și iartă-mă că te-am deranjat.

Dar în clipa în care puse receptorul în furcă, telefonul sună.

- Alo! Cine-i?

Soldatul Vulpe Ilarion. Raportez: În dreptul reperului „Gălușca", am descoperit urme pe fișie.

- Ce fel de urme?

— Proaspete, tovarășe căpitan.

— Nu asta mă interesează, ci direcția. Înspre sau dinspre raionul de pază al pichetului nostru ?

— Dinspre, tovarășe căpitan.

— Mă deplasez imediat într-acolo. Trînti receptorul în furcă și murmură necăjit : Și totuși spionul a trecut ! Tocmai pe la mine și-a găsit să treacă.

II. Dispariția caporalului Detunatu

Căpitanul Codru chemă la telefon pe colonelul Ionașcu.

— Tovarășe colonel, sînt eu, căpitanul Codru. Permiteți-mi să raportez că pe fișie, în dreptul reperului „Gălușca", o patrulă a descoperit urme. Urme care duc dincolo.

— Sigur ?

Era atît de necăjit colonelul de ceea ce se întîmplase, încît mai că nu-i venea să creadă.

— Sigur, tovarășe colonel. Mă deplasez imediat la fața locului.

— O să vin și eu. Apoi, nu mustrător, ci mai curînd cu amărăciune : Nu știu ce naiba au păzit în noaptea asta oamenii tăi, Codrule.

— Ghinion, tovarășe colonel !

Dar colonelul, în orice caz, nu apucă să audă răspunsul, fiindcă în prealabil închisese.

Absurd, dar totuși aceasta era singura explicație : da, numai ghinionul făcuse, ca în ciuda măsurilor luate, spionul să treacă, fără a fi prins.

„Nici măcar Detunatu n-a izbutit să-l prindă !"

Da, nici măcar Detunatu, în ciuda instinctului său de copoi, în ciuda „norocului" său, care stîrnise de atîtea ori invidia celorlalți.

Cînd ajunse la locul unde grănicerul Vulpe Ilarion descoperise urma, căpitanul Codru era negru la față de supărare.

— Ei, Vulpe, ce-ai stabilit ?

Dar soldatul nu mai apucă să răspundă. În aceeaşi clipă, cu o frînă formidabilă, şoferul opri I.M.S.-ul. Din el coborî colonelul Ionaşcu.

Era un bărbat înalt, negricios la faţă, slab, cu mişcări suple, cu uniforma impecabil croită. Avea o privire pătrunzătoare şi o voce cam repezită, deşi nimeni dintre cei de la Marea Unitate, unde îndeplinea funcţia de locţiitor al comandantului, nu ar fi putut afirma că-l văzuse vreodată pierzîndu-şi calmul, mîniindu-se.

Căpitanul Codru se pregăti să-i raporteze, dar colonelul făcu un semn cu mîna, care sigur voia să însemne : lasă acum. Luă lanterna din mîna soldatului, o ridică deasupra capului şi cercetă cu atenţie fişia. Urmele se vedeau, distincte, pînă dincolo.

— Ciudat !... Foarte ciudat ! murmură colonelul, parcă numai pentru sine.

— Într-adevăr ciudat, fu de acord căpitanul.

Ionaşcu se uită la el cu coada ochiului.

— Dumitale ce anume ţi se pare ciudat ?

— Spionul parcă s-ar fi plimbat pe bulevard. De obicei, infractorii străbat fişia cu paşi mari, ca să lase cît mai puţine urme. Ăsta însă...

— Nu s-a grăbit de fel, de parcă era sigur că nimeni nu-l va împiedica să treacă. Şi apoi, ce mai lăboaie, ca de Guliver.

— Infractorul poartă bocanci, tovarăşe colonel, observă soldatul Vulpe.

— Bocanci, da, bocanci ! Hm ! Şi asta-i tare ciudat. Pe urmă, hotărîndu-se brusc : Haidem la pichetul tău, Codrule. Urcă în maşină.

Ajunseră în cinci minute. Ionaşcu se trînti într-un fotoliu şi rămase cîteva minute gînditor. Pe chipul lui se citea o tristeţe obosită.

— Codrule !

— Ordonaţi, tovarăşe colonel.

— Codrule, *cineva* a trecut prin raionul tău de pază.

Căpitanul oftă şi, involuntar, îşi trosni degetele.

— Din păcate a trecut, tovarăşe colonel.

— Urmele paşilor de pe fişie nu sînt ale spionului pe care am primit ordin să-l prindem cu orice preţ.

— Nu ? În cazul acesta înseamnă că n-a trecut, se bucură căpitanul.

— Nu ştiu !

— Vreţi să spuneţi că poate a trecut pe la un alt pichet ?

— Nu ! Nu asta vreau să spun.

— Atunci ?

— Urmele, căpitane, urmele... Mă obsedează... Prea dese... În aşa fel numai un nebun s-ar încumeta să traverseze fîşia. Spune-mi, Codrule, există vreun nebun în satul inclus în raionul dumitale de pază ?

— Nu există. Îi cunosc pe toţi.

— Dacă nu există, atunci ce concluzie trebuie să tragem ?

— Tovarăşe colonel, am impresia că dumneavoastră faceţi, totuşi, o legătură între cel care a trecut şi spionul pe care trebuia să-l prindem.

— Bineînţeles că fac.

— După părerea dumneavoastră, dacă n-ar exista o asemenea legătură, individul care a trecut nu s-ar fi plimbat peste fîşie, ca Vodă prin lobodă ?

— Exact. Nu s-ar fi *plimbat*.

— Vă gîndiţi cumva, că cel care a traversat fîşia l-a purtat în cîrcă pe spion ?

— Mda, aceasta ar fi o explicaţie.

Colonelul oftă şi îşi aprinse o ţigară. Fuma, privea pe fereastră şi părea că atenţia lui este absorbită de vîntul care iarăşi se înverşunase, de parcă afară ar fi fost o noapte de iarnă cu viscol.

— Tovarăşe colonel, ipoteza dumneavoastră nu pare probabilă.

— Nu ?

— Nu ! Dacă acela care a traversat fîşia a purtat în cîrcă pe altcineva, urmele ar fi trebuit să fie mai distincte. Din cauza greutăţii, arătura ar fi acum mult mai mult tasată.

— Observaţia dumitale este doar în general judicioasă, nu şi în cazul acesta concret, unul cu totul neobişnuit, Codrule.

— Vă rog să mă lămuriţi şi pe mine. Eu nu izbutesc să urmăresc raţionamentul dumneavoastră.

Tonul era respectuos, dar, în sinea sa, căpitanul cam fierbea. Pe de o parte, fiindcă nu era în stare să intuiască mecanismul de gîndire al superiorului său, pe de alta, fiindcă avea părerea că, în loc să piardă timpul cu diverse ipoteze, colonelul ar fi trebuit să acţioneze în vreun fel.

— Nu izbuteşti din cauză că n-ai avut timp să studiezi ca lumea urmele de pe fîşie.

— N-am avut, da. Sînt, totuşi, de zece ani pe frontieră, tovarăşe colonel, replică prompt căpitanul, oarecum jignit.

— N-ai avut timp, căpitane, asta-i realitatea, îşi susţinu colonelul punctul de vedere. Şi asta numai din vina mea, care te-am cărat cu mine aici, la pichet.

Căpitanul Codru înţelese că înapoia scuzei se ascundea reproşul. Constatarea aceasta îl irită din nou. Replică prompt :

— Nici dumneavoastră n-aţi avut timp suficient, tovarăşe colonel.

— Bineînţeles. Şi fiindcă nici eu şi nici dumneata n-am avut timp, fiecare dintre noi le-a citit altfel.

— Dumneavoastră în ce fel le-aţi citit, tovarăşe colonel ?

Colonelul îl privi trist, obosit şi parcă puţin-puţin cu un aer de superioritate.

— Să presupunem că un infractor olog traversează fîşia, folosindu-se de cîrje. Ei bine, urmele lăsate de cîrje ar fi mai adînci decît acele lăsate de un alt infractor, avînd aceeaşi greutate, care însă ar merge călcînd, să zicem, numai pe călcîie. Aceste urme, la rîndul lor, ar fi mai adînci decît acele lăsate de un alt infractor, avînd aceeaşi greutate, dar care ar trece peste fişie călcînd normal, cu alte cuvinte, cu toată talpa piciorului. Ce vreau să spun prin aceasta ? Că urma lăsată pe arătură este, sub raportul tasării, invers proporţională cu suprafaţa pe care se sprijină greutatea corpului. De acord ?

— Da !... Bineînţeles !...

— Dumneata ai obiectat că nu este posibil să fi trecut doi infractori, unul dintre ei ducînd în cîrcă pe celălalt, fiindcă pămîntul ar fi trebuit să fie ceva mai tasat. Aş fi întru totul de acord cu obiecţia dumitale, dacă „amprentele“ lăsate pe fişie ar fi ale cuiva cu picioare normale.

De cînd mă ştiu, încă nu mi-a fost dat să văd un om cu asemenea lăboaie. Scuză, te rog, expresia. Dumneata poate ai mai văzut ?

— Da, chiar aici la pichet. Caporalul Detunatu nu cred că are picioare mai mici ca ale infractorului.

— În cazul acesta se explică de ce ţi-a scăpat amănuntul de care ţi-am vorbit.

— Va să zică, după părerea dumneavoastră, au trecut doi infractori, unul în cîrca celuilalt.

— O ipoteză, căpitane, doar o ipoteză. Pe urmă, ca şi cînd abia acum şi-ar fi amintit : Trebuie să informez mai departe. Dumneata vezi-ţi de ale dumitale.

Căpitanul Codru ieşi. Se duse în camera unde se afla macheta cu relieful raionului subunităţii. Se aşeză mecanic pe un scaun şi cîteva minute privi absent macheta. Se simţea obosit, dintr-o dată foarte obosit. Iritarea încă nu dispăruse. Colonelul nu-i făcuse nici un fel de observaţie. Pesemne îl găsea în aşa măsură vinovat de ceea ce se întîmplase, încît considera că simpla observaţie însemna prea puţin. De altfel, el însuşi se considera nu mai puţin vinovat. Fusese avertizat că un spion periculos va încerca să treacă prin raionul său, şi iată că acesta trecuse. Ce putea să însemne aceasta ? Că oamenii lui nu-şi făcuseră datoria. Or, dacă ei nu-şi făcuseră datoria, în ultimă instanţă, însemna că el, comandantul lor, nu şi-o făcuse. Însemna că el nu se ocupase, în măsura în care ar fi trebuit, de instruirea lor.

„Totuşi am făcut tot ceea ce se impune într-o asemenea împrejurare. În definitiv, ceea ce mi s-a întîmplat mie putea să i se întîmple oricui".

Gîndul că spionul *trecuse* — şi nu numai el — metamorfoza iritarea într-o furie neputincioasă. Pe unde naiba se strecuraseră ? Închisese, sub o formă sau alta, toate drumurile ce duc spre frontieră. Ce se întîmplase oare cu oamenii lui ? „Grănicerul trebuie să vadă, dar să nu fie văzut ; să audă, dar să nu fie auzit ; să surprindă pe infractor fără să fie surprins de acesta...". În acest sens îşi instruise subordonaţii, şi fusese convins că pînă şi cei mai slabi dobîndiseră aceste deprinderi, specifice grănicereşti. Se înşelase ! În loc să vadă ei pe infractori, infractorii îi văzuseră şi se feriseră de ei. În loc să audă,

ei fuseseră auziți. Ei fuseseră surprinși în loc ca ei să surprindă. Cu toții, fără excepție, pînă și Detunatu.

Și abia acum îi veni în minte să se întrebe de ce Detunatu întîrzia, de ce încă nu se înapoiase la pichet. Ar fi trebuit să fie înapoi de cel puțin o oră. Un gînd negru îl înspăimîntă pentru cîteva clipe : Dacă în loc să-i surprindă el, Detunatu fusese surprins și lichidat de cei doi infractori ? Absurd !... Absurd !... Dar neliniștea agita spaime în el, așa cum vîntul flutură un fanion.

Cînd reveni în birou, unde îl lăsase pe colonelul Ionașcu, acesta, la fereastră, cu mîinile vîrîte în buzunare, privea bezna de afară. În așa măsură era absorbit de gînduri, încît abia mai tîrziu, întorcînd spatele ferestrei, întrebă :

— Ceva nou, căpitane ?

Avea aceeași față tristă și obosită.

— Tovarășe colonel, de cel puțin o oră caporalul Detunatu ar fi trebuit să se fi întors din serviciu.

— Caporalul Detunatu ? Acela cu picioarele mari ?

— Da, acela.

Abia acum colonelul părea că revine de departe, de foarte departe.

„Parcă ar fi dormit pînă acuma cu ochii deschiși, de-a-n picioarelea", își spuse căpitanul.

— Și dumneata cum îți explici întîrzierea caporalului ?

— Mi-e teamă să nu i se fi întîmplat o nenorocire.

Colonelul se uită la el sceptic.

— O nenorocire ? Ce fel de nenorocire ?

Întrebarea colonelului nu i se păru prea inteligentă. În definitiv, o singură nenorocire se poate întîmpla unui grănicer cînd este surprins de un spion.

— Să fi fost lichidat, tovarășe colonel.

— La asta te-ai gîndit !... Apoi după o pauză : Trimite pe cineva să-l caute.

— Tovarășe colonel, dacă îmi permiteți, m-aș duce chiar eu.

— Dacă socotești că e absolut necesar, nu am nimic împotrivă.

Absolut necesar ? Doar naiba știa ce înțelegea colonelul prin *absolut necesar*. Ciudat om colonelul. A fost

suficient să pronunțe aceste două cuvinte : *absolut necesar* ca ele să-l descumpănească, ba încă în așa măsură, încît acum nu mai știa dacă trebuia să se ducă personal după Detunatu sau să trimită pe altcineva.

— Tovarășe colonel, dacă aveți nevoie de mine — tatonă el terenul — trimit o patrulă.

— Pentru moment nu am nevoie de dumneata. Te poți duce, Codrule.

Căpitanul simți așa, de parcă brusc ar fi prins rădăcini. Voia să plece, dar nu izbutea. În orice caz, nu mai înainte de a căpăta răspuns la o întrebare care abia acum îi venise în minte.

— Tovarășe colonel, îmi permiteți...

— Ce vrei să mă întrebi ?

— Mai adineaori, cînd mi-am exprimat temerea că s-ar putea ca Detunatu să fi fost lichidat de spion, ați exclamat : *„La asta te-ai gîndit !“*. Dumneavoastră vă gîndeați că i s-a întîmplat *altceva ?*

— Nu m-am gîndit la nimic precis.

Rosti cuvintele cu un asemenea ton, încît căpitanul fu convins de contrariu.

„Mă crede un idiot !... Fără îndoială că mă crede un idiot !“ își spuse furios, grăbindu-se să iasă din birou.

Plecă de la pichet însoțit de fruntașul Păsculete, care avea în grijă cîinele de însoțire. Era neliniștit, bîntuit de presimțiri sumbre.

„Barem de s-ar lumina mai curînd !“

Încerca să se convingă că, de îndată ce se va lumina, totul va fi altfel, deși habar nu avea ce trebuia să înțeleagă prin acest „altfel“. În orice caz, noaptea exercita asupra lui un fel de vrajă, poate din cauza norilor gri, joși, încărcați cu un surplus de electricitate ce alimenta starea sa de nervozitate excesivă.

Grăbi pasul, ca să nu rămînă prea mult în urma lui Păsculete, ce ținea strîns lesa de care trăgea cîinele Chibrit, unul dintre cei mai buni cîini de urmărire aflați pe frontieră. În mod obișnuit, un cîine recunoaște o urmă pînă la o distanță de cîțiva kilometri... Chibrit, în zilele lui de glorie, a recunoscut urme pînă la fantastica distanță de 18 kilometri. Nu se mai întîmplase ca vreun alt cîine de urmărire să realizeze o asemenea perfor-

manță. De aceea, Păsculete, convins fiind că nu exista un cîine mai inteligent decît Chibrit, îi atribuise gradul de „feldmareșal", după știința lui, cel mai înalt grad: „feldmareșalul Chibrit!" Nu era o poreclă, ci un renume. Era cunoscut Chibrit la toate pichetele, de la un capăt la celălalt al frontierei: „feldmareșalul Chibrit!"

Feldmareșalul Chibrit trăgea mereu de lesă, străbătînd, probabil, același traseu pe care îl străbătuse și Detunatu din clipa în care plecase de la pichet. Mergeau de un sfert de oră — mai exact, de aproape un sfert de oră alergau în urma cîinelui — cînd, la un moment dat, ajunseră într-un loc de multe ori folosit ca fals post de pază. Odată ajunși aici, cîinele începu să dea semne de neliniște și să scîncească abia auzit.

— Ce vrea Chibrit, Păsculete? întrebă căpitanul Codru pe însoțitor.

— Tovarășe căpitan, „feldmareșalul" a descoperit o nouă urmă.

— Vrei să spui urma infractorului?

— Așa *zice* „feldmareșalul", tovarășe căpitan.

Pronunță cuvîntul „zice" cu un asemenea ton, încît ai fi putut crede că, într-adevăr, Chibrit îi șoptise lui Păsculete că descoperise o nouă urmă.

— Ce facem acum cu „feldmareșalul", tovarășe căpitan?

— Cum ce facem?

— Păi, pe ale cui urme să caute? Pe ale tovarășului caporal Detunatu sau pe ale infractorilor?

Căpitanul Codru aprinse lanterna și cercetă cu atenție terenul. Recunoscu, pe pămîntul moale, urma bocancilor de Guliver ai lui Detunatu. Dar mai descoperi și alte urme, diferite. Nici nu era de mirare, de vreme ce locul acela servea ca fals post de pîndă. Schelălăitul lui Chibrit, nerăbdarea lui dovedeau, însă, cu prisosință, că printre acele multe urme, unele erau, fără îndoială, ale infractorilor. Dar, de vreme ce aceștia tot izbutiseră să treacă, mai important era să afle ce se întîmplase cu Detunatu.

Totuși, răspunsul pe care îl dădu lui Păsculete fu mai puțin categoric:

— Dă-i lesă, să vedem ce va face Chibrit.

Chibrit doar atîta aştepta. Adulmecă în dreapta, adulmecă în stînga, pe urmă o porni glonţ, trăgînd vîrtos de lesă.

— Încetişor, „feldmareşale", încetişor, băiatule, că nu-i frumos să-l faci pe tovarăşul căpitan să alerge.

Dar Chibrit nu părea de loc dispus să ţină seama de recomandarea însoţitorului său. Trăgea, trăgea mereu de lesă, silindu-i să alerge după el.

După cîteva minute, în care timp luminase drumul cu lanterna, căpitanul ordonă lui Păsculete să se oprească.

— Ce s-a întîmplat, tovarăşe căpitan ?

— Ce zici de urmele astea ?

Pe pămîntul încă moale — plouase dimineaţa — se distingeau, aproape perfect, urme de paşi : unele uriaşe, altele obişnuite.

— Urmele astea sînt ale lui Detunatu, ce mai ! se bucură Păsculete.

— Nu se poate să fie ale lui, îl contrazise căpitanul, cu un fel de disperare de care, totuşi, nu era conştient. Nu observi nimic deosebit ?

Păsculete era neîntrecut în a citi urmele. Le cercetă cu atenţie, pe o distanţă de circa zece metri. Din felul cum se succedau, izbuti să-şi facă repede o părere.

— Ei ! insistă căpitanul.

— Eu zic aşa : Detunatu mergea înainte. După el, la circa un metru şi jumătate, venea celălalt, cine o fi fost !

— Mă, tu îl ştii surd pe Detunatu ?

— Nu, tovarăşe căpitan.

— Îl ştii cumva lunatic ?

— Da de unde !

— Atunci cum poţi afirma că infractorul l-a urmărit de aproape, la o depărtare nu mai mare de un metru şi ceva, fără ca Detunatu să prindă de veste ?

— Mare drăcovenie, tovarăşe căpitan !

— Nu-i nici o drăcovenie, Păsculete, fiindcă, în ciuda aparenţelor, urma asta nu-i a lui Detunatu.

— Atunci înseamnă că unul dintre infractori are picioare de uriaş, ca şi Detunatu ?

— Da, asta înseamnă.

— Dacă ziceți dumneavoastră...

Căpitanul Codru înțelese că Păsculete nu prea era convins. Dar parcă el însuși era absolut convins ?

— Ceva mă nedumerește, Păsculete.

— Da ? Ce anume, tovarășe căpitan.

— Purtarea lui Chibrit. Din proprie inițiativă, părăsind urma lui Detunatu, a luat urma infractorilor.

— Tovarășe căpitan, eu nu mă mir. Cîteodată, feldmareșalul e mai deștept chiar decît mine. Zău așa !

— Ce vrei să spui, Păsculete ?

— Dacă urma nu-i a lui Detunatu, atunci eu cred că Chibrit s-a gîndit așa : „Stăpînul ăsta al meu — adică eu, tovarășe căpitan — mi-a ordonat să-l caut pe tovarășul caporal Detunatu. Pe traseu am descoperit însă urma unor infractori. Acuma ce să fac ? Tovarășul caporal Detunatu e grănicer de-al nostru, pe cînd astea sînt urme de infractori. Ia să-i înhaț mai întîi pe ăștia doi, și pe urmă descopăr eu și pe tovarășul caporal Detunatu".

— Crezi tu că așa s-a gîndit Chibrit ?

— S-a gîndit, de ce să nu se gîndească ? Feldmareșalul numai după înfățișare e cîine, la minte e om adevărat, tovarășe căpitan.

— Să mergem mai departe, Păsculete !

Păsculete dădu iarăși lesă cîinelui. Mai merseră cîteva minute. Căpitanul Codru constată că traseul urmat de Chibrit era de-a dreptul uluitor. Numai cine cunoștea perfect raionul de pază al pichetului putea să aleagă un asemenea itinerar, care să-l apropie de fîșie, ocolind cu dibăcie posturile fixe și traseele patrulelor.

„Și totuși nu se poate să fie Detunatu", își spuse căpitanul, încercînd să se convingă, năpădit dintr-o dată de o spaimă care îi umezi fruntea și tîmplele.

— Ați spus ceva, tovarășe căpitan ?

— Nu !... Nimic !...

Cînd, pînă la fîșie, nu le mai rămăsese de străbătut decît maximum zece metri, brusc una din urme dispăru. Vizibile nu mai erau acum decît cele lăsate pe pămînt de bocancii uriași.

— Iote-te, domnule ! se miră Păsculete. Urmele celelalte s-au evaporat.

Păsculete nu avea habar de ipoteza colonelului Ionașcu. Dacă ar fi cunoscut-o, sigur că nu s-ar mai fi mirat.

— Ce bine ar fi fost dacă într-adevăr s-ar fi „evaporat", Păsculete !

— Ia să vedem ce va face acum „feldmareșalul". Pe urmă, către cîine : Caută, măi băiete, caută !

Fără nici un fel de ezitare, Chibrit porni după urmele uriașe ce duceau la fîșie. Odată ajuns acolo, se opri — știa că nu are voie să treacă dincolo — și, schelălăind abia auzit, se uită întrebător la Păsculete.

— Cuminte, băiete, cuminte. Ne-a scăpat, ce mai ! Nu te mai amărî, că ni-i trimit înapoi vecinii. Apoi, către căpitan : Și acum ce facem ?

— Trebuie să-l găsim pe Detunatu.

— Ai auzit, „feldmareșale" ? Caută-l pe tovarășul caporal Detunatu.

Chibrit parcă atîta așteptase. Se repezi spre fîșie. Păsculete trebui să tragă vîrtos de lesă ca să-l aducă înapoi.

— Lasă-i dracului de infractori, „feldmareșale". Acu' să mă duci la caporalul Detunatu. Ai înțeles ?

Chibrit se smuci din nou spre fîșie, dar, văzînd că și de data asta este oprit, se culcă la picioarele lui Păsculete și rămase liniștit.

În mintea lui Păsculete încolți brusc bănuiala.

- Tovarășe căpitan, ori s-a prostit, dintr-o dată, Chibrit, ori...

Dar nu mai îndrăzni să continue.

Poate că s-a prostit.

- Și acum ce facem, tovarășe căpitan ?

Ne întoarcem la pichet.

Căpitanul Godru intră în birou tocmai cînd colonelul Ionașcu își încheia convorbirea telefonică. Între timp, afară se luminase. O lumină de apă tulbure, ca Dunărea de tulbure cînd vin apele mari și cînd geamanduriie se vaită bezmetic. Înăuntru, în birou, lumina era neuniformă, formînd degradeuri mai ales pe fața colonelului.

— Nu l-ai găsit ? întrebă colonelul

Avea ochii roşii de nesomn şi oboseală. Poate că din cauza oboselii privirea ochilor săi devenise inexpresivă

— Nu l-am găsit, tovarăşe colonel.

— A dispărut !... Pur şi simplu a dispărut !...

Şi îl privi compătimitor, vag compătimitor.

— Tovarăşe colonel...

Dar acesta nu-l lăsă să continue.

— Ei, tot mai crezi că a fost lichidat de infractori ?

— Cum de aţi bănuit adevărul, tovarăşe colonel ?

— Am presupus, căpitane. N-a fost decît o deducţie logică.

— ...Şi m-aţi lăsat să plec, fără să mă puneţi în gardă.

Tonul suna a mustrare, doar a mustrare, deşi, în sinea sa, era furios. Era atît de furios, încît aproape că îl ura pe colonel. Deşi bănuise ce se întîmplase, îl lăsase să plece în căutarea lui Detunatu.

— Atunci, cînd ai plecat, n-am avut decît o vagă bănuială. După aceea însă, stînd de vorbă cu sergentul de serviciu, am aflat că Detunatu al dumitale poartă bocanci de comandă, deoarece încălţăminte pe măsura lui nu există în dotarea nici unei unităţi.

— Nu există. De aceea, cizmarul de la regiment i-a lucrat încă o pereche, de rezervă.

— Care se găseşte acum în magazia pichetului. Cînd am aflat de lucrul acesta, de la sergentul de zi, din întîmplare acelaşi care are în primire şi magazia cu efecte, i-am cerut să-mi aducă un bocanc. Şi, în timp ce dumneata căutai... cadavrul caporalului, eu m-am deplasat cu maşina pînă la fişie, să fac o mică verificare. Ei bine, căpitane, află că bocancul lui Detunatu s-a suprapus perfect urmelor de pe fîşie.

— S-a suprapus perfect ! repetă căpitanul cu un fel de disperare, deşi presimţise adevărul încă mai înainte de a-l afla de la colonel.

— Dacă nu crezi, verifică încă o dată şi dumneata.

— N-am nici o îndoială, tovarăşe colonel. Mi se pare însă că trăiesc un coşmar... Dumneavoastră nu-l cunoaşteţi pe Detunatu...

— Dumneata chiar îl cunoşti ? întrebă colonelul sceptic.

— Am crezut că-l cunosc, tovarăşe colonel.

— Te-ai înşelat amarnic, de vreme ce acum, cînd ştii ce figură ţi-a făcut, ţi se pare că trăieşti un coşmar.

— Oricare altul în locul meu s-ar fi înşelat la fel. Permiteţi-mi să v-o spun, chiar şi dumneavoastră, tovarăşe colonel.

— Poate că da. Nu te contrazic. Apoi, cu alt ton : Vorbeşte-mi despre acest Detunatu. E un tip deştept, peste media obişnuită ?

— Nu aş putea spune că e prost. Totuşi, nu excelează printr-o inteligenţă deosebită. Din punct de vedere al deprinderilor grănicereşti, Detunatu este ceea ce se înţelege prin „grănicer de frunte". Foarte conştiincios, dominat de ambiţia de a fi primul în toate. Adăugaţi la acestea extraordinara lui şansă de a descoperi infractori. Aş putea spune că ceea ce n-a izbutit să realizeze datorită inteligenţei, a reuşit printr-o voinţă vrednică de invidiat.

— Şi altceva, căpitane ?

— Altceva ?

Căpitanul constată, cu surprindere, că nu era în stare să mai adauge nimic. Dacă, de pildă, colonelul i-ar fi cerut să-l caracterizeze mai înainte de a şti ce se întîmplase cu Detunatu, ar fi fost în măsură să-i prezinte un portret complet şi nuanţat. Acum însă se simţea incapabil. Impresiile sale parcă se refereau nu la adevăratul Detunatu, ci la cineva care, de fapt, nici nu exista în realitate.

— Nu ştiu ! Sînt uluit. Nu înţeleg cum de a izbutit să-şi camufleze adevărata fire, cu atîta măiestrie.

— Cînd ţi-a fost trimis la pichet ?

— O dată cu ceilalţi. Acum un an.

— Cum îţi explici că n-a *trecut* pînă acum ? În definitiv, putea s-o facă de zeci de ori.

— Putea, desigur.

— Atunci de ce n-a făcut-o ?

— Nu ştiu !... Nu înţeleg !...

— De ce pierzi din vedere că n-a trecut singur ?

Presupunerea colonelului îl ului.

— Tovarăşe colonel, credeţi că Detunatu este şi el spion ? Detunatu ! Dacă l-aţi fi cunoscut !... Un om simplu !...

— Află, căpitane, că serviciile de informaţii au nevoie nu numai de aşi, ci şi de agenţi mărunţi, în genul lui Detunatu. De multe ori, un agent dintre aceştia mărunţi aduce foloase de nepreţuit acelora care îl plătesc. De pildă, Detunatu al dumitale. Ce, isprava lui e puţin lucru ? A facilitat doar trecerea peste graniţă a unui spion extrem de periculos.

— Tovarăşe colonel...

Nu mai continuă. Ce rost avea să-i spună că se simte de parcă ar trăi un vis urît ? I-o mai spusese.

— Detunatu ăsta e ostaşul care a primit cîteva permisii, drept recompensă pentru infractorii reţinuţi ?

— Da, tovarăşe colonel.

De data asta n-a mai fost greu să înţeleagă rostul întrebării colonelului. Întrebă, la rîndul său, aproape înspăimîntat : Credeţi că în timpul permisiilor Detunatu a divulgat secrete ?

— În treburi de natura aceasta, îţi închipui că are vreo importanţă ce cred eu sau dumneata ? Faptele au importanţă. Dar, din păcate, ele ne sînt cu desăvîrşire necunoscute. Mă refer, bineînţeles, la cele foarte importante. Altele, în schimb, sînt susceptibile de interpretări mai mult sau mai puţin juste. De pildă, de unde ştim noi că zelul lui Detunatu de a aresta infractori a fost determinat de o înaltă conştiinţă grănicerească şi nu de motive mai puţin patriotice ? Dacă a devenit „mîncător“ de infractori doar ca să obţină permisii suplimentare şi, o dată ajuns acasă, să informeze pe cineva cum merg treburile aici, la picheteie de pe frontieră ? N-ar fi posibil, căpitane ?

— Nu m-am gîndit la aşa ceva. Acuma însă ipoteza dumneavoastră nu mi se pare imposibilă.

Colonelul schiţă un zîmbet obosit, dar nu în aşa măsură de obosit încît el, căpitanul Codru, să nu sesizeze că puţin, măcar puţin, zîmbetul era ironic.

— Totuşi, nu prea eşti convins că lucrurile s-au petrecut aşa cum am presupus eu. Ai poate îndoieli că a trecut dincolo ?

— Asta nu !

— ...Ducînd în cîrcă pe celălalt ?

— Nici asta, tovarăşe colonel.

În cazul acesta, ar fi trebuit să-ţi fi pus pînă acum cel puţin două întrebări. Prima : De ce spionul a ales această frontieră ca să treacă şi nu o alta ? A doua : De ce a ales raionul dumitale de pază şi nu un altul, cel din dreapta sau cel din stînga ? Recunoaşte că nu ţi-ai pus asemenea întrebări.

— Nu mi-am pus, recunoscu, deschis, căpitanul Codru.

— Ei bine, pentru ambele întrebări nu există decît un singur răspuns : Fiindcă aici, tocmai aici, la picheţul acesta comandat de dumneata, exista omul care îl putea trece dincolo. Respectiv Detunatu.

Raţional, căpitanul era întru totul de acord cu ipoteza colonelului. Cu toate acestea, nu izbutea să alunge vechea imagine a lui Detunatu, aceea pe care el şi-o făcuse în anul de cînd îl avea în subordine, şi să adopte pe aceea impusă de argumentaţia stringent logică a superiorului său.

— Ei ? Ce părere ai ?

— Se pare că o altă explicaţie nu există, recunoscu el mai mult formal.

— Totuşi..

Căpitanul tresări şi emoţia grăbi bătăile inimii. Nu cumva colonelul ajunsese la concluzia că, *totuşi*, Detunatu nu era vinovat în măsura în care apărea la o primă şi superficială analiză ?

— Totuşi, mă întreb, de ce Detunatu s-a decis să treacă şi el ? Fiind în uniformă, riscul de a fi prins este mai mare decît al complicelui său, îmbrăcat în haine civile. Foarte ciudat, nu ? Pe urmă, imediat, parcă iluminat : De fapt, o explicaţie, o anumită explicaţie nu este exclusă : aceea că, dincolo, la vecini, şi nu departe de frontieră, îi aştepta un complice, dispus să-i ascundă şi să le faciliteze plecarea mai departe.

În clipa aceea, cineva bătu în ușă. Era sergentul de serviciu.

Tovarășe căpitan, raportez : soldatul Cătălin raportează că a descoperit alte urme pe fișie.

Alte urme ! repetă căpitanul de-a dreptul uluit. Bine !... Bine !... Du-te acum !

— La dumneata în raion, căpitane, infractorii se plimbă ca Vodă prin lobodă.

III. Diagnosticul maiorului Radu Mănăilă

Se luminase bine. Cu mașina, ajunseră în cîteva minute. Găsiră acolo, așteptîndu-i, pe soldatul Cătălin. Această altă urmă era la circa trei sute de metri depărtare de aceea descoperită în timpul nopții.

— A trecut rostogolindu-se ca un tăvălug, explică ostașul, oarecum intimidat de prezența colonelului.

Era o constatare ușor de făcut. Orice grănicer cu un stagiu doar de cîteva zile pe frontieră ar fi fost în stare să „citească" o asemenea urmă. Problema era însă alta. Tăvălugul uman trecuse dincolo sau de acolo pornise să se rostogolească înspre teritoriul nostru ? Pe poteca, paralelă cu fîșia, pe care o călcaseră toată noaptea patrulele, nu puteau fi relevate nici un fel de urme, pămîntul fiind bine bătătorit. Dar mai departe, la vreo douăzeci de metri de fîșie, căpitanul Codru descoperi urma, aproape clară, a unui bocanc de o mărime neobișnuită, cu vîrful îndreptat spre interiorul raionului său de pază.

—Priviți, tovarășe colonel, priviți ! îi atrase atenția căpitanul Codru, vorbind tare, aproape țipînd, pradă unei surescitări mult mai intense decît aceea dinainte.

Colonelul Ionașcu, temperament flegmatic, în așa măsură fu uimit de descoperirea căpitanului, încît începu să pocnească din degete, aidoma unui băiețaș, care nu are altceva mai bun de făcut.

— Tot pașii lui Detunatu al dumitale, nu-i așa ?

— Se pare că sînt ai lui, tovarășe colonel.

Colonelul porni să caute alte urme, şi le găsi, mai înspre interior.

— Ei, ce zici ?

Căpitanul ridică din umeri. Atît. Dar nu fiindcă nu-şi formase un punct de vedere, ci pentru că din nou avea sentimentul că trăieşte într-o irealitate specifică doar coşmarului.

— Nu avem nici un fel de siguranţă că urmele acestea nu sînt vechi, obiectă pînă la urmă.

—Dar nici că n-ar fi de dată recentă. De pildă, chiar din noaptea asta ?

— Nu ! fu nevoit să recunoască, oftînd, căpitanul.

—Dacă urmele sînt proaspete, înseamnă că Detunatu, după ce a făcut o scurtă plimbare pe teritoriul vecin, a revenit. Parcă spuneai că Detunatu nu-i un om prost. Aşa-i ?

— Nu-i, tovarăşe colonel.

— Totuşi, nu pare să fie nici prea deştept.

— Nu ?

— După părerea mea, nu. Gîndeşte-te ! Prima dată a trecut fişia, dincolo, cărînd pe careva în spate ; a doua oară a trecut înapoi, de data asta singur, rostogolindu-se peste arătură, ca un tăvălug. Şi la plecare, şi la întoarcere şi-a lăsat cartea de vizită : urma bocancilor săi. Ei bine, am motiv să cred că nu-i prea deştept dacă şi-a închipuit că ne vom lăsa păcăliţi de stratagema lui.

— Tovarăşe colonel, totul e atît de ciudat, încît mă întreb dacă nu cumva Detunatu şi-a pierdut minţile. Nu-i nici un dram de logică în toată întîmplarea asta. Nici un dram de logică ! repetă cu un fel de mînie în voce.

Se agăţă cu desperare de eventualitatea ca Detunatu să-şi fi pierdut minţile. Ei, da ! Un Detunatu în toate minţile, un Detunatu aşa cum îl cunoscuse el, şi aşa cum se comportase în tot timpul de cînd se afla la pichet, în nici un caz nu ar fi fost capabil să facă o asemenea ticăloşie. Şi apoi, logic vorbind, ce nevoie a avut să treacă deodată cu celălalt ? Logic, ar fi trebuit ca Detunatu doar să-l ajute pe spion să se apropie de fişie, conducîndu-l pe itinerare cît mai ferite — ceea ce, de altfel, se şi întîmplase — dar, o dată ajunşi la arătură, să-l lase să treacă

singur. Categoric, dacă Detunatu ar fi fost în toate mințile n-ar fi trecut și el, și, mai ales, nu s-ar mai fi întors după aceea.

Ajungînd la o asemenea concluzie, simți o mare ușurare.

— Tovarășe colonel, săracul Detunatu cred că a înnebunit.

Dar colonelul nu-i răspunse. Nici măcar nu se uită la el. Privea urma uriașă cu un fel de uimire amuzată, ca și cînd acum o vedea pentru prima dată. Abia ceva mai tîrziu, după ce se întoarse cu spatele în direcția de unde începea să răsară soarele, îl spuse cu o voce obosită :

— Haidem la pichet ! Apoi către ostaș : Tu, deocamdată, rămîi aici.

Se urcară în mașină. Cînd ajunseră, colonelul strigă către soldatul din foișor :

— S-a reîntors caporalul Detunatu ?

— Nu s-a întors încă, tovarășe colonel.

— N-ai observat nimic în raion, ostaș ?

— Nimic, tovarășe colonel.

— Nimic !... Mda !... Bine !... Pe urmă, cînd ajunseră din nou în birou, adresîndu-se căpitanului Codru : Trimite o patrulă de urmărire.

— După Detunatu ?

— După el, bineînțeles. De data asta cîinele îl va găsi

Păsculete transpirase de cît îl fugărise Chibrit. Și fiindcă își pierduse batista, își ștergea fața transpirată cu boneta.

— Încetișor, măi băiete, încetișor că mi-ai scos sufletul ! se ruga de cîine.

Dar Chibrit nu părea de loc dispus să dea ascultare lui Păsculete. El avea de îndeplinit o „misiune" și de fiecare dată înțelegea să și-o îndeplinească conștiincios. Cursa dura de un sfert de oră. Și iată că, la un moment dat, Chibrit se opri și începu să adulmece iarba, învîrtindu-se în cerc. Adulmeca, se uita la Păsculete, iarăși adulmeca, își arăta colții, dar de scîncit nu scîncea și nici nu lătra.

— Am înțeles „feldmareșale", am înțeles, măi băiete ! vorbi cîinelui încetișor, ridicînd piedica automatului său.

Cîinele se afla deasupra unui post de pîndă mascat, subteran. Iarba creştea acolo la fel de mare şi de frumoasă, ca de jur împrejur. Şi, cu toate acestea, sub stratul de pămînt şi de iarbă se afla o trapă, care ascundea locul de pîndă amintit. Ajungeai dedesubt printr-un gang, a cărui intrare se afla mai departe, camuflată într-un tufiş. Grănicerul de serviciu pătrundea în gang prin tufiş şi, după ce îl străbătea, ridica trapa cu întregul ei camuflaj de pămînt şi de iarbă, obţinînd un cîmp de observaţie ideal. Ascunzătoarea subterană era folosită şi ca element de surpriză în cazul reţinerii unor infractori. Luaţi sub observaţie, încă din clipa în care se furişau în raionul de pază, infractorii erau lăsaţi să pătrundă adînc în dispozitiv şi, în clipa cînd aceştia se credeau ca şi scăpaţi, trapa se ridica şi un grănicer cu automatul îndreptat asupra lor îi somo să se predea.

Trapa nu se putea ridica decît numai dinăuntru în afară. Asta o ştia şi Păsculete. Şi tocmai fiindcă o ştia, nu se putea hotărî în ce fel să procedeze. Primise ordin să-l descopere pe Detunatu. Cîinele îl descoperise. Dar oare pe el îl descoperise ? Dacă, dedesubt, se ascundea un infractor ? Imposibil ! Nici un infractor nu ar fi fost în stare să descopere intrarea în gangul subteran, decît numai în cazul cînd i-ar fi arătat-o careva dintre grăniceri. Aşa ceva însă era absolut imposibil. Pe urmă, chiar dacă, prin absurd, ar fi descoperit ascunzătoarea şi acum se afla acolo dedesubt, Chibrit s-ar fi comportat cu totul altfel. Atitudinea cîinelui era binevoitoare, se bucura parcă. Fără îndoială că îl simţise, dedesubt, pe Detunatu. Dar, în acest caz, de ce se ascunsese ? Nu cumva descoperise urma vreunui infractor şi se camuflase acolo, pentru ca, la momentul oportun, să-l ia prin surprindere ?

Trebuia să se convingă. Chemă cîinele şi se ascunse înapoia unui tufiş. Cu automatul pregătit aşteptă să vadă apărînd de undeva un infractor. Trecu un minut, apoi două, cinci. Nu se întîmplă nimic. Abia după aceea se hotărî să pătrundă în postul de pîndă subteran.

Se strecură în gang, pregătit să facă faţă oricărei surprize. Înaintă cu multă precauţie. La un moment dat, în

zgomot ciudat ajunse pînă la urechile lui. Un zgomot care parcă aducea a mîrîit. Era ca şi cum acolo, la capătul gangului, un cîine, simţindu-i prezenţa, mîrîia gata să se repeadă asupra lui. Păsculete se opri să asculte. Da, părea un mîrîit, sau mai curînd ceva care aducea a mîrîit... Mai făcu vreo cîţiva paşi şi din nou se opri să asculte. Abia acum se dumiri. Nu era vorba de nici un mîrîit. La capătul gangului cineva dormea şi sforăia cumplit.

„Păi aşa sforăie numai Detunatu", îşi spuse înaintînd acum fără nici o grijă. Cînd ajunse exact sub chepeng, se împiedică de picioarele caporalului, care se culcase de-a dreptul pe pămînt. Păsculete săltă chepengul. Lumina zilei pătrunse în adăpost. Detunatu însă continua să doarmă. Atîta doar că acum încetase să mai sforăie. Dar nici lumina şi nici lătratul lui Chibrit — care, culcat pe burtă, la marginea deschizăturii, privea în jos şi, ca să-şi exprime bucuria că-şi regăseşte stăpînul, lătra — nu-l treziră.

— Tovarăşe caporal, treziţi-vă !

Detunatu deschise ochii — nişte ochi tulburi, roşii, inexpresivi — dar îi închise din nou imediat, rostogolindu-se pe toboganul somnului.

— Tovarăşe caporal, haide, treziţi-vă !

Şi Păsculete, oarecum plictisit, îl scutură violent de braţ.

Detunatu deschise ochii. Ochi, mai întîi, ca de pe altă lume. Pe urmă, ei exprimară spaimă. Se părea că pe Detunatu îl speria Chibrit care, dintr-un motiv numai de el cunoscut, lătra de-adevăratelea. După aceea, ochii exprimară mirare. O expresie de mare mirare se întipări şi pe chipul caporalului. Privea cîinele, privea pe Păsculete, şi mirarea continua să-i stăruie în ochi şi pe chip, chip palid şi obosit. În sfîrşit, se ridică în capul oaselor, continuînd să se uite parcă prostit la Păsculete.

— Ce vă veni să soiliţi aici, tovarăşe caporal ? întrebă Păsculete, fără voie impresionat de privirea uimită, vag rătăcită a caporalului. Haide, ridicaţi-vă să mergem la pachet. Ne aşteaptă tovarăşul căpitan şi un tovarăş colonel, nu ştiu de pe unde o fi.

Dar Detunatu nu reacționă în nici un fel. Se uita la Păsculete, ca și cînd n-ar fi înțeles nici măcar un cuvînt din ceea ce-i spusese. Abia după cîteva clipe, întrebă :

— Unde dracu mă aflu ?

— Nu cumva azi noapte v-ați întîlnit cu niscai iele, și ați rămas prost de cap ?

— Tu cine ești ?

— Cum, nu mă recunoașteți ? Eu sînt Păsculete. Dumnealui e Chibrit „feldmareșalul". Chiar nu ne recunoașteți, tovarășe caporal ?

Detunatu duse palma la frunte, dar, făcînd acest gest, lovi cu cotul patul automatului a cărui curea și-o petrecuse pe după gît. Tresări și, apucînd arma delicat, cu ambele mîini, de țeavă și de pat, și-o aduse în dreptul ochilor. O privi cu mare uimire. Lui Păsculete i se păru că Detunatu abia acum lua cunoștință că purta bocanci, că era îmbrăcat într-o uniformă, cu alte cuvinte, i se păru că Detunatu abia acum lua cunoștință de sine.

— Tovarășe caporal, haidem la pichet ! îi vorbi Păsculete cu blîndețe.

Nu înțelegea ce se întîmpla cu Detunatu, dar își dădea seama că ceva nu era în ordine.

— Cu cine vorbești ? întrebă Detunatu.

— Cum cu cine ? Cu dumneata, că doar altcineva nu mai este aici.

Detunatu se uită lung, lung la el, cu un aer de suferință, pe urmă, rezemîndu-se cu spatele de parapet, închise ochii.

Păsculete înțelese că altceva nu-i mai rămînea de făcut. Situația îl depășea. Scoase pistolul de semnalizare și semnalizează cu o rachetă albastră.

În biroul în care fu introdus Detunatu, cîteva ore mai tîrziu, în afară de colonelul Ionașcu, se mai aflau colonelul Cantemir, tot de la Marea Unitate și un civil cu părul grizonat pe la tîmple, care stătea mai deoparte, lîngă o măsuță.

Civilul care abia sosise era maiorul Radu Mănăilă din Consiliul Securității Statului, și de venirea sa fusese anun-

tat, telefonic, de către Comandantul Trupelor de Graniceri, colonelul Cantemir.

— Ascultă, Detunatu ! Rolul pe care încerci să-l joci nu te prinde. Te sfătuiesc, spre binele tău, se mărturisești adevărul.

Vorbise colonelul Cantemir, care conducea ancheta.

— Adevărul ? murmură Detunatu, parcă numai pentru sine. Se uită, pe rînd, mai întîi la cel care îi vorbise, apoi la colonelul Ionașcu și, în fine, la maiorul Mănăilă care, din colțul retras unde se afla, privea pe fereastră, pe urmă își pironi privirile în pămînt, și nu mai deschise gura.

— Va să zică nu vrei să-mi urmezi sfatul...

— Detunatu sînt eu. Așa ziceți dumneavoastră. Și la pichet, un tovarăș căpitan tot așa mă striga. Grănicerii la fel. Spuneau ei că mă mai cheamă și Miron. Adică, eu aș fi Detunatu Miron și aș avea gradul de caporal. Mare minune ! Dacă spuneți și dumneavoastră, pe semne că sînt, într-adevăr, caporalul Detunatu Miron. Dar eu nu mă știu așa.

— Dar cum te *știi* ? Întrebă colonelul Ionașcu.

— Nu mă știu în nici un fel. Nu știu cine sînt. Pe urmă, cu o voce aproape deznădăjduită : Dar, dacă eu sînt Detunatu Miron, de ce nu-mi amintesc ?

— Cine te poate crede că nu-ți amintești ? Cine ? întrebă colonelul Cantemir. Nu-ți dai seama că nu are nici un rost să faci pe măscăriciul ? Că de prostit tot nu ne poți prosti.

— Dar de ce să vă prostesc ? Că doar nu v-am văzut niciodată... Nu vă știu...

— Fiindcă știi că va trebui să dai socoteala de faptele tale.

— Dar ce am făcut, pentru numele lui Dumnezeu ?

— Ai ajutat unui infractor să treacă frontiera.

— Eu ?

— Tu ! L-ai cărat în spate peste fișie.

— Peste care fișie ?

— Nu te juca, omule, cu focul! Adică, vrei să ne faci că credem că tu habar n-ai că este vorba de fîşia arată care ne desparte de frontiera vecină?

— Am cărat în spate pe cineva!... Nu-mi amintesc să fi cărat în spate pe nimeni.

— Atunci, poate, l-ai transportat dincolo, purtîndu-l în braţe?

— Nu-mi amintesc să fi cărat pe careva în braţe, tovarăşe colonel.

— Pesemne, nu-ţi aminteşti nici că, pe urmă, te-ai întors prin alt loc, rostogolindu-te peste arătură, ca să nu laşi urme?

— Nu!... Zău că nu!

— Şi nici că, după aceea, te-ai culcat în postul de pîndă subteran?

— Dumnezeule, cum să vă fac să mă credeţi că nu-mi amintesc nimic, nimic?

— Bine, nu-ţi aminteşti nimic din ceea ce noi te-am întrebat. Dar atunci ce anume îţi aminteşti?

Cel care vorbise era maiorul Radu Mănăilă[1]. Vocea caldă, baritonală, tonul cu care fură rostite cuvintele, — toate acestea avură asupra lui Detunatu un efect liniştitor. Se întoarse, cu scaun cu tot, în direcţia în care se afla civilul, ca să-l vadă mai bine.

— N-am înţeles întrebarea, domnule. Vreţi să ma mai întrebaţi încă o dată?

Maiorul repetă întrebarea. Era evident că Detunatu făcea eforturi să înţeleagă.

— Acum ai înţeles?

— Am înţeles... Dar nu-mi amintesc absolut nimic.

— Chiar nimic, nimic? Asta nu se poate. Ia încearcă! Poate că, totuşi, ceva îţi aminteşti.

Da, nu încăpea nici o îndoială că Detunatu făcea sforţări disperate să-şi amintească.

— Îmi amintesc... Nu-mi amintesc nimic! Îmi amintesc, da, că am visat.

[1] Maiorul Radu — Ducu Mănăilă — este cunoscut cititorilor din romanele: „Fiul lui Monte Cristo", „Căpitanul de cursă lungă", „Doamna în mov" (*N. A.*)

— Cînd ?

— Nu știu. Poate azi noapte.

— Ce-ai visat ?

— L-am visat pe tata.

— Da ? se prefăcu maiorul interesat. Și cum l-ai visat pe tatăl dumitale ?

— Se făcea că... Se făcea că... Degeaba, nu-mi amintesc de fel cum l-am visat. Știu, însă, că a fost un vis urît. Tare m-am speriat. Asta îmi amintesc, da : că m-am speriat foarte tare de ceea ce s-a întîmplat în vis.

— Dar ce s-a întîmplat ?

— V-am spus că nu-mi amintesc.

— Da, mi-ai spus. Altceva ce-ți mai amintești ? De pildă, ce ai făcut aseară ?

— Vă rog să mă credeți, mă simt așa de parcă m-aș fi născut în clipa cînd m-a trezit din somn grănicerul acela, cum l-o fi chemînd. Dacă ziceți dumneavoastră, trebuie că a existat un *ieri* și pentru mine. Dar eu nu-mi amintesc. Eu parcă m-am născut astăzi, cum v-am mai spus, domnule.

— Să-ți ajutăm noi să-ți amintești. Vrei ?

— Vă rog. Ce n-aș da să-mi pot aminti !

— Aseară, de pildă, pichetul vostru era în alarmă.

— Care pichet ?

— Acela unde ai fost dus azi de dimineață, se amestecă în discuție colonelul Ionașcu.

— Asta înseamnă că eram grănicer la pichetul acela ?

—Ești !... Încă ești. Pe urmă, către maiorul Mănăilă : Dar continuați. V-am întrerupt.

Maiorul preluă conducerea anchetei.

— Poate îți amintești că erați în alarmă de două nopți, fiindcă trebuia să prindeți un infractor periculos...

— Și eu ce-am făcut ? întrebă repede Detunatu.

— Dumneata ai cerut voie de la comandantul dumitale să pleci patrulă în raion. Sperai să-l arestezi pe infractor.

—Eu ?

— Dumneata.

— Parcă mi-ați spune o poveste. Apoi cu un fel de disperare : Dacă s-au întîmplat cu adevărat toate astea, de ce nu-mi amintesc și eu ?

— Poate nu vrei să-ţi aminteşti ?

— Vreţi să spuneţi că mint ?

— Nu ! Pur şi simplu, nu vrei să-ţi aminteşti.

Detunatu se uită cu neîncredere la el.

— Asta chiar că n-o înţeleg. Şi, mă rog, de ce să nu vreau a-mi aminti ?

— Nu în mod intenţionat nu vrei să-ţi aminteşti. Cînd spui : Nu pot să-mi amintesc, eşti de bună credinţă. De aceea, poate că ar fi trebuit să spun că ţi-e teamă să-ţi aminteşti.

Detunatu se uită la el cu nişte ochi mari, uimiţi.

— Nu înţeleg de ce mi-ar fi teamă să-mi amintesc. Vă rog, explicăţi-mi dumneavoastră.

Să-i explice ? Ca să-i explice, ar fi însemnat să-i vorbească despre inconştient, acel misterios necunoscut ce se ascunde în fiecare din noi, după unii, neîndurătorul dictator al destinului nostru.

— Poate că, azi noapte, ai făcut ceva de care ţi-e frică să-ţi aminteşti ?

— Ce Dumnezeu să fi făcut, atît de rău, ca să-mi fie frică să-mi amintesc ?

Din nou colonelul Cantemir interveni în discuţie.

— Ceea ce, de fapt, ai făcut, Detunatu. Ai ajutat un infractor să treacă frontiera. Mai mult, ai trecut şi tu. Iată ceea ce, eventual, nu vrei să-ţi aminteşti, ceea ce îţi este neplăcut să-ţi aminteşti. Tu, un grănicer, tu care ai jurat să păzeşti frontiera de stat a patriei, ţi-ai călcat jurămîntul, făcînd scăpat un infractor foarte, foarte periculos. Un spion.

Detunatu se uită din nou la fiecare, pe rînd, pe urmă oftă şi replică, vorbind cu o voce care parcă suna a mustrare :

— Dacă am făcut eu o asemenea ticăloşie ar trebui să mă împuşcaţi. Pe urmă, imediat, îşi prinse capul în palme şi murmură pentru sine, categoric numai pentru sine, ca şi cînd uitase unde se afla : Ce se petrece cu mine, Dumnezeule, ce se petrece cu mine ?

— Eşti obosit ! îl compătimi maiorul Mănăilă.

— Nu ştiu dacă sînt obosit. Mi-e însă greaţă. Mi-e tare greaţă.

În clipa următoare se întîmplă ceva care, numai datorită prezenței de spirit a maiorului Mănăilă, nu se soldă cu un deznodămînt tragic : Detunatu, ca și cînd dintr-o dată și-ar fi pierdut mințile, se repezi la fereastră și, încălecînd pervazul, fu gata să se arunce de la înălțimea celui de-al doilea etaj al clădirii Comandamentului Marii Unități, unde avea loc anchetarea lui.

Prompt în reacții, maiorul Mănăilă se repezi și-l trase înapoi în birou.

— Ești obosit, Detunatu, îi vorbi cu blîndețe. După ce te vei odihni, vei vedea altfel lucrurile.

De două minute Detunatu părăsise biroul. De două minute tăceau toți trei. Ionașcu și Cantemir așteptau ca maiorul Mănăilă să vorbească, în ultimă instanță, să se explice. Ei, fiindcă nu știau ceea ce știa maiorul Mănăila, erau convinși de vinovăția lui Detunatu, și indignați că acesta încercase să-i ducă de nas. De aceea, nu-și puteau explica atitudinea reprezentantului Consiliului Securității față de Detunatu, mai mult decît binevoitoare.

La rîndul său, maiorul Mănăilă, simțindu-se dator față de ei cu o explicație, făcu ceea ce ei abia așteptau : luă primul cuvîntul.

— Se pare că Detunatu a suferit un șoc.

— Șoc ? se îndoi colonelul Ionașcu. Părerea mea este că simulează.

— Și dumneavoastră sînteți de aceeași părere, tovarășe colonel Cantemir ?

Acesta ridică din umeri :

— Un răspuns categoric nu m-aș încumeta să vă dau. Vreau însă să vă spun, că în ceea ce mă privește, absolut în toate împrejurările, oricît de stranii, oricît de neobișnuite ar părea ele, nu pot face abstracție de logică. De aceea, logic vorbind, tovarășe maior, presupunerea dumneavoastră că Detunatu a suferit un șoc nu mi se pare că se susține.

— Nu ? se miră maiorul.

— Dumneavoastră pretindeți că a suferit un șoc. Cînd a plecat de la pichet era, ca să spun așa, sănătos tun, și tare nerăbdător să „înhațe" pe infractorul, din pricina

caruia de două nopți pichetul se afla în alertă. Țin să vă informez că, inițial, comandantul lui, căpitanul Codru, n-a vrut să-l lase să plece, de unul singur. Pînă la urmă, l-a învoit, în speranța că șansa extraordinară, care în atîtea rînduri îi surîsese caporalului, nu-l va părăsi tocmai de data asta, cînd miza era atît de mare. Va să zică, pleacă de la pichet hotărît să-l înhațe pe infractor, dispare și, cînd îl regăsim, constatăm că a suferit un șoc. Un șoc atît de teribil, încît, sub influența acestuia, comite niște ticăloșii grave, pentru care merită să înfunde închisoarea, și încă pe mulți ani. Șoc ! Tovarășul colonel Ionașcu are dreptate. E greu, e aproape imposibil de acceptat ipoteza șocului, fiindcă un om care a suferit un șoc nu se comportă așa cum s-a comportat Detunatu.

— Va să zică dumneavoastră excludeți, în mod categoric, ipoteza șocului ! conchise maiorul, și din felul cum pronunță cuvintele, se cunoștea că-i părea tare rău. Dar, dacă ați accepta ipoteza mea, și numai pentru moment, după părerea dumneavoastră, ce anume ar fi putut să-i provoace un asemenea șoc ?

Se uită, pe rînd, la amîndoi, ceea ce însemna că întrebarea era adresată amîndurora.

— Tocmai aceasta este cauza pentru care exclud ipoteza șocului : nu văd motivul care să-i fi provocat șocul, și încă unul cu consecințe atît de grave : pierderea totală a personalității.

Dînd această explicație, colonelul Cantemir simți nevoia să-și umezească buzele.

— Și dumneavoastră ? se adresă maiorul colonelului Ionașcu.

— Teoretic vorbind, este posibil ca Detunatu să fi suferit un șoc. Dumneavoastră însă vreți să știți ce anume i l-a putut provoca. Din cele ce am citit, șocuri urmate de pierderea memoriei s-au întîmplat în timpul războiului, în urma unor răni la cap, ori în timpul unor puternice bombardamente de artilerie sau de aviație. După știința mea, azi noapte nu a avut loc nici un fel de bombardament. Iar în ceea ce privește pe Detunatu, așa cum ați putut singur constata, nimeni n-a atentat la integritatea sa corporală, conchise colonelul Ionașcu, nu fără o vagă intenție ironică.

— În concluzie, nici dumneavoastră nu sînteţi de părere că a existat un motiv real, care ar putea să explice eventualul şoc.

— Sincer vorbind, nu, tovarăşe maior.

— Totuşi, comportamentul lui Detunatu e straniu. De pildă, de ce a trecut dincolo împreună cu spionul şi, mai ales, de ce s-a mai întors ?

—Fiindcă *misiunea* lui Detunatu a fost să-l treacă pe spion dincolo, nu să şi rămînă acolo. El s-a reîntors din ordin, fiindcă prezenţa lui în ţară probabil este considerată, de către cei de care ascultă, încă necesară.

— Vreţi să spuneţi că Detunatu face şi el parte dintr-o reţea ?

— Da, asta vreau să spun, tovarăşe maior, recunoscu Ionaşcu, fără nici o clipă de ezitare.

Maiorul, care părea preocupat să rupă o foaie de hîrtie în pătrăţele mici, nu răspunse decît după ce operaţia fu îndeplinită cu multă conştiinciozitate.

— Vă rog să-mi permiteţi să vă atrag atenţia că explicaţia dumneavoastră nu răstoarnă obiecţiunea pe care am ridicat-o : De ce Detunatu a *trecut,* la rîndul său frontiera ? În mod normal ar fi trebuit să-l conducă pe spion numai pînă la fişie — pe calea cea mai ferită, ca să evite surprizele — dar, o dată ajunşi acolo cu bine, să-l lase să treacă singur. Logic vorbind, orice om normal aşa ar fi procedat. Detunatu însă a trecut frontiera printr-un loc, şi s-a întors prin altul. De ce ?

— Din calcul, veni prompt răspunsul colonelului Ionaşcu. Şi am să mă explic imediat. Să presupunem că Detunatu nu trecea şi el frontiera. La puţină vreme după aceea, patrula de control a fişiei ar fi descoperit urmele pe arătură. Ce-ar fi urmat ? Alarmarea grănicerilor din ţara vecină şi, în scurt timp, capturarea infractorului. Deci o tentativă eşuată. Spionul, care trebuia să treacă, voia însă să meargă mai mult sau mai puţin la sigur.

— Cum, adică, la sigur ? întrebă maiorul.

— Adică, să aibă siguranţa, cel puţin relativă, că datorită ajutorului primit din partea lui Detunatu nu va fi prins de grănicerii vecini imediat după trecerea cu succes

a frontierei noastre. Cu alte cuvinte, avea nevoie de un om cu o experienţă bogată în paza frontierei, ca să-l ajute să se descurce şi după ce avea să ajungă dincolo.

— Adică de Detunatu ?

— Da, de Detunatu. Aceasta ar fi una din explicaţii.

— Mai există şi alta ?

— După mine, da ! Oare, de ce Detunatu l-a trecut pe celălalt în cîrcă ? Pur şi simplu ca să ne inducă în eroare ? Da, ca să ne inducă în eroare, ca să ne facă să credem că a trecut singur şi că, ceva mai tîrziu, s-a întors tot singur. A procedat astfel, scontînd pe factorul psihologic. A sperat, că atunci cînd vom descoperi că el, Detunatu, caporal şi unul din cei mai destoinici grăniceri, a trecut frontiera, ca să facă o scurtă plimbare pe teritoriul ţării vecine, pentru ca apoi să se întoarcă şi să se ducă să se culce într-un post de pîndă mascat, vom crede tocmai ceea ce presupuneţi dumneavoastră, tovarăşe maior : că a suferit un şoc !

— Vreţi să spuneţi că a făcut totul în mod deliberat, cu scopul de a-l acoperi pe spion ?

— Vi se pare explicaţia mea chiar atît de incredibilă ?

— Dacă am înţeles bine, Ionaşcule — ceru lămuriri colonelul Cantemir — dumneata eşti de părere că absurdul din comportamentul lui Detunatu — trecerea frontierei, revenirea, somnul în postul de pîndă subteran — a fost „lucrat“ de caporal cu intenţia de a acoperi fuga celuilalt.

— Da, cu această intenţie, dar şi cu aceea de a se sustrage oricărei responsabilităţi, ţinu să mai precizeze colonelul Ionaşcu. Un om „şocat“ nu poate fi pedepsit pentru faptele sale iresponsabile.

— Dacă Detunatu simulează, de ce a încercat mai adineaori să se sinucidă ? întrebă maiorul Mănăilă.

— Explicaţia e simplă, tovarăşe maior, îşi susţinu punctul de vedere colonelul Ionaşcu. Văzîndu-se recunoscut, pentru a nu fi nevoit să divulge ceea ce i s-a interzis, a preferat să-şi pună capăt zilelor.

— Dacă nu cumva a simulat şi de data asta, îl susţinu colonelul Cantemir. A scontat pe faptul, că mai înainte de a apuca să sară pe fereastră, careva dintre noi va interveni, şi-l va împiedica.

— Dar, probabil, pe tovarășul maior explicațiile noastre nu-l satisfac, insinuă colonelul Ionașcu.

Maiorul Mănăilă nu răspunse. Logic, explicațiile lor erau tentante. Numai că el știa ceea ce ei habar nu aveau în legătură cu Balthazar.

— Explicațiile dumneavoastră nu sînt în nici un caz lipsite de logică.

— Totuși, rămîneți pe mai departe convins că Detunatu a suferit un șoc, îl sili să se pronunțe colonelul Ionașcu.

— Firește.

— Bine, dar tot ceea ce am aflat în legătură cu întîmplările de azi-noapte infirmă convingerea dumneavoastră.

— Știu și eu ?

— Atunci, înseamnă că aveți argumente în plus.

— Nu !

Cîteva clipe tăcură toți trei. Discuția o reluă colonelul Ionașcu :

— Sînteți o fire foarte voluntară, tovarășe maior Mănăilă.

— Cred că ați vrut să spuneți că sînt tare încăpățînat. Nu-i așa ?

— Nu vă supărați, dar am această impresie.

— Nu mă supăr de loc. Într-adevăr, sînt cam încăpățînat. Să știți, însă, că de multe ori încăpățînarea mi-a fost de mare folos.

— Va să zică, împărtășim puncte de vedere diametral opuse. Dumneavoastră sînteți convins că Detunatu a fost șocat, iar noi doi, că simulează. Ar trebui ca un specialist să se pronunțe de partea cui este dreptatea ?

— Specialistul probabil ar confirma „diagnosticul" meu de nespecialist : că Detunatu a fost șocat, și ar opina ca Detunatu să fie trimis înapoi la pichet.

— Glumiți ?

— De loc ! Asta este părerea mea sinceră. Reintrînd în activitatea de fiecare zi, nu-i exclus ca băiatul să-și revină și să-și aducă aminte ceea ce acum a uitat.

Telefonul sună. Colonelul Cantemir ridică receptorul. După ce ascultă cîteva clipe întrebă pe maiorul Mănăilă :

La poartă se află un căpitan de la dumneavoastră. Doriți să-l vedeți imediat ?

— Bineînțeles. Chiar îl așteptam.

— Atunci am să dau ordin ofițerului de serviciu să-i conducă aici.

Cîteva minute mai tîrziu, căpitanul Bogdan Tudoraşcu intră în birou, salutînd pe cei prezenți, cum se spune „după grade şi contingente". Pe urmă, scoase dintr-o servietă un ordin, emanînd de la Comandantul Trupelor de Grăniceri, care îl autoriza să se deplaseze în zona de frontieră.

După ce îl parcurse cu privirea, în fugă, pasîndu-l colegului său, colonelul Cantemir se adresă amabil căpitanului:

— În regulă. Vă dăm un ofițer care să vă însoțească. Spuneți-mi, cînd vreți să plecați?

— Cît mai repede posibil. Să zicem peste o oră.

— De acord. Peste o oră, un ofițer vă va conduce la pichetul căpitanului Codru.

— Așa îl cheamă pe comandantul pichetului?

— Îl cunoașteți cumva?

— Formidabilă întîmplare! se bucură Bogdan Tudoraşcu. Păi căpitanul Codru mi-a fost comandant de pichet. Fiindcă stagiul militar l-am făcut la grăniceri.

— În cazul acesta revederea va constitui pentru amîndoi un prilej de bucurie.

Căpitanul Bogdan Tudoraşcu era la volan. În dreapta sa, maiorul Mănăilă privea distrat mulțimea care, în ciuda căldurii excesive, popula străzile din centrul orașului. Deși se aflau în mașină de aproximativ zece minute, tăceau amîndoi.

— L-ai văzut, bătrîne? se hotărî, pînă în cele din urmă, Bogdan să-l întrebe pe maior, șeful, dar în același timp vechiul său prieten. Ce părere ți-a făcut caporalul?

— Greu de spus, dragă Bogdane, fiindcă a suferit un șoc. A uitat nu numai ceea ce i s-a întîmplat, dar nu-și amintește cine este și cum îl cheamă.

— Iordane?

— De loc.

Și-i povesti ceea ce cititorii cunosc din relatările de pînă acum.

— Trebuie să credem că „șocul" lui Detunatu se datorește lui Balthazar?

— Nu știu !

— Balthazar ăsta e om sau drac, bătrîne ?

— Dacă era drac, îl afumam cu tămîie și scăpam de el.

— Într-un fel am scăpat, de vreme ce a trecut dincolo.

Maiorul oftă, dar nu răspunse. Bogdan se uită la el bănuitor.

— De cînd lucrăm noi împreună, Ducule ?

— Sînt niște ani, răspunse acesta evaziv.

— Ei bine, în anii aceștia m-am obișnuit să-ți „dibăcesc" gîndurile, trebuie s-o recunoști.

— O recunosc, bineînțeles.

— De data asta, taie-mă, spînzură-mă, nu izbutesc, și pace.

— Bogdane, băiete, n-ai ce să dibăcești, fiindcă deocamdată n-am gînduri de nici un fel. Mă găsesc în situația filozofului care a spus : Știu că nu știu nimic !

Deși strada era pustie, Bogdan puse brusc o frînă, încît numai puțin a lipsit ca Ducu să-și strivească nasul de parbriz.

— Ce te-a găsit, măi zăbăucule ? îl certă Ducu, mai în glumă mai în serios.

Bogdan, rezemîndu-și cotul mîinii stîngi pe volan, se întoarse cu fața către el :

— Spune-mi, crezi că deplasarea mea la pichet va contribui în vreun fel să-ți vină niște gînduri, acelea după care tînjește sufletul tău însetat de certitudini ?

— Nu știu ! În orice caz, faptul că-l cunoști pe comandantul pichetului constituie o oarecare speranță.

— Am să-mi dau toată silința. Unde să te las ?

— La hotel.

— În regulă.

IV. Căpitanul Bogdan Tudoraşcu îşi aminteşte

Fiatul lui Bogdan gonea pe şoseaua care urca, cobora, pe urmă iarăşi urca şi iarăşi cobora, şerpuind numai printre vii, bogate în rod : cu ciorchini uriaşi cît ugerele, cu boabele mari cît măslinele. În dreapta, în stînga, cît vedeai cu ochii, plutoane, companii şi batalioane de butuci de viţă de vie, într-o aliniere perfectă, ca nişte regimente înainte de începerea paradei.

Bogdan conducea cu atenţia întrucîtva distrată şi, în sinea sa, se felicita că însoţitorul pe care i-l dăduseră de la Marea Unitate nu era de loc vorbăreţ. Se prezentase — „căpitanul Tătaru" — şi, cu toate că de atunci trecuseră două ore, nu rostise, cu totul, nici zece cuvinte. Numele i se potrivea de minune, fiindcă, nu încăpea nici o îndoială, că înfăţişarea mongoloidă a chipului său se datora unei cantităţi substanţiale de sînge tătăresc. La dreapta sa, căpitanul Tătaru privea, indiferent, peisajul, şi nu se simţea de loc obligat să întreţină cu el, ofiţerul securist, o conversaţie, nu din lipsă de politeţe, ci fiindcă părea a fi un timid.

Bogdan, dorind să guste din plin plăcerea „deplasării", evita să se gîndească la Balthazar. Şi fiindcă voia, cu tot dinadinsul să se deconecteze, se străduia să se entuziasmeze de peisajul care, atunci cînd maşina nu gonea printre vii, îi apărea monoton şi arid, sau să se amuze de cotiguţele cu două roţi, trase de măgăruşi piperniciţi, în care dormita vreun tătar bătrîn sau vreo tătăroaică grasă şi, în ciuda căldurii, înfofolită, ceea ce o făcea să semene cu o curcă.

Era cald, soarele dogorea nemilos şi, la cîţiva paşi înaintea parbrizului, aerul juca menèle şi geamparale. El nu-l vedea jucînd, dar şi-l închipuia. În schimb, sigur îl vedea căpitanul Tătaru, fiindcă acum ochii acestuia oglindeau un fel de încîntare transfigurată.

I se făcuse foame, dar mai ales sete. Şi, poate, fiindcă îi era atîta de sete, îşi aminti cît de rece era apa izvorului de pe muntele „Pletosu", izvorul acela care şerpuia în imediata apropiere a vizuinei, unde se adăpostise Toni, banditul Toni. Şi-l aminti aievea parcă, ca şi cînd n-ar fi trecut mai bine de zece ani de cînd îl văzuse pentru prima dată. Înalt, om de munte adevărat, lat în spate, puternic să se ia la trîntă cu ursul şi să-l rămînă, cu ochi ce străpungeau ca nişte cuţite, cu barba mare, neagră ca smoala, asemenea bărbii unui sihastru tînăr, dar mai curînd cu o barbă ca a lui Rasputin, călugărul desfrînat de la curtea Romanovilor, cu care de altfel Toni semănase întrucîtva.

Atunci cînd Bogdan l-a întîlnit pentru prima dată pe Toni, se afla pe frontieră abia de cîteva săptămîni. Venea de la şes şi, ca orice om al cîmpiei, îi era frică de codrii sălbatici — noaptea îndeosebi — îi era frică de urşi şi de ruşi, dar, mai ales, îi era frică nu care cumva întîmplarea să i-l scoată în cale pe Toni, tîlharul urmărit de grănicerii şi de trupele de securitate de pe ambele părţi ale frontierei. Noroc a avut multe zile, dar o dată tot s-a întîmplat să-l întîlnească.

Poteca pe care patrula Bogdan constituia cel mai dificil itinerar. Trecea, mai întîi, prin pădure, şerpuia, apoi, pe o spinare de munte golaşă, cu prăpastie la dreapta şi perete în chip de baltă, gata parcă să se prăbuşească, la stînga, pentru ca apoi să se înfunde din nou în codrul bătrîn şi neumblat. La un moment dat, în timp ce îndeplinea misiunea de patrulă de pază pe acel itinerar, la o depărtare nu mai mare de douăzeci de metri, i-a apărut în faţă Toni. Era ziua, în amiaza mare, şi l-a putut vedea bine. Înalt, mătăhălos, purta pe cap o căciulă miţoasă, cît o căpiţă, deşi era vara. Nu avea haină, ci doar o cămaşă de americă, albă, foarte curată, de parcă abia ar fi îmbrăcat-o. În schimb, pantalonii kaki, bufanţi erau murdari şi decoloraţi. Carabina militară, veche, din timpul războiului, o purta

în cumpănire, ca să se poată folosi de ea, fără dificultate, în caz de primejdie.

Toni apăru din pădure, din dreapta, traversă poteca și dispăru în stînga, tot în pădure. Cînd încă se mai afla pe potecă, Toni îi ură, în bătaie de joc :

— Bună ziua, grănicerule !

După aceea, în secundele ce-i fură necesare ca să dispară, Toni nici nu întoarse capul să vadă ce are de gînd grănicerul, dacă nu cumva se pregătește să tragă în el fără somație.

Pe Bogdan, apariția neașteptată a banditului îl surprinse în așa măsură, și atît de tare se sperie, încît încremeni locului, uitînd să someze. Cînd își reveni, era prea tîrziu. Toni fusese înghițit de umbrele codrului, în care încă nu pătrunseseră joagărele și ferăstraiele mecanice.

Cînd s-a întors la pichet, de rușine n-a raportat despre întîlnirea neașteptată cu Toni. N-a raportat, dar a simțit cum se naște în el o ură înverșunată împotriva acestuia. Fără îndoială că banditul își bătuse joc de el : „Bună ziua, grănicerule !“ Își bătuse joc, fiindcă îl simțise grănicer de doi bani. Da, așa îl simțise și numai de aceea îl sfidase. Dacă în locul său ar fi fost caporalul Apăvăloaiei sau oricare alt grănicer din ciclul doi, sigur că Toni n-ar fi îndrăznit să-l ia peste picior.

„Pesemne Toni și-a închipuit că sînt gata-gata să leșin de frică“.

Și fiindcă începu să-l urască așa de tare, își făgădui să se facă luntre și punte și, pînă la urmă, el să fie acela care să-i vină de hac tîlharului.

„Să mă ia dracu dacă nu eu am să-l rețin !“

Făcînd un asemenea legămînt, Bogdan ignora, cu bună știință, că împotriva lui Toni fuseseră organizate adevărate vînători. Trupe ale Ministerului Afacerilor Interne cutreieraseră codrii, în lung și în lat, dar, ca un făcut, cînd Toni era căutat într-un loc, i se semnala prezența în cu totul altă parte, și acolo unde nimănui nu i-ar fi dat prin minte să-l caute.

Mai înainte de a deveni tîlhar, Toni fusese un gospodar de nădejde în Frumușița. Nu era însurat. Locuia cu mamă-sa, rămasă văduvă din timpul războiului. Lui i se

aplica proverbul, că „unde pune el mîna, pune Dumnezeu mila". În schimb, tare mai era muieratic.

— Bagă de seamă că muierile — arde-le-ar focu' iadului ! — au să te nenorocească, îl căina, sincer, mamă-sa.

— Ce să fac, mamă ! Sînt tînăr, vorba cîntecului : ochii văd, inima cere. Și apoi, ele nu-mi dau pace. Doar că nu mă trag de mînecă. Spune și dumneata, ce pot să fac ?

— Însoară-te ! Poate dă Dumnezeu și te astîmperi.

— Lasă, mamă, că mai am timp de însurătoare.

Dar nu la multă vreme după aceea, a venit la mamă-sa :

— Mamă, vreau să mă însor cu Mărgărita. Mi-e tare dragă.

— Care Mărgărita ?

— A lui Brustureanu, secretarul.

Brustureanu fusese, mai de mult, secretar la Sfat. Acum nu mai era, dar oamenii tot așa îi ziceau.

— Dacă te place și ea, luați-vă. Că eu n-am să vă stau împotrivă.

— Cum să nu, mamă. Mă iubește.

Parcă exista femeie sau fată în sat care să nu-l placă pe Toni !...

S-au logodit. De Paște urma să aibă loc nunta. Dar la numai două săptămîni înainte de nuntă, Mărgărita a stricat logodna. Îi sucise capul un șofer de la Cîmpulung și numai cu el voia să se mărite. Toni a încercat s-o determine să-și schimbe părerea, dar n-a fost chip. Și fiindcă a amenințat-o c-o omoară dacă îl ia pe șofer, acesta din urmă, într-o noapte, a luat-o în cabina basculantei pe care o conducea și a dus-o la mamă-sa, la Cîmpulung.

De la întîmplarea aceasta i s-au tras toate nenorocirile lui Toni.

Cînd a aflat că șoferul a „furat-o" pe Mărgărita, a dispărut și el din sat. S-a dus la Cîmpulung, l-a pîndit pe șofer și l-a înjunghiat. Pe urmă, s-a întors în sat, vesel, ca și cînd nimic nu s-ar fi întîmplat. Dar, la puține zile după aceea, a venit miliția raionului să-l ridice. Toni nu s-a dat prins. A fugit în codru. Și-a făcut rost de o carabină, veche de pe timpul războiului — pesemne o avusese ascunsă pe acasă — și s-a sălbăticit. Oamenii au început să-i spună Toni-tîlharul.

Împotriva lui Toni se organizară potere, dar fără folos. Avea neamuri de amîndouă părţile frontierei, care îl adăposteau şi îl hrăneau. Îl adăposteau şi îl hrăneau mai ales femeile. Pesemne că nu-i lege — aşa cum se spune — că tîlharii sînt totdeauna trădaţi de ibovnicele lor. Sau, dacă este adevărat, nu aşa s-a întîmplat şi cu Toni. Deşi avea nenumărate ibovnice, deşi ele ştiau că nu rămîne credincios nici uneia, nu l-au vîndut.

Mai înainte de a-l omorî pe şofer, mai exact, pînă a nu fi scos în afara legii, Toni făcuse parte din grupa de sprijin a pichetului, şi nu de puţine ori aportul său în arestarea unor infractori fusese hotărîtor. Devenind, la rîndul său, infractor, Toni dădea mare bătaie de cap grănicerilor şi foştilor săi tovarăşi din grupa de sprijin, cu toţii cetăţeni din Frumuşiţa. Nimeni nu prindea la timp de veste cînd Toni se furişa în sat, noaptea, la vreo ibovnică. De fiecare dată se afla *după aceea,* dimineaţa, sau chiar mai tîrziu, după cîteva zile.

Pe Bogdan Tudoraşcu, pe vremea cînd încă mai era doar un grănicer „boboc", îl intriga faptul că nici una din multele lui ibovnice înşelate nu-l trădau.

— Ce vrei, femeile sînt miloase. Ştiindu-l hăituit, nu le lasă inima să-l vîndă, găsi o explicaţie comandantul său.

Explicaţia nu-l mulţumi pe Bogdan, şi pe bună dreptate. Fiindcă ibovnicele înşelate nu se răzbunau nu din milă, ci din cauza urii neînduplecate a Mărgăritei.

După asasinarea şoferului, Mărgărita s-a întors în sat, a îmbrăcat haine cernite, şi, în ziua cînd a făcut mortului parastasul de patruzeci de zile, s-a jurat la biserică să nu lepede doliul decît în ziua cînd Toni avea să fie prins. Şi tot cu acest prilej a mai făcut un jurămînt : „Mă jur pe Sfînta Fecioară, că dacă ăl de-l va vinde sau ăl de-l va prinde nu va avea muiere, şi mă va voi şi el, îl voi lua de bărbat".

Mărgărita era frumoasă, fără pereche de frumoasă în partea aceea de ţară, unde, de altfel, nu există femei urîte. Negru îi era părul, negri ochii, negre sprîncenele ; în schimb, albă îi era faţa — de mirare că n-o prindea niciodată soarele — alb îi era, pesemne şi trupul, în aşa măsură de frumos, încît, atunci cînd mergea, legănîndu-şi

şoldurile, li se împăienjeneau bărbaţilor ochii. Şi fiindcă era atît de frumoasă, nu puţini au fost aceia care, auzind de jurămîntul Mărgăritei, s-au decis să-l vîndă pe Toni. În decurs de numai două luni, trei inşi au încercat. Dar, de fiecare dată, ca şi cînd un duh rău l-ar fi apărat, Toni a scăpat, ca prin minune. El a scăpat, dar toţi trei, unul după altul, au fost găsiţi înjunghiaţi. Cum a putut afla Toni, de fiecare dată, cine anume îl vînduse, a rămas un mister. În orice caz, păţania celor trei i-a lecuit pe ceilalţi. Oricît o plăceau pe Mărgărita, totuşi ţineau mai mult la propria lor viaţă.

Cînd a văzut Mărgărita că trec lunile, una după alta, fără ca Toni să fie prins, a început ea să iscodească, în dreapta, şi-n stînga, doar-doar o afla cine îl adăposteşte, cine îl aprovizionează cu de-ale gurii. Dar, oricît s-a străduit, nimic n-a putut afla.

Văzînd-o atît de înverşunată împotriva lui Toni, celelalte femei din sat începură s-o urască şi, de cîte ori le venea bine, tăbărau cu gura pe ea :

— Ce-ai, fă, cu el ? Nu-ţi ajunge că-i hăituit ca o fiară, că trebuie să se ascundă prin vizuini de sălbăticiuni ?

— Nici cînd am să-l văd mort, ciuruit de gloanţele miliţienilor sau ale grănicerilor, n-am să-l iert. Dacă mi-a omorît omul pe care îl iubeam, se cheamă că m-a omorît şi pe mine, că eu pe altul n-am să mai pot iubi.

— Dar el nu te-a iubit, fa ? Te-a iubit !... Tu, însă, l-ai mînciunit că ţii la el. Şi pe urmă, cînd a apărut în sat şoferul cela — fie-i ţărîna uşoară ! — şi tu te-ai zăltat după el, în cot te-a durut că zdrobeşti inima lui Toni.

— Ce vină am eu ? Aşa-i legea asta a inimii : fericirea unuia, nefericirea altuia.

— Zi mai bine, fa, fericirea ta, năpasta bietului Toni.

Mărgărita însă rămînea neînduplecată în ura ei faţă de Toni. Seara, înainte de a se culca, rugăciunea aşa şi-o încheia : „... Şi fă, Doamne, să-l prindă mai curînd pe tîlharul de Toni !“

De fiecare dată cînd se organiza vreo acţiune de amploare în scopul arestării lui Toni, Mărgărita se oferea călăuză, fiindcă, asemenea celorlalte femei din Frumuşiţa, cunoştea bine muntele şi codrii. Mai mult decît atît,

de la o vreme, văzînd că, în ciuda deselor razii, Toni scapă mereu, Mărgărita se hotărî să acţioneze pe cont propriu. Cu toporul pe umărul drept, cu o desagă burduşită cu de-ale gurii bătîndu-i şoldul drept, pleca de una singură să descopere vizuina lui Toni şi să-l omoare. Lipsea cîte o săptămînă şi cînd se înapoia era şi mai cătrănită.

— L-ai mîntuit, fa, pe Toni ? o necăjea careva.

— Pesemne, îl ajută dimonul să se facă nevăzut, cînd îl încolţeşte primejdia.

Viile rămăseseră în urmă. Drumeagul pe care conducea acum maşina era prost, cu hîrtoape, şi „Fiatul", mult prea delicat pentru asemenea drumuri, suferea îngrozitor. Bogdan regretă că refuzase să plece la drum cu „Volga" pusă la dispoziţie de colonelul Ionaşcu.

— În maximum un sfert de oră ajungem la pichet ! se hotărî, în sfîrşit, să vorbească tăcutul căpitan Tătaru.

Bogdan nu-i răspunse. Socoti în gînd, pe urmă trase concluzia :

„Timp de treizeci şi şase de minute n-ai deschis gura. Un adevărat record. Brava, mutulică !" îl lăudă tot în gînd.

Şi întrucît constatarea îl amuză, bine dispus, claxonă de cîteva ori, deşi drumeagul era pustiu. Va să zică, într-un sfert de oră avea să revadă pe fostul său comandant de pichet, pe căpitanul Codru. Şi, brusc, îşi aminti cît de bucuros fusese acesta în ziua de neuitat în care îl anunţase că Toni era mort.

Asta se întîmplase, cînd ? Exact la şapte luni după ce el, Bogdan, se jurase că, dacă îl va mai întîlni pe Toni şi, de frică, iarăşi nu va fi în stare să-l aresteze, îşi va pune ţeava puştii sub bărbie şi se va împuşca. Îşi aminti, că în toate aceste luni, de fiecare dată cînd pleca în serviciu, mereu îşi dorea :

„Măi, de-aş avea noroc să-l întîlnesc pe Toni, să-i arăt că nu-s un papă-lapte, cum şi-a închipuit atunci cînd mi-a dat bună ziua".

Timp de şapte luni însă, norocul l-a ocolit mereu. Pînă într-o zi... O zi de toamnă, timpurie, cu ploi reci, cu neguri şi, noaptea, cu îngheţuri efemere. Comandantul îl trimisese după pădurar, cu care trebuia să discute un transport de lemne pentru pichet. Pădurarul lipsea de

acasă. Nevasta acestuia, o zvîrlugă de femeie, tînără şi fîşneaţă, îl informă că omul ei era plecat în pădure, într-un loc unde urma să înceapă tăierea unor noi parchete şi, binevoitoare, îl conduse o bucată de drum, să-i arate pe unde s-o apuce ca să ajungă mai repede şi fără să se rătăcească

Bogdan îi mulţumi şi, după ce se despărţi de ea, o porni prin pădure, fără grijă că s-ar putea rătăci. Dar, cu gîndul la pădurăriţa fîşneaţă, la un moment dat, constată că pierduse poteca. Încercă s-o găsească la dreapta, la stînga, schimbă de mai multe ori direcţia, dar fără rezultat. După vreo oră, tot căutînd disperat poteca, descoperi, într-o curmătură, intrarea într-un fel de adăpost care, sigur, cîndva fusese vizuina vreunei fiare.

Amintindu-şi de această întîmplare, Bogdan retrăi emoţia şi, în mod involuntar, mîinile i se încleştară pe volan, la fel cum i se încleştaseră atunci pe armă. Şi i se încleştaseră, fiindcă o clipă n-a avut îndoiala că, întîmplător, descoperise una din multele vizuini ale lui Toni.

„Acu e acu' !“ îşi spuse şi, fiindcă de emoţie îi tremura arma în mînă, se tupilă înapoia trunchiului unui copac, aşteptînd să se liniştească. Aşteptînd să se liniştească, începu să se întrebe, cu o altfel de emoţie :

„Oare Toni o fi înăuntru ?“

Trebuia, în orice caz, să se convingă. Se apropie de vizuină, tîrîndu-se, şi, cînd ajunse la o depărtare de cincisprezece metri, ascunzîndu-se după un alt copac, strigă :

— Ei, Toni, ieşi afară, cu mîinile în sus. N-are rost să opui rezistenţă, fiindcă eşti încercuit. Numărăm pînă la zece şi, dacă nu te predai de bunăvoie, te scoatem de acolo cu grenadele. Am spus : *unu !*

Acum, iarăşi începu să-i bată inima. Toni era sau nu în vizuină ? Şi dacă era, oare se va da prins, sau va căuta să-şi vîndă pielea cît mai scump ?

— *Doi !*

„Dacă m-a crezut că-i încercuit, poate nu se va opune“.

— *Trei !*

„În cazul cînd va ieşi înarmat, va trebui să trag primul, mai-nainte ca el să prindă de veste că sînt singur“.

— *Patru !*

„Iată, sînt parcă trei ani de cînd e hăituit ca o fiară, și scapă mereu. Astăzi, însă, i-a sosit ceasul !“

— *Cinci !*

„Sîntem în treisprezece octombrie ! Poftim, să nu crezi în superstiții !“

— *Șase !*

„Numai să nu-mi scape !... Numai să nu-mi scape ! Dacă îmi scapă, mă împușc ! Să mă ia dracu, dacă nu mă împușc !“

— *Șapte !*

„Dacă izbutesc să-l arestez, se cheamă că sînt cineva !“

— *Opt !*

„Dar dacă somez cucii de astă vară ? Dacă Toni nu-i înăuntru ?“

— *Nouă !*

„Oare de ce m-a trecut, într-un asemenea hal, sudoarea ?“

În gura vizuinii apăru mai întîi capul lui Toni, pe urmă umerii și, în fine, el, în întregime. Toni era îmbrăcat cu un cojocel nou-nouț, cu găitane negre, descheiat. Descheiată îi era și cămașa curată, de americă, de i se vedea pieptul păros. Mîinile le ținea vîrîte în buzunarele adînci, ca de popă, ale pantalonilor bufanți și cam trențuiți. Părul ciufulit și bocancii neîncheiați dovedeau că, pînă a nu fi somat, dormise.

Toni se proțăpi în fața vizuinii, cu picioarele ușor crăcănate și, de loc intimidat, privi în dreapta și în stînga, de jur împrejur, încercînd să descopere unde se ascundeau cei care îl încercuiseră.

— Unde sînteți, mă ? întrebă cu o voce atît de puternică, încît ecoul se auzi, departe și înfundat, ca explozia unei grenade.

Bogdan, fără voia lui, cuprins de admirație, își spuse :

„Ăstuia, dacă îi iese în față ursul și strigă o dată la el, de frică, dihania fuge să se ascundă în vizuină“.

— Pune mîinile la ceafă și pornește-o înainte, fără să te oprești și, mai ales, fără să încerci a fugi, fiindcă altfel s-a zis cu tine, Toni.

Abia acum îl descoperi Toni : tupilat după trunchiul secular al unui stejar, în poziție de tragere, cu arătătorul pe trăgaci. După aceea, privirile lui vulturești scormoniră de jur împrejur, din nou, căutîndu-i pe ceilalți. Și abia după aceea, fiindcă nu-i descoperi, înțelese că fusese tras pe sfoară și că, de fapt, avea de înfruntat un singur grănicer.

„Acum se va repezi în vizuină după armă, iar eu, cu orice preț, va trebui să-l împiedic", își spuse Bogdan, pregătindu-se să tragă.

Dar, spre surprinderea sa, se întîmplă altceva, cu totul altceva, care, în așa măsură îl descumpăni pe Bogdan, încît, cîteva clipe, se sperie mai mult decît s-ar fi speriat dacă l-ar fi văzut pe Toni repezindu-se, înapoi, în vizuină, după armă : Toni izbucni, dintr-o dată, în rîs. Hohotele năvăleau din gura lui enormă și se loveau, unele de copacii solemni, ca niște faraoni în sarcofage verticale, iar altele, după ce se călătoreau mai departe, prin aerul rece, pur, ca de cristal, se loveau de munți, ca să se întoarcă apoi, deformate și amplificate în chip de ecou, sinistru ecou, asemenea unui blestem, și în așa măsură amenințător, încît Bogdan, în ciuda faptului că nu era superstițios, își simți umerii cutremurîndu-i-se de frică.

Un minut, două, Toni hohoti, de parcă înaintea ochilor săi se petreceau niște scene comice, la care participau, ca actori, piticii pădurii, spiridușii pădurii, ielele pădurii, întrecîndu-se în ghidușii și giumbușlucuri.

Dar rîsul se potoli, tot așa de pe neașteptate cum izbucnise. În clipa următoare, ochii lor se întîlniră. Toni îl privea nu cu ură, nu cu dispreț, Toni îl privea într-un fel de neînțeles, da, în clipele acelea de neînțeles, întru totul de neînțeles, și, cu toate acestea, Bogdan se simți emoționat, la fel ca în clipa în care Toni apăruse în gura vizuinii.

Toni îl privi un minut, două, nu mai mult de trei minute, totuși lui Bogdan i se păru că trecuse o veșnicie de cînd îl tot sfredelea cu privirea aceea enigmatică, o veșnicie de cînd aștepta ca Toni să ducă mîinile la ceafă, o veșnicie de așteptare, care în așa măsură îl istovi, încît simțea că mult nu va mai putea să reziste și va trebui să închidă ochii, ca să plonjeze într-un somn greu. Un somn

în așa măsură de greu, încît Toni va putea să-l ia în brațe, să-l care pînă la cea mai apropiată prăpastie, să-l arunce în adîncul ei, și astfel să treacă brusc, în celălalt somn, în somnul morții, din care niciodată nu te mai trezești, fiindcă, de fapt, nici nu există trezire, decît doar în evanghelii.

— Pune mîinile la ceafă, Toni, și înainte, marș !

Toni tresări. Parcă somația l-ar fi smuls din niște gînduri misterioase. Ochii săi frumoși — așa cel puțin pretindeau femeile — care pînă mai adineaori îl priviseră misterios, acum exprimau oboseală, o covîrșitoare oboseală, care în nici un caz nu era a trupului — trup de uriaș în stare să ia muntele în spate, să fugă cu el ca să-l prăvale în mare — ci a sufletului, poate numai Dumnezeu știa ce fel de suflet. Pe urmă, afundîndu-și și mai adînc mîinile în buzunare, o porni hotărît spre el, parcă spre a-l înfrunta.

— Toni, stai ! Stai, că trag !

Dar Toni părea surd, părea că pierduse capacitatea de a înțelege semnificația cuvintelor. Înainta hotărît și, cu cît se apropia mai mult, cu atît devenea mai clar pentru Bogdan că ochii lui Toni exprimau oboseală, o oboseală asemănătoare aceleia a vulturului bătrîn cînd simte că va muri și cînd, sleit de puteri, refuză să-și mai ia zborul. Acum, abia acum, îi era cu desăvîrșire clar ce se întîmpla cu Toni : hărțuit, timp de aproape trei ani, Toni obosise. Obosise în așa măsură, încît nu-și mai dorea altceva decît să moară — să fie împușcat ! — ca astfel să se termine totul, totul, și, în sfîrșit, să se poată odihni și el, în neființa care înseamnă repaus.

— Stai !... Stai !... Nu auzi, Toni ? Stai că altfel, pe Dumnezeul meu, trag !

Dar își dădu seama de inutilitatea somației. Toni doar asta dorea : să tragă și, în sfîrșit, să aibă și el soarta șoferului, soarta celorlalți trei pe care îi omorîse, fiindcă voiseră să-l „vîndă" ca s-o ia pe Mărgărita de nevastă. Da, asta voia Toni. Și Bogdan va trebui să-i facă pe plac, căci, dacă nu-l împușcă, acum, cînd se *hotărîse*, cînd *optase* pentru moarte, Toni, dezamăgit, furios, îl va ucide, izbindu-l cu pumnul în creștetul capului, cu pumnul său uriaș, în stare să sfărîme piatra.

— Stai !... Stai !... Stai că trag, Toni !

— Trage, trage odată, grijania mă-ti de grănicer !

Trebuia, nu avea încotro ! Dar îl va împuşca în picior. Ochi, apăsă pe trăgaci. Nu greşi ţinta. Glontele sfredeli pulpa piciorului stîng. Sîngele apărut pe cracul pantalonului, lui Bogdan i se păru asemenea unei rozete de cavalerist, de culoare purpurie.

— Nu în picior, mă, grijania cui te-a născut ! Aici, mă, aici !...

Şi cu degetul arătător, lung cît un creion şi gros cît o havană, indică, pe pieptul păros, lăcaşul inimii.

Bogdan ochi în celălalt picior şi trase. Toni, ghicindu-i însă intenţia, se lăsă brusc în genunchi şi glontele îl nimeri în stomac. Banditul se cocîrjă, gemu, îşi acoperi pîntecele cu palma mîinii stîngi, mare cît o uriaşă frunză de viţă, se îndreptă de şale, cu un efort care îi smulse din nou un geamăt, pe urmă, ducînd mîna la buzunarul de la spate, scoase de acolo un cuţit. Apăsă pe resort şi lama ţîşni, lungă, asemenea unui şarpe de argint.

— Trage, mă, în inimă, grijania şi Dumnezeii mă-ti de grănicer, că altfel te mîntui eu pe tine, şi-i păcat de tinereţile tale !

Apucase cuţitul de lamă, îl ridicase deasupra capului, pregătindu-se să-l azvîrle. Ochii nu exprimau ură şi nici furie, ci doar oboseală, o iremediabilă oboseală. Fruntea îi era îmbrobonită de transpiraţie, buzele, groase, crăpate, spuzite păreau umflate. Printre degetele groase şi lungi ale mîinii cu care îşi acoperea pîntecele, sîngele se prelingea, roşu şi gros, în pîrîiaşe purpurii şi zigzagate pe pantalonii kaki, decoloraţi şi murdari. Încă o secundă, poate două, şi Toni avea să arunce cuţitul. Dar mai înainte, instinctiv, Bogdan apăsă încă o dată pe trăgaci, fără să mai ochească. Şi întîmplarea, stupida şi oarba întîmplare, datorită căreia există, şi viaţa, şi moartea — în ultimă instanţă, fericirea şi nefericirea — împlini dorinţa lui Toni, unică şi arzătoare, trimiţînd glontele fierbinte în inimă sau poate mai curînd în regiunea inimii, fiindcă imediat după aceea Toni se răsuci într-o jumătate de piruetă, pentru ca apoi să se prăbuşească pe spate.

Bogdan se apropie de cadavru, aproape împleticindu-se, stăpînit de un sentiment terifiant, inexplicabil, care îl ameţea în aşa măsură, încît, ca să nu-şi piardă echilibrul, se sprijini în armă ca într-o bîtă. Nu mai încăpea nici o îndoială. Toni murise. Ochii albaştri nu mai exprimau acum oboseala, ci un fel de satisfacţie aproape voluptuoasă. În schimb, trăsăturile feţei, crispată şi chinuită, trădau suferinţa cărnii. Pesemne, în clipa dinaintea morţii, simţise durerea rănilor : a aceleia din pulpa piciorului, a aceleia din pîntece, poate şi durerea rănii din inimă, în cazul cînd moartea nu survenise mai înainte de a o fi simţit şi pe aceasta.

Pe măsură ce se dezmeticea, Bogdan îşi dădea seama de însemnătatea succesului său. Timp de aproape trei ani, de o parte şi de cealaltă a frontierei, fuseseră organizate numeroase acţiuni cu scopul prinderii lui Toni. De fiecare dată însă Toni scăpase. Scăpase şi, iată, el, Bogdan, de unul singur, şi din pură întîmplare, îi venise de hac. Dar nu se bucura şi nici nu-şi atribuia vreun merit deosebit. Era destul de lucid ca să-şi dea seama că n-ar fi izbutit să-l răpună, dacă Toni, obosit, nu şi-ar fi dorit moartea : „Trage, mă, în inimă, grijania şi Dumnezeii mă-ti...".

— Dincolo de deal este pichetul. De aici nu se vede.
— Ce-aţi spus, tovarăşe căpitan Tătaru ?
— Că dincolo de deal este pichetul.
— Înseamnă că acuşi ajungem.

În nici cinci minute. Căpitanul Codru a fost informat telefonic.

— Îmi va face o deosebită plăcere să-l întîlnesc.

...Şi iarăşi îl furară amintirile :

A fost felicitat, i s-au adus mulţumiri prin ordin, a fost propus pentru decorare şi, în sfîrşit, i s-a acordat o permisie de zece zile.

— Eşti un erou, Tudoraşcule ! i-a spus, sincer entuziasmat, comandantul său de pichet, căpitanul Codru.

Erou era considerat şi în satele de pe graniţă, mai ales la Frumuşiţa, satul de baştină al lui Toni. În Frumu-

şiţa doar femeilor le-a părut rău că Toni fusese împuşcat. Unele l-au plîns, iar altele nu s-au sfiit să-l plătească pe popa Alexandru, ca să citească rugăciuni pentru odihna sufletului „nefericitului Toni". Cît priveşte pe Mărgărita, ea şi-a ţinut jurămîntul. În ziua cînd a aflat că Toni a fost omorît de un grănicer, a lepădat doliul şi s-a îmbrăcat aşa cum se îmbracă mai toate femeile de prin partea locului : fotă, ie şi bundiţă cu găitane. Mai mult, a tocmit lăutari şi i-a pus să cînte la ea pe prispă, de dimineaţa şi pînă a dat întunericul. Din cînd în cînd ieşea din casă gătită cu straiele ei de sărbătoare, se întorcea cu faţa către munţi şi dădea drumul unui chiuit puternic, de răsunau văile.

— Auzi-o pe Mărgărita. Nu cumva a înnebunit, fa ? se întrebau femeile, vorbindu-şi peste gard.

În ziua cînd Bogdan urma să plece în permisie, Mărgărita s-a înfiinţat la poarta pichetului.

— Vreau să vorbesc, tovarăşe, cu comandantul.

— Şi ce treabă ai cu tovarăşul comandant ? a întrebat-o sergentul de serviciu.

— Asta nu te priveşte pe dumneata. Spune-i că Mărgărita, fata lui Brustureanu, secretarul, vrea să-i vorbească.

Comandantul pichetului a primit-o.

— Eu sînt Mărgărita, fata lui Brustureanu, secretarul.

— Te ştiu. Cine nu te cunoaşte pe dumneata, Mărgărită ? Văd că ai lepădat doliul.

— Aşa a fost legămîntul pe care l-am făcut.

— Acum eşti şi mai frumoasă. Dar, spune-mi, ce te aduce la mine ?

— Ca să-ţi spun, tovarăşe comandant, cheamă-l, roagă-te, aici, pe grănicerul acela al dumitale care l-a împuşcat pe Toni. Am auzit că Bogdan îi este numele. Adevărat ?

— Adevărat.

Bogdan îşi aminti cît de frumoasă era Mărgărita în ziua cînd a întîlnit-o în biroul comandantului de pichet.

— El e, Mărgărita. Spune acum ce voiai să-mi spui.

— De fapt, nu dumitale, ci dumnealui vreau să-i spun o vorbă.

Îl cercetă din cap pînă în picioare, pe urmă întrebă :

— Dumneata l-ai împuşcat pe Toni ?

— În legitimă apărare, Mărgărita.

— Asta puţin îmi pasă. Vreau să ştiu dacă ai auzit ce legămînt am făcut atunci cînd tilharul de Toni mi-a omorît omul ?

— Am auzit.

— Atunci nu e cazul să mai lungesc vorba. Am venit să-ţi spun că nu m-am răzgîndit, că îmi ţin făgăduiala. Aşa că, dacă şi dumneata mă găseşti pe plac, sînt gata să-ţi fiu soţie credincioasă. Cînd te eliberezi ?

— Peste cinci luni.

— Te aştept pînă atunci.

Bogdan simţi cum i se cutremură umerii. În faţa sa era Mărgărita, frumoasa Mărgărita, acum mai frumoasă ca înainte, fiindcă lepădase doliul, dar el o vedea tot în rochie neagră, cu capul acoperit de broboada cernită, cu desaga neagră pe şoldul drept şi cu toporul pe umăr, bătînd potecile umblate şi neumblate din codri, în căutarea vizuinii lui Toni, ca să-l omoare. Pe urmă, o mai văzu gătită de sărbătoare, ieşind din casă pe prispa unde cîntau lăutarii, ca să-şi chiuie bucuria că Toni fusese împuşcat.

— Eşti frumoasă, Mărgărita, eşti atît de frumoasă, încît nu numai pe aici, prin părţile acestea, dar în toată ţara nu cred că există o altă femeie care să te întrecă în frumuseţe. Mie, însă, mi-e dragă o altă fată, deşi nici pe departe nu-i frumoasă ca dumneata. Nu te supăra pe mine că ţi-o spun.

Nu era adevărat, nu iubea nici o fată, dar nu-i putea spune Mărgăritei de ce n-o putea lua de nevastă.

— Nu mă supăr, nu ! Şi dacă aşa stau lucrurile, nu-mi rămîne altceva decît să plec. Bună ziua, şi iertaţi-mă dacă v-am făcut să pierdeţi o ţîră de timp.

Le întoarse spatele şi se îndreptă spre uşă. Din prag se mai uită o dată la el lung, lung, parcă dorind să-şi întipărească bine în minte chipul lui, pe urmă, spunînd pentru a doua oară „bună ziua şi iertaţi-mă", plecă.

Grănicerul din observator chemă sergentul de serviciu ca să-i recunoască. O dată cu acesta veni și căpitanul Codru care, anunțat telefonic, îi aștepta.

Cînd dădu cu ochii de Bogdan, căpitanul îl recunoscu imediat.

— Păi dumneata ești...

— Fostul dumneavoastră subordonat, sergentul Tudorașcu Bogdan, tovarășe căpitan.

Se îmbrățișară, amîndoi bucuroși de revedere.

V. În definitiv, ce i s-a întîmplat lui Detunatu?

Erau acasă la căpitanul Codru, după cină. Beau cafelele fierte în nisip de către soția căpitanului, fumau și, din cînd în cînd, sorbeau cîte un strop de coniac „Milcov". Ioana, soția căpitanului Codru, se culcase. De altfel, în puținele case ale satului de altădată, doar ei doi încă nu dormeau.

Noaptea era fără de lună și, cu excepția lămpii puse la fereastră ca să lumineze băsmăluța de grădină unde fusese întins-ă masa, bezna biruia pretutindeni. Dacă nu ar fi luminat lampa, era peste putință să-ți închipui că în văgăuna aceea vieţuiau oameni, mulți-puțini cîți mai rămăseseră. Pe de altă parte, liniștea era atît de atotcuprinzătoare, încît se auzea cum, în grajd, iapa căpitanului rontăia grăunțe, bătrîna iapă cu cel mai stupid nume de cal din cîte există — Mata Hari — care îți apărea de-a dreptul caraghios cînd o vedeai mergînd la trap: părea indignată că este pusă să facă o treabă sub demnitatea ei.

De cîteva minute nu-și vorbeau. Fumau și se gîndeau la același lucru, dar fiecare privindu-l din cu totul alt punct de vedere.

Cel care reluă discuția fu căpitanul Codru:

— Nici nu-ți poți închipui ce bine îmi pare că întîmplarea a făcut să ne revedem în momente atît de grele pentru mine.

— Momente atît de grele! se miră Bogdan. De ce?

— Cum de ce? Mă refer la Detunatu. Abaterile subordonaților se răsfrîng indirect și asupra mea. În definitiv,

eu l-am instruit, era de datoria mea să-i formez deprinderi grănicerești, să veghez la educația lui patriotică. De zece ani, de cînd sînt pe frontieră, nu am auzit să se mai fi întîmplat un caz asemănător.

— Nici nu s-a întîmplat, pot să vă asigur, tovarășe căpitan Codru.

— Vezi ? Și tocmai mie să mi se întîmple. Se poate oare un ghinion mai mare ? Cel puțin, dacă aș putea să-mi explic...

— Ce anume să vă explicați ? îl întrerupse Bogdan.

— Să-mi explic... Să mă dumiresc. Ce naiba a căutat Detunatu dincolo ? De ce s-a întors ? Simulează sau nu ? Și dumneata nu vrei să mă ajuți de fel !

— Ce vă face să credeți că „nu vreau" ?

— Ești doar de la Securitate. Presupun că nu te afli la primul caz. Ai, deci, experiență, poți să vezi mai bine sau mai ușor acolo unde mie mi se pare că-i beznă compactă. În definitiv, nu se poate să nu-ți fi făcut pînă acum o părere, ce Dumnezeu !

Lui Bogdan îi veni să zîmbească de naivitatea fostului său comandant. De aceea, în gînd — numai în gînd îi era permis — încerca să-i explice :

„După ce am discutat cu dumneata și cu grănicerii dumitale, în mod normal ar fi trebuit ca, la ora actuală, să am un punct de vedere format. Ei bine, îți mărturisesc, nu-l am. Și nu-l am, fiindcă în cazul acesta, e vorba de Balthazar. Înțelegi ? De *Balthazar !* Și fiindcă el și-a vîrît nasul, îți mărturisesc sincer, și te rog să mă crezi, că nu sînt în stare să înțeleg ce s-a întîmplat în realitate".

Dar, fiindcă astfel numai în gînd îi putea vorbi, încercă să abată discuția pe alt făgaș :

— Detunatu v-a vorbit vreodată despre părinții lui ?

— Despre părinții lui ? se miră căpitanul Codru.

— Da, despre ei. Ce, întrebarea vi se pare chiar deplasată ?

— Nu propriu-zis deplasată. Nu văd însă legătura.

Și nu mai continuă, stînjenit. Nu voia să-l jignească pe Bogdan, fostul său subordonat, în prezent cu același grad.

— Detunatu a fost întrebat de șeful meu, maiorul Mănăilă, ce anume își amintește din cele întîmplate în noaptea precedentă. Ce credeți că a răspuns Detunatu ?

— Că nu-și amintește nimic ?

— Exact ! Nimic din *întîmplările reale* nu-și amintește. În schimb, și-a adus aminte că l-a visat pe tatăl său.

— Și are asta vreo importanță ? întrebă căpitanul Codru scèptic.

— Poate că da, în cazul cînd nu simulează. Or, după părerea șefului meu, Detunatu nu simulează. Iată de ce v-am întrebat dacă vreodată v-a povestit ceva despre părinții săi. În faza în care ne aflăm, de totală bîjbîială, pînă și cele mai neînsemnate fapte pot avea importanța lor.

— Îmi aduc aminte că, o dată, mi-a vorbit de tatăl său. Asta ca să-mi explice de ce îi era frică de întuneric.

— Cum, i-a fost cîndva frică de întuneric ? se grăbi să întrebe Bogdan.

— La început, numai la început, cînd mi-a fost trimis de la regiment. Pe urmă, s-a vindecat. De altfel, dumneata, ca fost grănicer, știi doar că se întîmplă ca unora dintre boboci, cînd sînt trimiși la pichet, să le cam fie teamă să plece noaptea, de unul singur, în serviciu.

— Parcă mie nu mi-a fost ? Am tăcut însă chitic, de rușine. Cu Detunatu însă, cum a fost ?

— Ai să afli imediat. Tată-su avea o grădină de zarzavat, de pe urma căreia cîștiga bani frumoși. Cînd s-a întîmplat nenorocirea, era prin august, cu alte cuvinte, în plin sezon. La oraș aduceau zarzavaturile dimineața, le desfăceau repede și, la prînz, se întorceau acasă, satul lor aflîndu-se la o depărtare de numai trei kilometri. În ziua aceea însă, tată-su, avînd treburi pe la primăria municipiului și, pe deasupra, încurcîndu-se la un șpriț, n-au putut pleca spre casă decît tîrziu, noaptea. Pe atunci Detunatu avea doar zece ani. De la bariera orașului și pînă la ei în sat șoseaua era străjuită, de-a dreapta și de-a stînga, de peri pădureți. Tată-su, care era afumat, avea chef de vorbă. Cu brațul petrecut pe după umărul băiatului se lăuda cu cîștigul pe care urma să-l realizeze la toamnă, de pe urma castraveților tîrzii. Și cum mergeau ei așa pe șosea, la un moment dat, de sus, dintr-un copac, un necunoscut sări drept în cîrca tatălui său care,

și așa nesigur pe picioarele sale, se prăbuși la pămînt. Atunci tîlharul, care rămăsese călare pe grumazul tatălui său, îl înjunghie cu un șiș. După aceea, îl întoarse cu fața în sus și, scotocindu-l prin buzunare, îl ușură de cele trei mii de lei pe care le avea asupra sa.

— ...Și cu Detunatu ce s-a întîmplat ? întrebă Bogdan furat de povestire.

— De frică, n-a fost în stare nici să țipe, nici să fugă. Convins că tîlharul îl va înghunghia și pe el, își luase adio de la viață. Dar nu s-a întîmplat așa. Simulînd că se repede asupra lui, ucigașul strigă : „Cuși, cocoșelule, cuși !“ Înnebunit de frică, băiatul o rupse la fugă, și fugi, și fugi pînă ajunse la prima casă de la marginea satului. Bătu cu pumnii și cu picioarele în poartă, strigînd și plîngînd : „Nene, l-au omorît pe tata !... Nene, l-au omorît pe tata !“

Din noaptea aceea a rămas Detunatu cu spaima de întuneric, de drumuri și șosele străjuite de arbori și copaci, de șanțuri și de tufișuri, - ascunzători virtuale pentru ucigași. Căpitanul Codru făcu o pauză, apoi adăugă, ca încheiere : După ce mi-a povestit întîmplarea, am fost convins că nu voi izbuti să scot din el un bun grănicer. Chiar mă bătea gîndul să-l trimit înapoi la regiment. Ei bine, m-am înșelat. Uite, îți mărturisesc sincer, de zece ani de cînd sînt comandant de pichet, un subaltern mai de nădejde decît Detunatu nu s-a întîmplat să am.

— O evoluție interesantă, remarcă Bogdan, dar cu un asemenea ton, încît căpitanul Codru nu-și putu da seama de adevărata semnificație a remarcii.

— Ca să-ți faci o idee ce fel de grănicer a fost Detunatu, aș vrea să-ți dau un singur exemplu. O dată, se întorcea dintr-o permisie, care îi fusese acordată drept recompensă pentru reținerea unor infractori. Pe drum, în apropierea unui pod, observă un civil, care i se pare suspect. Trebuie să știi că podul nici nu se afla în raionul de pază al pichetului nostru. Detunatu, fără a mai sta mult pe gînduri, îi cere să se legitimeze. Civilul, nu numai că refuză, dar tăbără asupra lui, îl trîntește la pămînt și încearcă să-l lovească în cap cu un bolovan. Detunatu se apără și, pînă la urmă, izbutește să-l facă inofensiv, legîndu-l cu mîinile la spate. După aceea, îl ia în spate

și mi-l aduce plocon la pichet. Individul arestat de Detunatu, un infractor periculos, care suferise patru condamnări, era căutat de către organele de miliție pentru o dublă crimă. Ca să scape de pedeapsă, intenționase să treacă frontiera în mod fraudulos.

— Curajos băiatul ! conchise Bogdan.

— Îmi pare nespus de bine că îți dai și dumneata seama că... *ăsta e omul !*

Bogdan nu înțelese sensul precizării căpitanului Codru.

— Cum, adică, *ăsta e omul ?* Care... *ăsta ?*

— Adică, un Detunatu care nu are nici în clin nici în mînecă, sub nici o formă, cu Detunatu din noaptea trecută.

— Și totuși, Detunatu din noaptea trecută nu-i un altul, ci e același.

— Atunci înseamnă că și dumneata ești convins că Detunatu...

— N-am spus asta, protestă Bogdan.

— Tare mult aș vrea să pot sta de vorbă cu Detunatu ! exclamă căpitanul Codru, aproape cu un fel de deznădejde.

— De ce, tovarășe căpitan ?

Căpitanul Codru întîrzie cu răspunsul. Pe urmă, cînd se hotărî să vorbească, vocea, cu sau fără voia sa, căpătase accente de confesiune.

— Cu dumneata pot vorbi deschis. Nu ne cunoaștem de ieri și nici de alaltăieri. Sînt convins că n-ai să dai cuvintelor mele nu știu ce interpretare eronată. Uite, aș vrea să pot sta de vorbă cu Detunatu, fiindcă nu izbutesc, nici în ruptul capului, să mă conving că simulează. Dacă aș admite, ar însemna să cred că Detunatu este într-adevăr un spion, și încă unul dintre cei mai înrăiți.

— Bine, dar în treburi de acestea nu are importanță ce credem, ci faptele.

— Dragă tovarășe căpitan Tudorașcu, rațional, pot admite că Detunatu este un ticălos. Din punct de vedere sentimental însă, refuz să cred rău despre el.

— De ce ați spus „din punct de vedere sentimental" ? Am impresia că ați înțeles altceva. Anume că, intuitiv, nu-l puteți crede vinovat pe Detunatu.

— Exact ! Şi în acest caz, te întreb : cum îţi explici contradicţia ?

— Nu vă supăraţi, dar cred că este de datoria dumneavoastră să găsiţi explicaţia contradicţiei la care v-aţi referit.

— Din punctul meu de vedere, mi-am explicat-o.

— În ce fel ?

— Dacă îţi spun, mi-e teamă că ai să crezi despre mine că sînt un mare orgolios.

— Atunci cînd mi-aţi fost comandant, ştiu precis că nu eraţi. Nu cred că aţi devenit între timp.

— În cazul acesta, să-ţi explic : În aceşti zece ani de cînd sînt comandant de pichet, mi-au trecut prin mînă, ca să zic aşa, zeci şi zeci de oameni, unul mai deosebit decît celălalt. Cu toate acestea, am izbutit să-mi formez o părere exactă despre fiecare, părere pe care, ulterior, purtarea lor n-a dezminţit-o. După această afirmaţie, ai putea ajunge la concluzia că, totuşi, sînt un om tare orgolios. Se ştie doar cît e de greu să cunoşti oamenii cu care intri în relaţii, indiferent de natura acestor relaţii. Şi, iată, vin şi afirm că am izbutit să-mi formez o părere exactă despre fiecare. Ei bine, nici acum nu crezi că sînt un mare orgolios ?

— Nu, nu cred. Îmi dau seama, că dacă nu s-ar fi întîmplat cele ce s-au întîmplat cu Detunatu, niciodată nu v-aţi fi hazardat să faceţi o afirmaţie atît de categorică.

— Cum de ţi-ai putut da seama ? se miră căpitanul Codru.

— Munca mea este de asemenea natură, încît mintea mi-a devenit mult mai sprintenă decît pe vremea cînd eram sergentul Tudoraşcu Bogdan, ajutorul dumneavoastră, tovarăşe căpitan Codru.

— Elementele acelea descompuse, cu care ai de-a face sînt, pesemne, tare inteligente.

— Mai întîi, nu toţi sînt, neapărat, elemente descompuse. Unii sînt doar nişte firi slabe, alţii nişte creduli sau nişte gură-cască. Dar, în general, acei care ne dau cel mai mult de furcă sînt într-adevăr inteligenţi, cu un sînge rece uimitor, o memorie excelentă şi un talent re-

marcabil de a fabula, vrednic de o cauză mai bună. Dar să revenim la Detunatu...

— Pe scurt, convingerea mea intimă este că, așa cum nu m-am înșelat în legătură cu firea celorlalți băieți pe care i-am avut în subordine, la fel nu mă înșel acum cînd continui să am o părere bună despre Detunatu, în ciuda tuturor dovezilor contrare.

— Poate a aparențelor ? sugeră Bogdan.

— Fie, a aparențelor.

Tăcerea se așternu între ei. În grajd, Mata Hari bătea din copită, la intervale regulate. Un greiere începu să cînte. Cînta sincopat, parcă se juca un copil cu o sonerie. Sticla de coniac de pe masă, ciudat deformată din cauza luminii anemice a lămpii cu petrol, părea o mănușă de box pentru un adolescent. Se auzi o ușă trîntindu-se la vecini, pe urmă din nou se așternu liniștea. Tăcerea stăruia între ei, parcă materializată. Bogdan privi cerul, căutînd steaua Sirius, în secret steaua lui purtătoare de noroc. Dar, din cauza norilor ce se adunaseră pe nesimțite, n-o descoperi. O gîză nimerise într-un pahar cu sifon și acum făcea sforțări, eforturi să se salveze.

„Pînă la urmă, o să obosească de atîta agitație inutilă", își spuse Bogdan și oftă, fiindcă îl întrista gîndul că după atita zbatere disperată, gîza totuși avea să moară.

— Cu care dintre băieții de la pichet este prieten Detunatu ?

— Cu unul Căruțașu. S-a apropiat mai mult de acesta, dar n-aș putea spune că, propriu-zis, sînt prieteni.

— Mîine am să stau de vorbă cu el.

— Nu cred că ai să afli ceva deosebit. Dar, mă rog, nu strică să încerci.

— Scrisori primește Detunatu ? Multe ?

— Mai de loc ! Foarte rar îi scrie o mătușă de-a lui, care l-a crescut, după ce a fost omorît tată-su, fiindcă mamă-sa murise mai înainte, cînd el nu avea decît cinci ani.

— Aș vrea să vă pun o întrebare, care probabil are să vă pară deplasată. Vă mărturisesc că, întrucîtva, mi se pare și mie la fel ; dar, de vreme ce tot mi-a venit în minte, nu pot rezista tentației. Spuneți-mi, n-ați observat dacă Detunatu are cumva o fire mistică ?

— Mistică ? În nici un caz. Mai curînd sentimentală. Poate că n-aș minți afirmînd : exagerat sentimentală.

— Da ?... Și cum de ați ajuns la această părere ?

— Am dedus din cele ce mi-a povestit în legătură cu fata de care pretinde că este îndrăgostit. Desigur, n-ai de unde să știi, că la Plaur, unde se află batalionul, fîșia arată care ne desparte de vecini, trece chiar prin spatele cazărmii. De partea cealaltă a frontierei, sînt cîteva blocuri, vreo zece, la o depărtare nu mai mare de circa optzeci de metri. În blocurile acelea locuiesc bărbați, femei...

— Și tinere fete, completă Bogdan.

— Exact ! Și tinere fete. Printre ele, una de care s-a îndrăgostit Detunatu. Ai să mă întrebi, poate, cum a cunoscut-o ? N-a cunoscut-o personal, ci doar a văzut-o cu binoclul, într-o zi cînd era de serviciu în foișor și cînd fata a ieșit în balcon să stropească niște flori.

— Și cum s-a terminat idila ?

— Idila a luat sfîrșit în ziua în care ostașii din ciclul întîi, deci și Detunatu, au fost repartizați pe la pichete. De fapt, e un fel de a spune că s-a terminat. Detunatu pretinde că o iubește și mi-a declarat că este hotărît ca, după ce va fi trecut în rezervă, s-o ceară de nevastă.

— Nostimă poveste ! recunoscu Bogdan amuzat.

Căpitanul Codru, însă, îl privi bănuitor.

— Cum adică ? Crezi că Detunatu mi-a îndrugat o poveste ?

— M-am exprimat greșit. Ar fi fost mai nimerit să spun : nostimă întîmplare.

— Mai ales că fata habar n-are că el există.

— În cazul acesta, de unde știe Detunatu că va voi să-l ia de bărbat ? Mai mult încă, de unde știe că nu-i măritată sau că nu se va mărita pînă cînd îi veți da drumul acasă ?

— Iată ce mi-a răspuns Detunatu cînd i-am pus exact aceleași întrebări : „Tovarășe căpitan, inima, inima îmi spune că nu-i măritată și că va voi să mă ia de bărbat. Dar, dacă inima mă înșeală, atunci altceva nu-mi va mai rămîne de făcut decît să mă resemnez. Eu știu însă o vorbă din bătrîni : încercarea moarte n-are. Și fiindcă o știu, și cred că e vorbă înțeleaptă, după ce voi fi trecut în rezervă, am să cer pașaport și o să mă duc s-o văd

și s-o cer de nevastă". După cum vezi, numai de lipsă de optimism n-ar putea fi acuzat Detunatu.

— Desigur, în nici un caz.

Iarăși se așternu tăcerea între ei. În grajd Mata Hari nu mai bătea din copită. Doar din cînd în cînd își aducea aminte să-și frece crupa de stănog.

Ceva mai tîrziu căpitanul Codru întrebă :

— Cele ce ți-am povestit despre Detunatu prezintă vreun interes deosebit pentru dumneata ?

— Faptele, în sine, nu sînt lipsite de interes. N-aș putea însă spune că îmi sînt de vreun folos în elucidarea problemei care ne preocupă. Dar mi se pare că e timpul să mergem la culcare. Ziua de astăzi a fost pentru mine deosebit de agitată.

Se ridicară. Căpitanul Codru îl conduse pe Bogdan pînă la poartă. Neavînd spațiu să-l culce la el acasă, îl cazase la un vecin. Se despărțiră, urîndu-și reciproc : „Noapte bună și vise plăcute !"

Camera era răcoroasă și mirosea a pere. Și era normal să aromească astfel, de vreme ce gazda, înainte de a se culca, îi lăsase pe masă, într-o fructieră, un adevărat gorgan de pergamute. Perele împrăștiau un miros atît de puternic, încît Bogdan, pentru o clipă, se închipui într-o livadă. Luă o pară din fructieră, mușcă din ea, apoi își trase un scaun în fața ferestrei deschise. Se despărțise de căpitanul Codru nu fiindcă i se făcuse somn, ci fiindcă voia să reflecteze asupra evenimentelor din timpul zilei. De fapt, Bogdan nu avea de ce să fie mulțumit. Nu aflase nimic deosebit, care să compenseze, cît de cît, efortul de a se deplasa pînă la pichet. Nimic interesant care, ulterior, l-ar fi obligat pe șeful său să spună : „Băiete, gata, îmi scot pălăria".

Nimic, absolut nimic interesant ! Misterul continua să rămînă de nepătruns, ca o noapte fără început și fără sfîrșit. De fapt, misteriosul comportament al lui Detunatu nu constituia, probabil, decît un aspect al misterului ce învăluia persoana lui Balthazar.

Marele Balthazar !... Superspionul Balthazar !...

În rapoartele diferitelor servicii de contrainformații numai așa era denumit, ori de cîte ori se făcea referire la

acest spion, care producea coşmaruri consiliilor de administraţie ale marilor trusturi şi concerne. De cîteva săptămîni, o competiţie pe viaţă şi pe moarte fusese angajată între secţia lor şi marele Balthazar. Şi iată, cînd erau doar la un pas de victorie, Balthazar le scăpase : trecuse graniţa !

Bogdan oftă, vru să-şi aprindă o ţigară, renunţă şi, azvîrlind pe fereastră chibritul, care străluci asemenea unui licurici, se întrebă cu glas tare :

În definitiv, ce i s-a întîmplat lui Detunatu ?

PARTEA A DOUA

I. Balthazar sosește luni

Cu două săptămini înainte de a se întîmpla evenimentele petrecute și povestite în prima parte a acestei cărți, într-o dimineață maiorul Radu Mănăilă consulta cu plăcere „mersul trenurilor", cu aceeași plăcere pe care o resimțea de fiecare dată cînd urma să plece în concediu sau într-o permisie de cîteva zile, ca să se recreeze. (Deconectarea, după elucidarea unui caz, devenea absolut necesară atît pentru el cît și pentru prietenul și colaboratorul său cel mai apropiat, căpitanul Bogdan Tudorașcu). Consulta mersul trenurilor, deși în permisia de patru zile urma să plece cu mașina, dar asta era plăcerea lui : să parcurgă pe harta căilor ferate distanța pe care urma s-o străbată, să se oprească, cu închipuirea, la fiecare stație și să simtă, parcă aievea, mirosul de cărbune al locomotivei, care îi plăcea cel mai mult dintre toate mirosurile, fiindcă îi trezea nostalgia depărtărilor, așa cum, copil fiind, i-o trezeau sirenele vapoarelor poposite în portul orașului său natal.

Se pregătea să plece la Sighișoara. Era un oraș care îl deconecta prin arhitectonica lui frumoasă, deși anacronică, prin liniștea de burg medieval, prin politețea, puțin rigidă, a gazdelor la care trăgea de fiecare dată, o pereche trecută de șaizeci de ani, el ceasornicar, ea modistă.

„Dacă ar fi vacanță, aș lua-o și pe Ingrid cu noi", își spuse și oftă a părere de rău. Ducu își iubea atît de mult fata, încît perspectiva de a nu o putea vedea patru zile îl indispunea.

În clipa aceea sună telefonul.

— Ducule, tu eşti ?

— Eu, da.

Era Tofana. Ducu simţi cum brusc încep să-i dogorească obrajii. Totdeauna se întîmpla la fel, cînd îl căuta Tofana la telefon. Cînd o întîlnea întîmplător sau cînd, rar de tot, se întîlneau ca să meargă la un spectacol sau pur şi simplu să se plimbe, se îmbujora ca un adolescent, cîteva clipe, pe urmă totul redevenea ca mai înainte.

— S-a întîmplat ceva, Tofana ?

— Ducule, ai timp să-l primeşti pe un prieten de-al meu de la Ploieşti ? E vorba de ceva care are să te intereseze.

— Bineînţeles, Tofana. Cînd poate să vină ? Acum e în Bucureşti ?

— E aici, la mine, împreună cu soţia lui. Dacă ai timp, în zece minute e la tine.

— Să vină. Îl aştept.

— Reţine numele : tovarăşul Paul Simionescu. La revedere, Ducule.

— Zilele astea am să-ţi dau un telefon, Tofana.

— Numai dacă ai timp, Ducule.

În vocea Tofanei era vechea tristeţe, vechea resemnare. Ea ştia că „zilele acestea" în realitate însemnau săptămîni, cîteodată chiar luni. Dar...

Pe uşă intră Bogdan. Era îmbrăcat civil şi, ca de obicei, bine dispus.

— Servus, bătrîne.

— Noroc, fiule.

— Ce mai ala-bala ?

— Nimic deosebit. A telefonat Tofana.

— Da ? Hai s-o luăm şi pe ea, Ducule, se hazardă el. Dar o anumită privire a prietenului său, pe care el o cunoştea bine, îi inhibă entuziasmul. Întrebă, ca să schimbe vorba : Şi ce voia ?

— M-a rugat să primesc pe cineva de la Ploieşti, un prieten, care vrea să-mi aducă la cunoştinţă ceva care — zicea ea — are să mă intereseze.

— Ducule, nu sta de vorbă cu el. Pasează-l colonelului Tomescu. Te rog !

— De ce ?

— Cînd veneam încoace, mi-a tăiat drumul o pisică neagră.

— Lasă prostiile, măi băiete.

— Ducule, chestia cu pisica e o prostie, dar nu și presimțirea.

— Ce presimțire ?

— Presimt, că dacă îl primești pe cetățeanul acela, nu mai vedem curînd Sighișoara. Zău, Ducule, pasează-l colonelului Tomescu.

— Nu-ți face griji, băiete. Dacă e ceea ce crezi tu, am să-l rog pe colonelul Tomescu să se ocupe de caz. Ce naiba, doar știi că pînă acum nu s-a mai întîmplat să ne înhămăm la o nouă treabă, mai înainte de a ne fi deconectat. Îți făgăduiesc, Bogdane, băiete, să nu fac nici de data asta excepție.

Cîteva minute mai tîrziu, ofițerul de serviciu îl introduse în birou pe cel așteptat.

Era un bărbat înalt, trecut de cincizeci de ani, cu părul alb, bogat, cu un chip frumos, foarte bărbătesc, cu ochi care priveau exagerat de grav și cu o voce caldă, melodioasă. După prezentările de rigoare, Paul Simionescu se așeză într-un fotoliu, față în față cu acela în care se instalase mai dinainte Bogdan.

Paul Simionescu scoase din buzunar un plic, îl puse pe măsuță în fața sa, ca să-l aibă la îndemînă, pe urmă se uită la maior întrebător, vrînd să știe dacă poate să înceapă.

— Vă ascult, tovarășe Simionescu, îl îndemnă acesta.

— Alaltăieri, începu vizitatorul, poșta ne-a adus plicul pe care îl am aici în fața mea. L-am deschis. Înăuntru am găsit două bilete la Operă și o scrisoare cu următorul conținut.

Simionescu scoase din plic scrisoarea și începu să citească după ce, în prealabil, își puse ochelarii :

Dragă Paule,

- Vă știu pe amîndoi pasionați de Operă, și de aceea mi-am permis să vă trimit, alăturat, două locuri foarte bune la spectacolul de mîine seară, în care, în rolul lui Rigoletto, va cînta celebrul bariton italian Pascutti. Noi vom avea locurile din stînga voastră. Sărutări de mîini Aurorei.

Al tău
George

— Ca să fiu sincer, trebuie să vă mărturisesc, că gestul prietenului a însemnat pentru noi o surpriză cum nici că se poate mai plăcută. Dacă nu în fiecare săptămînă, în orice caz la două, ne repezim cu mașina la București, ca să vedem un spectacol de Operă. De altfel, prietenul, procurîndu-ne bilete la spectacolul în care urma să cînte Pascutti, venea în întîmpinarea intenției noastre. Am folosit cuvîntul „prieten", fiindcă, într-adevăr, eram convinși că biletele ne fuseseră procurate de unul dintre prietenii noștri. Avem destui cu numele de George. De aceea, nici nu ne-am bătut capul să ghicim care dintre ei ținuse să ne facă o surpriză atît de agreabilă.

În seara spectacolului însă locurile din stînga au rămas neocupate, spre marea noastră dezamăgire. În primul rînd, pentru că nu aveam cum să știm cui îi datorăm seara aceea plăcută, iar în al doilea, pentru că nu-i puteam mulțumi.

După spectacol, ne-am întors acasă, cu gîndul ca, a doua zi, să luăm, pe rînd, la telefon, pe toți cunoscuții noștri cu numele de George, pînă cînd aveam să dăm de acela care ne trimisese biletele, și să-i mulțumim. Numai că a doua zi am fost căutat de la Telefoane. „Convorbirea dumneavoastră telefonică de astă-noapte cu Monte Carlo — m-a anunțat una dintre telefoniste — a durat patru minute". „Duduie — am protestat — dar eu n-am vorbit cu Monte Carlo. Este probabil o eroare". „Tovarășe — îmi replică ea, înțepată — ați făcut aseară comanda și ați efectuat convorbirea la orele douăzeci și douăzeci și patru de minute. Imediat după aceea, am vrut să vă comunicăm

durata, dar nu ați mai răspuns. Dacă dumneavoastră vă arde de glume, noi avem treabă. Bună ziua !"

Și, pur și simplu, mi-a închis telefonul. Asta e tot, tovarășe maior. Făcu o pauză pe urmă continuă : Soția mea a crezut că este vorba de o farsă și a încercat să mă convingă și pe mine. Eram nehotărît, nu știam ce să cred și cum să procedez. Tocmai atunci a picat la noi Tofana. Soția mea i-a povestit cele întîmplate și Tofana, care nu împărtășea punctul de vedere al verișoarei sale — fiindcă sînt verișoare primare — m-a sfătuit să stau de vorbă cu dumneavoastră. Acum cunoașteți scopul vizitei mele, tovarășe maior Mănăilă. Considerați că Tofana a făcut bine, înlesnindu-mi întrevederea cu dumneavoastră ?

— A făcut bine. Dacă, într-adevăr, convorbirea a fost efectuată, în nici un caz nu poate fi vorba de o farsă.

— Dacă nu este vorba de o farsă, atunci înseamnă că...

— ...Înseamnă că cineva s-a folosit de telefonul dumneavoastră.

— Asta în timp ce noi eram la Operă...

— Da, în timp ce dumneavoastră îl ascultați pe baritonul Pascutti.

Simionescu, foarte impresionat, întrebă :

— Trebuie să cred că biletele ne-au fost trimise dinadins, ca să ne expedieze de acasă ?

— Exact !

— Bine, dar în ce scop ?

— Asta urmează să stabilim ulterior. În orice caz, nu în scopuri cinstite. În altă ordine de idei, v-aș ruga să ne lăsați nouă scrisoarea.

— Bineînțeles.

— Scrisul vă spune ceva ? Seamănă cu al vreunuia dintre prietenii dumneavoastră ?

— Nu !

— Aș fi fost mirat dacă mi-ați fi spus că ați recunoscut scrisul.

— Tovarășe maior, trebuie să mai presupun că acela care a folosit telefonul meu îmi este cunoscut sau prieten ?

— Nu neapărat. Totuşi, n-ar strica să ne daţi o listă cu prietenii dumneavoastră, inclusiv adresele lor. Locuiţi într-un bloc ?

— Da, într-un bloc.

— Vă vizitaţi cu vreuna din familii ?

— Nu ! Ne-am mutat de puţină vreme.

— Cine vă face menajul ?

— O bătrînică. O avem de douăzeci de ani.

— Locuieşte în acelaşi apartament cu dumneavoastră ?

— Nu ! Vine pentru curăţenie de trei ori pe săptămînă. Locuieşte pe aproape. Vreau să vă spun că este o femeie cinstită şi că avem deplină încredere în ea.

— În altă ordine de idei. Nu uitaţi să treceţi pe listă, în primul rînd, pe aceia dintre prietenii şi cunoscuţii care sînt la curent cu pasiunea dumneavoastră pentru Operă.

— Şi lista cui o voi preda ? Tofanei ?

— Căpitanului Tudoraşcu, care se va deplasa la Ploieşti în cursul zilei de astăzi.

Bogdan făcu ochii mari, vru să spună ceva, dar se răzgîndi. Se mărgini să-şi trosnească degetele într-un mod scandalos de zgomotos, pentru care motiv maiorul îl privi mustrător.

Zece minute mai tîrziu, după plecarea lui Simionescu, cînd în birou erau din nou numai ei doi, Bogdan începu să se căinoze, mai în glumă, mai în serios.

— Lua-le-ar naiba de pisici negre ! Dacă ar fi după mine, Ducule, aş înfiinţa la ecarisaj o secţie de hingheri, specializată în prinderea pisicilor negre, că numai ele poartă ghinion.

Maiorul însă, ca şi cînd n-ar fi auzit lamentarea prietenului său, spuse :

— Bogdane, băiete, va trebui să pleci la Ploieşti.

— Vreau la Sighişoara ! Mi-e poftă de un biftec pregătit de Frau Gerta, se lamentă Bogdan prefăcut, şi cu mai puţină tragere de inimă ca de obicei, fiindcă îşi dădu seama că Ducu vorbise serios.

— Trebuie să pleci la Ploieşti.

Bogdan mai făcu o ultimă încercare.

— Pe colonelul Tomescu nu se poate să nu-l intereseze povestioara de la Ploiești. Haide să i-o pasăm lui. Noi, în mod virtual, sîntem în drum spre Sighișoara. Dacă nu mă deconectez, să fiu al naibii dacă nu fac explozie ca o cisternă cu nitroglicerină.

— Fii fără grijă, vom pleca și la Sighișoara. Deocamdată însă, trebuie să faci o plimbare la Ploiești.

— Ce să caut acolo ?

— Să dai o raită pe la Telefoane. Cum, acolo lucrează numai femei, și cum tu, într-o reuniune de mini-jupes, te simți ca peștele în apă, trag nădejdea că ai să afli ceva în legătură cu convorbirea care ne interesează.

Bogdan înțelese că nu mai este nimic de făcut. De altfel, simțea cum interesul subit al șefului său pentru cazul de la Ploiești începe să-l molipsească și pe el...

— Ducule, ai sentimentul că ne găsim în fața unui *caz* ?

Ducu ridică din umeri :

— Mi-e greu să mă pronunț, măi băiete. Totuși, procedeul de a vorbi cu străinătatea, de la un aparat care nu-ți aparține, mi se pare destul de suspect. Chemi la telefon Monte Carlo, comunici cuiva absolut tot ceea ce ai de comunicat sau, pur și simplu, primești anumite instrucțiuni, pe urmă speli putina. Ingenios, simplu și, mai ales, fără riscuri. Nu-i așa ?

— Un procedeu de care pentru prima dată luăm cunoștință. Și cum eu sînt mai curios ca o femeie, ard de nerăbdare să-l dibui pe individul care a avut asemenea idee. Mă întreb însă, de ce l-a ales tocmai pe Paul Simionescu.

— Nu-ți dă prin minte ?

— Nu. Adică... stai puțin. Paul Simionescu este, dar mai ales a fost pînă a nu ieși la pensie, *cineva* în orașul Ploiești.

— Da !... Și ?

— Presupun că cel care s-a substituit lui Simionescu, a scontat pe faptul că acesta din urmă, fiind o personalitate în oraș, fetele nu vor fi curioase să asculte convorbirea. Altă explicație mai bună nu găsesc.

— Nici nu-i nevoie. Hm !... Monte Carlo !... Numai cît pronunț numele și capăt un fel de alergie.

— Chiar așa, Ducule ! La Monte Carlo te-au umflat oamenii lui nea Șuncărică.

— Știi, cînd eram prizonier pe vasul „Nebel II", cîteodată, dimineața, cînd răsărea soarele, priveam prin hubloul din cabina mea clădirile albe de la Monte Carlo și, disperat, uram orașul [1].

— Vezi vreo legătură...

— Nu știu. Mi se pare, însă, suspect că falsul Simionescu a conversat la telefon cu cineva tocmai de la Monte Carlo.

— Ce mai, te gîndești la „Trust".

— Da, mă întreb, dacă nu cumva Trustul Nebel din nou este interesat de vreo invenție a savanților noștri.

— Deși, atunci cînd a mai manifestat un asemenea interes, i-am dat una peste bot lui nea Șuncărică al tău ?

— Poate că vrea să-și ia revanșa ?

— Dacă presupunerea ta se dovedește justă, îți declar solemn că accept să nu mai plecăm la Sighișoara.

Bogdan plecă la Ploiești pentru cîteva ore și se înapoie abia a doua zi.

— Ai ceva în sac, băiete ? întrebă Ducu, cînd îl văzu intrînd pe ușă, obosit și cu barba crescută ca după o noapte de chef.

— Am cîte ceva, bătrîne, dar nimic deosebit, în măsură să te oblige să-ți scoți pălăria.

— Atunci dă-i drumul !

— Am dat o raită pe la Telefoane. În treacăt fie spus, frumoase fete sînt telefonistele de la Ploiești. Parcă au fost angajate în urma unui concurs al cărui criteriu unic a fost frumusețea...

— Mă rog !... Mă rog !...

— Bine ! Să revin la „cestiune". Am stat de vorbă cu telefonista care a fost aseară de serviciu. Deșteaptă fată ! Frumoasă, nu mai vorbesc...

— Și ? Ai aflat ceva ?

— Închipuie-ți ce șansă ! Cunosc, Ducule, conținutul convorbirii cu Monte Carlo.

— Cum așa ?

[1] Întîmplările la care face referire Ducu Mănăilă au fost relatate în romanul „Căpitanul de cursă lungă (n.a.)

— Simplu ! Falsul Simionescu a rugat-o pe telefonistă să intervină și să repete, și într-un sens și în celălalt, întrucît, datorită cine știe cărei defecțiuni pe circuit, nu auzea bine. Fericită întîmplare, care a permis telefonistei să ia cunoștință de conținutul convorbirii.

— Adică ?

— Pe scurt, unchiul de la Monte Carlo, pe nume Sol — auzi ce nume caraghios ! — i-a comunicat nepotului de la București, că un văr al său, pe nume Balthazar, sosește, neapărat, luni și, în consecință, să-l aștepte.

— Unde să-l aștepte ?

— N-a precizat. Dar nu-i greu de presupus unde. La aeroport sau la gară, dacă nu vine cumva cu mașina personală.

— Asta e tot ?

— Tot ! Ei, ce părere ai, Ducule ?

— Balthazar sosește luni ! murmură Ducu, parcă numai pentru sine, ca și cînd n-ar fi auzit întrebarea lui Bogdan.

— Trebuie să te informez, că am întreprins o mică anchetă și în legătură cu falsul Simionescu.

— Balthazar sosește luni ! repetă Ducu și se uită la Bogdan grav, într-un anumit fel, care îl făcu pe acesta să tresară. De altfel, și vocea cu care pronunțase cuvintele era gravă, așa cum Bogdan niciodată nu i-o mai auzise.

Neliniștit, vag emoționat, ca să-și biruiască slăbiciunea — ceea ce simțea considera slăbiciune — Bogdan replică supărat :

— Dă-l naibii ! Pînă luni mai sînt cinci zile. Între timp, poate că vom izbuti să-l dibuim pe „nepot".

— Măi băiete, e vorba de Balthazar !

În vocea prietenului său, Bogdan sesiză o nuanță de enervare.

— Care Balthazar ?

— Bal-tha-zar !... Cum Dumnezeu nu pricepi ? *Marele Balthazar !*

Bogdan se plesni cu palma peste frunte. Pe urmă, imediat, se uită cu neîncredere la Ducu.

— Ducule, nu cumva o luăm razna ? *El ?* Tocmai *el ?*

— Ar fi singura împrejurare cînd m-aș bucura dacă, într-adevăr, am lua-o, așa cum spui tu, razna. Mi-e teamă însă că nu.

— Balthazar !

— Da, Balthazar.

Bogdan simţi nevoia să fumeze. Îşi aprinse o ţigară şi începu să tragă din ea cu sete. Ducu îl imită. Fumau în tăcere, aproape uitînd unul de celălalt. Fumau şi se gîndeau la Balthazar. Mai precis la biografia lui. Ce era adevărat şi ce era legendă în această biografie ? În arhiva fiecărui serviciu de contrainformaţii exista un dosar „Balthazar", în care piesa cea mai importantă o constituia biografia acestuia. În linii mari aceeaşi, în amănunte diferite, în raport cu cantitatea informaţiilor suplimentare obţinute de unul sau altul dintre servicii.

Bathazar ! Numele adevărat ? În nici un caz ! După toate probabilităţile, pe cel adevărat nu-l cunoştea nici măcar superintendentul „Trustului de spionaj Nebel", în solda căruia se afla Balthazar.

În privinţa originii sale, informaţiile erau nebuloase şi contradictorii. După unele versiuni, Balthazar era fiul unui indian ; după altele, ţigan din Spania. Cele mai multe dintre ele însă, pretindeau a şti că era fiul unui prinţ indian şi al unei englezoaice. (Exista şi versiunea că mamă-sa ar fi fost portugheză.)

În privinţa copilăriei şi adolescenţei, izvoarele de asemenea se contraziceau. Unele afirmau că la vîrsta de şase ani ar fi fugit de acasă, devenind învăţăcelul unui brahman rătăcitor, altele, că ar fi fost crescut într-o lamaserie din Tibet, de unde a fugit, sau i s-a îngăduit să plece, în anii adolescenţei. În schimb, toate versiunile acreditau că o vreme a fost preot budist la templul Taj-Mahal, iar apoi fachir, dînd spectacole în aer liber la Calcutta, Bombay, Hyderabad şi Madras. Ca preot budist sau ca fachir ar fi făcut minuni — chiar învieri din morţi —, dar, fără îndoială, asemenea aserţiuni constituiau partea de legendă din biografia lui Balthazar.

Începînd cu anul 1954, datele din biografia sa încep a fi mai certe [1]. Astfel, în acel an, 1954, prezenţa lui Balthazar este semnalată la Hong Kong, ca patron de tri-

[1]. Datele următoare ce privesc activitatea de pirat a lui Balthazar au fost extrase de autor din presă. *(n.a.)*.

pouri și angrosist de stupefiante, pentru ca, numai doi ani mai tîrziu, să devină cel mai temut pirat din Oceanul Indian. Își procură un iaht cu motoare Diesel, recrutează un echipaj format din piraţi şi contrabandişti de profesie, şi porneşte în expediţii prin mările sudului, jefuind vapoarele de călători. La nevoie, ucide, mitraliind echipajele şi călătorii. Cînd atacă un vapor, iahtul său nu arborează la catarg pavilionul negru cu emblema tradiţională a piraţilor — craniul deasupra a două oase încrucişate — ci unul reprezentînd un templu indian de culoarea azurului.

Îmbătat de succese, Balthazar devine patronul unei adevărate flotile de vase cu motor, pe care însă le camuflează în veliere pescăreşti, cu care continuă atacurile piratereşti în Oceanul Indian şi Oceanul Pacific.

Succesele lui Balthazar trezesc invidia celorlalţi piraţi care operează în mările sudului şi în special a lui Cian, cel mai periculos şi cel mai puternic. Între Balthazar şi Cian se naşte un război pe viaţă şi pe moarte. Fiecare dintre ei doreşte să scape de concurenţa celuilalt. În mai multe rînduri au loc adevărate bătălii navale între flotilele lor. Dar nici una dintre bătălii nu este decisivă. Conflictul continuă şi pe uscat, sub diferite forme, fiindcă mijloacele nu contează. Pe rînd, sînt arestaţi, în urma unor denunţuri, ba oameni de încredere de-ai lui Cian, ba de-ai lui Balthazar.

Pînă într-o zi... Cian primeşte informaţia, dintr-o sursă foarte sigură, că în timpul nopţii douăzeci de jonci încărcate cu opiu şi heroină, vor încerca să se strecoare în portul Hong Kong. Cian iese în larg cu flotila lui de şalupe şi atacă joncile, fără să-i dea prin minte că fusese atras într-o cursă. Joncile, care în loc de opiu şi heroină erau încărcate cu oameni de-ai lui Balthazar, ripostează. Cian este grav rănit. Izbuteşte să părăsească într-o şalupă cîmpul de bătălie, dar, pînă să ajungă la ţărm, moare din cauza rănilor.

Balthazar răsuflă uşurat. Dar numai pentru scurtă vreme. Conducerea bandei lui Cian este preluată de soţia acestuia, care se dovedeşte mult mai abilă şi mult mai crudă decît răposatul ei soţ. Banda renaşte, fie prin recrutarea de noi membri, fie prin cooptarea altor piraţi,

mai mărunți, care pînă atunci operaseră în mod independent. Acum, piratesa nu se mai mulțumi să atace doar vapoarele cu pasageri, ci și porturile, motiv pentru care autoritățile din Japonia, Filipine, Tailanda și Hong Kong făgăduiesc premii de zeci de mii de dolari aceluia care ar preda autorităților pe celebra piratesă. Trădători, însă, nu se ivesc, sau dacă vreunul încearcă, este descoperit și lichidat la timp.

Și Balthazar ? Toate variantele, dar absolut toate variantele pretind a ști că Balthazar a fost acela care a abandonat lupta. În ceea ce privește însă modalitatea, există două versiuni. Prima : Balthazar, dîndu-și seama că nu va putea cîștiga războiul cu soția lui Cian, și-a vîndut flota și s-a retras, lăsîndu-i ei mînă liberă. A doua versiune, mai senzațională : Cică piratesa i-ar fi solicitat lui Balthazar o întrevedere, cu care prilej s-a arătat dispusă să-i răscumpere flota la un preț exorbitant, cu condiția ca el să se retragă din „afacere". Balthazar însă, în așa măsură impresionat de personalitatea și frumusețea văduvei lui Cian, îi oferi, gratuit, flotila și, pe deasupra, „cuvîntul lui de onoare" că se va retrage din activitatea piratească. Versiunea mai pretinde a ști că văduva Cian, impresionată, la rîndul ei, de frumusețea lui Balthazar, i-a propus să-l ia de bărbat și să-l facă primul ei locotenent. Balthazar, cică, ar fi refuzat-o politicos, amintindu-i proverbul care spune că două săbii nu pot încăpea în aceeași teacă. Atunci doamna Cian îi dărui portretul ei, încadrat într-o ramă de aur încununată cu diamante. Un an mai tîrziu, aflînd că poliția din Macao oferă douăzeci de mii de dolari aceluia care va fi în măsură să-i furnizeze o fotografie a văduvei lui Cian, Balthazar, prudent, s-a grăbit să restituie fotografia.[1].

[1] Este mai mult decît probabil că Balthazar n-ar fi restituit portretul dacă n-ar fi citit un reportaj, apărut într-un ziar din Singapore, în care se relata că, la puțină vreme după ce poliția din Macao oferise premiul de douăzeci de mii de dolari pentru o fotografie a doamnei Cian, a primit un colet, care conținea un altul, cu următoarea specificare : „Această fotografie vă intere-

Încercînd să explice ce anume îl determinase pe Balthazar să devină pirat, toate variantele furnizează una şi aceeaşi explicaţie : apetitul pentru aventură, tentaţia fascinantă a riscurilor meserici, foarte mare dacă se are în vedere că piraţii prinşi erau împuşcaţi pe loc, fără judecată. Un argument, de loc de neglijat, că aceasta şi nu alta este explicaţia adevărată, îl constituie faptul că nenumăratele variante ale senzaţionalei sale biografii precizează că Balthazar a dispus de sume mari de bani, chiar înainte de a deveni patron de tripouri sau pirat. Pe de altă parte, din aceleaşi surse, se ştia că Balthazar acceptînd să lucreze pentru „Trustul de spionaj Nebel", n-o făcuse pentru bani, ci tot din spirit de aventură.

Biografia lui Balthazar, şi aşa senzaţională pînă a nu începe să lucreze pentru „Trustul de spionaj Nebel", începe a abunda în relatări ieşite din comun mai ales după aceea, adică la numai doi ani de la stabilirea lui în Europa. Mai întîi în Marsilia, unde, timp de cîteva luni, a fost semnalat în compania unui caid celebru, pe urmă în Italia, la Neapole, unde a luat legătura cu superintendentul Trustului. Toate variantele susţin că Balthazar, pentru a-şi dovedi competenţa şi a-şi impune pretenţiile — nu se cunosc aceste pretenţii — l-a răpit şi sechestrat pe superintendent, unul din aşii spionajului militar hitlerist care, în timpul războiului, imediat după Dunkerque, a izbutit să pătrundă în Anglia, ca să sprijine „dinăuntrul cetăţii" operaţia Seelöwe [1], şi care a reuşit să părăsească teritoriul Marii Britanii atunci cînd Hitler a renunţat la planul de invadare a insulei, fără ca cei de la Intelligence Service să prindă de veste.

La scurtă vreme după ce Balthazar începu să lucreze pentru „Nebel", serviciile de contrainformaţii începură a primi rapoarte în care era vorba de activitatea prodigioasă a unui spion, despre care nimeni nu mai auzise.

scază, fiindcă se referă la doamna Cian". Deschizînd şi cel de-al doilea colet, cei de la poliţie au găsit într-adevăr nişte fotografii, dar nu ale piratesei, ci a doi indivizi asasinaţi şi măcelăriţi. În legendă se dădea explicaţia că indivizii fuseseră surprinşi în timp ce încercau s-o fotografieze pe doamna Cian.

[1] Planul hitlerist de invazie a Marii Britanii *(n.a.)*

Ceea ce se știa, mai exact, ceea ce deocamdată se putuse afla despre el era doar numele, fără îndoială unul de împrumut : *Balthazar.* Cine era însă în realitate acest Balthazar, și prin ce anume fapte izbutise să-și cîștige o asemenea faimă încă nu se știa, cum încă nu se știa nici pentru cine lucrează.

Surprinzătoare și de neexplicat părea mai ales constatarea că faima lui Balthazar izbutise să premeargă faptele sau, mai exact spus, mai înainte ca faptele — ele justificau întru totul faima — să fie cunoscute. Cert este că atunci cînd serviciile de securitate, în special cele ale marilor întreprinderi, începură să se alerteze, nu se știa decît că pe firmamentul spionajului internațional apăruse o stea de primă mărime, al cărei nume era, deocamdată, Balthazar, dar care în scurt timp avea să devină *Marele Balthazar,* superspionul, în palmaresul căruia figurau victorii răsunătoare, și nu totdeauna doar prin rezultat, ci datorită metodelor folosite, în cele mai multe cazuri misterioase, nesesizabile.

Una dintre particularitățile stilului său consta în aceea că drumul triumfal al lui Balthazar era, în cele mai multe cazuri, „presărat cu cadavre".

Nimic nu dăunează mai mult activității unui spion decît celebritatea. De altfel, în cele mai multe cazuri, un spion devine „celebru" fie după ce a fost arestat, și întreaga sa activitate cunoscută, fie după ce s-a retras din meserie și își publică memoriile. Balthazar, în schimb, făcea excepție. Din absolut toate variantele biografiei sale reieșea că dobîndise celebritatea chiar de la primele lovituri de mare răsunet.

Prin mintea amîndurora se perindară, însoțite de imaginile corespunzătoare, întîmplările din fantastica biografie a lui Balthazar. Țigările se consumaseră de mult și mucurile strivite în scrumieră păreau niște viermi contorsionați.

— Ducule !

Vocea lui Bogdan venea parcă de departe și obosită.

— Da.

— Cum îți explici celebritatea lui Balthazar ?

— Zi, mai curînd, popularitatea lui.

— Fie ; popularitatea lui ?

— Uiți, pesemne, că lucrează pentru „Nebel".

— Da, lucrează pentru „Trustul Nebel". Și ? Mie tot nu mi-e clar. Istoria spionajului nu cunoaște nici un singur caz de spion cu clopoței. Balthazar e singurul care încalcă cea mai elementară regulă a meseriei — discreția — împodobindu-se cu clopoței și zurgălăi.

— Dar e clar, măi băiete : Reclama e sufletul comerțului. Balthazar face spionaj nu în favoarea unei anumite țări, ci în favoarea unui trust de spionaj, care nu aparține nici unei țări. Prin agenții săi, Trustul intră în posesia anumitor informații pe care le vinde aceluia ce oferă mai mult. Și, bineînțeles, amatori se găsesc totdeauna. Să zicem că te afli în fruntea unui trust de medicamente, și că, într-o zi, cineva, în schimbul unei anumite sume de bani, îți oferă secretul de fabricație al unui nou antibiotic, pus la punct de o firmă rivală, care a investit mulți dolari în cercetarea științifică. Ei bine, fără să stai mult pe gînduri, vei plăti. Vei plăti, fiindcă vei putea pune antibioticul imediat în fabricație, fără ca, în prealabil, cercetarea științifică de laborator să te fi costat un singur dolar ; vei plăti, fiindcă vei putea pune pe piață, înaintea firmei rivale, și la un preț de cost mai mic, respectivul antibiotic, lucru pe care nu-l va putea face firma rivală, deoarece, în prețul de cost, ea va trebui să includă cheltuielile reprezentînd munca de laborator. Înțelegi ? „Trustul Nebel" nu produce nici un fel de marfă, obiectul ei fiind procurarea de informații, în primul rînd cu caracter industrial, și desfacerea lor. Deci, reclama se impune cu necesitate și pentru „Trustul Nebel", la fel ca pentru oricare altă întreprindere. Vreau să spun prin aceasta, că Trustul nu are decît de cîștigat dacă cei interesați iau cunoștință că printre agenții săi se numără și unii de talia lui Balthazar.

— Te pomenești că „Trustul Nebel" are și un serviciu de publicitate ?

— Și de ce n-ar avea ? Dacă de succesele lui Balthazar se vorbește atîta în cercurile interesate, cu alte cuvinte, dacă ele ajung să fie cunoscute și în afara Trustului, am toate motivele să presupun că aceasta este

opera serviciului de publicitate al „Trustului Nebel". Desigur, nu trebuie să ne închipuim că acest serviciu sau oficiu — numeşte-l cum vrei — popularizează activitatea trustului prin prospecte în genul acesta: „Adresaţi-vă cu încredere firmei noastre, care vă poate procura orice fel de informaţii secrete etc., etc.". Dar o anumită activitate publicitară — de natură specială şi, într-un fel, discretă — sigur că desfăşoară. Fiindcă Trustul are interesul nu numai să ofere „marfă" clienţilor, ci ca şi aceştia să-l solicite, din proprie iniţiativă.

— Şi crezi că Trustul este solicitat pentru asemenea „comenzi"?

— Sînt convins.

— Poate că ai dreptate. Mie însă, toată chestia mi se pare cam stupidă. Cum, adică eu, întreprinderea X, mă adresez Trustului să-mi obţină, de la întreprinderea Y, un secret de fabricaţie care mă interesează, deşi ştiu că este foarte probabil ca, în acelaşi timp, acea întreprindere Y să fi cerut, la rînd ei, Trustului să obţină de la mine secretul de fabricaţie al unui produs în care eu am investit milioane?

— Păi tocmai într-asta constă paradoxul, Bogdane, băiete! Că Trustului i se adresează chiar întreprinderile-victime. Ce vrei! Afacerile sînt afaceri şi, după cum prea bine ştii, toate afacerile sînt murdare. Adresîndu-se Trustului, cei interesaţi iau, în acelaşi timp, măsuri speciale de securitate, ca să-şi ferească propriile secrete de agenţii indiscreţi ai acestuia, şi nu-i greu să-mi închipui ce efect publicitar are, atît asupra celor păgubiţi, cît şi asupra beneficiarilor, fiecare succes al lui „Nebel". Da, tocmai în aceasta constă paradoxul: că întreprinderile, apelînd la serviciile Trustului, de fapt, apelează la propriul lor inamic nr. 1. La început, Trustul de spionaj „Nebel", ai cărui acţionari nu se cunosc, după cum nu se cunoaşte nici proveniența capitalului investit iniţial...

— Dar se bănuieşte, îl întrerupse Bogdan.

— Da, se bănuieşte că acţionarii sînt foste căpetenii naziste, cărora li s-a pierdut urma. Dar ce voiam să spun? A, da! Că Trustul, care la început avea o existenţă destul de modestă, astăzi s-a dezvoltat în aşa măsură şi realizează asemenea beneficii, încît, la sfîrşitul

fiecărui an, împarte, zice-se, misterioşilor săi acţionari dividende de milioane.

Telefonul sună. Ducu ridică receptorul. Urmă o convorbire scurtă şi neimportantă. După aceea, cîteva minute, Ducu examină vîrful unui creion albastru, cu o asemenea aparentă atenţie, încît ai fi putut jura că pentru prima dată în viaţa lui vedea un creion ascuţit. În realitate se gîndea. Bogdan citi din nou pe figura prietenului său acea gravitate care, mai adineaori, aproape că îl emoţionase.

— Omule, ştii ce mă gîndesc eu ? Că magul...

— Care mag, măi ?

— Balthazar ! Ce, nu-l chema Balthazar pe unul dintre cei trei magi care au venit să se închine pruncului Isus ?

— Ba da. Şi ? Ce voiai să spui ?

— Voiam să spun că de vreme ce, după părerea ta, celebritatea lui Balthazar este, în mare măsură, opera oficiului de publicitate al Trustului, poate că dumnealui, magul, n-o fi chiar aşa de grozav pe cît i s-a dus vestea. Ştii proverbul : La pomul lăudat...

Ducu ridică din umeri :

— Măi băiete, cuvintele sînt ca şi îmbrăţişările femeilor. Susceptibile unor foarte variate interpretări. Tu spui : „...poate că dumnealui, magul, nu-i chiar atît de grozav pe cît i s-a dus vestea". Dar depinde ce înţelegi tu prin „grozav". De acord că în biografia lui, pe lîngă adevăr, există şi un coeficient important de fantezie. Dar oricît de substanţial ar fi acest coeficient, sîntem obligaţi să recunoaştem că e vorba de un as în meserie. Sînt nişte ani de cînd lucrez la contraspionaj şi în tot acest timp n-aş putea spune că n-am avut satisfacţii. Vreau să spun, succese. Ei bine, află că, pentru prima dată, mi se întîmplă să am trac. Cred, băiete, că ne aşteaptă o muncă foarte grea, de la început extrem de grea, dacă ţinem seama de faptul că nu ştim nimic altceva decît că Balthazar, marele Balthazar soseşte luni.

— Soseşte luni, şi noi nu ştim cum arată la faţă, ca să-l întîmpinăm cum se cuvine.

— Nu ştim, dar, dacă este adevărat ceea ce pretind biografiile, ne putem consola, fiindcă nimeni nu ştie. Şi

nu este ciudat? I se cunoaşte biografia, i se pun în seamă o mulţime de isprăvi — unele poate neadevărate — în schimb, nimeni nu ştie cum arată la faţă. Consolîndu-ne însă, nu rezolvăm nimic. Ceva trebuie să facem. Pînă luni mai sînt cinci zile...

— Parcă ai spune cinci luni.

— E clar că termenul e prea scurt ca să-l putem întîmpina pe Balthazar cu flori, în clipa cînd va pune piciorul pe pămîntul României. Dar în aceste cinci zile ce ne stau în faţă, poate izbutim să dăm de urma falsului Simionescu.

— În privinţa lui Gaspar, mai am ceva în tolbă.

— Gata, l-ai botezat şi pe ăsta. Şi, mă rog, de ce-ai tăcut pînă acum?

— Tu eşti de vină. A fost suficient să aflu că, după părerea ta, Balthazar care soseşte luni este una şi aceeaşi persoană cu „Marele Balthazar", pentru ca, turtit de vestea senzaţională, să uit că mai am ceva noutăţi.

În clipa aceea telefonul sună. Ducu ridică receptorul. De la celălalt capăt al firului, colonelul întrebă :

— Bogdan s-a întors de la Ploieşti ?

— Abia a picat, tovarăşe colonel.

— Veniţi amîndoi la mine.

II. Cîteva indicii în legătură cu cel de-al doilea mag

Se aflau la colonelul Rareş de aproape o jumătate de oră, şi Bogdan încă nu ajunsese la capătul raportului său. Fusese întrerupt de mai multe ori de colonel, care voia amănunte, amănuntele sugeraseră lui Ducu ipoteze, aşa că abia acum, după aproape o jumătate de oră, lui Bogdan i se oferi prilejul să scoată din „tolbă" ceea ce mai avea pe fundul ei.

— Tovarăşe colonel, de vreme ce pe Balthazar nu-l cunoaştem, din care motiv nu-l vom putea identifica cînd va sosi, nu ne rămîne decît să încercăm a-l identifica pe Gaspar...

— Vrea să spună pe falsul Simionescu, se simţi dator să explice Ducu. Ştiţi, mania lui de a da nume şi porecle.

— Tovarăşe colonel, nu ştiu dacă sînt totdeauna bine inspirat, dar, de data asta, cred că am brodit-o. Dacă vom avea de-a face cu Balthazar — nume de mag — şi de vreme ce nu cunoaştem nici numele adevărat al falsului Simionescu, de ce nu i-am da şi acestuia tot un nume de mag, adică Gaspar. Şi, cine ştie, pînă la urmă, poate aflăm că există şi cel de-al treilea mag, Melchior.

— Numeşte-l şi Gaspar, dacă îţi face plăcere. Dar, mă rog, ce-i cu Gaspar ?

— Tovarăşe colonel, după toate probabilităţile, Gaspar nu-i ploieştean. E de-aici, din Bucureşti.

— O ipoteză ? întrebă colonelul.

— Ceva mai mult decît o ipoteză. Dar să mă explic. După ce, din textul convorbirii telefonice cu Monte Carlo,

am aflat că un oarecare Balthazar urmează să sosească luni în țară, mi-am pus următoarea întrebare : oare luni, cine îl va primi pe Balthazar ? Și, fiindcă întrebarea mi s-a părut pretențioasă...

— Cum, adică, pretențioasă ? îl întrerupse Ducu.

— Pretențioasă, da, de vreme ce, datorită stadiului incipient al cercetărilor, era sortită să rămînă fără răspuns. Deci, părîndu-mi-se prea pretențioasă, m-am întrebat dacă nu cumva, spre ghinionul falsului Simionescu, din întîmplare, l-a văzut careva dintre vecini, intrînd sau ieșind din apartamentul soților Simionescu. Ei bine, trebuie să vă spun că, din fericire, există un martor.

— Asta înseamnă totuși o șansă, observă Ducu.

Bogdan nu răspunse. Scoase din buzunarul de la piept o foaie de hîrtie împăturită, o despături și o puse pe birou, dinaintea colonelului.

— Poftiți, aveți în fața dumneavoastră declarația martorului Dănășan Petru, de profesiune inginer.

Colonelul Rareș, care suferea de un început de prezbitism, îndepărtă puțin hîrtia, pînă la o distanță convenabilă, pe urmă începu să citească, atent, cele ce urmează :

Luni, paisprezece iunie, a.c., în jurul orei douăzeci și unu, mă întorceam acasă din oraș. Țin să precizez, de la început, că locuiesc pe aceeași scară și palier cu familia Simionescu. (Ocup apartamentul nouă, iar dumnealor apartamentul zece.) În clipa cînd mă pregăteam să descui iala de la apartamentul meu, s-a deschis ușa de la vecini, și am văzut ieșind un bărbat. Am avut impresia că, dînd cu ochii de mine, a tresărit și atunci, brusc, am devenit bănuitor. Dar bănuiala mi s-a risipit imediat, cînd l-am văzut că, în loc s-o trîntească, așa cum mi s-a părut că are intenția, vîrî din nou capul pe ușă și strigă cu tonul cel mai natural din lume : „Încă o dată, noapte bună, și sărut mîna". Am intrat la mine și, fiindcă toată ziua ferestrele fuseseră închise, primul lucru pe care l-am făcut a fost să le deschid. Am apucat astfel să-l văd pe bărbatul acela urcîndu-se într-o mașină care, ciudat, staționase la cealaltă scară a blocului. Mașina era un „Fiat 1300". Avea, sigur, număr de București, dar nu l-am reținut.

Numărul era format din patru cifre. Dacă îmi amintesc bine, dar nu sînt de loc sigur, în componența lui exista parcă un cinci și un șapte.

Pentru faptul că pe individ nu l-am văzut decît cîteva clipe, îmi este aproape imposibil să-l descriu. Este un mare defect al meu că nu sînt în stare să reținfizionomia oamenilor. Din acest motiv, nu știu dacă aș fi în stare să-l recunosc, în cazul în care l-aș mai întîlni odată.

Asta e tot ce știu și pot declara, cu toată răspunderea.

Colonelul citise, tare și rar, textul declarației lui Dănășan, subliniind prin ton unele cuvinte. Acum, cînd sfîrșise lectura, întrebă :

— Presupun că ai insistat să afli care era ordinea cifrelor cinci și șapte în componența numărului mașinii !

— Da, tovarășe colonel, dar n-am izbutit să obțin nimic mai mult. Dimpotrivă, aș zice că, datorită insistențelor mele, Dănășan a devenit și mai nesigur. De altfel, s-ar putea ca numărul să fi fost fals.

— Dacă numărul era fals, observă Ducu, atunci înseamnă că și presupunerea ta, că proprietarul mașinii ar fi din București, nu stă în picioare.

— În cazul acesta, în prealabil, va trebui să aflăm dacă numărul era sau nu fals, deși, dintr-un anumit punct de vedere, treaba aceasta echivalează cu a căuta acul în carul cu fîn. Cum însă s-a mai întîmplat să căutăm acul în carul cu fîn, și să-l găsim, trebuie să încercăm.

— Dacă îmi permiteți, tovarășe colonel, interveni din nou Ducu.

— Poftim, Mănăilă !

— Tovarășe colonel, desigur, va trebui să căutăm acul în carul cu fîn, pornind de la cele două cifre probabile, indicate de Dănășan. Personal, nu cred că numărul era fals. Cred că, realmente, falsul Simionescu locuiește în București.

— Pe ce te bazezi cînd faci asemenea afirmație ?

— Doar pe niște deducții logice. Dacă numărul era fals, de ce a oprit la scara B și nu la scara A, cum ar fi fost normal ? Fiindcă, în cazul cînd numărul era fals, orice măsură de precauție devenea inutilă. Dar faptul

că a oprit la scara următoare, dovedește că prudența l-a îndemnat să procedeze astfel.

— Prudența ? se îndoi Bogdan. Dacă numărul era adevărat, prudența l-ar fi îndemnat să parcheze mașina la capătul blocului, respectiv la colțul străzii, foarte aproape, unde exista, de altfel, un loc special amenajat, și de acolo să meargă pe jos.

— Observația ta nu-i lipsită de logică, Bogdane. Numai că faci abstracție de ceva esențial. Avea falsul Simionescu motiv să se teamă ? Da, dacă este ploieștean ; nu, dacă este bucureștean. Și apoi, el mergea la sigur : știa că familia Simionescu, la ora aceea, se delecta, ascultînd Rigoletto în interpretarea baritonului Pascutti.

— De unde știa ? întrebă Bogdan, căruia abia după aceea, întrebarea i se păru puțin cam naivă.

— Ei, de unde știa ! I-a pîndit și i-a văzut plecînd. Deci, știind că familia Simionescu nu este acasă, a urcat pe scară pînă la etajul doi, a descuiat iala cu o cheie potrivită mai dinainte, și a pătruns în apartament. Riscuri ? Unul singur. Acela de a avea ghinionul ca, în timp ce descuia ușa, vreunul dintre vecini să iasă tocmai atunci din casă și, văzînd un străin care încearcă să intre în apartamentul soților Simionescu, să devină bănuitor, eventual, spuneam, să dea chiar alarma. Dar șansa l-a ferit de un asemenea ghinion. Cum spuneam, a intrat în apartament, a făcut comanda și, după un anumit timp...

— După treizeci și șase de minute, preciză Bogdan.

— Obține legătura cu Monte Carlo. Însă un pic de ghinion tot a avut. La plecare a fost văzut de Dănășan.

— Dacă faptele s-au petrecut așa cum presupune tovarășul maior Mănăilă — în fața șefului cei doi prieteni nu se tutuiau — atunci picul de ghinion ar putea să-i fie fatal lui Gaspar al nostru. Fiindcă mașina, fără doar și poate, o vom depista.

— Credeți că falsul Simionescu se numără printre cunoscuții familiei Simionescu ? întrebă colonelul.

— Foarte posibil, își dădu cu părerea Bogdan. În orice caz, Gaspar a căutat să obțină în prealabil informații despre familia Simionescu. Aflînd de pasiunea celor doi

soți pentru muzica de Operă, dumnealui, singur sau în complicitate, a mers la sigur.

— În ce sens a mers la sigur ? întrebă colonelul.

— Că momeala cu biletele de Operă va da rezultatul scontat. În altă ordine de idei, faptul că Gaspar a intrat în casă, folosind chei potrivite, mă face să presupun, că cel care a procurat mulajul broaștei frecventează pe soții Simionescu.

— Dumneata, Mănăilă, ce părere ai ?

— Tovarășe colonel, nu cred că este inutil să investigăm printre prietenii și cunoscuții familiei Simionescu. Fiindcă s-ar putea ca falsul Simionescu să dețină informațiile nu direct, ci prin a doua mînă, adică de la un cunoscut al familiei Simionescu.

— Dacă așa s-a întîmplat, nu ne va fi de loc ușor să-l dibuim pe Gaspar, observă Bogdan. Familia Simionescu are foarte mulți prieteni și cunoscuți. Personal, nu cred că am avea succes.

Cîteva clipe, nu mai vorbi nici unul. Ceva mai tîrziu, întrebă Ducu :

— Tovarășe colonel, știți ce mă frămîntă acum cel mai mult ? Îmi pun întrebarea : Ce caută Balthazar la noi în țară ?

— E clar că n-a venit fiindcă l-au atras frumusețile turistice, Mănăilă.

— Tovarășe colonel, Balthazar nu este un agent oarecare, așa cum au fost atîția pe care i-am depistat și făcut inofensivi. El este „marele Balthazar". Or, dacă așa stau lucrurile, este firesc să mă întreb : de ce vine ? Un superspion nu se deplasează ca să obțină informații de importanță minoră, ci de una maximă.

— E clar, Mănăilă. Văd că singur ai găsit răspunsul. Atunci, în ce constă frămîntarea dumitale ?

— Tovarășe colonel, în definitiv, ce înseamnă o informație de maximă importanță ? În fiecare sector de activitate există secrete de maximă importanță. Secrete privind economia, apărarea, politica noastră internă și externă etc.

— Bineînțeles !... Și ? Nu-mi dau seama unde vrei să ajungi.

— Veţi înţelege imediat, tovarăşe colonel. Ştim toţi trei că în urmă cu puţini ani, Trustul Nebel a manifestat un interes deosebit faţă de invenţia academicianului Robescu [1]. Ei bine, despre invenţia de atunci a profesorului se poate spune că în ceea ce priveşte secretul, reprezenta unul de importanţă maximă ?

— Fără îndoială că da, Mănăilă.

— Şi cu toate acestea, Trustul n-a trimis aici, la Bucureşti, un superspion. Or, dacă aşa s-au prezentat atunci lucrurile, am tot dreptul să mă întreb : nu cumva, de data aceasta, este vorba nu de unul dintre multele secrete de importanţă maximă, ci de unul ieşit cu totul din comun ?

— Al naibii le mai complici ! exclamă admirativ Bogdan. Fiindcă, dintre toate însuşirile pe care le remarcase la prietenul său admira cel mai mult inteligenţa speculativă a acestuia. (Deşi nu există nici un fel de legătură între activitatea unui filozof de pildă, şi aceea a unui ofiţer de Securitate, Bogdan ajunsese la convingerea — şi asta de cînd lucra cu Ducu — că acestuia, adică ofiţerului de Securitate, chiar dacă nu-i este indispensabilă, în orice caz nu poate decît să-i folosească o asemenea inteligenţă.)

— De ce ? protestă Ducu. Mi se pare cum nu se poate mai firesc să-mi pun o asemenea întrebare. Este vorba de un spion supranumit „marele Balthazar", a cărui biografie — fac abstracţie de ceea ce reprezintă ficţiunea — mai mult sau mai puţin uluieşte. Îmi vine greu să cred că Trustul ar fi acceptat să-l trimită tocmai pe el, dacă *miza* n-ar compensa riscurile la care se expune Balthazar. Domeniul în care, acţionînd, Balthazar a realizat marile sale victorii este acela al secretului industrial. Este domeniul său de predilecţie, dar asta nu înseamnă că secrete de altă natură nu l-au interesat. Dar chiar şi în asemenea cazuri, riscurile n-au fost de natură să-l sperie foarte tare, fie şi numai pentru faptul că legislaţia cu privire la acţiunile de spionaj în timp de pace, în majoritatea ţărilor capitaliste, nu este din

[1] Vezi romanul „Doamna în mov" (n.a.)

cale afară de aspră. În schimb, lucrurile se prezintă cu totul altfel dacă ne referim la țara noastră. „Trustul Nebel" știe, fiindcă a simțit-o pe pielea lui atunci cînd a încercat să pună mîna pe planurile aparatului inventat de academicianul Robescu, cît de bine este organizat la noi serviciul de contraspionaj, după cum de asemenea știe cît de important este sprijinul pe care îl primim din partea cetățenilor.

Da, Trustul știe toate acestea și riscă totuși să-l trimită pe Balthazar. De ce? Fiindcă — așa cum am mai spus — *miza* aflată în joc are o asemenea importanță, încît covîrșește risoul de a-l pierde pe Balthazar. În cazul acesta, am dreptul să mă întreb: De care anume secret, de maximă importanță, se interesează „Trustul Nebel"?

— Crezi că musai trebuie să aflăm? întrebă Bogdan întrucîtva sceptic.

— Neapărat. Și am să-ți explic imediat de ce. Despre Balthazar ce știm? Știm că va sosi luni. În schimb, nu-l cunoaștem, habar nu avem cum arată la față. Ce mai știm? Că cineva — falsul Simionescu — îl va aștepta. Nu știm însă, în ce loc anume. Poate că la gară sau la aeroport, dar nu-i de loc exclus ca întîlnirea să aibă loc într-o casă particulară. După aceea, Balthazar va trece la acțiune, fără ca noi să fim în măsură să-l stînjenim în vreun fel, de vreme ce nu-l cunoaștem.

Dacă, însă, noi am izbuti să aflăm acele cîteva secrete care, la ora actuală, într-o ierarhie sui generis, ocupă primele locuri, situația ar fi cu totul alta. De ce? Fiindcă, în loc să-l așteptăm pe Balthazar la aeroport, la gară sau la punctele de frontieră, l-am aștepta în acele locuri unde, mai devreme sau mai tîrziu, sigur își va face apariția, din nevoia de a acționa.

— E un deziderat ideal, Mănăilă.

— Nu-i ușor de realizat, tovarășe colonel. Recunosc.

— Este imposibil, Mănăilă, imposibil. Fiecare ministeer, fiecare institut de cercetare științifică, fiecare centrală industrială, în ultimă instanță fiecare întreprindere, din Capitală și provincie, deține, în mai mare sau mai mică măsură, secrete. Asta ar însemna ca fiecare dintre aceste verigi să facă o primă selecție a lor, și pe acelea de

maximă importanţă să le treacă pe o listă, care să fie înaintată nu ştiu cărui for, în a cărui sarcină ar intra selecţionarea, dintr-un noian de secrete, a supersecretelor. Îţi dai seama ce cantitate uriaşă de muncă, la toate verigile, necesită o asemenea operaţie ? Pe de altă parte, nu putem ignora factorul subiectiv în aprecierea gradului de confidenţialitate a materialelor analizate, pentru a nu mai vorbi de competenţă. Dumneata spui : pe un superspion nu-l poate interesa decît un secret de maximă importanţă. Dar există, oare, un criteriu, universal valabil, de apreciere a ceea ce înseamnă secret, strict-secret sau, hai să spunem, supersecret ? Ce siguranţă avem, că ceea ce am considera noi secrete de prima mărime, sînt în mod necesar şi pentru „Trustul Nebel" ? Balthazar vine să obţină unele informaţii. Dumneata zici că aceste informaţii trebuie să aibă o importanţă care iese cu totul din comun, fiindcă altfel nu ar veni după ele tocmai el, „marele Balthazar". Dar, îţi repet, nu am nici un fel de siguranţă că informaţiile pe care vrea să le obţină, de foarte mare, de covîrşitoare importanţă pentru el, prezintă şi pentru noi aceeaşi maximă importanţă. De ce ? Fiindcă nu ştim cine i le-a comandat şi, mai ales, nu ştim ce urmăreşte acela care le-a comandat. O informaţie nu are o valoare în sine, ci valoarea ei este mare, foarte mare sau de nepreţuit, în raport cu foloasele practice care pot fi trase de către cei care au nevoie de ea.

— Tovarăşe colonel, dacă, totuşi, am încerca ?

— În ce fel, Mănăilă ?

— Tovarăşe colonel, aşa cum aţi pus problema, aveţi perfectă dreptate. Dificultăţile, mai întîi de selecţionare, şi apoi de ierarhizare a preocupărilor diferitelor instituţii, instituţii şi întreprinderi sub raportul importanţei şi, în ultimă instanţă, sub acela al secretului pe care aceste preocupări le reprezintă, sînt enorme. Totuşi, s-ar putea ca Trustul să fie interesat de o anumită descoperire ştiinţifică, de o anumită invenţie de o atît de covîrşitoare importanţă, încît la ora actuală să constituie pentru securitatea statului nostru secretul numărul unu, secretul de maximă importanţă, secret care

să fie cunoscut ca atare de către conducerea de stat, la nivelul cel mai înalt.

Colonelul se gîndi o clipă :

— Bine, Mănăilă. Am să discut problema cu tovarășul general. Dacă există un asemenea secret numărul unu, vom fi încunoștințați și, în consecință, ne va fi mai ușor, așa cum ai afirmat, să contracarăm acțiunile marelui Balthazar.

Bogdan își aprinse o țigară și, fiindcă era singur, se cuibări bine în fotoliu, urcîndu-și totodată picioarele pe birou. Abia terminase audierea lui Dănășan, convocat pentru a doua oară. Prin această ultimă audiere urmărise un anume scop : să obțină de la acesta o descriere cît mai amănunțită a falsului Simionescu. Și, în ciuda faptului că Dănășan susținuse că nu are memoria figurilor, pînă la urmă dovedi exact contrariu, spre marea satisfacție a lui Bogdan, dar și a locotenentului Păduraru, care asistase la audiere și stînd retras la o măsuță de lîngă fereastră, desenase tot timpul, într-un bloc ținut pe genunchi.

După ce Dănășan termină descrierea „magului Gaspar", locotenentul Păduraru se ridică și, apropiindu-se de Dănășan, îi puse dinainte foaia de bloc.

— Tovarășe Dănășan, te rog să-mi spui dacă insul din desenul acesta seamănă, cît de cît, cu individul pe care l-ai văzut ieșind din apartamentul familiei Simionescu.

Dănășan examină doar cîteva clipe portretul-robot, apoi se adresă lui Bogdan :

— Tovarășe căpitan, eu, care l-am văzut și în realitate pe individ, zic : da, seamănă. Dar cine nu l-a văzut în realitate, după acest desen numai cu foarte mare greutate l-ar putea recunoaște.

— Va să zică, după dumneavoastră, cineva care l-a mai văzut l-ar putea recunoaște după acest portret-robot.

— Exact, tovarășe căpitan.

— În cazul acesta, ne-ați făcut un mare serviciu, și vă mulțumesc.

Cîteva minute mai tîrziu, cu portretul-robot în buzunar, Bogdan se deplasă la Ploiești să stea de vorbă cu Paul Simionescu. Simionescu era ocupat să-și hrănească peștii exotici dintr-un acvariu de toată frumusețea.

După introducerea de rigoare, în care bineînțeles fu vorba tot despre peștii exotici, domeniu în care Simionescu făcu dovada unor cunoștințe remarcabile, Bogdan, scoțînd din servietă portretul-robot, i-l puse dinainte.

— Tovarășe Simionescu, vă rog să-mi spuneți dacă insul din portret seamănă cu vreunul dintre prietenii sau cunoscuții dumneavoastră.

Trecură cîteva minute pînă cînd Simionescu fu în măsură să se pronunțe :

— Seamănă cu Paraschiv.

— Cine-i Paraschiv ? Un prieten ?

— În nici un caz. Pe Paraschiv Pendeleanu l-am cunoscut, nu de multă vreme, la Operă. Să tot fie două luni, poate două luni și jumătate.

— Cum ați ajuns să vă cunoașteți ?

— În timpul pauzei, la bufet. Eram cu soția. Stăteam mai deoparte, așteptînd să se rărească lumea. Atunci el, care tocmai răzbise în față, m-a întrebat, ca și cînd ne-ar fi cunoscut de cînd lumea, ce dorim să luăm : „Ca să nu mai stați și dumneavoastră la rînd", a explicat el. Un mare defect al meu este că, atunci cînd sînt luat pe nepregătite, nu reacționez totdeauna așa cum aș dori. Așa că m-am trezit, spunîndu-i că, de fapt, nu doream decît o oranjadă pentru soția mea. Cînd a venit cu oranjada, s-a prezentat și a ținut să ne informeze că ocupa locul din dreapta mea și că numai în calitate de „vecin" își permisese să intre în vorbă. Ca să fiu sincer, nici nu-l remarcasem. Dar să nu lungesc vorba...

— Vă rog s-o lungiți, îi recomandă Bogdan. Amănuntele mă interesează.

— Voiam să spun că, așa cum se întîmplă în asemenea împrejurări, discuția s-a înfiripat și că n-am avut de ce regreta, Paraschiv Pendeleanu fiind un om cultivat și cu o foarte temeinică pregătire teoretică în domeniul muzicii. Pe deasupra sociabil și deosebit de agreabil ca

om. În pauza următoare, din nou am stat de vorbă. Și de data aceasta conversația a fost agreabilă, mai ales după ce, din întîmplare, am descoperit că aveam pasiuni comune : colecționarea de monede vechi. După spectacol, ne-am oferit să-l conducem pînă acasă cu mașina, dar n-a fost nevoie, fiindcă venise și el cu a lui.

— Ce mașină ?

— Un Fiat 1300.

— Desigur, numărul nu l-ați reținut.

— Nici atunci și nici cu un alt prilej.

— Ce fel de prilej ?

— Păi ne-am mai întîlnit o dată la Operă.

— Întîmplător ?

— A, nu ! Într-un fel, ne-am dat întîlnire.

— Ce vreți să înțelegeți prin cuvintele „într-un fel" ?

— Înainte de a ne despărți, ne-a spus că va veni să asculte și spectacolul cu Boema, care urma să aibă loc peste două săptămîni. Soția mea a spus atunci că și noi intenționam același lucru. Un amănunt, cred, nu lipsit de importanță pentru dumneavoastră : la spectacolul cu Boema, nu știu cum s-a făcut că Paraschiv din nou a obținut locul din dreapta mea.

— Într-adevăr, un amănunt de loc lipsit de importanță. Dar vă rog să continuați.

— După spectacol, dînsul atîta a insistat să luăm masa împreună, încît, pînă la urmă, am acceptat. Am cinat la Capșa. A fost o seară tare plăcută. V-am spus că Paraschiv este un om foarte sociabil, adică exact contrariul nostru. Poate de aceea ne-am simțit bine în compania lui. Se pare că nici lui nu i-a displăcut societatea noastră, fiindcă ne telefonează destul de des, ca să se intereseze de sănătatea mea, șubredă de altfel, și să ne întrebe cînd mai venim la București.

— Cunoașteți cumva telefonul lui ?

— Nu ! Ne-a spus că a primit de curînd locuință într-un bloc nou și că, în ciuda demersurilor repetate, încă nu i l-au instalat.

— Atunci poate v-a dat adresa unde locuiește ?

— Ne-a spus, în treacăt, că stă pe bulevardul Rondelului, la numărul șase.

Bogdan notă adresa, deși era aproape sigur că Paraschiv Pendelcanu — dacă nu cumva și numele era de împrumut — locuia în cu totul altă parte.

— Nu v-a invitat să-i faceți o vizită ?

— Nu ! În schimb s-a invitat el...

— Ați spus : s-a invitat ? vru să fie sigur Bogdan.

— Exact ! S-a invitat. Să vedeți cum s-a întîmplat : De atunci să fie — știu eu ? — poate două săptămîni. Era cam pe la orele unsprezece cînd am auzit soneria. M-am dus să văd cine este și, cînd am deschis, nu mică mi-a fost surprinderea dînd cu ochii de Paraschiv. După ce și-a cerut o mie de scuze că mă deranjează, fără să mă fi anunțat în prealabil...

— Și cum a motivat că nu v-a anunțat în prealabil ?

— Zicea că vine de la Brașov și că atunci cînd plecase de acolo, fiind o oră prea matinală, n-a îndrăznit să ne deranjeze cu telefonul. Cum vă spuneam, după ce s-a scuzat de o mie de ori, mi-a explicat scopul vizitei sale. Venise să-mi ceară părerea în legătură cu unele monede vechi pe care voia să le cumpere de la un colecționar din Brașov. „Știți — îmi explică el — asupra celor mai multe mi-am putut forma personal o părere. Sînt însă vreo cîteva în legătură cu care nu mă încumet să mă pronunț. De aceea, m-am gîndit să apelez la competența dumneavoastră". Dintre cele treizeci de mostre pe care mi le înșiră pe masă, doar cincisprezece prezentau interes pentru un colecționar serios. Din acest motiv, îmi aduc bine aminte, am făcut atunci reflecția că Paraschiv era un foarte plăcut interlocutor, dar în schimb un mediocru colecționar de monede. Ca să-l împiedic să piardă banii, cumpărînd niște bucăți de aramă sau de argint lipsite de orice fel de valoare numismatică, l-am învățat ce să cumpere și cît să ofere pentru fiecare monedă. După aceea a plecat.

— A plecat ? întrebă Bogdan dezamăgit.

— Da, a plecat, deși am insistat să rămînă la noi la masă. A insistat mai ales soția mea, care s-a înapoiat din oraș tocmai în clipa cînd el se ridicase să plece.

— Și cît timp a stat la dumneavoastră ce a făcut? întrebă Bogdan după ce, timp de cîteva minute, nu făcuse altceva decît să se gîndească la cele ce aflase de la interlocutorul său.

— Nu înțeleg întrebarea dumneavoastră.

— Vreau să spun, cît timp ați cercetat monedele, el ce-a făcut? A stat tot timpul lîngă dumneavoastră?

— Stați puțin, să-mi aduc aminte. Nu! La un moment dat, după ce și-a pipăit buzunarele fără folos, mi-a spus că și-a uitat pachetul de țigări în „fiș". S-a dus să și-l ia.

— Și dumneavoastră, în acest timp, ce-ați făcut? Ați examinat monedele?

— Exact!

— A lipsit mult?

— Nu pot să-mi dau seama dacă a lipsit mult sau puțin. Examinam monedele și, pentru un colecționar, îndeletnicirea aceasta este una dintre cele mai plăcute.

— Fișul îl lăsase în vestibul?

— În vestibul, da!

— Dumneavoastră în care cameră v-ați primit musafirul?

— Aici, în biroul meu.

— Femeia de serviciu se afla în bucătărie?

— Nu, fiindcă nu era ziua ei; vine de trei ori pe săptămînă.

— Va să zică, în timp ce dumneavoastră examinați monedele, Paraschiv Pendeleanu s-a dus să-și ia pachetul cu țigări pe care îl uitase în buzunarul fișului lăsat la cuierul din vestibul!

— Am impresia că acordați mare importanță acestui amănunt. Sau poate mă înșel? întrebă Simionescu.

— O oarecare importanță prezintă, confirmă Bogdan, recunoscînd doar pe jumătate adevărul. În realitate, acorda „amănuntului" o mare importanță.

— Cînd nu sînteți acasă obișnuiți să încuiați numai iala sau și broasca?

— Cînd nu uităm, încuiem și broasca.

— Nu v-a cerut, cumva, Paraschiv să-i arătați apartamentul?

— De unde știți ? se miră Simionescu.

— Presupun.

— Într-adevăr, mi-a cerut. Găsea împărțirea ideală. Dumneavoastră cum vi se pare ? Dar ce vă întreb, că nu v-am arătat toate încăperile.

— Nici nu este nevoie. Din cele ce am văzut, îmi pot da seama că Paraschiv n-a exagerat.

— Știți, e un bloc proprietate personală, cu confort sporit. Paraschiv spunea că a intrat într-o asociație care vrea să construiască un blocșor pe terenul unuia dintre viitorii locatari.

„Vă asigur că Paraschiv al dumneavoastră nu va apuca să se mute în apartamentul său, chiar dacă povestea pe care v-a îndrugat-o este adevărată".

Dar așa îi vorbi numai în gînd. Se ridică, îi mulțumi pentru informații, pe urmă plecă. Gazda îl conduse pînă la ușă.

— Am putut să vă fiu cu ceva de folos, tovarășe căpitan ?

— Mult. Încă o dată vă mulțumesc.

În drum spre București, Bogdan avea timp suficient să reflecteze la cele întîmplate. Misterul care învăluia persoana celui de-al doilea „mag" începea să se destrame.

„Dumnealui, Gaspar, n-a lucrat prost", își spuse, dînd drumul aparatului de radio. Muzica nu-l stînjenea de fel ; dimpotrivă, îi stimula gîndurile.

Și într-adevăr, avea motive să creadă că Paraschiv Pendeleanu — dacă acesta îi era numele adevărat — nu lucrase prost. Făcuse cunoștința soților Simionescu și se străduise să le intre pe sub piele, urmărind un anumit scop : acela de a folosi telefonul lor pentru a vorbi cu Monte Carlo, respectiv, cu acel misterios unchi Sol, probabil cineva din conducerea „Trustului Nebel". Cît privește scopul adevărat al vizitei neanunțate a lui Paraschiv Pendeleanu, nici acesta nu era greu de bănuit. Venise să obțină mulajul cheilor.

Bogdan nu-și făcea de loc iluzia că Paraschiv Pendeleanu era numele adevărat al „magului", și nici că locuia

la adresa indicată. Totuşi, acum era mult mai uşor să i se dea de urmă, acum cînd avea certitudinea că portretul-robot era bun. Pe de altă parte, indirect, tot datorită portetului-robot, cele două cifre ale numărului maşinii, acel „cinci" şi acel „şapte", spuneau mai mult, mult mai mult decît la început. Folosind aceste două atuuri, pînă la urmă, sublocotenentul Picioruş avea să-l descopere pe „Gaspar".

III. Incredibilele explicații ale lui Paraschiv Pendeleanu

Surpriza a fost mare nu numai pentru Picioruș, dar mai ales pentru Ducu și Bogdan, cînd au luat cunoștință că pe bulevardul Rondelului, la numărul șase, locuia într-adevăr un inginer cu numele de Paraschiv Pendeleanu și că acest Paraschiv Pendeleanu era una și aceeași persoană cu „magul" care, folosind telefonul soților Simionescu, vorbise cu Monte Carlo. Fiatul 1300 de asemenea îi aparținea, și numărul exact era 2537.

Surprizei, în zilele imediat următoare, i se adăugă nedumerirea. Supravegherea discretă a lui Paraschiv nu descoperi nici un element de suspiciune împotriva acestuia. După aparențe, Paraschiv era un cetățean inofensiv, care își petrecea timpul liber frecventînd sălile de concerte, cinematografele și care, deși se saluta pe stradă cu multă lume, nu părea să aibă mulți amici și cunoștințe.

Desigur, faptul că ducea o viață mai mult sau mai puțin solitară, constituia un motiv de suspiciune. Se știe că spionii sînt obligați, prin însăși meseria pe care o exercită, să ducă o asemenea viață. Fiindcă o viață mondenă trezește curiozitatea și, implicit, indiscreția altora.

Totuși, atunci cînd ai experiența a douăzeci de ani în serviciul de contraspionaj, ajungi să dobîndești un anume simț special, care te alertează în cazul în care omul de care te interesezi este sau nu suspect. Simțul acesta special îi spunea lui Ducu, și într-o oarecare măsură și lui Bogdan, că Paraschiv Pendeleanu era spion. Totuși, simțul acesta special, fiind ceva subiectiv, nici unul și nici celă-

lalt nu se puteau încrede în el, în mod absolut. Şi în cazul acesta concret, cu atît mai mult se puteau încrede, de vreme ce anumite fapte îl acuzau pe Paraschiv Pendelcanu. Cea mai gravă era convorbirea cu pretinsul unchi Sol de la Monte Carlo.

Oscilînd între instinct şi raţiune, pentru prima dată i se întîmpla maiorului Mănăilă să nu se poată decide ce anume metodă să adopte.

— Ducule, ne paşte primejdia să călcăm în străchini, fu de părere Bogdan, în ziua cînd abordară problema metodei celei mai eficace de urmat.

— Crezi ?

— Da, aşa cred. De aceea mi se pare mai înţelept să aşteptăm.

— Ce ?

— Ziua de luni. Luni soseşte Balthazar. Luni Gaspar îl va aştepta în gară sau la aeroport.

— Dar dacă Paraschiv nu-l va aştepta nici la gară şi nici la aeroport ? Vreau să spun, dacă Paraschiv nu-i omul de care avem nevoie, ce facem ? Îl scăpăm pe Balthazar ? Trebuie, măi băiete, ca pînă luni să ştim ce hram poartă acest Paraschiv.

— Ai să ştii luni. Dacă îl întîmpină pe Balthazar, înseamnă că-i omul nostru. Dacă nu...

— Dacă nu, înseamnă că l-am scăpat pe Balthazar.

— De fiecare dată cînd avem un caz de rezolvat, atîta succeşti şi învîrteşti lucrurile, încît începe să mă doară capul. Lămureşte-mă, ce ai vrut să înţelegi cînd ai spus că, dacă aşteptăm pînă luni şi Gaspar nu-l aşteaptă, înseamnă că-l scăpăm pe Balthazar. Te întreb : dacă pînă luni ai izbutit să te dumereşti ce hram poartă, nu l-ai mai scăpa pe Balthazar ?

— Poate că, totuşi, vom putea afla ceva de la Paraschiv.

— Fie-ţi milă, Ducule. Eu nu pot gîndi decît aşa : Ori Gaspar este acela care a vorbit cu Monte Carlo şi, în cazul acesta, dacă aşteptăm pînă luni, îl vom cunoaşte şi pe Balthazar, ori n-are nici un amestec, şi atunci nu văd ce aştepţi să afli de la el, ceva care să te pună pe urmele lui Balthazar.

— Nu știu, măi băiete, dacă nu are chiar nici un amestec. Nu știu ! Ceea ce știu este că tare sînt ispitit să stau puțin de vorbă cu el.

— Știi că șeful nu vrea. În ceea ce mă privește, și eu sînt de părere că a sta de vorbă cu el înseamnă să călcăm în strachini. Asta una la mînă. Doi la mînă : După știința mea, nu-i posibil să spargi strachini fără să faci zgomot. Or, zgomotul ar putea să sperie iepurele, dacă nu iepurii.

— Complicii ?

— Da, complicii. Vrei poate să știi ce mă determină să cred în existența lor ?

— Dă-i drumul, băiete.

— Soții Simionescu au primit sau nu o scrisoare, însoțită de niște bilete, prin care erau invitați să-l asculte pe baritonul Pascutti ?

— Au primit. Și ?

— Știm precis că nu-i scrisul lui Gaspar ?

— Știm !

— Ei bine, de vreme ce știm că Gaspar a putut vorbi cu Monte Carlo din apartamentul soților Simionescu, numai ca urmare a faptului că aceștia fuseseră expediați de acasă, și de vreme ce scrisoarea care însoțea biletele pentru spectacolul de Operă nu a fost scris de Pendeleanu, e la mintea cocoșului că cei doi sînt complici.

— Posibil. Tocmai de aceea n-ar strica să stau de vorbă cu el.

— Vrei să treci peste interdicția șefului ?

— În nici un caz. Voi încerca însă să-l conving să-mi dea dezlegarea necesară.

— Dacă nu păstrezi în rezervă niște argumente speciale, pe care nu vrei să mi le împărtășești și mie, slabă speranță să-l convingi.

— Trebuie să-l conving, băiete, trebuie !

Blocul în care locuia Pendeleanu era așezat pe colț și, de departe, aducea vag cu prova unui transatlantic. Înainte de a apăsa pe butonul soneriei, ascultară. De dincolo de ușa de stejar, furniruită, răzbeau pînă la ei acordurile grave ale pianului.

— Bethoven, Ducule ?

— Bethoven. Marea sonată.

- Al naibii Gaspar. Păcat că nu pot să-l aplaud.

- - Ghinionul tău, băiete.

Sună prelung, ca să audă. După cîteva clipe pianul conteni. Se auziră paşii cuiva apropiindu-se de uşă.

Privi prin vizor înainte de a deschide.

— Pe cine căutaţi ?

— Pe domnul Paraschiv Pendeleanu, explică Ducu.

- - Eu sînt.

— Dorim să stăm puţin de vorbă cu dumneavoastră.

Şi se legitimară.

Bogdan, care era tot timpul cu ochii pe el, sesiză că Pendeleanu nu păruse de loc intimidat sau speriat, ci mai curînd curios.

— Poftim !

Şi îi conduse într-o încăpere, invitîndu-i să ia loc pe o canapeluţă, dinaintea unei măsuţe încărcate cu fel de fel de obiecte eterogene : ziare, un deşteptător, un pahar, o maşină de ras, o storcătoare de fructe, o pensetă, o girafă din cauciuc.

După ce-i văzu instalaţi, aşezîndu-se la rîndul său pe braţul unui fotoliu, singurul în toată casa, întrebă :

— Cu ce vă pot fi de folos, domnilor ?

Paraschiv Pendeleanu era un bărbat de cel mult patruzeci de ani, nu prea înalt, de statură potrivită, plăcut la vedere, în ciuda nasului cîrn şi a buzelor groase. Lat în umeri, cu piept de înotător, făcea impresia unui bărbat voinic şi viril. Mîinile, mai ales, îi erau foarte frumoase, cu degete lungi, fine şi unghiile îngrijite, date cu lac. În încăpere domnea o dezordine simpatică şi Ducu, după ce o examină printr-o singură privire circulară, presupuse, şi nu se înşela, că dezordinea nu era întîmplătoare, ci regizată, ca să facă impresie.

— Domnule Pendeleanu, cunoaşteţi familia Simionescu din Ploieşti ?

Întrebarea păru a-l surprinde.

— Da, o cunosc.

— De mult timp ?

— De cîteva luni. Scuzaţi-mă, au făcut ceva reprobabil ?

Bogdan se uită semnificativ la Ducu, iar acesta din urmă, fără nici o greutate, citi ceea ce exprimau privirile indignate ale colaboratorului său : „Ce zici, bătrîne, de tupeul lui Gaspar ?"

— În ce împrejurare v-aţi cunoscut ? continuă să întrebe Ducu, ignorînd întrebarea lui Paraschiv

— Întîmplător, la Operă.

— În ce relaţii sînteţi ?

Paraschiv ridică din umeri.

— Mi-e greu să vă răspund. Chiar foarte greu.

— De ce ?

— Fiindcă nu ştiu cum să le definesc. Ne-am văzut de cîteva ori. La Operă.

— Numai la Operă ?

— O dată, după spectacol, am cinat toţi trei la Capşa. Asta e tot, domnilor.

— Tot ?

— Aţi *dori* să mai fie ceva ?

Întrebarea sună vag ironică.

Maiorul, calm, lăsă impresia că nu sesizase ironia.

— Domnule Pendeleanu, noi nu *dorim* decît să nu ne ascundeţi nimic.

Pendeleanu păru jignit.

— Domnilor, de fapt, nu cunosc scopul adevărat al vizitei dumneavoastră. V-am întrebat mai adineaori dacă Paul Simionescu sau eventual ambii soţi au comis ceva reprobabil şi nu mi-aţi răspuns. În concluzie, de vreme ce nu cunosc scopul vizitei dumneavoastră, nu aveţi nici un drept să insinuaţi că vă ascund ceva. În orice caz, ţin să vă declar, şi vă rog să mă credeţi, — deşi meseria dumneavoastră vă obligă să nu credeţi oamenii pe cuvînt, ci să le cereţi dovezi — că n-am intenţia de a vă ascunde ceva.

— Domnule Pendeleanu, nu ne îndoim de bunele dumneavoastră intenţii. Dar probabil aţi uitat să ne spuneţi dacă aţi făcut o vizită familiei Simionescu la Ploieşti.

— Nu, domnule, n-am omis şi n-am uitat ci, pur şi simplu, nu am crezut că vă interesează. Ei bine, dacă şi asta vă interesează, atunci vă pot spune că, într-adevăr, am făcut o vizită domnului Paul Simionescu la Ploieşti. Am vrut să-l consult în legătură cu nişte monede vechi

pe care voiam să le cumpăr. Sînt un numismat amator, dacă şi asta vă interesează.

— V-aţi mai dus şi altă dată să-l vizitaţi ?

— Nu !

— Nici în absenţa de acasă a soţilor Simionescu, domnule Pendeleanu ?

Paraschiv îl privi mai întîi surprins, apoi amuzat, pe urmă izbucni în rîs.

— Acum cred că am înţeles scopul adevărat al vizitei dumneavoastră. Dar bine, domnilor, de ce nu mi-aţi spus de la început ? De unde să-mi dea prin minte — şi sublinie cuvintele cu intenţie vădit ironică — că în preocupările dumneavoastră intră şi problemele de morală. De morală proletară.

— Cum ? întrebă fără voie Bogdan, care pînă acum nu deschisese gura, mulţumindu-se doar să asculte.

— N-am spus-o cu intenţia de a vă jigni, dar, repet, credeam că în atribuţiile dumneavoastră intră numai problemele care privesc securitatea statului, nu şi cele ce se referă la morală. Expresia este demonetizată de prea multă întrebuinţare, dar, iertaţi-mă, pe moment alta nu mi-a venit în minte.

— Vă rog să vă explicaţi, domnule Pendeleanu, îi ceru Ducu şi, fără voia lui, în tonul cu care pronunţă cuvintele se distingea o nuanţă de asprime.

— Nu văd ce este de explicat. Cred că am fost suficient de clar.

— Atunci mă siliţi să repet întrebarea. Aţi intrat vreodată în apartamentul soţilor Simionescu, în timp ce aceştia lipseau de acasă ?

— Da ! Dar aceasta nu este o treabă care vă priveşte pe dumneavoastră.

— Domnule Pendeleanu, nu crezi că noi sîntem mai în măsură să ne cunoaştem atribuţiile ?

— Bineînţeles ! Dar asta nu înseamnă că sînteţi scutiţi de greşeala de a vi le depăşi cîteodată, cu sau fără intenţie, ca, de pildă, în cazul acesta.

Vorbea foarte demn şi, de indignare, sau dintr-un alt motiv, se îmbujorase la faţă.

— Vă asigur, domnule Pendeleanu, că ne menţinem strict în limita atribuţiilor noastre de serviciu. Şi fiindcă

lucrurile se prezintă așa și nu altfel, vă întreb, și vă rog să răspundeți cu toată sinceritatea, fără a încerca să escamotați adevărul : Cu ce drept ați pătruns în apartamentul soților Simionescu, în absența lor ?

— Am fost invitat, domnilor.

Răspunsul era atît de nescontat, încît Bogdan, care nu avea stăpînirea de sine a lui Ducu, pur și simplu, pentru a face totuși ceva, își aprinse o țigară.

— De către cine ?

Paraschiv avu unele ezitări înainte de a răspunde.

— De către doamna Simionescu. Presupun.

— Doar presupuneți ?

— Adică, sînt aproape sigur.

— Și ce vă împiedică să fiți sigur, domnule Pendeleanu.

— Există un anumit coeficient de nesiguranță.

Nu mai continuă. Se ridică de pe brațul fotoliului și începu să se plimbe prin cameră. Ducu și Bogdan îl urmăreau cu privirea, răbdători și, la un moment dat, avură amîndoi impresia că Paraschiv uitase de ei. În fine, după ce se scurseră mai multe minute, în care timp nu făcu decît să se plimbe de colo-colo, se îndreptă către un sertar, îl deschise și luă de acolo două plicuri. Examină scrisul, cu un zîmbet abia schițat, parcă mai curînd amuzat, pe urmă reveni, reluîndu-și locul pe brațul fotoliului.

— Povestea este ciudată și încă de la început amuzantă.

— Povestiți-ne-o, ca să ne amuzăm și noi, îl îndemnă Bogdan care, în sinea sa, nu-l aproba pe „șef" că prea îi „suflă în ciorbă lui Gaspar".

Paraschiv, făcîndu-și vînt cu scrisorile, dar nu pentru că îi era cald, ci din pură distracție, începu să vorbească rar, căutînd cuvintele și mutîndu-și privirile de la unul la celălalt.

— Totul a început de la o convorbire telefonică. Într-o zi a sunat telefonul. Am ridicat receptorul. O femeie căuta pe un oarecare Nelu. Trebuie să vă spun că sînt cam afemeiat. Sînt însă un afemeiat de un fel deosebit. Îmi plac femeile, dar am oroare de legături care prezintă riscul să se permanentizeze. De aceea, prefer aventurile ușoare. Nu cer femeilor să mă iubească, și nici să pretindă

de la mine același lucru. Probabil sînteți scandalizați de amoralitatea mea — rețineți, am spus amoralitate nu imoralitate — dar ăsta sînt eu. Nu știu în ce măsură cunoașteți dar, dacă nu știți, aflați de la mine că telefonul constituie un mijloc ideal de a face rost de aventuri facile. De multe ori telefonul m-a scos din impas, domnilor.

— Din impas ? În ce fel ? întrebă Bogdan.

— În sensul că, atunci cînd nu aveam în perspectivă o aventură, apelam la telefon. După cîteva numere, formate la întîmplare, era imposibil să nu găsesc o femeie dispusă la o escapadă amuzantă. Pe urmă, adresîndu-se lui Bogdan : Dacă, vreodată, vă veți găsi în impas, vă rog să folosiți metoda mea.

— Mulțumesc ! replică Bogdan, care numai cu greu izbutea să se păstreze calm. Vorbăria „magului" îl enerva și, dacă el ar fi condus ancheta, nu l-ar fi lăsat să „bată cîmpii".

— Trebuie să vă mărturisesc, pînă a nu primi telefonul de care v-am vorbit, eram convins că metoda îmi aparține în exclusivitate. Primind însă acel telefon, mi-am dat seama că mai era utilizată cel puțin și de necunoscuta care mă sunase, chipurile, ca să-l caute pe acel Nelu, despre care nici acum nu știu dacă există și în realitate. Întrucît o nouă aventură îmi surîdea, m-am pretat jocului, utilizînd, unul după altul, toate clișeele cu care pînă atunci nu dădusem niciodată greș. Dar, spre marele meu regret, necunoscuta refuza să ne vedem. Cînd mi-am dat seama că nu voi izbuti, am vrut să-i închid în nas telefonul. N-am putut. Avea o voce fermecătoare. În viața mea nu mi s-a întîmplat să aud o voce atît de plăcută, de... da..., pur și simplu, de fermecătoare. Îmi făcea plăcere s-o ascult și aș fi ascultat-o cu aceeași plăcere chiar dacă mi-ar fi debitat la telefon niște rețete de prăjituri. În realitate, ceea ce îmi spunea nu era lipsit de interes. De pildă că are patruzeci și cinci de ani, că este provincială, că și-a irosit tinerețea alături de un soț bolnăvicios pe care îl respectă, dar pe care nu-l iubește că, pur și simplu, o îngrozește gîndul că peste cîțiva ani va fi bătrînă, fără să fi cunoscut o mare pasiune carnală. Mi-a mai spus că îndrăznește să mi se confeseze numai fiindcă

n-o cunoșteam și nu aveam s-o cunosc niciodată. Atunci am rugat-o să-mi dea numărul ei de telefon, ca s-o pot suna, dar a refuzat. Pînă la urmă a acceptat să mă mai sune ea, în care scop i l-am dat pe al meu, fiindcă ea îl formase numai din întîmplare, greșind pe acela al ipoteticului Nelu. Am mai flecărit puțin și după aceea a închis. Făcu o pauză, apoi continuă. Poate nu aveți să mă credeți, dar vă asigur că, după ce am închis, am și uitat de ea.

— Ba te credem, îl consolă Bogdan, care simțea nevoia să fie ironic. Ai uitat-o, fiindcă ai considerat toată povestea o aventură ratată.

— Ați ghicit ! O aventură ratată. De altfel, nu putea să mă intereseze o femeie mai mare ca mine cu cinci ani. Peste cîteva zile a sunat din nou telefonul. Era ea. Și chiar din primele clipe, iarăși m-a cucerit vocea ei fermecătoare. Am conversat la telefon aproape o oră. De fapt, mai mult ea a vorbit. Ascultînd-o, îmi era tare milă de ea, și să mă bată Dumnezeu dacă asta nu s-a întîmplat numai și numai din cauza glasului ei fermecător. N-am o fire sentimentală și, recunosc, sînt prea egoist ca nefericirea altcuiva să mă tulbure. De aceea se întîmpla, pentru prima dată, să-mi fie milă, să mă tulbure nefericirea acelei femei care, nici pînă în pragul bătrîneții, încă nu se întîlnise cu marea pasiune. La sfîrșit mă anunță că pleca a doua zi acasă, la Ploiești — stătuse la o prietenă — și că nu-mi va mai da telefon. Am insistat să ne vedem, dar ea a refuzat și de data asta. Mi-a făgăduit în schimb — la drept vorbind pe făgăduiala ei nu puneam preț — „că va mai da un semn de viață". Și, contrar așteptării, a dat.

Paraschiv făcu o pauză, ca să scoată dintr-un plic o scrisoare, s-o citească în fugă și apoi să i-o întindă lui Ducu. Scrisoarea avea următorul conținut :

Dragă prietene,

Sper că nu te vei supăra aflînd că de la ultimul nostru rendez-vous telefonic m-am interesat despre dumneata. Te-am văzut de mai multe ori și te găsesc agreabil și periculos. Sînt convinsă că orice femeie s-ar atașa ușor de

dumneata, iubindu-te. Dacă aș avea vreun drept, aș fi geloasă pe toate femeile.

Știu că ai rămas credincios spectacolelor de Operă pe care mulți le consideră anacronice. Oare îți cer prea mult dacă te-aș ruga ca vineri să vii la spectacolul cu Othello?

Prietena dumitale

— Și bineînțeles v-ați dus, presupuse Ducu, trecînd scrisoarea lui Bogdan.

— Se putea altfel? M-am dus, deși o anumită frază din scrisoare pur și simplu mă indispunea.

— Care?

— „Dacă aș avea vreun drept, aș fi geloasă pe toate femeile". Prin aceste cuvinte, se trăda că făcea parte din categoria acelora care mă sperie. Eram însă curios s-o cunosc și îmi făceam iluzia că același fusese motivul pentru care îmi dăduse și ea întîlnire la Operă. Dar m-am înșelat. Pe scurt, a fost o seară ratată. După cîtva timp, am primit încă o scrisoare.

— Adică, după cît timp? întrebă Ducu.

— După o săptămînă am primit această scrisoare. Ducu luă scrisoarea și, după ce o citi, o înmînă lui Bogdan. Scrisoarea avea următorul conținut:

Dragă prietene,

Presupun că ești tare supărat pe mine. Iartă-mă și încearcă să înțelegi. Eram cu soțul meu. Și apoi mi-era teamă că n-ai să mă placi. Doar am patruzeci și cinci de ani. Dacă ai ști ce teamă îmi este!... Dar m-am hotărît. Marți se joacă Traviata. Te rog să vii. Ți-am cumpărat bilet, ca să fii foarte aproape de mine. În stînga dumitale va sta soțul meu. Femeia de lîngă el sînt eu, prietena dumitale nefericită. Ai să vii? Te rog mult.

— O cunoașteți pe Irina Simionescu? întrebă Paraschiv.

— Da!

— O găsiți frumoasă?

Dumneavoastră ar trebui să ne spuneți dacă v-a plăcut sau nu, fiindcă presupun, ați dat curs invitației.

— V-am întrebat, fiindcă am vrut să verific propria mea părere. Dar, dacă nu vreți să-mi spuneți, n-are nici

o importanță. Cît privește invitația, bineînțeles că i-am dat curs. Eram curios să văd cum arată femeia aceasta de patruzeci și cinci de ani. Nu mă așteptam la o surpriză agreabilă. Îmi ziceam, că dacă ea declara vîrsta de patruzeci și cinci de ani, sigur avea cel puțin cincizeci. Dar mă înșelam. A fost o surpriză într-adevăr agreabilă. Irina Simionescu nu-i ceea ce se înțelege prin cuvîntul o frumusețe. E, în schimb, o femeie care nu se poate să nu-ți atragă atenția, în sensul în care înțeleg eu femeia adevărată.

— ...Și în ce sens o înțelegeți dumneavoastră ?

— Adică, o femeie lipsită de mofturi... O femeie care știe că verbul a iubi este o exprimare eufemistică a ceea ce se înțelege atunci cînd o femeie face dragoste cu un bărbat.

— După dumneavoastră asta înseamnă o femeie adevărată ?

— Categoric. Și nu prețuiesc decît genul acesta de femei. Așa că nu trebuie să vă mire că, după ce mi-am dat seama ce fel de femeie este Irina Simionescu, singura mea preocupare a fost să fac imediat cunoștința lor : a ei, și a soțului. Știu, din experiență, că cel mai ușor ajungi să te culci cu o femeie măritată atunci cînd te împrietenești cu soțul ei. Așa că, la primul antract, l-am cunoscut.

Și Paraschiv povesti, detaliat, cum, la bufet, făcuse cunoștința soților Simionescu.

— Nu sînteți obligat să-mi răspundeți la întrebarea pe care vreau să v-o pun, deși, vă atrag atenția, că este în interesul dumneavoastră : S-a petrecut ceva între Irina Simionescu și dumneavoastră ?

— Nu ! Categoric nu. De altfel, acum urmează partea comică a întregii povești. Ascultați : S-a întîmplat vinerea trecută ? Nu, sîmbătă. Da, da, sîmbătă. A sunat soneria. Era după-amiază, la ora cînd, de obicei, vine poștașul. Dar nu el era, ci un comisionar. Adică nu un comisionar adevărat. Un ins cam dubios, sau, cel puțin, așa mi-a făcut mie impresia, deși era destul de curățel îmbrăcat. Și tînăr. Sub douăzeci de ani. Mi-a întins un plic. Mi-a spus că i l-a dat o doamnă să mi-l aducă, dacă eu eram „domnul Paraschiv Pendeleanu". A plecat ca din pușcă.

Am recunoscut scrisul de pe plic. Era același, adică scrisul Irinei Simionescu. Poftim, citiți ce-mi scria. Doar cîteva rînduri. De altfel, chiar dacă nu mi-ar fi scris nici un rînd, cheile vorbeau de la sine.

— Ce fel de chei ? întrebă Bogdan.

— Cheile apartamentului. De la ială și de la ușa pro-priu-zisă.

Scrisoarea nu conținea decît cîteva rînduri :

Trebuie neapărat să te văd. S-a întîmplat ceva grav. Am să-ți explic cînd ne vom vedea. Luni, Paul va fi plecat la București. Vino, dar nu mai curînd de orele nouăsprezece. Dacă nu sînt acasă, așteaptă-mă. Voi veni neapărat. Dacă, totuși, prin absurd, nu m-am întors pînă la orele douăzeci, pleacă neîntîrziat.

— Prima pornire a fost să nu mă duc. Am oroare de complicații. V-am spus doar că-mi plac aventurile întîmplătoare, care nu mă obligă la nimic. Aventura pe care mi-o făgăduia Irina Simionescu se anunța complicată de la început : scrisoarea cu tonul ei misterios, comisionarul cu mutră dubioasă și, în fine, cheile apartamentului. Cel mai înțelept era să dau bir cu fugiții. Nu sînt nici prea curajos, și riscurile nu mă atrag, mai ales cînd ele sînt cauzate de femei. Ce Dumnezeu, există doar atîtea cu care te poți culca fără să ai neplăceri. Or, aventura aceasta, încă neconsumată, cu atît mai puțin merita riscul, cu cît era vorba de o femeie de patruzeci și cinci de ani. Totuși, în ciuda primei porniri și a argumentelor cu care am încercat să mă conving, pînă la urmă m-am dus. Aș vrea să vă explic, domnilor, ce a constituit elementul determinant în luarea acestei hotărîri. Sau poate considerați că nu este necesar ?

— Explicați.

— Să știți, domnilor, că fără să fiu un donjuan, m-am culcat cu foarte multe femei. N-o spun ca să mă laud față de dumneavoastră. De altfel nu e nici un merit. Mi se pare mult mai dificil să cauți o stradă într-un oraș mare decît să găsești o femeie cu care să te culci. Mulți — scriitori, artiști, chiar oameni de știință — vorbesc despre un „mister" al femeii. Palavre de oameni cu o

structură psihică dereglată. Nu există decît, pur şi simplu, femei care par misterioase, fiindcă multora, din pură vanitate, le vine greu să creadă că nu există nimic acolo unde se aşteptau să găsească nu ştiu ce. Desigur, există femei şi femei. Dacă vreţi, domnilor, în materie de femei sînt rasist. Există rase superioare şi rase inferioare de femei. Nu spre lauda mea, dar pînă la Irina Simionescu nu cunoscusem decît femei aparţinînd unei rase inferioare. Irina era singura femeie pe care o simţeam ca făcînd parte dintr-o rasă superioară, poate chiar din cea mai aleasă. Pe de altă parte, în ciuda celor patruzeci şi cinci de ani ai ei — pe care sincer vorbind nici nu-i arată — Irina Simionescu prezenta şi tentaţia unei experienţe care, ulterior, putea să-mi dea posibilitatea unei generalizări de ordin ştiinţific: ce au comun, şi prin ce se deosebesc, din punct de vedere al destinului lor, femeile superioare de cele inferioare? Dar cu adevărat hotărîtor ca să accept eventualele riscuri a fost altceva. Domnilor, eu sînt născut în Obor. Din foarte multe puncte de vedere, a te naşte şi a trăi în cartierul Oborului este un noroc. Dar, cred, nu vă interesează să aflaţi de ce consider eu că a te naşte în Obor înseamnă un noroc, dacă vreţi un privilegiu.

— Bineînţeles că nu ne interesează, i-o reteză Bogdan, pur şi simplu furios pe Ducu pentru răbdarea, parcă resemnată, cu care îl asculta.

— Atîta vreau să mai spun, că a vedea lumina zilei în Obor înseamnă a te naşte cu un anumit fel de mitocănie, prin care te deosebeşti de toţi ceilalţi bucureşteni. Mitocănie, nu în sens peiorativ, să fim înţeleşi, domnilor, ci ca însuşire specifică, însuşire care, alături de alte cîteva, de asemenea specifice, — sprinteneală nativă a minţii, supleţe de adaptare, umor sau, în cel mai rău caz, zeflemism umoristic, sociabilitate etc. — te ajută să-ţi croieşti un drum în viaţă. Fiind şi eu oborean, acest fel de mitocănie constituie şi la mine una din trăsăturile specifice. Şi dacă am renunţat la prudenţa mea obişnuită, aceasta s-a datorat mitocăniei din mine. Ignorînd eventualele riscuri şi eventualele complicaţii, mitocanul din mine voia să se culce cu Irina Simionescu, o femeie dintr-o

rasă superioară. Mitocanul din mine își dorea această satisfacție, în ultimă instanță, din vanitate. N-am putut să mi-o refuz. Am plecat la Ploiești.

— În sfîrșit ! murmură pentru sine Bogdan.

— Am plecat la Ploiești. Am garat mașina și am urcat la etajul doi pe scări, avînd grijă să nu mă vadă careva cînd descuiam ușa și să creadă că sînt hoț. Vă mărturisesc, am avut mari emoții. Pentru prima dată în viața mea făceam așa ceva. Am avut noroc. Dar, o dată înăuntru, o primă decepție : Irina nu era acasă. Totuși, n-aveam motiv să mă neliniștesc. Mă anunțase doar că s-ar putea să vină după mine. Ca să-mi treacă timpul, am inspectat apartamentul lor și am ajuns și în bucătărie. Pe aragaz era pregătit un ibric cu apă, iar pe masă cutia cu „nes" și zaharnița. Am înțeles ; ca să nu mă plictisesc, așteptînd-o, Irina mă invita, în felul acesta, să-mi fac singur o cafea. Bineînțeles că am dat curs invitației. După ce am bătut cafeaua, am trecut dincolo și m-am instalat confortabil într-un fotoliu. Cafeaua și aventura apropiată îmi dădeau o stare aproape euforică. Nu știu cînd a trecut timpul. La un moment dat a sunat telefonul. La început am ezitat, să răspund sau nu... Pînă la urmă am ridicat receptorul, și bine am făcut. Era Irina. Mai întîi își ceru scuze că m-a făcut să aștept, pe urmă mă anunță că, deși o dorește din suflet, din motive pe care nu poate să mi le spună la telefon, nu va putea să vină. Mă conjura să părăsesc apartamentul în cinci minute. M-am uitat la ceas. Erau orele opt și jumătate seara. Depășisem cu treizeci de minute ora cînd, după indicațiile din scrisoare, trebuia să plec, în cazul în care ea nu va putea veni. Curios ! Nici acum nu-mi dau seama cum de trecuse timpul atît de repede. Dacă ceasul nu m-ar fi dezmințit, aș fi putut crede că nu trecuse mai mult de jumătate de oră, maximum. Ce era să fac ? A trebuit să plec. Cînd am ieșit pe palier, am tras o mare spaimă. Un vecin tocmai se întorcea din oraș și m-a văzut. Ca să-l derutez, am vîrît capul pe ușă și am urat, chipurile, bună seara gazdelor. M-am întors imediat la București. Asta e tot, domnilor.

— Tot ?

— Tot. Dar am impresia că nu mă credeți.

Paraschiv Pendeleanu păru foarte surprins că nu este crezut.

— Bineînțeles că nu te credem ! se răsti la el Bogdan.

Ducu îl mustră cu privirea, pe urmă, calm, cu o voce care părea la fel de bănuitoare :

— Colegul meu a vrut să spună că ați omis să ne povestiți, ce ați făcut cît timp ați așteptat-o pe Irina Simionescu.

— Bine, dar v-am spus. M-am instalat într-un fotoliu și am așteptat-o. Timpul a trecut atît de repede, încît... încît aș înclina să cred că am adormit.

Bogdan nu se putu abține să observe :

— Extraordinar ! Vă aflați într-un apartament străin, în care pătrunseserăți folosind cheile pe care vi le pusese la dispoziție chiar stăpîna casei. Peste cîteva minute avea să se consume aventura după care tînjeați, fie și numai pentru a vă satisface curiozitatea de a vă culca, pentru prima dată în viața dumneavoastră, cu o femeie dintr-o rasă superioară — curiozitate de oborean, cum v-ați exprimat. Și cu toate acestea, pretindeți că, așteptînd-o, ați aținit. Dar ce ați făcut în noaptea precedentă ? Ați cărat pietre în spate, ați tăiat lemne ? Cine să vă creadă ?

— Domnule, dar eu n-am afirmat categoric. Am spus doar că aș „înclina" să cred că am adormit. E o diferență, dacă îmi permiteți să observ.

— Domnule Pendeleanu, e mai greu de crezut că v-a furat somnul. Așa că observația colegului meu rămîne valabilă.

— Atunci, am așteptat... Atunci, numai mi s-a părut că timpul a trecut repede. Pe urmă, imediat, decepționat, cu tonul omului căruia i se aduce o învinuire nedreaptă : Am sentimentul că nu mă credeți. Mai mult, presimt că mă bănuiți de ceva — nu știu de ce anume.

— Domnule Pendeleanu, nu cumva, în timp ce așteptați pe Irina Simionescu, eventual ca să treacă timpul mai repede, ați dat un telefon ?

— Categoric, nu !

— Telefonul se afla în încăperea în care așteptați reîntoarcerea stăpînei casei ?

— Da ! Bineînțeles.

— Va să zică n-ați vorbit cu nimeni la telefon ?

— Absolut cu nimeni.

— Aveți cunoștințe la Monte Carlo, domnule Pendeleanu ?

— Nu, domnule. Scuzați-mă, dar îmi puneți niște întrebări... niște întrebări...

Și-nu mai continuă, ca și cînd n-ar fi găsit cuvîntul potrivit.

— Ce fel de întrebări ?

— Stupide.

Bogdan, indignat, se foi pe canapea, vru să spună ceva, dar o privire severă a șefului său îl potoli.

— Am să vă mai pun o întrebare, continuă Ducu, care, probabil, vi se va părea la fel de stupidă. Cît timp ați așteptat-o pe Irina Simionescu, ați avut, cumva, sentimentul că nu sînteți singur în apartament ?

— Cum vă puteți imagina că aș mai fi rămas o secundă măcar dacă aș fi avut sentimentul că nu sînt singur, că mai există cineva, care se ascunde ?

— Categoric ?

— Da, domnule.

— Foarte curios !... Foarte ciudat !...

— Ce anume găsiți curios, ciudat ?

— Dacă ați fi avut sentimentul că nu sînteți singur, atunci am fi putut presupune că, în timp ce pe dumneavoastră vă furase somnul, altcineva a vorbit de la telefonul soților Simionescu.

— Domnule...

Dar Ducu nu-l lăsă să continue.

— Da, ar deveni plauzibilă presupunerea dumneavoastră, și ne-am putea explica motivul convorbirii telefonice cu Monte Carlo.

— Nu înțeleg !... Presupun că nu vă bateți joc de mine... Nimeni nu vă dă acest drept.

— Departe de noi o asemenea intenție, domnule Pendeleanu. Realitatea însă aceasta este : În timp ce vă aflați în apartament, *cineva,* folosind aparatul familiei Simionescu, a efectuat o convorbire cu Monte Carlo.

— Dacă am înțeles bine, dumneavoastră sînteți convinși că eu am fost acela care, folosind telefonul familiei Simionescu, am vorbit cu Monte Carlo.

— Absolut convinși, replică Bogdan.

— Domnule Pendeleanu, dumneavoastră ne puteți da o altă explicație ? întrebă Ducu, folosind o exprimare mai puțin categorică.

— Poate că au greșit fetele de la internațional.

— Exclus, domnule Pendeleanu, veni răspunsul categoric al lui Ducu.

Paraschiv Pendeleanu își aprinse o țigară, dar o stinse imediat. Devenise nervos. Evitînd să-i privească pe cei doi ofițeri, se îndîrjise împotriva țigării pe care o strivea, fărîmițînd-o în scrumieră.

— Abia acum mi-e clar adevăratul scop al vizitei dumneavoastră. Știu, nu mă puteți crede pe cuvînt. Totuși, vă declar, pe cuvînt de onoare, că nu eu am vorbit cu Monte Carlo, oraș pe care nu l-am văzut niciodată și unde nu cunosc pe nimeni. Învinuirea dumneavoastră este atît de absurdă !

— Noi *încă* nu v-am adus vreo învinuire, domnule Pendeleanu. Am vrut să știm ce ați căutat în apartamentul soților Simionescu. Dumneavoastră ne-ați istorisit cum ați cunoscut-o pe Irina Simionescu, de asemenea ne-ați explicat că prezența dumneavoastră într-un apartament care nu vă aparține s-a datorat invitației primite. În schimb, n-ați suflat un cuvînt despre convorbirea telefonică, iar pe urmă, cînd ați aflat că sîntem informați, ați negat pur și simplu.

— Și continui să neg, domnule.

— Domnule Pendeleanu, dați-vă seama că a da crezare afirmațiilor dumneavoastră ar însemna să accept, ca posibil, absurdul, și să resping, ca imposibile, rațiunea și logica. Trebuie să recunoașteți că așa ceva nu-mi este îngăduit.

Paraschiv Pendeleanu oftă, pe urmă mormăi, abia auzit :

— Mda !... Nu vă este îngăduit.

Părea obosit, deprimat, înfrînt. Bogdan răsuflă ușurat.

Bătrînul l-a dat gata cu logica, și păcătosul ăsta de mag acuși va scuipa totul. Dar Bogdan se înșela. Cîteva minute mai tîrziu, Paraschiv se regăsi parcă pe sine, cel de la început.

— Mda !... Nu vă este îngăduit să mă credeți, pe cuvînt, ignorînd ceea ce este evident pentru dumneavoastră, doar pentru dumneavoastră. Și fiindcă nu vă este, înseamnă că situația a devenit pentru mine gravă. Pot să spun, că abia acum îmi dau seama cît este de gravă. Presupun că v-ați format următoarea părere : că eu, Paraschiv Pendeleanu, în absența soților Simionescu, m-am introdus cu chei potrivite, în apartamentul acestora, în scopul de a mă folosi de telefonul lor, pentru a vorbi cu o anumită persoană de la Monte Carlo. Această faptă, în sine, este gravă, dar nu de o gravitate deosebită. Aș putea fi acuzat, și eventual pedepsit, în primul rînd, pentru vina că m-am introdus într-un apartament străin, fără permisiunea proprietarilor, și în al doilea, fiindcă am intenționat să-i fac să suporte ei costul convorbirii internaționale. Două infracțiuni, una mai gravă, alta mai puțin gravă, însă ambele de competența Miliției, nu a instituției pe care dumneavoastră o reprezentați. Totuși, nu Miliția, ci Securitatea este aceea care, prin dumneavoastră, vine să-mi pună unele întrebări, ca să nu utilizez cuvîntul „anchetă". Explicația nu-i greu de găsit.

— Evident, nu e de loc greu, îl aprobă ironic Bogdan, nemulțumit de „bățoșenia magului".

— Dacă Securitatea ar trimite cîte doi lucrători să ancheteze pe fiecare dintre cetățenii români care, zilnic, au convorbiri telefonice internaționale, sigur că nu i-ar mai rămîne timp să se ocupe și de alte treburi mai serioase. Deci, dacă nu este și, practic, nu poate fi interesată de toate convorbirile telefonice internaționale, dar, în schimb, este foarte interesată de aceea pe care, presupune, că *eu* am avut-o cu Monte Carlo, înseamnă că este convinsă, sau numai bănuiește că, în afară de profesiunea oficială de inginer, mai exercit și meseria odioasă de spion. Presupun că deducțiile mele nu sînt greșite, nu-i așa ?

— De loc. Logica argumentației dumneavoastră este remarcabilă, se repezi să-i replice Bogdan.

Paraschiv Pendeleanu se uită la Bogdan cu un fel de disperare mută, și abia pe urmă întrebă :

— Bine, dar cum ați ajuns la această bănuială ?

— Mă mir că nu ne întrebi cum am ajuns să te dibăcim, domnule Pendeleanu. Ar fi fost întrebarea la care sigur că eşti tare dornic să obţii un răspuns.

Ducu se uită mustrător la subalternul său. Hotărît, acesta îşi ieşea prea repede din pepeni.

— Ca să mă „dibăciţi" — cum v-aţi exprimat — nu cred că v-a fost prea greu. Probabil, vecinul care m-a văzut ieşind din apartamentul soţilor Simionescu mi-a reţinut semnalmentele — aşa se spune ? — şi pe baza lor aţi ajuns la mine. Unde vă sînt însă dovezile ? Dovezile care să contracareze pe acele care pledează în favoarea mea ?

Şi care sînt acele dovezi care pledează în favoarea dumitale ? întrebă Ducu.

— Mai întîi scrisorile primite de la Irina Simionescu.

— Da ? Consideraţi aceste scrisori dovezi în favoarea dumneavoastră ?

Bineînţeles. Vi le-am arătat. Vi le pun la dispoziţie. Din ele reiese clar că am fost invitat de Irina Simionescu. De ce nu vreţi să ţineţi seama de aceste dovezi ? .

Ducu se uită la el lung, pe urmă întrebă :

- Spuneaţi că Irina Simionescu are o voce fermecătoare...

— Da, o voce fermecătoare.

— Presupun că, de cînd nu v-a mai chemat la telefon, nu i-aţi uitat vocea, că i-aţi recunoaşte-o imediat.

— Bineînţeles.

— Îmi permiteţi să vorbesc de la telefonul dumneavoastră ?

— Poftiţi !

Ducu, folosind automatul, obţinu imediat legătura cu Ploieştii. Îi răspunse Paul Simionescu.

— Tovarăşe Simionescu, vă spune bună ziua maiorul Mănăilă.

— A, bună ziua, tovarăşe maior. Ceva nou ?

— Deocamdată nimic. Soţia dumneavoastră este acasă ?

— Da. Vreţi să v-o dau la telefon ?

— Vă rog !

Cîteva minute mai tîrziu, auzi vocea Irinei Simionescu.

— Vă ascult, domnule maior Mănăilă.

— Sărut mîna, doamnă. Vă rog deschideți un ziar sau o carte și citiți cîteva fraze. Apoi, întinzînd receptorul lui Paraschiv : Ascultați, vă rog !

Paraschiv luă receptorul. Părea nedumerit și, ca un automat, îl duse la ureche. Cîteva clipe mai tîrziu chipul său exprimă, elocvent, mai întîi surprindere, aproape uluială, pe urmă un fel de descurajare deznădăjduită. Vru să pună receptorul în furcă, dar Ducu i-l luă din mînă.

— Suficient, doamnă Simionescu. Mulțumesc... Am să vă explic altă dată. Sărut mîna !

Paraschiv se prăbușise în fotoliu. Era palid, părea zdrobit.

— Ei, ai recunoscut vocea ? îl întrebă Ducu.

— Nu ! Dumnezeule, nu !

— Aceasta a fost vocea adevăratei Irina Simionescu.

— Da, aceasta a fost !... Nu încape nici o îndoială !... Pe urmă, cu ton în care furia se îngemăna cu disperarea : Atunci înseamnă că sînt victima unei urzeli ticăloase ?

— Cine știe ! Poate că și aceasta este o explicație ! replică Ducu.

Bogdan se uită indignat la el.

Și în gînd :

„Asta ce aiureală mai e, bătrîne ?“

IV. Domnul Henry Balthazar

În mașină, tot drumul, tăcuseră amîndoi. Ca niciodată, Bogdan, care conducea, trebuise să facă eforturi mari să se concentreze. La un moment dat, numai puțin lipsise să izbească în spate un „Trabant". În sfîrșit, acum erau din nou la sediu. Abia apucară să intre pe ușă, cînd Bogdan îl somă :

— Omule, trebuie să-ți precizezi punctul de vedere. Nu este pentru prima dată cînd mă uluiești cu originala ta metodă de a conduce o anchetă ; dar, de data asta, te-ai întrecut pe tine însuți.

Ducu care, între timp, încălecase un scaun, privea pe fereastră în stradă și mușca dintr-un corn, parcă în silă, deși — Bogdan o știa — îi era tare foame. Se părea că forfota străzii îl preocupă în așa măsură, încît nici nu auzise „somația". Răspunse ceva mai tîrziu, cu gura plină :

— Ce pretenție ! Auzi, să-mi precizez punctul de vedere. Dacă tu ai vreunul, precizează-ți-l, băiete.

— Am impresia că Gaspar a izbutit să te îmbrobodească.

— Pe tine nu, bineînțeles.

— Între orele nouăsprezece și douăzeci și treizeci s-a aflat Gaspar, singur, în apartamentul soților Simionescu ?

— S-a aflat. Dar ce Dumnezeu, iarăși o luăm de la început ?

— În intervalul acesta de timp, a vorbit cineva cu Monte Carlo de la telefonul lui Simionescu ?

— A vorbit.

— Atunci cum aș putea să-l cred pe Gaspar că nici usturoi n-a mîncat și nici gura nu-i miroase ?

— Ascultă, măi băiete, ce vreau să-ți spun. Tu, cîteodată, ignorezi una din calitățile de bază ale unui ofițer de contraspionaj : răbdarea. În vreo două rînduri, în timp ce îl audiam pe Paraschiv Pendeleanu, nu te-ai putut stăpîni...

— Da, recunosc, și îmi pare rău. Dar cum naiba să nu-mi fi ieșit din pepeni, cînd vedeam cu cîtă bogăție de imaginație încerca să ne ducă de nas ?

— Ești absolut sigur că încerca să ne ducă de nas ?

— Ce-ai spus ?

— Ce-ai auzit, măi băiete.

— Am auzit, dar nu-mi cred urechilor.

— Știi cînd aș fi *absolut* convins că Pendeleanu ne-a dus de nas ? Cînd ai putea să-mi aduci dovezi serioase că este un mare, un foarte mare actor.

— Dovezi nu-ți pot aduce. Și nici n-aș putea spune da, cu mîna pe inimă.

— Eu nu exclud ipoteza că totuși este un mare actor. Asta nu înseamnă că exclud cealaltă ipoteză. Tu știi, din cazurile pe care le-am anchetat împreună, că nouăzeci și nouă dintr-o sută de spioni își pregătesc din timp o istorioară, pe care s-o debiteze, în caz de nevoie, atunci cînd cealaltă poveste începe să nu mai „țină", cum ai spune tu.

— Povestea dinăuntrul povestei principale !... Și ?

— Știi că scopul acestei a doua povești ticluite de infractor este ca, recunoscîndu-se vinovat de a fi comis o faptă pe care, în cele mai multe cazuri, nici n-a săvîrșit-o să încerce a ascunde față de anchetator adevărata vină, mult mai gravă. Ți-l amintești pe Ulmann ?

— Care Ulmann ? Tipul ăla roșcat care a fost prins într-un sat de frontieră ?

— El. Întîi a încercat să ne ducă de nas, explicînd că venise să caute de lucru. Pe urmă, presupunînd că noi știm ceva mai multe lucruri despre el, ne-a plasat imediat povestioara : Nu-i adevărat că venise să caute de lucru. Venise cu intenția să treacă frontiera clandestin, deoarece făptuise mai multe furturi, și îi era teamă să nu fie arestat. Prefera, șmecherul, să fie judecat și condamnat

pentru furt decît pentru activitate de spionaj. Dar să revenim la Paraschiv Pendeleanu. În momentul cînd şi-a dat seama că l-am încolţit, n-a încercat să ne plaseze o istorioară.

— Ce mai ! Gaspar te-a îmbrobodit şi pace !

— Ţi se pare un amănunt lipsit de importanţă faptul că Pendeleanu nu ne-a plasat povestirea lui ?

— În orice caz nu-i o regulă generală. De altfel povestea principală a fost atît de bine ticluită, încît a considerat că nu mai este necesară o a doua.

— Fie ! De acord, la început n-a considerat că este absolut necesară ; dar pe urmă ? Doar toţi spionii procedează la fel. Mă refer, bineînţeles, la cei inteligenţi. Sau, poate nu eşti de părere că Pendeleanu este inteligent ?

— Dimpotrivă, îl consider foarte inteligent, de vreme ce a izbutit să te îmbrobodească pînă şi pe tine, Ducule.

— Îi dai într-una cu îmbroboditul ! Dar tare mi-e teamă că ciudăţenia faptelor pe tine te-a îmbrobodit în aşa măsură, încît nu eşti în stare să vezi mai departe de ele.

— ...Şi tu vezi ?

— Nu !

— Atunci care-i deosebirea dintre noi ?

— Eu nu exclud posibilitatea, că faptele sînt susceptibile nu numai unei singure interpretări, aşa cum procedezi tu !

— Vreau să le cunosc şi pe celelalte, pentru numele lui Dumnezeu !

— Iarăşi ai să sări în sus, băiete. Deocamdată, faptele pe care le cunoaştem sînt întocmai ca „puzzle", jocul acela de răbdare, alcătuit din fragmente decupate, care trebuie reunite pentru a reconstitui o anumită imagine. De pildă, faptele legate de persoana lui Paraschiv Pendeleanu. La un moment dat, am avut, mai mult sau mai puţin, certitudinea, că el este acela care a vorbit cu Monte Carlo. În mod normal, ar fi trebuit ca, ţinîndu-l permanent sub observaţie, să aşteptăm pînă cînd Balthazar va încerca să ia legătura cu el. Însă, din motive pe care le cunoşti, după ce l-am convins şi pe şef — şi n-a fost de loc uşor, cum prea bine ştii — ne-am dus să-i facem o vizită. Iată

însă că versiunea pe care el ne-a oferit-o constituie o adevărată surpriză.

— Bine ai zis „versiune", fiindcă nici nu este altceva.

— După această versiune, el, Pendeleanu, nu-i decît victima unei femei cu voce fermecătoare.

— Bine, omule, dar în ce scop? Adică, scopul e clar dacă îmi declari, cu mîna pe inimă, că, după părerea ta, Pendeleanu a fost acela care a vorbit cu Monte Carlo. Te cunosc, însă, prea bine, ca să fiu sigur că n-ai să vrei s-o faci.

— Bineînţeles că nu.

— În cazul acesta, din două una: ori nu s-a vorbit cu Monte Carlo din apartamentul soţilor Simionescu, şi în acest caz Pendeleanu trebuie absolvit de orice vină, ori dacă, totuşi, convorbirea a avut loc, atunci el este agentul cu care Balthazar urmează să ia legătura. Cu alte cuvinte, ipoteza ta că Pendeleanu este doar o victimă, nu se susţine.

Ducu oftă şi, pe jumătate în glumă, pe jumătate serios, replică:

— Iată, Balthazar încă n-a sosit, şi au şi început să se întîmple lucruri mai mult sau mai puţin neobişnuite.

— Uite ce-i, Ducule: După părerea ta, ce hram poartă Gaspar-Pendeleanu ăsta?

Ducu răspunse, la rîndul său, printr-o întrebare:

— Ai observat ce nenorocit arăta în momentul cînd n-a recunoscut în vocea adevăratei Irina Simionescu pe aceea a presupusei Irina Simionescu?

— Recunosc, părea sincer surprins. Dar ce vrei să spui cu asta?

— Nimic altceva, băiete, decît că nu vom izbuti să ne dăm seama ce hram poartă Pendeleanu — ca să folosesc expresia ta — atîta vreme cît nu ni se va ivi şi nouă prilejul să ne lăsăm fermecaţi... de fermecătoarea ei voce. Adică, pînă cînd n-o vom descoperi.

— Îţi propun o soluţie, Ducule. Dar, în prealabil, încă o întrebare: După părerea ta, cucoana cu vocea fermecătoare se va duce să-l întîmpine pe Balthazar?

Poate că da.

—În cazul acesta, nimic mai simplu: Luni, nu vom lăsa nici o femeie să pătrundă în incinta aeroportului

decît numai după ce ne va recita patru versuri dintr-o poezioară oarecare, de pildă :

Iarna ninge şi îngheaţă
Frigul creşte tot mereu,
Păsărica cea isteaţă
Nu-şi mai cîntă cîntul său.

Desigur, dacă misterioasa cucoană va ţine să-l întîmpine pe Balthazar, o vom recunoaşte după voce. Ce zici de sugestia mea ? Grozavă, nu ?

— Genială ! Numai că n-are rost să te copilăreşti în aşa hal.

— Ce pot să fac dacă tu te străduieşti să-l scoţi pe Gaspar basma curată ?

— Măi băiete, dar mie mi se pare că am fost destul de clar. Există două ipoteze : ori Pendeleanu este un mare actor şi, în cazul acesta, tot ceea ce ne-a declarat nu-i decît o poveste foarte bine ticluită, ori nu este, şi atunci trebuie să luăm drept bune tot ceea ce ne-a povestit, şi să acceptăm că a fost victima femeii... cu voce fermecătoare. Haide, hotărăşte-te pentru una din aceste două ipoteze. În ceea ce mă priveşte, nu consider că a sosit timpul să mă pronunţ.

— În schimb, Balthazar soseşte luni.

— Doar mîine nu e luni. În puţinul timp care ne-a mai rămas, chiar dacă ne-am da peste cap, tot n-am putea-o depista pe madam „voce fermecătoare".

— Din păcate ai dreptate.

— Ducule, aş vrea să te întreb, ceea ce de fapt, te-am mai întrebat :

— Întreabă, băiete.

— Eşti convins că nu ne-am legat la cap fără să ne doară ?

— În ce sens, măi zăbăucule ?

— În sensul că... Ascultă : Balthazar... e chiar Balthazar ?

— N-avem, evident, nici o dovadă În orice caz, că nu este un paşnic Balthazar de asemenea este evident. Fiindcă, dacă ar fi, convorbirea cu Monte Carlo de săp-

tămîna trecut nu s-ar mai fi efectuat. Deci, după toate probabilităţile, Balthazar este „marele Balthazar".

— Încă o întrebare : Nu crezi că am greşit lăsîndu-l liber pe Paraschiv Pendeleanu ?

— Deocamdată nu ştiu. Poate că am greşit, dar poate că am fi greşit şi mai mult dacă l-am fi reţinut.

Era luni, 18 august, ziua cînd trebuia să sosească Balthazar. La aeroporturile Băneasa şi Mihail Kogălniceanu, la punctele de frontieră rutiere Nădlac şi Stamora Moraviţa fuseseră luate măsuri speciale de supraveghere, deşi nu exista nici cel mai vag indiciu cu privire la semnalmentele „marelui Balthazar". De fapt măsurile speciale se rezumau la una singură : controlul riguros al paşapoartelor. Controlul acesta, mai exact, supercontrolul urma să fie executat : la aeroportul Băneasa de către Ducu, la cel din Constanţa — Mihail Kogălniceanu — de către sublocotenentul Picioruş, la punctul de frontieră Stamora Moraviţa de către locotenentul major Dorobanţu, iar la Nădlac, de către Bogdan etc. Dezbătuseră problema şi ajunseseră la concluzia că Balthazar se va deplasa ori cu avionul ori cu maşina personală, dar în nici un caz cu trenul, mijloc de transport prea încet şi prea obositor. Din acest motiv, Ducu îşi rezervase controlul paşapoartelor la aeroportul Băneasa, iar Bogdan la Nădlac.

Primul care intră în acţiune fu locotenentul major Dorobanţu. Examină paşapoartele cu o grijă deosebită, dar nu descoperi nimic suspect, care să-i trezească, cît de cît, suspiciuni. Totuşi, mai mult din exces de zel, reţinu numele, comunicîndu-le mai departe, a doi dintre călătorii ce veneau de la Paris.

La punctul rutier de frontieră Nădlac, Bogdan privea pe fereastră cum se destrăma întunericul. Venise din ajun, dormise prost aşa cum i se întîmpla întotdeauna cînd schimba patul, şi acum se simţea mahmur, ca după o beţie. Fusese o noapte liniştită. Nu trecuse frontiera în ţară, nici o maşină, doar un camion-frigorific românesc, care venea din Elveţia.

Abia începea să se lumineze. Liniştea încă nu era tulburată de claxoane şi de zgomotul motoarelor. Prin fe

reastra deschisă pătrundea răcoare și un miros vag de fin cosit. Din încăperea alăturată se auzi mai întîi un căscat zgomotos, pe urmă cineva începu să tușească, așa cum tușesc dimineața, fumătorii cu un stagiu îndelung.

Se uită la ceas. Încă nu era ora patru. În orice caz mult nu va mai trebui să aștepte pînă să înceapă a curge mașinile. Știa de la grăniceri că, din cauza căldurii excesive, cei care călătoreau cu mașinile se deplasau mai ales în primele ore ale dimineții, ca să nu-i apuce zăduful pe drum. Bău cafeaua ce-i fusese adusă de la bufetul punctului vamal și fumă o țigară, strîmbîndu-se tot timpul, așa cum i se întîmpla cînd nu putea rezista tentației, și se „otrăvea" pe stomacul gol. După aceea chemă la telefonul pichetului grănicerese de la Stamora Moravița, pe locotenentul major Dorobanțu.

— Cum stai, pînă acum, Dorobanțule ?

— N-au trecut decît puține mașini.

— Și ?

— Nimic ! Două mutre nu prea mi-au plăcut, dar nu cred ca vreuna dintre ele să fie aceea care ne interesează. La dumneavoastră ?

— La mine e încă prea devreme. „Clienții" mei sînt mai somnoroși, așa că, deocamdată, șomez.

— Tovarășe căpitan, eu cred că lozul ăl mare îl va cîștiga tovarășul maior.

— Asta-i și părerea mea. În orice caz și noi trebuie să căscăm bine ochii.

— Bineînțeles. Vă urez mult noroc, tovarășe căpitan.

— Mulțumesc. La fel și dumitale.

Bogdan închise. Între timp se luminase de-a binelea. Privi din nou pe fereastră. În clipa aceea două turisme opriră la punctul de control. Primul era un „Gordini", celălalt un „Volkswagen".

„Marele Balthazar nu se deplasează cu asemenea rable", își spuse Bogdan, aprinzîndu-și o nouă țigară.

Din Gordini coborî un bărbat înalt, blond, care ținea în colțul stîng al gurii o pipă stinsă. În timp ce bărbatul blond întindea grănicerului pașapoartele, însoțitoarea lui, tot atît de înaltă și la fel de blondă, deschidea portbagajul pentru controlul vamal. Din Volkswagen coborîră trei femei cu figuri tipice de nemțoaice. Nu le însoțea nici

un bărbat. Pașapoartele lor erau în regulă, nici un motiv de suspiciune.

Pînă să se termine controlul vamal, alte cîteva mașini, sosite între timp, așteptau să le vină rîndul, așa că atît grănicerii, cît și vameșii aveau de lucru. Bogdan controla pașapoartele din punctul său de vedere, cu maximum de conștiinciozitate, dar, în sinea sa, nu prea era convins de succesul misiunii sale, de vreme ce habar nu avea cum arăta la față Balthazar, singurul criteriu în cazul unei „depistări" urmînd a fi doar flerul său personal. Fler personal avea. Fler personal aveau și Ducu, și Dorobanțu. Flerul acesta nu era un dar special, cu care fuseseră înzestrați de natură, ci era rezultatul experienței dobîndite în anii de cînd lucrau în cadrul contraspionajului. Totuși, flerul nu este și nu poate fi o însușire infailibilă : dimpotrivă, dacă îi acorzi prea mult credit, poate deveni chiar periculos, putînd duce la erori, unele chiar ireparabile.

Iată, deși era aproape ora prînzului, nici unul dintre turiștii care intraseră în țară pe la acel punct de frontieră nu-i trezise suspiciuni.

„Asta înseamnă să cauți acul în carul cu fîn" își spuse amărît, deși își amintea foarte bine că nu o dată i se întîmplase să aibă sentimentul că răscolește fînul în căutarea unui ac, pentru ca pînă la urmă să aibă satisfacția de a-l găsi.

...Și totuși...

Mașinile se răriseră. Era cald, atît de cald, încît juca aerul. Bogdan nu prea suferea de căldură. Totuși, de data asta, transpira abundent. Și-i era sete. Golise patru sticle de Pepsi-Cola și acum era pe punctul de a o da gata și pe cea de-a cincea. În biroul vameșilor cînta un aparat de radio. Cînta tare și cam răgușit.

— Ar trebui schimbat difuzorul. S-a hodorogit, își spuse. De cald ce-i era, nu izbutea să se gîndească la nimic. „Parcă mi s-au jilăvit și creierii". Încercă să-și închipuie în ce fel arătau niște creieri jilăviți, dar nu izbuti. Pe deasupra, se mai simțea și obosit. Dormise prost toată noaptea. Poate de emoție. Și-l visase pe Balthazar. În vis părea că seamănă cu Cică, responsabilul de la „Alimentara" din cartierul unde locuia Ducu. Se făcea că respon-

sabilul, alias Balthazar, ținea locul casieriței aflată în concediu. Marca la mașină costurile și încasa banii cu iuțeală uluitoare. El, Bogdan, sta mai deoparte și de fiecare dată cînd Balthazar nu se uita la el, striga : Te văd !... Te văd !... Visul era atît de stupid, încît se trezise imediat. Pe urmă, iarăși îl visase, iarăși se trezise, și așa mereu, pînă dimineața.

Din cauza visului, se simțea acum atît de obosit. Închise ochii pentru o clipă, adormi, și imediat se visă înotînd într-o piscină. Teribil de bine se simțea. Într-un „șezlong" se sorea blonda din „Gordini". Se uita la el cum înota și zîmbea ironică, Dumnezeu știa din ce motiv...

Îl trezi, brusc, din somn și din vis „Fordul" care tocmai stopa la punctul de control. O mașină superbă, ultimul tip, din care descinse proprietarul ei : Un bărbat la cincizeci de ani, cu alură de sportiv. Purta șort, pantofi de pînză și cămașă cu mîneci scurte. Cămașa îi era descheiată și i se vedea pieptul păros. Un medalion de aur agățat de un lănțuc, de asemenea de aur, îi atîrna la gît. Părul era un pic grisonat pe la tîmple, iar ochii, negri și strălucitori, imprimau chipului o frumusețe insolită.

Bogdan îl cercetă admirativ și, la un moment dat, se auzi întrebîndu-se :

„Nu cumva ăsta e marele Mag ?"

Și se repezi dincolo, la biroul vameșilor, tocmai în clipa în care ofițerul de grăniceri intra pe ușă cu pașaportul.

În sfîrșit, un pașaport care cred că are să-mă intereseze, își spuse Bogdan.

Îl deschise, citi numele și, o clipă, două, aproape nu-i veni să creadă. Pe prima filă scria negru pe alb : *Henry Balthazar !*

„Imposibil să fie Balthazar !... Categoric, imposibil !" își spuse, privind cînd numele, cînd fotografia.

Părea, într-adevăr, imposibil ca numele adevărat al superspionului să fie Balthazar. Dar nu părea nici mai puțin imposibil ca, în cazul cînd, totuși, așa se numea, să aibă curajul să întreprindă o călătorie de spionaj, folosind un pașaport cu numele sub care era cunoscut și ca spion. De aceea, părea mult mai plauzibil, că între proprietarul Fordului și adevăratul Balthazar nu exista nici o legătură,

că, pur și simplu, era vorba doar de o coincidență de nume.

— Ce facem, tovarășe căpitan ? întrebă unul dintre vameși. Începem controlul vamal.

— Mai așteptați, răspunse Bogdan, răsfoind filele înnegrite de nenumăratele vize de intrare și ieșire ale multor țări din Europa, din Asia și din America de Sud.

Coincidență ? Pașaportul pe care îl avea în mînă fusese emis de autoritățile indiene. Or, toate variantele biografiei superspionului dădeau ca sigură originea lui indiană. Să fie, oare, într-adevăr, o simplă coincidență ? Coincidență că, pentru acest Henry Balthazar care avea pașaport indian, Franța era ca un fel de cartier general unde revenea după fiecare voiaj ?

Bogdan cercetă încă o dată pașaportul, pe urmă, restituindu-l ofițerului de grăniceri :

—Din punctul meu de vedere, pașaportul e în regulă

Ofițerul ar fi vrut să întrebe prin ce se deosebea „punctul de vedere" al lui Bogdan de dispozițiile pe care le avea în legătură cu documentele de trecere a frontierei, dar nu îndrăzni.

Se mărgini doar să spună :

— Și dintr-al meu.

Și aplică ștampila.

— Ei, acum putem efectua controlul ? întrebă vameșul.

— Da ! Puteți.

— Și ce fel să fie acest control ? Foarte riguros ?

— Complezent.

— Am înțeles !

Bogdan dăduse dispoziția să fie efectuat un control vamal cît mai superficial, dinadins, ca nu cumva unul foarte riguros să trezească bănuielile lui Balthazar.

Controlul riguros al bagajelor unui individ bănuit de spionaj joacă de multe ori un rol hotărîtor în depistarea și arestarea respectivului spion. Bogdan știa din experiența anilor că în nouăzeci și nouă de cazuri dintr-o sută, este imposibil ca un spion, mai ales cînd este trimis într-o altă țară, să nu aibă asupra sa ceva care să-i trădeze adevăratele intenții. De aici, marea, covîrșitoarea importanță pe care o reprezintă o percheziție minuțioasă și, mai ales, competentă.

Cu mîna pe inimă, Bogdan ar fi jurat că, fie în bagajul personal al lui Balthazar, fie ascuns undeva în mașină, — și cîte nu se pot ascunde într-o mașină — exista un obiect oarecare, sau ceva care să constituie dovada incontestabilă a adevăratelor intenții care îl aduceau în România.

Fordul se depărta grațios pe șoseaua asfaltată, de parcă n-ar fi fost un automobil, ci o vedetă rapidă despicînd niște valuri cenușii. Cînd n-o mai văzu — și asta se întîmplă foarte repede, fiindcă Balthazar gonea cu peste o sută de kilometri pe oră — chemă la telefon Timișoara care era la curent cu misiunea sa, raportîndu-i ceea ce aceasta din urmă era necesar să cunoască. Scurtă vreme după aceea, Fordul fu luat în supraveghere, o supraveghere discretă, care nu avea să ia sfîrșit decît atunci cînd Balthazar urma să ajungă la destinație, poate la București, poate într-un alt oraș.

După ce vorbi cu Timișoara, Bogdan îl căută cu telefonul pe Ducu. Nu-l găsi la sediu, ci la aeroport.

— Bătrîne, magul cel mare a sosit.

— Sigur ?

— Nu chiar atît de sigur pe cît sînt că pe mine mă cheamă Bogdan, dar aproape. Și ca să te conving, îți transmit complimente de la Henry Balthazar. Auzi ? De la Hen-ry Bal-tha-zar !

— Imposibil ! se arătă sceptic Ducu.

— Nici mie nu mi s-a părut mai puțin imposibil cînd am avut în mînă... cartea lui de vizită. Dar pînă la urmă a trebuit să mă conving. Ce naiba, o asemenea coincidență mi se pare de-a dreptul cu neputință.

— Dar nu mai puțin imposibilă o asemenea imprudență din partea lui.

— Și asta-i adevărat. În orice caz, eu mă întorc acasă. Ești sau nu de părere ?

— Bine, întoarce-te ! auzi după cîteva clipe răspunsul lui Ducu.

Un sfert de oră mai tîrziu, la volanul Rosinantei sale — așa numea el, nedreptățindu-l, Fiatul său — Bogdan, după ce își luă rămas bun de la grănicieri și vameși, plecă spre București.

V. O sinucidere absurdă și un cerșetor care dispare în chip misterios

Trecuseră patruzeci și opt de ore de cînd Balthazar se instalase la Athénée Palace, într-un apartament din aripa nouă. În tot acest timp nu dăduse și nici nu primise vreun telefon, după cum, de asemenea nimeni nu venise să-l caute. Mai curios, mai neobișnuit era însă altceva : De patruzeci și opt de ore Balthazar nu părăsise apartamentul decît la prînz și seara, ca să ia masa la restaurantul hotelului. (Micul dejun i se servea la pat.)

Abia în cea de-a treia zi părăsi pe jos hotelul, ca să se ducă să viziteze muzeul de artă. Petrecu acolo toată dimineața, poposind îndelung în fiecare sală. În după-amiaza aceleiași zile o porni agale pe calea Victoriei, oprindu-se să privească vitrinele, pentru ca, în cele din urmă, să cumpere din pasaj de la „Consignația", cîteva icoane pe care, mai tîrziu, le uită la cofetăria Nestor unde intră pentru un sfert de oră, să bea o cafea, dreasă cu mult coniac.

— Ce zici de „ușă de biserică" ăsta ? îl întrebă Bogdan pe Ducu.

— Așteaptă ! îi replică Ducu, care, de la sosirea lui Balthazar, devenise foarte tăcut și foarte distrat. Evita orice discuție cu Bogdan despre spion, și dacă acesta încerca, schimba imediat vorba, sau răspundea în monosilabe sibilice.

În cea de-a cincea zi de cînd Balthazar se comporta ca un pașnic și inofensiv turist, Ducu primi un telefon de la Paraschiv Pendeleanu.

Ducu își dădu imediat seama că Pendeleanu era pradă unei neliniști puțin obișnuite.

— Domnule maior, dumneavoastră sînteți ?

— Eu sînt. Dar ce s-a întîmplat ?

— Trebuie să vă văd neapărat. Neapărat, domnule maior.

— Atunci ia un taxi și vino aici.

— Nu, asta n-o fac. Vă telefonez de acasă. Vă rog să veniți dumneavoastră. Eu... eu n-am curaj să părăsesc locuința. Am să vă explic. Veniți ?

— Vin.

— Cînd ?

— Plec imediat.

— Chiar imediat... imediat ?

— Da !... Imediat !

— Mulțumesc ! Vă aștept. Dar grăbiți-vă.

— În maximum zece minute sînt la dumneata.

Dar nu putu să ajungă în zece minute. În clipa cînd se pregătea să iasă pe ușă, îl sună colonelul Rareș. Șeful avea nevoie de unele date. I le dictă la telefon, dar asta dură exact zece minute. Așa că, acasă la Paraschiv Pendeleanu ajunse abia după douăzeci de minute de la primirea telefonului. Sună la sonerie, dar nu-i răspunse nimeni. Sună încă o dată, și încă o dată. Nimic. Începu să se neliniștească. Fără să-și facă iluzii, apăsă pe clanță. Spre surprinderea sa, ușa se deschise.

Ducu trînti ușa după sine și năvăli în apartament. Era gol. Pe mapa de pe birou zări o bucată de hîrtie. Paraschiv Pendeleanu așternuse în grabă următoarele :

Nu mai pot să vă aștept. Între moarte și nebunie prefer prima. Este o hotărîre pe care o iau nesilit de nimeni.

Îl găsi în baie. Se spînzurase cu două cravate legate una de alta, prinse, la un capăt, de țeava instalației sanitare. Prima pornire a lui Ducu fu să taie lațul, dar își dădu seama că n-ar mai fi folosit la nimic. Paraschiv Pendeleanu murise, și nimeni și nimic nu-l mai putea salva.

Ducu reveni în cameră și-l chemă pe Bogdan la telefon

— Vino acasă la Paraschiv Pendeleanu

— Dar ce s-a întîmplat ?

— E mort.

— I-a făcut careva de petrecanie ?

— Nu. S-a sinucis. Vino cu echipa. Anunță și pe procurorul de serviciu.

Nu dură nici zece minute și Bogdan, împreună cu echipa tehnico-științifică, năvăleau în garsoniera lui Paraschiv. Cîteva minute mai tîrziu sosi și procurorul.

— Din ce-i veni ? întrebă Bogdan.

Ducu nu-i răspunse. Era întunecat la față, așa cum lui Bogdan nu i se mai întîmplase vreodată să-l vadă. Îi întinse biletul pe care i-l lăsase Paraschiv, înainte de a întoarce vieții spatele.

Bogdan îl citi, ridică din umeri. Nu înțelegea nimic. Conținutul biletului era derutant.

— Ducule, din ce motive poate înnebuni subit un om ?

— Din multe motive.

— Spune-mi măcar unul.

— Teroarea, de pildă.

Bogdan se uită la el lung, neîncrezător :

—Crezi că cineva îl terorizează în așa măsură încît, din teama de a nu înnebuni, a preferat să se sinucidă ?

— Posibil, băiete !

— Atunci înseamnă că ai călcat rău de tot în străchini.

— Cînd ?

— Atunci cînd numai puțin a lipsit să-l scoți basma curată.

—Mai întîi, nu l-am scos. Pe urmă, nu sînt sigur, că motivul pentru care s-a sinucis ne privește pe noi.

— Nu ?

— Ce Dumnezeu, măi băiete, nu-ți dai seama că, atîta vreme cît nu știm nimic, — în afară de faptul că Paraschiv s-a sinucis, la numai douăzeci de minute după ce m-a sunat, se pot face o mie de presupuneri ? Înțelegi ? *La numai douăzeci de minute*. I-am spus că nu voi întîrzia mai mult de zece minute. Am întîrziat douăzeci. Asta ce înseamnă ? Înseamnă că *n-a putut* să mai trăiască zece minute peste termenul fixat de mine.

— De ce ? Ce i s-a întîmplat în acele zece minute ?

— Nimic. Aceeași cauză, de mai înainte : teroarea.

— Dar despre ce mama dracului de teroare ar putea fi vorba ? se întrebă revoltat Bogdan.

Ducu ridică din umeri.

— O teroare de ordin moral ? Sau, poate, exista o anumită persoană, care exercita asupra lui o asemenea teroare, încît a izbutit să-l aducă pînă în pragul nebuniei ?

— Nu știu !...

— Nu știi ! Iarăși l-ai luat pe „nu știu" în brațe, se necăji Bogdan.

Între timp, cei din echipa operativă luau fotografii, căutau amprente, percheziționau apartamentul. Ducu, rezemat cu spatele de o mobilă, cu mîinile vîrîte în buzunare, privea forfota din jurul său cu un aer absent, plictisit, de parcă nimic nu l-ar fi interesat din tot ceea ce se întîmpla. Bogdan iarăși se miră cît de cu totul altfel, decît cu prilejul oricărui alt „caz", se comporta șeful său. Bogdan se apropie de el și-i vorbi încet, să nu audă careva din băieți.

- Nu fi atît de amărît, Ducule, că pînă la urmă o scoatem noi la capăt. Cînd te văd așa de deprimat, zău că nu mai sînt bun de nimic.

Ducu schiță un zîmbet trist, aproape dureros.

Nu sînt deprimat, măi băiete. Mă gîndesc. Deocamdată asta e tot ceea ce mi se pare că se impune cu necesitate. Tu, însă, ar trebui să te miști.

— În ce sens, bătrîne ?

— Sună la apartamentele vecine. Încearcă, poate afli ceva. De pildă, cine l-a vizitat în ultimele zile. Mă rog, nu-i nevoie să te învăț ce trebuie să faci.

— În regulă, Ducule.

Un minut mai tîrziu, suna la ușa apartamentului vecin. Îi deschise o femeie între două vîrste, îmbrăcată de stradă, ceea ce însemna că tocmai se pregătea să plece. Poate de aceea nu se arătă de loc încîntată aflînd că cel care sunase voia să stea de vorbă cu ea. După ce, însă, Bogdan se legitimă, Matilda Grigoriu — așa se numea vecina de apartament a lui Paraschiv Pendeleanu — deveni mai binevoitoare.

Îl pofti să ia loc și, după ce se instală și ea, scoase dintr-o despărțitura a bibliotecii — a cărei destinație

era aceea de a servi drept bar — o sticlă de coniac. Umplu două pahare pîntecoase. Unul îl puse dinaintea lui Bogdan, celălalt îl dădu imediat peste cap, cu o uşurinţă ce dovedea antrenament.

— Şi acum, domnule, vă rog să-mi spuneţi ce anume doriţi să aflaţi de la mine ?

Bogdan nu-i răspunse imediat. Se întreba dacă Matildei Grigoriu îi tremurase mîna atunci cînd dusese paharul la gură, fiindcă aşa îi tremurau ei mîinile în mod obişnuit — ceea ce n-ar fi fost de mirare dacă avea în vedere conţinutul barului şi mai ales îndemînarea cu care golise paharul — sau tremurul se datora unei emoţii cauzate tocmai de prezenţa lui ?

— În legătură cu vecinul dumneavoastră, aş vrea să vă rog să-mi daţi cîteva informaţii.

— Vă referiţi la domnul Pendeleanu ?

— Da, la el.

Matilda Grigoriu îl învălui într-o privire bănuitoare Deşi violent fardată, lui Bogdan i se păru că sub fard obrajii îi pălesc.

— Ce v-a determinat să vă adresaţi tocmai mie ?

— Nici un motiv special, doamnă. Pur şi simplu, din întîmplare am început cu dumneavoastră.

— Asta înseamnă că veţi sta de vorbă şi cu ceilalţi vecini ?

— Cel puţin aceasta mi-e intenţia. Dacă, însă, voi afla de la dumneavoastră ceea ce mă interesează să aflu, probabil că voi renunţa.

— Dacă intenţionaţi să staţi de vorbă şi cu ceilalţi, înseamnă că e o problemă mai serioasă,... mai gravă.

— Destul de gravă, doamnă, dacă şi dumneavoastră sînteţi de acord că moartea e o problemă gravă.

Matilda Grigoriu se uită la el, parcă uluită, pe urmă îşi turnă în pahar o porţie dublă de coniac. Vru să i-l umple şi pe al lui Bogdan, dar renunţă cînd observă că el încă nu se atinsese de băutură. Bău o înghiţitură zdravănă, pe urmă întrebă :

— L-a omorît careva ?

Vocea era răguşită, şi parcă vag sfioasă.

— Nu ! S-a sinucis.

— S-a sinucis ? Aţi spus că s-a sinucis ?

— Da ! S-a spînzurat.

— S-a spînzurat !...

Și deodată izbucni în rîs. Bogdan avusese numeroase prilejuri să audă rîzînd femei isterice. Dar niciodată, absolut niciodată nu auzise un rîs asemănător. Era un rîs care îi stîrni mila. Milă față de femeia din fața sa. Totodată însă rîsul isteric îl indispunea, îl irita, și încă în așa măsură, încît numai cu greu izbuti să se stăpînească și să nu se răstească la ea : „Ia mai taci naibii cu rîsul ăsta de nebună !“

Matilda Grigoriu se potoli brusc.

— Ați spus că s-a spînzurat ?

— Da ! Ce, nu vă vine să credeți ?

— El !... El să se spînzure ! Imposibil, domnule, imposibil !...

— Vă spun că a murit !

— Și ce dacă ? Asta nu înseamnă, musai, că s-a sinucis ! Nu, domnule, Paraschiv nu s-a sinucis. Paraschiv a fost împins să se omoare.

— Doamnă, ați făcut o afirmație gravă...

— Am făcut, da !

— Gravă, dar, totuși, o simplă afirmație. Puteți cumva dovedi că Paraschiv Pendeleanu nu s-a sinucis ?

— Dovedi ? În nici un caz !

— Atunci pe ce vă bazați afirmînd, atît de categoric, că nu s-a sinucis ?

Matilda Grigoriu bău picul de coniac rămas în pahar, pe urmă brusc, așa cum izbucnise mai adineaori în rîs, ochii i se umeziră de lacrimi mari, rare, ca de glicerină.

— Lui Paraschiv îi era frică !... Atîta frică ! murmură ea, ștergîndu-și lacrimile cu un colț al tișlaifărului, fiindcă nu avea la îndemînă o batistă.

— De cine îi era frică, doamnă ?

— Zicea : „Matilda, o dau în Paștele mă-si de rușine și-ți spun că mi-e tare frică. Știi cum mi-e frică, Matilda ?“ mă întreba el. „Nu știu, Paraschiv !“ recunoșteam eu. „Mi-e frică, așa cum i-a fost frică primului om cînd n-a mai fost maimuță“. Nu înțelegeam și l-am întrebat : „Și cum i-a fost frică ?“ „I-a fost frică de totul, Matilda. I-a fost frică de soare care era fierbinte, de ploaie, de nori, de fulgere și tunete, de trăsnete, de copacii din

păduri, de vîntul cînd pornea să sufle puternic, de întuneric atunci cînd se lăsa noaptea, de somn şi de vise, de naştere şi mai ales de moarte. De toate îi era frică, o frică de neînchipuit, cumplită. Şi, să ştii, Matilda, mie aşa mi-e frică". Acum înţelegeţi de ce nu pot crede că s-a sinucis ?

— Nu !

— Şi totuşi, e atît de simplu, domnule ! Omului cînd n-a mai fost maimuţă şi s-a simţit tălăzuit de frica aceea cumplită s-a sinucis ? Nu ! Ştiţi prea bine că nu. Dacă ar fi făcut-o, noi nu am fi existat, şi să mă bată Dumnezeu dacă ar fi fost vreo pagubă.

„Nu cumva s-a îmbătat ?" se întrebă Bogdan. Dar era puţin probabil, fiindcă se cunoştea, cît de colo, că Matilda avea antrenament serios la băutură !

În clipa următoare, Bogdan observă că, în ciuda lacrimilor abundente, pe care Matilda şi le ştergea cu colţul tişlaifărului, chipul ei rămăsese impasibil, destins, într-un fel senin.

— Doamnă Matilda, dacă lui Paraschiv îi era frică precum primului om, care, totuşi, nu s-a sinucis, aşa cum pe drept cuvînt aţi remarcat, atunci el de ce s-a sinucis ? De cine i-a fost o atît de cumplită frică ?

— Întrebaţi-mă, mai curînd, de ce anume îi era frică ?

— Atunci vă întreb acum : De ce anume îi era atîta frică ?

— Dacă vă spun, veţi înţelege ?... Dacă vă spun, mă veţi crede ?

Fu aproape disperare în tonul cu care întrebă. Ochii încă nu-şi epuizaseră lacrimile, iar mîinile, foarte frumoase, aproape ireal de frumoase, se frîngeau, parcă spre a materializa, în acest fel, disperarea cu care fuseseră rostite cuvintele. Bogdan ştia că una din însuşirile de bază ale unui ofiţer de contraspionaj constă în a nu-şi pierde luciditatea, în a se păstra calm şi a nu se lăsa impresionat de cuvinte, oricît de frumoase şi convingătoare ar părea ele. Ştia, de asemenea, că de cele mai multe ori declaraţiile femeilor sînt subiective şi exagerate, nu totdeauna cu intenţie, ci, de cele mai multe ori, datorite opticii lor cu totul diferită atunci cînd este vorba de bărbatul pe care îl iubesc, ori îl admiră sau pe care, cine ştie din ce

motive, nu-l simpatizează ori îl urăsc. Da, știa toate acestea, mai exact experiența îl învățase toate acestea, și totuși, auzind întrebarea pe care i-o pusese Matilda și văzînd cu cîtă disperare își frîngea frumoasele ei mîini, tresări fără voie impresionat.

— Doamnă, o încurajă el, mă voi strădui să vă înțeleg...

— Dar n-o să mă credeți, îl întrerupse ea.

— De ce nu v-aș crede ? Nu mă îndoiesc o clipă că sînteți bine intenționată și că doriți să ne ajutați.

— Fiindcă totul e tulbure... Obscur... De neînțeles, din punct de vedere rațional, de neînțeles... Își șterse ochii, se încruntă, parcă încercînd să-și aducă aminte despre ce anume fusese vorba. Pe urmă, oarecum nesigură : M-ați întrebat de ce anume îi era frică lui Paraschiv ?

— Da, asta v-am întrebat. Și adăugă imediat : la sugestia dumneavoastră.

— Îi era frică să nu-și piardă eul.

— Ce ?

— Eul, domnule. Vedeți ! V-am spus eu că nu mă veți crede.

„O fi nebună ? O fi nebună și eu îmi pierd timpul cu ea. Ce-are să mai rîdă de mine «bătrînul» !"

Dar nu izbuti să se convingă de fel că Matilda era, într-adevăr, nebună.

— Dacă ați încerca totuși să fiți un pic mai explicită.

— Mai clar decît atît nu pot !... Nu știu !...

— Dacă am înțeles bine, Paraschiv Pendeleanu era bolnav. În psihopatologie boala aceasta se numește...

— Greșiți profund !... Păi tocmai asta-i : nu era de loc bolnav. Era sănătos, ca mine, ca dumneata.

„Că eu sînt cu biblioteca nederanjată cucoană — îi vorbi în gînd — sînt sigur. Dar n-aș putea jura, că nu ești dumneata, un pic măcar, ciupită de molii".

Tare însă :

— Era sănătos, ca mine și ca dumneata, și cu toate acestea îi era teamă să nu-și piardă eul ?

— Exact !... Cumplit îi mai era teamă, domnule !...

— Doamnă, ceea ce susțineți dumneavoastră nu este posibil.

— Am știut !... V-am și avertizat că, din punct de vedere rațional, este foarte greu de înțeles. Pentru dumneavoastră, chiar imposibil.

— Văd că ați făcut o diferențiere între noi doi. Spre deosebire de dumneavoastră, pe mine nu mă considerați în stare să înțeleg cum cineva sănătos poate să-și piardă ceul.

— Ce-am înțeles eu, nu știu dacă măcar se poate numi înțelegere.

— Dar atunci ce ?

— Poate o explicație care, probabil, nu are nici o legătură cu realitatea.

— Cu care realitate, doamnă ?

— Cu realitatea fricii teribile a lui Paraschiv. Adică, vreau să spun, cu adevărata cauză a pericolului care îi amenință pe Paraschiv de a-și pierde ceul.

— Cu alte cuvinte, doamnă, dumneavoastră sînteți convinsă că pericolul era real.

— Era, bineînțeles că era. Ce Dumnezeu, domnule, nu vă dați seama, că dacă n-ar fi existat, Paraschiv nu s-ar fi sinucis ?

— Deci, Paraschiv Pendelcanu s-a sinucis de teamă să nu-și piardă ceul ?

— Nu, domnule, nu ! S-a sinucis după ce și l-a pierdut. Nu el, Paraschiv, s-a sinucis. S-a sinucis celălalt, acela al cărui ceu l-a dobîndit.

— Vreți să spuneți că a devenit altcineva ?

— A devenit altcineva, domnule. Sigur că a devenit altcineva.

— ...Și acest avatar, cum naiba s-a întîmplat ? Așa, din senin ?

Acum Matilda nu mai lăcrima. Izvorul lacrimilor secase brusc. Ochii îi străluceau într-un mod misterios. Misterios deveni și tonul cu care îi vorbi :

— Cum din senin ? Nimic nu se întîmplă din senin.

— Păi, ați spus că nu era bolnav. Or, dacă răul nu a pornit dinăuntrul lui, înseamnă că i-a venit... din senin

— Nu din senin, ci dinafară.

— De la o anume persoană ?

Matilda tresări, păli, privi înfricoşată de jur împrejur, ca şi cînd s-ar fi temut că cineva ascultă ce vorbesc, pe urmă, cu o mină şi ton misterioase :

— E posibil. Aşa bănuiesc. Bănuia şi Paraschiv. Nu mi-a spus-o direct, dar mi-a dat să înţeleg. A făcut de mai multe ori nişte aluzii misterioase.

— În legătură cu ce ? Cu cine ?

— Cu cineva.

— Cu cine, doamnă ?

— Nu ştiu... Nu ştia nici el. Nu-l cunoştea... Nu-l văzuse niciodată... Nu ştia decît că există. Era terorizat tocmai de misterul în care se învăluia persoana aceea.

— Bărbat ? Femeie ?

— Nu ştiu !

— Doamnă, n-aţi putea fi ceva mai clară ? Spuneţi că Paraschiv Pendeleanu nu cunoştea persoana aceea, fiindcă n-o văzuse niciodată. În schimb *ştia* că există. Dacă n-o văzuse, de unde ştia ? Îl ameninţase în vreun fel ? Acţionase în vreun fel, de pildă, încercînd să-l suprime ?

— Paraschiv mi-a spus, o singură dată : „Simt că mă învăluie în plasa sa, discret, perfid. Şi, într-o zi, va lovi, Matilda. Pe Dumnezeul meu, Matilda, că într-o zi va lovi. şi atunci voi fi pierdut". Aşa mi-a vorbit Paraschiv, dar, cum v-am mai spus, numai o singură dată.

— Şi nu l-aţi întrebat în ce fel se aştepta să-l lovească ? Poate să-l omoare ?

— A, nu ! În nici un caz.

— Atunci ?

— Să-l lovească, adică să-l determine să-şi piardă eul.

— Persoana... misterioasă ?

— Da, persoana misterioasă.

„Ce-i adevărat în toată aiureala asta a ei, numai Ducu ar fi în stare să priceapă. Eu mă dau bătut".

— Doamnă, îmi permiteţi să mă folosesc de telefonul dumneavoastră ?

— Bineînţeles, domnule.

Ridică receptorul, formă numărul lui Paraschiv Pendeleanu. Îi răspunse chiar Ducu.

— Vrei să vii alături, la apartamentul unsprezece ?

— Bine vin.

Un moment mai tîrziu, Bogdan făcu prezentările, după care, spre a-l pune în temă, rezumă conversaţia avută în prealabil cu Matilda Grigoriu. Din cînd în cînd, aceasta intervenea, completînd, precizînd.

Cînd termină, Ducu o întrebă :

— V-aş ruga, doamnă, să-mi spuneţi care au fost relaţiile dintre dumneavoastră şi Paraschiv Pendeleanu ?

— Prieteni, domnilor. Prieteni în adevăratul sens al cuvîntului. Ştiu, marea majoritate a bărbaţilor — de altfel şi a femeilor — este convinsă că între un bărbat şi o femeie nu pot exista relaţii de prietenie. S-ar putea să fie adevărat. Totuşi, relaţiile dintre mine şi Paraschiv au constituit o excepţie. Am fost tot timpul numai şi numai prieteni. Paraschiv n-a făcut niciodată vreo aluzie că i-ar plăcea să se culce cu mine. Poate că o altă femeie s-ar fi simţit jignită, mai ales că Paraschiv îşi făcuse obiceiul să-mi povestească absolut toate aventurile lui. Nu mă credeţi ?

— Ba da, doamnă.

— Ştiţi, între noi a existat o comuniune spirituală.

— Bineînţeles ! fu de acord Ducu.

Bogdan, deşi îşi cunoştea bine şeful, nu-şi putu da seama dacă vorbise sau nu serios.

— Vă povestea şi aventurile lui ratate ? întrebă cu un ton indiferent Ducu.

— Nu înţeleg ce vreţi să spuneţi sau, eventual, ce vreţi să insinuaţi.

— Să insinuez ? Departe de mine gîndul acesta, doamnă. Pur şi simplu, mă gîndeam la unele aventuri ratate. Presupun că nu-i „mergea“ totdeauna. De pildă, v-a povestit de eşecul cu o persoană care avea o voce... fermecătoare ?

Matilda tresări, păru foarte surprinsă.

— O persoană... cu o voce fermecătoare ? Ce ştiţi dumneavoastră despre acea persoană ?

— N-are importanţă ce ştim noi. În schimb e foarte important să aflăm ce ştiţi dumneavoastră despre acea persoană.

— Şi ce vă face să credeţi că aş şti ceva ?

Fiindcă Matilda Grigoriu se uita la el contrariată şi oarecum bănuitoare, explică :

— Ar fi fost de mirare să nu vă fi vorbit despre ea de vreme ce eraţi atît de buni prieteni.

— Nu ştiu nimic altceva, domnule, decît că există. Atît!

— Îl vizita ? întrebă Ducu într-o doară.

— Acasă, Paraschiv nu aducea femei. Iar pe ea, ei bine, pe ea, presupun, niciodată n-ar fi adus-o.

— Numai presupuneţi ?

— Da, numai presupun.

— De vreme ce despre persoana cu voce fermecătoare nu ştiţi decît că există, ce vă face să presupuneţi, doar să presupuneţi că Paraschiv Pendeleanu, în nici un caz, n-ar fi adus-o acasă la el ?

— Domnule, deşi Paraschiv nu mi-a vorbit niciodată de ea, *ştiu* că există şi că toată nenorocirea de *aici* provine.

— De la femeia aceea ?

— De la ea ? Nu ştiu ce să vă răspund. Poate că de la ea. Poate că de la ceva în legătură cu ea. Aproape că nici nu îndrăznesc să mă gîndesc.

— La ce ?

— La tot ceea ce s-a întîmplat. Mă cuprinde frica !..

Pe nesimţite se petrecu o adevărată metamorfoză cu Matilda Grigoriu. Se nelinişti mai întîi, pe urmă, brusc, o cuprinse frica. Păli. Mîinile ei frumoase începură să-i tremure. Ca ei, străinii, să nu observe, şi le ascunse sub masă. Ochii priviră, la rîndul lor, neliniştiţi, speriaţi, în toate părţile. Ducu avu impresia că Matilda Grigoriu, cu auzul încordat la maximum, aştepta să sune telefonul sau soneria de la intrare, în orice caz să se întîmple *ceva*.

— Ce-ar fi, doamnă, dacă aţi încerca să aveţi mai multă încredere în noi ?

— În ce sens să am încredere ?

— În sensul cel mai simplu, şi cel mai firesc. De a nu ne ascunde nimic, de a ne destăinui şi ceea ce am sentimentul că, din anumite motive, în mod deliberat evitaţi s-o faceţi.

Nu-i adevărat ! Vă jur că nu vă ascund nimic.

Spuneaţi, mai adineaori, că nici nu îndrăzniţi să vă gîndiţi la ceea ce s-a întîmplat, fiindcă imediat vă cuprinde frica. De cine ?

— De ce-mi tot puneți asemenea întrebări ? Vreți, într-adevăr, să mă nenorociți ? Înțelegeți, domnule, pentru numele lui Dumnezeu, că nu vreau să pățesc ceea ce a pățit Paraschiv !

— Să vă pierdeți eul ? întrebă de data asta Bogdan care, de cînd solicitase ajutorul lui Ducu, tăcuse tot timpul.

— Parcă pot eu ști ce mi se poate întîmpla ? Da, poate chiar să-mi pierd eul, la fel ca Paraschiv. Ce, credeți că nu este posibil ?

— Doamnă, dumneavoastră unde lucrați ?

Matilda Grigoriu nu răspunse. Parcă nici n-ar fi auzit întrebarea. Se ridică de pe scaun și cu un mers ciudat, mers aproape de fantomă, se apropie de ușa balconului. O deschise cu gesturi de robot, ieși și, în clipa următoare, încălecă balustrada. Bogdan, care era mai aproape, se repezi și o prinse în brațe, doar cu o clipă mai înainte de a se arunca în gol.

— Ia mai lasă goangele, cucoană ! se răsti la ea supărat.

Și fiindcă Matilda Grigoriu se prefăcea, sau era cu adevărat leșinată, o luă în brațe, culcînd-o pe o canapea.

— Cum naiba leșină femeile tocmai atunci cînd se află într-o mare încurcătură ! Crezi că-i leșinată de-adevăratelea ?

— E leșinată, măi băiete !

— Cu cîteva pălmuțe peste obraz, ți-o trezesc acuși.

— Las-o ! Își revine și singură.

— Teamă mi-e că atunci cînd s-o trezi, vom constata că... și-a pierdut eul.

— Și dacă s-ar întîmpla chiar așa ?

Ducu privi peste umăr la Bogdan, pe urmă din nou la Matilda Grigoriu, care nu se trezise încă din leșin. Dacă nu i s-ar fi mișcat, ritmic, pieptul, ar fi putut crede că murise.

— Dacă s-ar întîmpla așa, aș da fuga pînă la cea mai apropiată farmacie, aș cumpăra camfor și mi-aș burduși cu el buzunarele. Se spune că te apără împotriva microbilor.

Măi băiete, situația e mult mai serioasă decît pare la prima vedere.

Se auzi soneria de la intrare. Ducu făcu semn lui Bogdan să rămînă pe loc şi el ieşi în vestibul, să deschidă. Era Picioruş :

— Tovarăşe maior, puteţi veni dincolo ?

— De ce ? S-a întîmplat ceva ?

— Băieţii au găsit un microemiţător.

— Unde, Picioruş ?

— Prins sub tăblia mesei. Aparatul e o minune, tovarăşe maior şi nu-i mare nici cît o jumătate de nucă. Ce facem ?

— Deocamdată lăsaţi-l acolo unde se află. Altceva ?

— Nimic, tovarăşe maior.

— Mai căutaţi. Cine ştie ! Poate mai dăm şi de vreo altă surpriză.

Picioruş plecă să execute ordinul şi Ducu reveni în încăperea unde Matilda continua să zacă leşinată. Bogdan îşi trăsese un scaun la căpătîiul ei şi o privea. Avea un aer deprimat.

— Cine a fost ? întrebă cu o voce obosită.

— Picioruş.

— Şi ce voia ?

Ducu nu-i răspunse. Se apropie de masă, se aplecă şi începu să caute, pipăind cu palma tăblia şi stinghiile mesei pe dedesubt.

— Ce cauţi, omule ?

— Nimic !

Şi duse arătătorul la buze. Bogdan înţelese că-l invita să tacă şi să nu mai pună întrebări. Bogdan se uita la el uimit, parcă întrebîndu-se dacă nu cumva şeful său îşi pierduse brusc minţile. Dar nedumerirea sa nu dură decît cîteva secunde. Intui semnificaţia ciudatului comportament al lui Ducu. Îngenunchie de cealaltă parte a mesei şi, la rîndul său începu să caute, pipăind cu palma. Fu mai norocos. Găsi microemiţătorul prins cu un fel de ventuză. Îl arătă lui Ducu şi, cîteva minute după aceea, între cei doi avu loc un dialog prin semne, ca între doi surdomuţi.

— Mi se pare că doamna îşi revine, observă, primul, Bogdan.

Şi, într-adevăr, în clipa următoare, Matilda deschise ochii. Ochii, foarte uimiţi, priveau tavanul, parcă străduu-

indu-se să înțeleagă ce putea el să însemne. Abia ulterior îi descoperi pe cei doi ofițeri. Se ridică și, stînd pe marginea patului, întrebă cu o voce oarecum nesigură :

— Dumneavoastră ? Dar amintindu-și imediat : A, da ! Știu cine sînteți. Ce Dumnezeu s-a întîmplat cu mine, domnilor ?

— O mică slăbiciune. Probabil din cauza căldurii...

— Da, probabil din cauza căldurii.

— O parte din vină o purtăm și noi, care v-am necăjit cu întrebări mai mult sau mai puțin neplăcute pentru dumneavoastră. Dar acum, fiindcă v-ați revenit, ne permiteți să ne retragem. Vă mulțumim.

— Nu mai aveți să-mi puneți întrebări ?

— Nu ! Sîntem edificați. Încă o dată, vă mulțumim. Din prag, Ducu întrebă într-o doară : nu cumva știți dacă Paraschiv Pendeleanu nu are rude ? Ca să le anunțăm.

— Nu știu. Despre familia lui nu mi-a vorbit niciodată.

— Încă o dată, vă mulțumim. Bună ziua !

Dincolo, în apartamentul lui Paraschiv Pendeleanu, unde Ducu însoțit de Bogdan reveni cîteva minute mai tîrziu, percheziția era ca și terminată.

În vestibul le ieși în întîmpinare Picioruș.

— Tovarășe maior, n-am mai găsit nimic interesant.

— Depinde ce înțelegi dumneata prin *interesant*. Dacă te-ai așteptat să descoperiți încă un microemițător atunci sigur că n-ați mai găsit nimic interesant.

Trecînd din vestibul în încăperea propriu-zisă, primul lucru pe care Ducu îl făcu fu să dea drumul la maximum aparatului de radio.

— Văd că ați terminat, băieți.

— Am terminat, tovarășe maior, confirmă locotenentul Neagu care condusese operația de percheziționare a garsonierei.

Pe birou, sub o placă de alabastru se afla un plic.

— Ce-i în plicul ăsta ?

— Buletinul de identitate al victimei, actul de naștere și diploma de absolvire a facultății. Altceva n-am mai găsit.

— Doar atît ? Vreo agendă cu numere de telefon ?

Nu, tovarășe maior. N-am găsit nici un fel de însemnare scrisă de mîna lui !

— Pesemne scrisul îi cauza un fel de idiosincrasie, observă Bogdan. De altfel, dumnealui nu se omora nici cu cititul. În toată casa doar o singură carte : un Larousse.

Ducu luă dicționarul și-l deschise la prima pagină. Era o ediție foarte recentă.

— Luăm și Larousse-ul, Picioruș, hotărî el.

Pe urmă, în clipele următoare, Bogdan fu martor la ceea ce numea el „uluitorul instinct al bătrînului". Ca și cînd ar fi fost atras de un magnet, Ducu se apropie de fereastră și privi jos, în stradă, dar în așa fel ca să nu fie văzut. Curînd după aceea îl chemă lîngă el pe Picioruș :

— Picioruș, vino, te rog ! Cînd sublocotenentul se execută, adăugă : Vezi pe bătrînul care cerșește peste drum, la intrarea în gang ?

— Îl văd, tovarășe maior.

— Să-i acu', se pare că nici nu prea aude bine.

— Nu aude, nu, tovarășe maior. Are în urechi aparatul de amplificare a sunetelor.

— Picioruș, tare sînt curios să știu dacă, într-adevăr, nu aude bine.

— Să-l aduc încoace, tovarășe maior ?

— Nu ! Deocamdată vezi ce hram poartă. Mă interesează, în primul rînd, dacă în afara cerșetoriei mai exercită vreo altă meserie. Poate mă înșel, dar, zău că nu prea seamănă a cerșetor !

Picioruș coborî treptele în goană. Dar cînd ajunse în stradă, cerșetorul dispăruse.

VI. Epidemia de sinucideri continuă

Nora Solcanu făcu semn unui taxi. Şoferul întoarse şi stopă lîngă bordură. Urcă şi trînti uşa puţin mai tare decît ar fi trebuit. Şoferul privi la ea peste umăr, vru să spună : „da ce, domnişoară, nu te-ai mai urcat niciodată într-o maşină", însă, cucerit de farmecul ei, renunţă.

Nora schiţă un zîmbet, zîmbetul cu care — aşa se lăuda ea, — dădea gata orice bărbat, numai că de data aceasta fu, mai curînd, un fel de crispare reflexă a muşchiului din colţul stîng al gurii. Era atît de necăjită, încît nu se miră că nu izbutise să zîmbească.

— Unde vă duc, domnişoară ?

— Mă laşi la Arcul de Triumf.

Se ghemui în colţul ei, furată de gîndurile care o nelinişteau, care o înspăimîntau. Din cînd în cînd şoferul se uita la ea prin retrovizor şi de fiecare dată, impresionat de frumuseţea ei carnală, exclama, entuziasmat, în gînd : „E dată dracului de frumoasă !"

Era ispitit să intre în vorbă cu ea dar nu îndrăznea. Nu fiindcă Nora îi crea complexe, ci fiindcă o vedea necăjită. Neputîndu-se hotărî, mergea încet, ca un şofer amator urcat la volan după primele lecţii teoretice. Dar, oricît de încet mergea, ajunseră la Arcul de Triumf mai înainte de a se putea hotărî să intre în vorbă cu ea.

— Merg mai departe, domnişoară ?

— Nu !... Nu !... Cobor aici !... Da, aici ! răspunse, parcă buimăcită încă de gîndurile care o înmlăştinaseră pînă în clipa aceea.

— Mergeți în parc ?

— Dar ce te privește pe dumneata ? îl repezi ea, fulgerîndu-l cu privirea.

— Nu v-am întrebat cu vreo intenție rea, domnișoară ! se scuză el. M-am gîndit așa : Dacă aveți de gînd să rămîneți vreo ora în parc, după aceea, v-aș putea duce tot eu în oraș, fiindcă atunci am să am din nou drum încoace.

— Nu !... Mulțumesc !... La întoarcere am să iau troleibuzul.

Trînti portiera și porni în direcția Casei Scînteii, grăbită, foarte grăbită. Dar numai după cîțiva pași se opri și numără băncile pe care le depășise. Cu toate, patru la număr. Merse mai departe. Banca a cincea... a șasea... a șaptea. Cînd fu în dreptul celei de-a zecea, se grăbi să se așeze. În sfîrșit, ajunsese. Și încă la timp. Se uită la ceas. Erau orele unsprezece. La orele unsprezece, trebuia să se găsească, neapărat, pe banca a zecea, începînd numărătoarea de la Arcul de Triumf. Trebuise ? În definitiv, *de ce trebuise ?* Inima începu să-i bată mai tare ca de obicei.

„În definitiv, ce s-a întîmplat de dimineață și pînă în clipa de față ?"

Se trezise la ora obișnuită. Dar, contrar obiceiului, nu sărise imediat din așternut. Rămasese să lenevească măcar un minut. Parcă o duruse capul ? Nu, poate, mai curînd, o vagă indispoziție. Sau, poate, îi fusese, pur și simplu, lene să se ducă la birou ? Se întinsese, căscase. Pînă la urmă, cu eforturi, tot izbutise să se smulgă din așternut. Și, în clipa cînd reușise această performanță, știuse, îi fusese clar că nu se va duce la birou, deși „șeful" o avertizase, încă din ajun, că va avea mult de lucru pentru ea.

„Parcă lucrul se termină vreodată, își spusese, ca să-și facă singură curaj. Nu se va face gaură în cer dacă am să lipsesc și eu o dată. Sînt obosită, pur și simplu obosită !"

Dar, găsind explicația, știuse că era, pur și simplu, un pretext și că, în realitate, nu se ducea la birou fiindcă *trebuia* să iasă la șosea, în jurul orei unsprezece, ca să se *aerisească*. Să se aerisească ? Tare se mai mirase de acest capriciu al ei Cum naiba să se aerisească tocmai la o oră cînd începe zăpușeala cea mare ? Răspuns nu găsise,

în schimb se simţise, dintr-o dată, foarte obosită. Oftînd, se lungise pe un divan Prin fereastra întredeschisă zgomotele străzii ajungeau la ea înăbuşite şi continue, asemenea huruitului unei avionete cînd trece pe deasupra norilor. Pe urmă se închipuise ea însăşi într-un avion, mai exact se închipuise pilotînd un avion de turism şi dintr-o dată i se făcuse greaţă.

Sărind deodată în picioare, se uitase la ceas. Era ora zece şi ea nici măcar duşul de dimineaţă nu şi-l făcuse. Alergase în baie. Se îmbrăcase apoi în grabă. Dar, oricît de mult se grăbise, nu izbutise să fie gata înainte de unsprezece fără un sfert. De ciudă şi disperare, da, mai ales de disperare, cînd intrase în lift, avusese lacrimi în ochi.

„Dumnezeule, nu voi fi la orele unsprezece fix pe bancă, la şosea!“ îşi spusese, ştergîndu-şi lacrimile cu batista.

Avusese însă noroc. Abia ieşise în stradă şi găsise un taxi. Iată, era unsprezece şi cinci minute, şi de cinci minute se odihnea pe banca a zecea.

Nu aştepta pe nimeni. Era zăpuşeală, se încălzise şi abia acum îi părea rău că nu rămăsese acasă, să leneveasc㠄 stînd culcată pe canapea, pînă diseară. Ce proastă inspiraţie avusese să plece pe o asemenea căldură. În definitiv, de ce venise? Să se *aerisească!* Îşi aminti că plînsese în lift de teamă că nu va ajunge „la timp“ Mai întîi se înroşi, pe urmă, simţi că i se face frică.

„Cum, adică, *la timp?* De ce a trebuit să ajung aici la orele unsprezece? Doar nu mi-am dat întîlnire cu nimeni. Atunci? A trebuit să fiu aici numai din dorinţa de a mă aerisi? Dumnezeule, ce se întîmplă cu mine?“

O cuprinsese frica. În definitiv, tot ceea ce făcuse de cînd se trezise din somn friza absurdul. Absentase de la birou, deşi şeful o avertizase că va avea mult de lucru. Pe urmă, îşi vîrîse în cap că la orele unsprezece va trebui să fie neapărat la şosea, şi încă pe o anumită bancă. Da, acesta era termenul cel mai potrivit: Îşi *vîrîse* în cap, şi gravitatea tocmai în aceasta consta. Nu cumva era pe punctul să-şi piardă minţile?

„Va trebui să discut cu Matei. El îmi va spune dacă e cazul să consult un specialist“.

Matei era prietenul ei. Nora Solcanu fusese căsătorită, dar divorțase numai după doi ani, adică la vîrsta de douăzeci și doi. Cu toate că trecuseră de atunci încă șase, Nora nici nu se gîndea să încerce experiența unei a doua căsătorii. Avea un prieten, la care ținea într-un fel egoist, adică ținea la el doar fiindcă datorită lui nu se mai simțea absolut singură și aceasta îi era suficient. Nora oftă. Îi părea rău că nu-l are pe Matei aproape, să-i mărturisească tot ceea ce i se întîmplase, și să-i ceară sfatul. Matei era un om cu o răbdare de înger și nu se plictisea niciodată s-o asculte, deși ea, egoistă din cale afară, îi vorbea aproape tot timpul numai despre sine însăși. Dar Matei care era medic oftalmolog dădea acum consultații la policlinică. Stătea pe bancă singură și se simțea părăsită și plictisită. Pe șosea era un du-te-vino de mașini, de autobuze și troleibuze. Deasupra capului, un adevărat balet de musculițe.

Se uită la ceas. Trecuse un sfert de oră. Acum ce trebuia să facă? Ce prostie! Nimic! Doar nu venise cu un anumit scop. Venise să se aerisească. E drept, aer nu prea exista, dar, de vreme ce tot se afla aici, era preferabilă umbra copacilor căldurii sufocante din autobuz sau troleibuz. Va mai rămîne încă o oră. Pe urmă, ia-vaș-ia-vaș, tot pe sub umbra copacilor, se va duce la restaurantul „Miorița". Va mînca o friptură și va goli două sticle de bere. Numai să aibă bere cehească, „Pilsen", ca săptămîna trecută, cînd fusese cu Matei.

Brusc își aminti de „șef". Aproape tot timpul se gîndise la el, dar abia acum îl văzu, de parcă l-ar fi avut în față. „Șeful". Așa îi spuneau toți. Îi spunea și ea la fel. În forul ei intim ar fi vrut să-i poată spune *Octav*. Dar nu izbutea, niciodată n-a izbutit. De la început, chiar din primele clipe, el n-a fost pentru ea decît șeful. Era înalt, bine clădit, era, fără îndoială, un bărbat frumos. Ochii, mai ales, aveau un farmec imposibil de explicat. După părerea ei, nici o femeie nu ar putea rămîne impasibilă, dacă ochii lui s-ar opri asupra ei așa cum se opresc, în mod obișnuit, ochii bărbaților asupra femeilor. Poate, fiindcă șeful avea ochi atît de frumoși Nora își dorise să se îndrăgostească de el. Dar ochii lui erau doar în mod obiectiv frumoși, erau inaccesibil fru-

moși, așa cum el, în întregime, era inaccesibil. Șeful, chiar din prima clipă, cu sau fără voia lui, s-a comportat ca un *șef*. Înainte mai avusese șefi. Dar aceia fuseseră șefi numai fiindcă alții, mai mari decît ei, îi unseseră în funcția respectivă. În nici un caz nu fuseseră plămădiți din aluatul șefilor. De fapt, de multe ori, cînd bătea la mașină sau cînd răspundea la telefoane, Nora se întrebase dacă mai exista un alt *șef adevărat*, în afară de acela căruia îi era subordonată.

Dimineața, cînd venea la birou, totdeauna la aceeași oră, șeful mirosea discret a lavandă și a tutun, a tutun din care se confecționează țigările „Papastratos". Fiindcă șeful nu fuma decît țigări „Papastratos". Îi ura „bună dimineața" cu tonul acela amabil cu care îi vorbea totdeauna, de fapt cu același ton cu care vorbea tuturora. Nu se enerva niciodată, nu ridica niciodată tonul, niciodată nu făcea vreo observație, pe care cel în culpă s-o recepționeze ca atare, ci într-o asemenea formă și cu un asemenea ton, încît vinovatul rămînea cu impresia că, de fapt, i se aduce la cunoștință o dispoziție nouă. Da, era totdeauna foarte amabil, foarte politicos, foarte uman. Dacă se întîmpla să nu mai aibă nevoie de ea, o învoia să plece mai devreme, iar dacă ea îi solicita o învoire de o oră, o lăsa liberă toată dimineața. Dar toate acestea se petreceau în cadrul unor relații precise, protocolare, din care motiv ea nu izbutea să-l *vadă* și să-l *simtă* altfel decît ca „șef". Șeful nu glumea niciodată cu ea, nu-i adresa niciodată un cuvînt „drăguț", de pildă, niciodată nu-i spusese că o pieptănătură sau o rochie o prinde bine. Era, într-un cuvînt, *șeful*, și poate de aceea nu izbutea să și-l închipuie, de pildă, acasă la el. Aflase că fusese căsătorit și că acum nu mai era. Dar, dacă îi murise soția sau dacă divorțase de ea, nu izbutise să afle. Nu putea să și-l închipuie în relațiile cu alte femei, cu prietenii. Pentru ea, Octav Stratilat era un om care avea o existență reală, și totdeauna aceeași, doar în limitele celor opt ore de muncă, adică de la șapte dimineața și pînă la orele cincisprezece, cînd pleca, totdeauna cu aceleași cuvinte pe buze: „La revedere, domnișoară!" Cînd ușa se închidea înapoia lui, șeful înceta să mai existe pînă a doua zi dimineața.

După ce pleca, intra la el în birou să verifice dacă n-a uitat ceva. De fapt, asta a fost în primele zile, cînd a devenit secretara lui. Pe urmă, a continuat să facă la fel, deşi ajunsese la convingerea, că mai curînd soarele ar începe să se mişte în direcţie inversă, decît el, şeful, să uite ceva pe birou. Da, continua să intre în biroul lui dintr-un fel de stupidă încăpăţînare, că doar-doar, într-o zi, va găsi o hîrtie uitată sau vreun obiect rătăcit în alt loc decît acolo unde şeful statornicise că trebuie să stea. De fiecare dată, privind cu uimire la fel de proaspătă interiorul atît de familiar ei, nu-i venea să creadă de fel că cineva lucrase acolo timp de opt ore. Biroul arăta, nu ca la sfîrşitul, ci ca la începutul unei zile de muncă. Doar mirosul discret de lavandă şi de ţigări „Papastratos" trăda prezenţa aceluia care abia plecase. În cele din urmă pleca şi ea, înciudată, că nici de data asta şeful nu uitase nimic, că totul era în perfectă ordine, la fel ca ieri, ca alaltăieri, la fel ca în celelalte zile care, toate la un loc, însumau doi ani. Pleca înciudată, fiindcă se încăpăţîna să creadă, că dacă într-o zi va descoperi la el o cît de neînsemnată neglijenţă, îl va simţi mai uman.

La toate acestea se gîndea, privind absentă baletul de musculiţe, care evolua neobosit deasupra capului ei.

„Ar fi trebuit totuşi să dau şefului un telefon", se mustră, brusc indispusă.

Sigur, dacă i-ar fi telefonat, ar fi avut prilejul să-l audă ieşindu-şi din fire, enervîndu-se, ridicînd tonul. Doamne, şi ce mult ar fi vrut să se întîmple aşa. O dată, măcar o dată să-l vadă că-şi pierde calmul, că se răsteşte la ea, cu alte cuvinte, că, totuşi, este un om obişnuit, cu reacţii pe care măcar, cîteodată, nu şi le poate controla, înfrîna.

— Sărut mînuţele, domnişoară Nora !

Nora se smulse din gînduri, ca dintr-un vis cînd se dezlănţuie brusc furtuna. În faţa ei se afla un bărbat, ceva mai în vîrstă, care îi surîdea, dar pe care, ea, nu-şi amintea să-l fi cunoscut vreodată.

— Mă cunoaşteţi, domnule ?

— De bună seamă că vă cunosc, domnişoară Nora. Pe mine însă dumneavoastră m-aţi uitat.

Și fără să-i mai ceară voie, veni să stea și el pe bancă, de-a dreapta ei.

— De obicei am o bună memorie vizuală. De data asta însă, se pare că m-a părăsit. Domnule, nu-mi amintesc să vă fi cunoscut vreodată.

— Ne-am cunoscut, domnișoară. Ne-am cunoscut la doamna Ortansa.

— A, la doamna Ortansa.

Și se înroși, fiindcă nu-i plăcea să i se amintească de perioada cînd o frecventase pe doamna Ortansa.

— A trecut de atunci un an. Așa-i ?

— Mda ! Un an.

— Dacă ați ști ce mult vă regretă doamna Ortansa !

— Serios ?

Și în gînd :

„Trebuie să plec. Bătrînul ăsta mă scoate din sărite. Îi dă într-una cu doamna Ortansa a lui".

— Are și de ce, domnișoară.

— Credeți ?

— Desigur că are. Parcă dumneavoastră nu știți. Îmi îngăduiți să vă pun o întrebare, domnișoară Nora ?

— Întrebați domnule... Nu-mi amintesc numele dumneavoastră.

— Podaru e numele meu. Va să zică, pot să îndrăznesc...

— Îndrăzniți, domnule Podaru.

— Presupun că n-o mai vedeți pe doamna Ortansa, fiindcă v-ați certat... Sau din alte motive... În definitiv, este o treabă care nu mă privește. Aș fi însă curios să știu dacă participați acum la ședințele unui alt cerc. Sau poate ați organizat unul la dumneavoastră acasă ?

— Chiar sînteți curios ?

— Dragă domnișoară, mă interesează dintr-un motiv foarte personal. Nu vreau să vă flatez, dar de cînd ați încetat să mai frecventați cercul nostru, ședințele n-au mai fost nici pe departe atît de interesante. Știți, de mult mă bate gîndul să mă retrag, dar nu cunosc alt cerc. V-aș ruga, dacă eventual dumneavoastră frecventați vreunul să mă recomandați și pe mine.

— Nu, domnule, nu frecventez nici un cerc. Nu mă mai interesează.

— Cred că glumiți, domnișoară.

— Nu glumesc de loc.

— Probabil, nu aveți încredere în mine.

— Domnule Podaru, te rog să crezi: nu mă mai interesează experiențele de spiritism.

— Dar, domnișoară, se revoltă el, este pur și simplu o crimă. Dumneavoastră, tocmai dumneavoastră, care sînteți un medium excelent. Doamna Ortansa vă pomenește cu prilejul fiecărei ședințe. Zice că niciodată n-are să mai găsească un medium ideal ca dumneavoastră.

— Se poate, dar v-am spus că spiritismul nu mă mai interesează. A fost ca un fel de gripă care, însă, mulțumesc lui Dumnezeu, a trecut.

Bătrînul se uită la ea neîncrezător. Realitatea însă aceasta era. O cunoscuse pe madam Ortansa la puțină vreme după ce devenise secretara „șefului". O cunoscuse prin intermediul unei prietene, spiritistă înfocată, care făcea parte din cercul doamnei Ortansa. Prietena aceea i-a propus să asiste la o ședință, măcar din curiozitate. Acceptă. Prima ședință n-o convinse. Se convertì în ziua cînd madam Ortansa descoperi la ea calități excelente de medium. Totuși, numai după cîteva ședințe, renunță. Renunță din calcul. Se temea să nu-și piardă postul în cazul cînd s-ar descoperi că frecventează un cerc spiritist. Exista o totală incompatibilitate între a fi secretara șefului și a participa, activ, la ședința de spiritism, în calitate de mediuin.

— Domnișoară Nora, îl auzi, ca prin vis, pe Podaru, sînt mult mai în vîrstă decît dumneavoastră, așa-i?

— Da, sînteți. Într-o zi, dacă n-oi muri pînă atunci, am să am și eu vîrsta dumneavoastră.

— Nu încercați să mă consolați. Nu-mi pare rău că am vîrsta pe care o am. Credeți-mă. E o prostie să regreți ceva care nu-ți este în putință să fie altfel. Voiam, însă, să spun altceva. Voiam să spun, dragă domnișoară, că fiind mult mai bătrîn, îmi pot permite să vă dau un sfat.

— Bineînțeles, domnule Podaru, bineînțeles.

— Ei bine, domnișoară, aflați de la mine, că faceți o mare greșeală renunțînd la comunicarea cu lumea cea-

laltă, a spiritelor, tocmai dumneavoastră care aţi fost înzestrată de natură cu antene speciale...

Dar Nora nu-l mai asculta. Brusc, simţi nevoia irezistibilă să plece, să se întoarcă imediat în oraş. Era o pornire la fel de imperativă ca aceea care îi mînase paşii la şosea. Şi, în clipa următoare, fără să-l mai asculte, fără să-i adreseze măcar un singur cuvînt, se ridică şi, în ciuda căldurii sufocante, porni grăbită spre staţia de autobuze.

— „Numai de n-aş ajunge prea tîrziu !... Numai de n-aş ajunge prea tîrziu !“ îşi vorbi tare, neliniştită, în panică. Nu-i venea însă în minte să se întrebe : în definitiv, unde trebuia să ajungă înainte de a fi prea tîrziu ? Nu, aşa ceva nu-i dădea prin minte, terorizată fiind de gîndul că va ajunge prea tîrziu.

Cînd ajunse în staţie, tocmai sosise troleibuzul. Venea încărcat de la Aeroport şi abia izbuti să se urce. Efortul adăugat căldurii aproape o slei. Un tînăr îi oferi locul şi ea se simţea în aşa măsură de istovită, încît nu avu măcar putere să-i mulţumească. Încă mai înainte ca troleibuzul să ajungă la staţia următoare, Nora adormi şi visă că scăpase troleibuzul, că altul întîrzia să sosească în staţie şi că, în orice caz, atunci cînd îşi va face apariţia, sigur *va fi prea tîrziu*. Prea tîrziu, pentru ce ? Curios ! Nu ştia. Nu ştia în mod conştient. Ştia, în schimb, undeva înăuntrul ei. Ştia aceea care era ea. Probabil cea adevărată. Nu ştia cealaltă, secretara şefului. Ce stupid vis ! Era, de bună seamă, în autobuz, de bună seamă o furase somnul, de bună seamă visa visul ăsta stupid, că ştia, doar în mod inconştient, ce anume avea să fie prea tîrziu atunci cînd va veni troleibuzul. Stupid, fiindcă, de fapt, ea deja se afla în troleibuz şi, ca să se convingă, nu avea altceva de făcut decît să deschidă ochii. Îi deschise în clipa cînd troleibuzul era pe punctul să oprească în staţia Nikos Beloianis. Dumnezeule, dar la staţia asta *trebuie* să coboare ?

O porni spre uşa cea mai apropiată, împingînd şi cerîndu-şi scuze, călcînd picioare şi cerîndu-şi scuze, lăcrimînd cînd o doamnă, care semăna cu un ciine mops, furioasă că este călcată pe bătătură, o făcu tîmpită şi nesimţită.

În sfîrșit, izbuti să coboare. Era toată numai o apă. Răsuflă ușurată. Slavă Domnului ajunsese la timp. Librăria Tineretului în dreptul căreia se afla stația, încă nu închisese pentru pauza de prînz. Intră înăuntru și ceru o cutie de plombagină. Aveau. Iarăși răsuflă ușurată. Plăti și, strîngînd la piept cutia, părăsi librăria. În dreapta, imediat, era un gang. Intră. Nu era nimeni. Gangul, întunecos, mirosea a mucegai. Nora, după ce se convinsese că nimeni n-o vede, scoase din cutie colile de plombagină, le făcu sul și le ascunse în poșetă. Cutia o aruncă într-o ladă cu gunoi.

„Acum cred că totul e în ordine", își spuse și zîmbi satisfăcută.

Dacă în clipa aceea cineva care ar fi auzit-o și ar fi întrebat-o ce anume e „în ordine", Nora n-ar fi știut ce să răspundă, ba ar fi fost chiar foarte surprinsă că i se pune o asemenea întrebare. Dar, fiindcă nimeni nu manifestă o asemenea curiozitate, ieși din gang. Se urcă într-un autobuz și după șase minute intra în birou la ea. Cum trecu pragul, nările percepură mirosul discret de lavandă, mirosul discret de tutun aromat al țigărilor „Papastratos". Asta însemna că șeful era dincolo. Inima începu să-i bată cu putere. De data asta sigur se supărase. O va certa, va ridica tonul.

Intră fără să mai bată la ușă. Acesta era consemnul. Unul din cele paisprezece consemne pe care i le dictase chiar din prima zi cînd devenise secretara lui.

— Vă rog să mă iertați că n-am putut...

— Nu e nevoie să te scuzi, domnișoară. Sînt convins că, dacă n-ar fi survenit ceva cu totul neobișnuit, ai fi fost prezentă încă de dimineață.

Politicos, cu tonul de totdeauna.

— Dacă lucrarea aceea urgentă n-ați dat-o altei fete s-o dactilografieze...

— Bineînțeles că nu.

— Am să rămîn în continuare pînă o voi termina.

— Mulțumesc, domnișoară.

Din seif scoase un dosar, în care păstra manuscrisul care trebuia bătut la mașină.

— În cîte exemplare, domnule inginer ?

Acesta era încă unul din cele paisprezece consemne: „Niciodată nu mi te vei adresa cu «domnule colonel» sau cu «tovarăşe colonel». Pentru dumneata nu sînt decît inginer, de vreme ce eşti angajată civilă."

De fapt, la secţia unde lucra Nora, toţi erau ingineri, în diferite specialităţi. Dar, întrucît făceau parte din cadrele active ale armatei, în formula apelativă de politeţe se specifica gradul şi nu titlul academic.

— În patru exemplare, domnişoară. O dată cu lucrarea, îmi vei aduce şi colile de indigo folosite. Îţi atrag atenţia că este vorba de o lucrare foarte confidenţială.

Prin „foarte confidenţial", şeful înţelegea „strict secret". De altfel, în marea lor majoritate, tot ce bătea ea la maşină avea un caracter „secret" sau „strict secret".

— Am înţeles, domnule inginer.

La ora prînzului şeful plecă acasă.

— Mă voi reîntoarce pe la orele şase. Crezi că pînă atunci vei termina?

— În nici un caz mai înainte de şase şi jumătate, domnule inginer. De data asta ai scris foarte mărunt.

Un sfert de oră după ce plecă, şeful îi trimitea printr-un ostaş şuncă, chifle, o bucată de chester, două prăjituri, două sticle de Pepsi-Cola.

Îi era foame, încercă să mănînce, dar nu izbuti. I se făcu dintr-o dată greaţă, fălcile i se contractară. Îngrămădi toată mîncarea într-un sertar al biroului, ca să n-o vadă şeful cînd avea să se reîntoarcă.

„Mi-e greaţă de parcă aş fi însărcinată".

Dar ea ştia că nu-i însărcinată. Îi era greaţă de emoţie, din cauza încordării la maximum. Ceea ce trebuia să facă nu se mai întîmplase. Dar de ce trebuia? Habar nu avea. Ştia doar atît: că *trebuia!* Trebuia aşa cum *trebuise* să se ducă la şosea să se aerisească, să plece apoi de acolo, să coboare la staţia Nikos Beloianis, ca să cumpere de la Librăria Tineretului indigoul, în fine, aşa cum trebuise să revină la birou, doar cu o oră înaintea orei prînzului.

Da, trebuia, neapărat trebuia! Adică, să folosească pentru cele patru exemplare pe care urma să le prezinte şefului, nu trei, ci patru rînduri de indigo. Trei din stocul numerotat, cel de-al patrulea din teancul cum-

părat de la librărie și care se afla acum la ea în poșetă. Procedînd astfel, atunci cînd lucrarea avea să fie dactilografiată în întregime, vor exista : patru exemplare bătute pe hîrtie velină de cea mai bună calitate, trei rînduri de indigouri care trebuiau și ele predate, plus încă un rînd pe indigoul procurat de ea, și pe care îl va păstra.

Și chiar așa se întîmplă. Cinci minute înainte de întoarcerea șefului, Nora ascundea în poșetă, făcîndu-le sul, colile de plombagină, pe care se afla imprimată, filă de filă, întreaga lucrare.

— Ai terminat, domnișoară ?

— Da, domnule inginer.

— Mîine, desigur, te vei simți obosită. Poți să vii ceva mai tîrziu. Dacă, eventual, te vei simți foarte obosită, poți să absentezi toată ziua.

— Vă mulțumesc, domnule inginer.

— Bună seara, domnișoară.

Și își mută privirile pe prima filă dactilografiată. *Șeful !* Totdeauna, în orice împrejurare, era și rămînea *șeful*.

„Pentru el eu nu exist decît în ipostaza de secretară".

Și parcă, spre a se convinge, scoase oglinda din poșetă și se examină îndelung.

Semăna mult cu bunica, una din puținele „miss România" de pe vremuri. Da, era frumoasă. Arăta numai puțin obosită. Din cauza căldurii, din cauza oboselii. Cînd vîrî oglinda din nou în poșetă, văzu sulul cu plombagină. Inima i se strînse, așa cum i se strîngea cînd era elevă și se auzea strigată la tablă.

Coborî cu liftul. Ofițerul de serviciu o salută și ea îi zîmbi. Îi zîmbi, dar nu era convinsă că-i zîmbește efectiv, și nu doar în intenție. De altfel, nici n-ar fi fost de mirare. Îi era atît de frică ! Îi era cumplit de frică deși știa că ofițerul de serviciu nu-i va controla poșeta.

În stradă o aștepta Matei. Nu se gîndise toată ziua la el și nici nu-i telefonase. Abia cînd îl văzu simți cît de mult îi lipsise și, mai ales, cît de necesar îi era.

— Matei, dragule, cum de ți-a dat prin minte să mă aștepți ?

Și îl îmbrățișă în plină stradă.

Dar, Nora, nu e pentru prima dată cînd te aştept.

— Nu, desigur. Dar astăzi, astăzi ai venit, fiindcă astăzi, mai mult decît oricînd, am nevoie să te ştiu lîngă mine.

— S-a întîmplat ceva, Nora ?

— Nimic !... Nimic !... Dar astăzi m-am simţit atît de singură !

— Ai avut ceva neplăceri la birou ?

— Nici una. Şeful a fost şi astăzi la fel ca totdeauna : şef.

Ca să ajungă acasă la ea, trebuiau să traverseze un scuar. Poate, fiindcă ameninţa să plouă, toate cele trei bănci din scuar erau libere.

— Să stăm puţin, Matei. Parcă s-a mai răcorit puţin. Abia am ieşit dintr-o casă şi nu-mi vine să intru într-alta

— Are să ne apuce ploaia.

— Şi ce dacă ! Ne vom adăposti la cofetărie.

Cofetăria era la cîţiva paşi. De fiecare dată cînd se deschidea uşa, răzbea pînă la ei o aromă plăcută de vanilie şi unt topit, specifică tuturor cofetăriilor.

Nora se strînse lîngă el, îşi culcă tîmpla pe umărul lui şi închise ochii.

— Eşti obosită, Nora ?

— Sînt tare obosită.

Brusc i se umeziră ochii de lacrimi. Abia după cîteva minute, Matei îşi dădu seama că plînge.

— Plîngi, Nora ?

— Plîng ?

— Ce s-a întîmplat ? De ce nu vrei să-mi spui ?

Şi îi şterse ochii cu batista.

Nora îl îmbrăţişă şi hohoti mai tare.

— Nu s-a întîmplat nimic. Îţi jur, Matei, că nu s-a întîmplat nimic.

— Totuşi... Şeful a fost mojic cu tine ? Te-a certat ?

Crede-mă, n-am avut nici un fel de neplăceri la birou.

— Totuşi, ceva trebuie că s-a întîmplat...

— Ce, Matei, ce s-a întîmplat ?

— Pe mine mă întrebi ? Tu trebuie să-mi spui. Numai tu poţi să ştii ce anume s-a întîmplat, în cazul că s-a întîmplat ceva.

— S-a întîmplat... Se întîmplă, Matei... Ce însă nu știu...

— Nora, tu ești foarte surmenată.

— Poate crezi că sînt nebună, Matei ?

— Cum poți vorbi așa, Nora ! Sînt însă îngrijorat. Neliniștit.

— Și tu ești neliniștit ?

— Cum să nu fiu cînd văd cît ești de surmenată !

— A, pentru asta ești neliniștit ?

Vocea trăda o mare decepție.

— Dar pentru ce altceva, Nora ?

— Credeam că ești și tu neliniștit așa cum sînt eu.

— Și tu cum ești ?

— Sînt neliniștită... Sînt neliniștită, ca și cînd m-ar paște o mare primejdie, Matei.

— Dragă Nora, dar e o prostie. Ce primejdie ar putea să te amenințe pe tine ? Crede-mă, de vină e doar surmenajul.

— De-ar fi adevărat, Matei !

— Crede-mă ! Alt motiv nu există.

— Matei !... Dacă ai ști, Matei !...

— Ce să știu, Nora ?

— Cît de frică îmi este !

— De cine, pentru numele lui Dumnezeu ?

— Nu știu !... Nu știu dacă de *cineva* sau de *ceva* ! Zău, Matei, că nu știu. Știu doar că dacă nu te-aș iubi, nu mi-ar fi atît de frică. Poate că nu mi-ar fi frică de fel, indiferent de ce mi s-ar întîmpla.

— Dar, Nora, nu ți se va întîmpla nimic.

— Mi se va întîmpla. Nu se poate să nu mi se întîmple. Ceva foarte grav, Matei. Ceva care ne va despărți. Și eu nu vreau să te pierd, dragul meu. Nu vreau ! Ajută-mă, Matei, să nu te pierd !... Ajută-mă !

— Nora, jură-mi că nu-mi ascunzi nimic.

— Îți jur, Matei.

— Atunci e simplu, Nora. Te voi ajuta, și numai în singurul mod care îți poate fi de folos. Te voi duce, mîine, la un specialist, care sigur are să-ți scoată din cap gărgăunii.

— Te iubesc atît de mult, dragul meu !

— Nu cred, Nora, că eu te iubesc mai puțin.

— Știu. Și tocmai de aceea ar fi groaznic.
— Ce ar fi groaznic, Nora ?
— Să mi se întîmple ceva.
— Prostii ! Crede-mă, Nora, că sînt prostii.
Cîțiva stropi mărunți de ploaie îi udară pe față.
— Plouă, Matei.
— Să plecăm. Știi ce ți-aș propune ? Să luăm masa la un restaurant cu muzică. Cred că ai nevoie de puțină destindere.
— Sînt foarte obosită, Matei. Foarte obosită. Du-mă acasă !
O porniră prin ploaia măruntă și deasă. Avură noroc să găsească un taxi liber. Nora locuia într-un bloc vechi din apropierea Teatrului de Operetă. Cînd ajunseră aproape de casă, îl sărută și-i spuse :
— Uite că am ajuns acasă.
— Urc și eu, Nora.
— Nu ! Ți-am spus că sînt foarte, foarte obosită. Vino mîine. Te aștept acasă.
— Bine, Nora ! Fac așa cum spui tu.
— Faci foarte bine. Noapte bună !
Coborî. Privi după taxiul care se îndepărta, pe urmă intră în holul blocului. Chemă liftul. Urcă pînă la etajul trei. Îl depăși, dar brusc apăsă pe butonul de oprire. Pe urmă pe acela care o coborî la parter. Fără să-i pese de ploaia care se înteți se, mergînd pe lîngă ziduri și pe sub streșini, o porni în direcția Căii Victoriei. La primul debit întîlnit în drum, cumpără un plic. Împături colile de indigo folosite și le vîrî în plic. Îl lipi. Acum plicul arăta excesiv de voluminos. Plecă mai departe. Traversă cheiul și, cînd ajunse în Calea Victoriei, coti imediat pe strada Filiti. Pe stînga, o casă cu etaj, care pe dinafară arăta destul de dărăpănată, dar în nici un caz atîta cît era în realitate pe dinăuntru. În holul strîmt, cu pereții coșcoviți și igrasioși, o scară de lemn hodorogită urca la etaj. În dreapta, imediat lîngă ușa de la intrare, se înșirau pe două rînduri, cutiile de scrisori. În cutia care purta numele de Zamfirescu, Nora introduse plicul în care îndesase colile de indigo. După aceea plecă.
Și, în timp ce ea se îndepărta, parcurgînd același traseu, o femeie care stătuse tot timpul în umbra unei porți, de

pe cealaltă parte a străzii — și pe care Nora n-o observă — trecu, la rîndul ei strada, intră în holul casei abia părăsit de Nora, descuie cutia de scrisori și luă de acolo plicul. După aceea, ieși, la rîndul ei, în Calea Victoriei.

La Poșta centrală, intră într-o cabină telefonică și formă un număr. Soneria de apel nu apucă să sune decît o singură dată, semn că persoana de la capătul celălalt al firului aștepta să fie chemată.

— Alo ?

— Eu sînt. Nepoata s-a comportat admirabil la examen.

— Ar fi fost de mirare, dacă s-ar fi întîmplat altfel. Vino încoace imediat cu materialul.

— Vin. În cinci minute, dacă o să găsesc un taxi.

Și închise. Femeia necunoscută, în posesia căreia se afla plicul cu colile de indigo, avea o voce fermecătoare.

Cînd Nora ajunse acasă, primul lucru pe care îl făcu fu să deschidă larg ambele ferestre. Acum ploua cu nădejde. Mirosea a olane ude și, vag, a cartofi prăjiți. Privi cîteva clipe bezna de deasupra acoperișurilor, pe urmă se dezbrăcă și intră în baie. Dădu drumul la duș. Apa rece o învioră. Cînd reveni de acolo era aproape bine dispusă. Se vîrî în așternut și stinse veioza. Abia acum își aminti că nu mîncase nimic toată ziua, și se miră că, totuși, nu-i era de loc foame. Închise ochii. Îi era somn. De obicei adormea ușor. De data asta, deși se simțea frîntă de oboseală și de neliniște, nu izbutea să adoarmă. Ca s-o fure totuși somnul, începu să numere. Numără pînă la cinci mii. Și tocmai era pe punctul să adoarmă cînd, brusc sări din pat, alergă la fereastră, o încălecă și în clipa următoare se aruncă în gol.

VII. Cine-i falsul cerşetor?

Balthazar continua să se manifeste ca un inofensiv şi original turist. Petrecea cele mai multe ore din zi la hotel, citind ziarele străine, ascultînd muzică pop la aparatul său de radio, marca R.C.A., şi bînd whisky-ul pe care i-l aducea un „boy" de la hotel, al cărui nume era Dumitru, dar pe care Balthazar îl botezase Dick.

Cînd nu trîndăvea la el în cameră, făcea plimbări cu maşina în diferite cartiere ale oraşului. Îl interesau îndeosebi anumite mahalale, unde maşina lui, elegantă şi bine clădită, atunci cînd trecea, ocupa toată partea carosabilă a străzii. Şi întrucît nu avea niciodată asupra sa un aparat fotografic, se părea că mahalalele Bucureştiului îl interesau doar pentru pitorescul lor.

Impresia că Balthazar nu era decît un original şi inofensiv turist fu confirmată şi de discreta, dar foarte minuţioasa percheziţie, atît a bagajelor, cît şi a încăpătoarei sale limuzine. Percheziţia se soldă cu un bilanţ întru totul negativ, spre marea dezamăgire a lui Ducu. Hotărît, după aparenţe, Balthazar părea a fi un turist original care prefera canicula Bucureştiului brizei şi helioterapiei de pe litoral.

Nopţile şi le petrecea pe la baruri, bînd whisky şi amuzîndu-se, de unul singur, nu atît de programele respectivelor baruri, de altfel mediocre şi de prost gust, ci, mai curînd luînd seama la felul cum se amuză ceilalţi spectatori.

În singurătatea lui, de bună seamă deliberată, a încercat să se insinueze Margo. Margo era o fată care se bucura

de o anumită notorietate în rîndurile acelora care alcătuiesc fauna vieții de noapte a Capitalei. Cînd Margo apărea într-un bar, de fiecare dată era însoțită de un străin. Xenofilia ei în așa măsură era cunoscută, încît fusese poreclită „Margo-O.N.U.", „Margo șapte drapele" sau „Margo-convietuire pașnică". Înaltă, cu un păr negru atît de mat, încît părea vopsit, cu ochii nu mai puțin negri, dar strălucitori, ale căror pupile, foarte mari, păreau mărite cu atropină, Margo fusese pînă nu de mult manechin de prezentare a modei. Avea un trup frumos, dar Margo nu era nici pe departe atît de mîndră de trupul ei pe cît era de picioare. Și pe drept cuvînt. A fost prima care a adoptat mini-jupa. Și aveau desigur dreptate aceia care susțineau că, dacă ți se oferea prilejul să admiri picioarele lui Margo, abia după aceea îți dădeai seama cît de puține femei, din cele ce s-au grăbit să adopte moda fustelor-batistă, au picioare cu adevărat frumoase.

Margo nu numai că era o fată frumoasă, nu numai că știa să se îmbrace așa cum numai puține femei știu cu adevărat, dar, pe deasupra, vorbea franceza aproape curent și o rupea binișor pe englezește. Numărul turiștilor germani, în creștere an de an, o stimulase, determinînd-o să ia „lecții particulare", ca să deprindă și această limbă. Ambiționa ca porecla — Margo-șapte drapele — să și-o transforme în renume. Gurile rele — și acestea aparțineau unor purtătoare de minijupe — pretindeau că, dacă turismul va continua să se dezvolte, în ritmul din ultimii ani, sigur că ea, Margo — „convietuire pașnică" — va deveni poliglotă.

Pe Balthazar l-a „acroșat" într-o noapte la barul „Atlantic", cînd și-a făcut apariția în local după o absență mai îndelungată, și cînd toată lumea o credea pe litoral.

Balthazar s-a lăsat „acroșat" ca un adolescent neajutorat, și, începînd din noaptea aceea, fură văzuți mereu împreună, la restaurante și baruri, în excursii cu Fordul superb : la Brașov, la Snagov sau pe litoral, dar nu pentru mai mult de o zi sau două.

Povestea aceasta dură o săptămînă, după care Margo se dădu bătută :

— Am tot timpul sentimentul că-și bate joc de mine, se plîngea Margo unei prietene. De fiecare dată cînd se

uită la mine, mă privește într-un anumit fel, de parcă s-ar amuza teribil s-o facă pe naivul. Ochii lui parcă îmi spun : „Ți-am priceput jocul, fiță". Și are dreptate. Față de el, nu sînt decît o fiță proastă.

Toate investigațiile lui Picioruș și ale colegilor săi de a da de urma cerșetorului se dovediseră inutile. Omul intrase parcă în pămînt. Dar mai mult decît dispariția lui, pe Ducu îl intriga altceva : faptul că nici unul dintre cei ce locuiau pe strada respectivă nu-și aminteau să fi văzut un cerșetor cerînd de pomană la intrarea în gang.

Spre edificarea cititorilor, autorul reproduce mai jos dialogul dintre Picioruș și persoana cea mai competentă — un pensionar care, în lipsă de altceva mai bun, își petrecea, cea mai mare parte din zi, stînd într-un balconaș cu vederea la stradă :

— Dumneavoastră, care vă petreceți mai tot timpul în balconaș, ați putea să-mi spuneți, cam de cît timp s-a aciuat cerșetorul pe strada dumneavoastră ?

— Domnule, pe strada noastră nici un cerșetor nu-și face veleatul.

— Nu ?

— Nu, domnule, nu ! Se spune că indivizii ăștia au un instinct al meseriei. Or, dacă este adevărat, cum vă închipuiți că un cerșetor și-ar pierde timpul să ceară de pomană tocmai pe strada noastră ?

— Și de ce nu ? Am impresia că pe strada dumneavoastră locuiesc mai mult oameni cu stare.

— Cu stare, da, dar zgîrciți, domnule.

— Va să zică, dumneavoastră susțineți că acolo, la intrarea în gang, nu cere de pomană un cerșetor...

— Nu, domnule, nu !

— Poate nu l-ați observat dumneavoastră ?

— Eu să nu observ, domnule, eu ? Păi se întîmplă ceva pe strada asta fără ca eu să prind de veste ?

— Pesemne că, totuși, se întîmplă, de vreme ce nu l-ați băgat în seamă.

— Cum să-l fi observat dacă nu există ?

— Totuși, ieri, l-am văzut eu, cu ochii mei.

— Ieri n-am ieșit pe balcon. Dimineața am fost la cimitir, iar de acolo la noră-mea, care m-a oprit la masă.

Ieri, da, poate s-o fi rătăcit vreunul. S-a convins însă repede că strada noastră nu-i un vad bun

Celelalte persoane interogate, declarară de asemenea că nu aveau cunoştinţă de existenţa vreunui cerşetor pe strada lor.

Şi totuşi, în ziua cînd Paraschiv Pendeleanu îşi pusese ştreangul de gît, un cerşetor ceruse de pomană la intrarea în gang.

— Ducule, acum e clar că tipul era cerşetor aşa cum sînt eu popă la „Trisfetite". Şi nu era nici tare de ureche. Sub pretextul cerşitului, dumneatui asculta ce înregistrau microfoanele instalate în cele două apartamente. Este ?

— Ipoteza aceasta — care-i aproape o certitudine — încurcă şi mai mult lucrurile.

— Al naibii le mai încurcă !

— Tu cînd crezi că au fost instalate microfoanele ?

— Cel puţin cu cîteva zile mai înainte.

— Atunci, de ce falsul cerşetor a fost trimis să asculte abia ieri, adică în ziua morţii lui Paraschiv Pendeleanu ?

— Înseamnă că acela care a instalat microfoanele n-a bănuit că „Gaspar" se va sinucide.

— Foarte probabil. Deci, după opinia ta, trebuie să presupunem că ieri, într-unul din cele două apartamente, urma să aibă loc o discuţie de al cărei conţinut era foarte interesat acela care a instalat microfoanele.

— Urma ! Ai spus urma ? Asta înseamnă că discuţia n-a mai avut loc, din cauza sinuciderii lui „Gaspar" ?

- Nu e sigur, deşi, după toate probabilităţile, se pare că da. Ar fi fost sigur, dacă ar fi existat doar un singur microfon, fie acela din garsoniera lui, fie celălalt, din apartamentul Matildei Grigoriu. Fiind vorba însă de două...

- Dar de ce două, bătrîne ?

- Îţi vine în minte vreun răspuns, măi băiete ?

- Nici unul. Dar ţie ?

- Bîjbîi !... Nimic altceva decît o bîjbîială deprimantă. Dacă dăm crezare afirmaţiilor Matildei - şi nu ştiu de ce n-am da - ea şi cu Paraschiv Pendeleanu erau prieteni Îşi făceau confidenţe. Atunci de ce două microfoane ?

Nu pricep !

— Păi, da ! Dacă erau prieteni de ce era nevoie de două microfoane ?

— Poate individul cu microfoanele nu știa că Paraschiv și Matilda erau prieteni ?

— Știa. Pare mai probabil.

— Atunci de ce a instalat două microfoane ?

— Iarăși !...

— Da, iarăși. E o întrebare, dacă vrei, cheie.

— Este, nu contest. Răspunsul însă, încă nu sînt în măsură să-l dau. Din păcate încă nu sînt în stare.

Din seif, Ducu scoase „Larousse"-ul. Era un exemplar nou-nouț, dintr-o ultimă ediție care, așa cum prevăzuse, încă nu fusese importată. Se întîmpla acum, pentru a patra oară, cînd scotea dicționarul din dulapul metalic spre a-l cerceta. Deși încercările anterioare fuseseră infructuoase, totuși Ducu nu despera. Instinctul său — căpătat în cei aproape douăzeci de ani de activitate — îl avertiza că dicționarul ascundea cheia cu ajutorul căreia avea să dezlege misterul sinuciderii lui Paraschiv Pendeleanu. Îl răsfoise pînă acum de trei ori, examinînd cu atenție, filă cu filă, dar totul i se păruse a fi în perfectă ordine. Și poate că ar fi sfîrșit prin a renunța să mai caute, dacă exemplarul ar fi fost unul dintre acelea care puteau fi procurate în comerț. Cum nu era, întrebarea se impunea cu necesitate : De unde îl avea Paraschiv Pendeleanu ? Un cadou de la cineva care se călătorise recent în Apus ? Posibil. Dar dacă nu ?

Era singur în birou. Ducu dăduse dispoziții să nu fie deranjat decît în cazul cînd ar fi fost căutat de general. Se instală la birou, dinainte cu o ceașcă mare de cafea preparată de el însuși și, înainte de a începe treaba, contemplă resemnat voluminosul tom din fața sa. Avea de examinat nici mai mult nici mai puțin de o mie șapte sute treizeci și cinci de pagini. Sorbi zgomotos din ceașca mare de cafea, își cam fripse buzele și cerul gurii, pe urmă se puse pe treabă. Începu să examineze, cu lupa, fiecare filă. O treabă obositoare și teribil de plicticoasă. Din acest motiv, cam la jumătate de oră trebuia să facă o pauză. Se ridica de la birou, se plimba prin încăpere, privea cîteva clipe strada, pe care lumea trecea încolo și

încoace, pe urmă revenea la birou și se apuca din nou de lucru.

Se scurseră astfel două ore fără să fi descoperit ceva care să justifice, cît de cît, eforturile. Aproape ajunsese să se convingă că și această încercare se va solda, ca și precedentele, cu un eșec total.

„Îmi pierd timpul de pomană !“ își spuse ducînd ceașca la gură, în care, însă, nu mai rămăsese, în afară de zaț, nici un strop. Își pregăti încă o ceașcă de cafea, după care iarăși se aplecă asupra filelor imaculate ale „Larousse“-ului. Dar iată că, la scurtă vreme după aceea, în timp ce examina pagina opt sute șaptezeci și șase, observă că litera N din cuvîntul RAPROCHEMENT suportase o foarte fină înțepătură de ac, vizibilă numai cu lupa. Inima își precipitase bătăile, fiindcă își dădea seama că era pe drumul cel bun.

Pe o foaie de hîrtie notă litera N și întoarse fila. Pe aceasta nu descoperi nici o înțepătură. Dar pe următoarea, litera O din cuvîntul RAYONNAGE prezenta aceeași fină înțepătură de ac. Scrise pe foaia de hîrtie și această literă. Acum chiar că nu mai avea vreo îndoială că era pe drumul cel bun. În continuare, depistă și alte litere înțepate discret. Cînd ajunse la capătul migăloasei și obositoarei sale munci, pe foaia de hîrtie, pe care însemnase toate literele înțepate, citi următoarele :

NORA SOLCANU, ONOMASTICII, DOUĂZECI ȘI ȘAPTE PARASCHIV PENDELEANU, BULEVARDUL RONDELULUI, ȘASE

Ducu citi o dată, de două ori, de mai multe ori numele și adresele. Explicația, după toate probabilitățile, părea a fi următoarea : Larousse-ul aparținuse unui spion venit de puțină vreme în țară, cu misiunea de a lua legătura cu agenții din interior. În acest scop, însemnase în Larousse, folosind metoda acum cunoscută de cititori, adresele Norei Solcanu și a lui Paraschiv Pendeleanu.

Formă numărul de telefon al lui Bogdan Îl găsi acasă.

— Nu cumva dormeai, măi băiete ?

— Ce să dorm ! Abia am picat, obosit și mort de foame. Mătușa Sabina n-are ceva bun pentru un gămăn ca de-alde mine ?

— Nu sînt acasă, băiete, ci la birou. Am studiat Larousse-ul.

— Și ! S-a prins ceva de tine ?

— N-ai decît să deduci singur din cele ce am să-ți spun : Fă un duș, înfulecă ceva, la repezeală, pe urmă i-ați picioarele la spinare și du-te de află, tot ceea ce poți să afli despre o oarecare Nora Solcanu. Locuiește pe strada Onomasticii, la numărul douăzeci și șapte.

—Nora Solcanu ! S-a notat. Rămîi la birou ?

— Dacă nu mă găsești acolo, înseamnă că a survenit ceva neobișnuit și a trebuit să plec. De altfel, am să-ți las vorbă. Tu ce-ai făcut ? Ai aflat ceva în legătură cu Matilda Grigoriu ?

— Am să-ți povestesc. În orice caz, n-am stat cu mîinile la piept.

Abia apucă să pună receptorul în furcă și telefonul sună. Ducu ridică receptorul. Era colonelul Rareș.

—Mănăilă ?

— Ordonați, tovarășe colonel.

— Vino puțin la mine.

Două minute mai tîrziu, Ducu se afla în biroul colonelului. Acesta era palid și arăta puțin obosit.

— Nu vă simțiți bine, tovarășe colonel ?

— Am impresia că-mi dă tîrcoale o gripă. Știi de ce te-am chemat ? În legătură cu... secretul numărul unu, cum l-ai numit dumneata. A durat cam multișor...

— Barem l-ați aflat ?

— Da. Se pare că la ora actuală, secretul numărul unu privește apărarea națională.

— Cu alte cuvinte, un secret de ordin militar ?

— Exact !... Sîntem în măsură să trecem la producția unui tanc, ale cărui caracteristici sînt superioare tuturor tancurilor aflate în dotarea oricărei alte armate din lume.

Ducu, fără voie, se trezi fluierînd admirativ.

— Grozav, tovarășe colonel.

— Printre altele, acest tanc poate acționa într-un teren care a fost supus unui bombardament nuclear.

— Uluitor !

— Așa că, în cazul cînd teoria dumitale este valabilă, înseamnă că „marele Balthazar" s-a deplasat încoace ca să pună mîna pe planurile noului tanc.

— Formidabil tanc, simți Ducu nevoia să completeze pe șeful său. Pe urmă, adăugă imediat : În cazul acesta e perfect. Vom ști unde trebuie să ne concentrăm forțele, unde trebuie să-l așteptăm pe Balthazar.

— Dacă nu cumva a și început să acționeze.

— În primul rînd, va trebui să nu-l pierdem din vedere pe inventator. Fără îndoială că Balthazar va încerca să acționeze într-un fel sau altul asupra acestuia.

— Nu va putea, fiindcă inventatorul este mort.

— Mort ? Omorît, cumva ?

— Mort ! Mort de moarte naturală, în urma unui infarct. Al treilea, care i-a fost fatal.

— Despre cine este vorba, tovarășe colonel ?

— Despre colonelul Cosmescu, inginer în cadrele active ale armatei. S-a prăpădit la vîrsta de numai treizeci și trei de ani. O mare pierdere pentru țara noastră. Cei care l-au cunoscut afirmă că avea geniu.

— Acum, după moartea inventatorului, cine a preluat coordonarea lucrărilor ?

— Colonelul inginer Stratilat Octav, de la Marele Stat Major. Un ofițer foarte capabil, care a colaborat cu răposatul Cosmescu. Pe deasupra un om integru, devotat.

— Cu alte cuvinte, încredere deplină.

— Absolută ! Și acum, concret, să vedem ce măsuri putem lua.

Timp de aproape o oră, colonelul discută cu Ducu măsurile suplimentare ce trebuiau luate în vederea asigurării depline a secretului.

Bogdan se întoarse peste două ore. Era obosit și, într-o oarecare măsură, deprimat.

Cum intră pe ușă, se lăsă să cadă într-un fotoliu și se uită la Ducu exact ca un copil căruia i s-a luat o jucărie, și nu pricepe de ce i se interzice să se mai joace.

— Ducule, venind încoace, am intrat într-o cîrciumă și am băut două șliboviță, una după alta.

— Nu era nevoie să-mi spui, fiindcă miroși de parcă ai fi băut o vadră. Haide, dă-i drumul ! Ce s-a întîmplat ?

Bogdan își șterse fața cu batista, toată transpirată. De afară, din stradă, se auzi un copil strigînd : „Nu-i gata !... Nu-i gata !...“

— Voiai să știi ce hram poartă Nora Solcanu. Da ?

— Vreau !

— Nu mai poartă nici un fel de hram. E moartă, amice. Moar-tă ! S-a sinucis, aruncîndu-se pe fereastră, de la etajul IV. A locuit, într-adevăr, la adresa pe care mi-ai indicat-o, într-o garsonieră. Cum ai obținut-o ?

Ducu îi întinse hîrtia, pe care scrisese numele și adresele transcrise din Larousse.

Bagdan citi ce scria, dar făcea impresia că încearcă, zadarnic, să descifreze un text cifrat.

— Va să zică, bătrîne, eu am avut dreptate.

— Adică ?

— Păi tu erai gata să-l scoți basma curată.

— Nu ! Amîndoi am avut dreptate. N-am exclus ipoteza că s-ar putea ca Pendeleanu să fie un mare actor. Și după cum vezi, n-am greșit.

— Mă rog !... Mă rog ! Totuși nu pricep. Larousse-ul a fost în posesia lui Paraschiv Pendeleanu.

— La el, da ! Încearcă mai departe.

— Dar dacă ai găsit numele său cifrat înăuntrul Larousse-ului, înseamnă că dicționarul nu-i aparținea.

— Nu-i aparținea de bună seamă. Și ?

— Păi e clar. Adică, pînă la un punct e clar.

— Pînă la ce punct ?

— E clar că, atît el cît și Nora Solcanu, au fost niște agenți cu care cineva dinafară, venind în țară, a luat legătura. Acel cineva, emisarul dinafară, i-a dăruit Larousse-ul. Pînă aici e clar, sau cel puțin mie mi se pare clar.

— Nu ți se pare, ci, într-adevăr, e clar.

— Va să zică, Paraschiv Pendeleanu primește vizita unui emisar dinafară și, scurt timp după aceea, se sinucide, spînzurîndu-se. Nora Solcanu, de asemenea o agentă, — poate în urma aceleiași vizite —, se sinucide și ea, aruncîndu-se pe fereastră. Ei bine, tocmai asta nu pricep : de ce s-au sinucis ?

— Tu ce presupui ?

— Nu sînt în stare să presupun nimic. Absolut nimic. Orice presupunere aș încerca să fac, cu anticipație

mi se pare absurdă. Dacă ar fi fost lichidați, o explicație se mai găsea. Aș fi putut presupune că cei doi, trădînd în vreun fel, de pildă, refuzînd să mai lucreze, emisarul — trimis poate în acest scop — i-a pedepsit, lichidîndu-i. Or, ei s-au sinucis.

— Chiar dacă am admite ipoteza că cei doi au trădat, refuzînd să mai lucreze, tot nu s-ar fi justificat executarea lor. Ce naiba ! Doar Trustul știa foarte bine — din proprie experiență — că ar fi o prostie din partea lui dacă și-ar îngădui riscul să trimită un emisar special, cu misiunea expresă de a-i lichida pe cei doi.

— Dar s-au sinucis !

— Două sinucideri, care nu se justifică în nici un fel, dacă ținem să facem o legătură cu ceea ce am descoperit în Larousse.

— Nu vei fi vrînd să mă convingi acuma că Paraschiv Pendeleanu și Nora Solcanu s-au sinucis din motive sentimentale. Asta pe de o parte. Pe de alta, nu putem accepta nici ipoteza că au fost *siliți* să se sinucidă.

— Nici !

— Atunci ? Să presupunem oare că atît Nora cît și Paraschiv au preferat mai curînd să termine cu viața decît să continue să lucreze pentru cine mai lucraseră ?

— Ți se pare plauzibilă o asemenea ipoteză ?

— Pe dracu', bătrîne !Nu mi se pare de loc ! Totul e atît de încîlcit... Atît de anapoda...

— Atît de absurd ? sugeră Ducu.

— Absurd ? Știu eu ? ! Poate că termenul este cel mai potrivit. Două sinucideri absurde.

— Cel puțin în aparență.

— Da, cel puțin în aparență. Nu se explică în nici un fel, și poate tocmai de aceea totul pare absurd.

— Dar dacă Balthazar s-ar mișca, ți s-ar mai părea atît de absurd ? întrebă Ducu.

Bogdan se uită lung la prietenul său :

— Cum, Ducule, faci o apropiere între aceste două sinucideri și marele mag de la Athénée Palace ?

— De unde deduci că fac o legătură ?

— Lasă că te cunosc eu. Într-un fel, nu excluzi o asemenea posibilitate.

— De exclus n-o exclud, bineînțeles.

— Dar nu „ține" nici într-un asemenea caz.

— Dacă ar „ține", totul ar deveni foarte simplu de explicat. Vreau să spun că abia acum îmi dă prin minte, că nu „ține", tocmai fiindcă e vorba de Balthazar.

— Că doar n-o fi dracu' în persoană Balthazar ăsta! Toarnă în el cantități uriașe de whisky, doarme pînă nu mai poate și, cînd se trezește din beție sau din somn, *comandă* sinuciderea lui Pendeleanu sau a Norei Solcanu. Absurd, absurd.

— De acord! Întru totul de acord. De altfel, mai adineaori am căzut amîndoi de acord că totul se desfășoară între niște coordonate frizînd absurdul.

Cîteva clipe liniștea se statornici în încăperea în care înserarea începea să se presimtă. Din stradă se auzea un vînzător de ziare, strigînd cu voce pițigăiată, ca de scapete : Informația !... Comunicatu' !... Informația !...

— În altă ordine de idei, vorbi din nou Ducu, nu mi-ai spus ce ai aflat despre Nora Solcanu.

— Nu prea multe lucruri : Douăzeci și opt de ani. Stenodactilografă poliglotă. În bloc, păreri dintre cele mai favorabile : liniștită, cuminte. Puțin cam distantă. Dar nu în mod ostentativ. Un prieten care o vizita din cînd în cînd, mai tînăr decît ea, cu care intenționa să se căsătorească. După aprecierea vecinelor, un „bărbat bine".

— Și în legătură cu motivul sinuciderii ?

— În asemenea cazuri, părerile bărbaților nu contează. Femeile, ele sînt acelea care știu totul. După opinia lor, două ar putea fi cauzele : ori o boală incurabilă, ori o decepție de ordin sentimental. Cred, însă, că în cazul Norei nici măcar ele, femeile, n-au brodit-o.

— Ce te face să crezi lucrul acesta ?

— Află, Ducule, că Nora Solcanu lucra ca stenodactilografă poliglotă la Marele Stat Major.

— Unde ? răcni Ducu, deși auzise prea bine.

— La Marele Stat Major, ca angajată civilă. Eu cred, bătrîne, că a căzut și ea victimă epidemici de sinucideri.

Cîteva minute se priviră cu gravitate, fără să-și mai vorbească.

— De ce te-ai grăbit să te întorci ? se răsti Ducu la Bogdan, ceea ce nu-i era în obicei.

- Dar ce naiba să mai fi făcut acolo ? întrebă acesta nedumerit.

— Trebuia să te duci să stai de vorbă cu şeful ei. Să-i afli părerea în legătură cu sinuciderea Norei.

— Am încercat. Dar colonelul Stratilat se află într-o conferinţă unde nu poate fi deranjat...

— Ai spus : colonelul Stratilat ?

— Da ! Îţi spune ceva numele ăsta ?

— Stratilat şi mai cum ? Nu cumva Octav ?

- Exact. Colonelul inginer Octav Stratilat.

— Şi Nora Solcanu a fost secretară lui...

— A fost !

- — Măi băiete, tare mi-e teamă că Balthazar conduce la un punct diferenţă.

— Cum naiba vine asta, Ducule ? Eu am băut două şliboviţe. Şi tu te-ai îmbătat ?

— Ce bine ar fi să fie aşa !

Şi-i povesti ceea ce aflase de la colonelul Rareş, în legătură cu „secretul numărul unu".

— Tovarăşe maior, raportează sublocotenentul Picioruş. L-am găsit pe cerşetor. Îl aduc la dumneavoastră ?

— Adu-l !

— În zece minute sînt la sediu.

Ducu depuse receptorul în furcă şi oftă, ca după un mare efort.

- - În sfîrşit, poate că lucrurile nu ni se vor mai părea chiar atît de absurde. Picioruş l-a depistat pe cerşetor şi îl va aduce aici.

Şi într-adevăr, nu mai tîrziu de zece minute, Picioruş intră pe uşă, în urma falsului cerşetor.

Ducu, în primele clipe, fu convins că Picioruş se înşelase, reţinînd pe altcineva. În prag stătea, într-o poziţie respectuoasă, un bărbat bine îmbrăcat, şi parcă mult mai tînăr. Purta un costum din lustrin, de culoarea petrolului, foarte frumos lucrat. Cravata şi batista din aceeaşi mătase, cu aceleaşi desene. Dacă nu ar fi fost ochii, aceiaşi, sigur că Ducu ar fi fost convins că Picioruş greşise. Îl recunoscu însă după ochi, care se impuneau atenţiei datorită unui început de exoftalmie.

— Bună seara, domnilor, ură falsul cerșetor.

Și se înclină respectuos. Nu părea de fel intimidat. Dimpotrivă. Îi examină pe Ducu și pe Bogdan cu o curiozitate care trăda parcă și un pic de îngîmfare. După ce le dădu bună-seara, își scoase batista din buzunar și își tamponă fruntea transpirată. Deși se întunecase era încă foarte cald. Cînd scoase batista, un miros discret de lavandă ambrată se răspîndi în birou.

— Îmi permiteți : Sînt inginerul Toma Bacalu, se simți obligat el să se prezinte, după ce observă că cei doi continuă să-l examineze fără să-i adreseze vreun cuvînt și fără ca măcar să-i răspundă la binețe.

Telefonul din nou sună.

I se comunica, de la Marele Stat Major, că colonelul Stratilat ieșise din conferință și, dacă mai era tot atît de urgent să se stea de vorbă cu el, va aștepta la birou.

— Bineînțeles că e urgent. Anunțați-l că în zece minute, maximum, va fi la dînsul maiorul Radu Mănăilă din Consiliul Securității.

Plecă imediat, lăsîndu-l pe Bogdan să interogheze pe falsul cerșetor.

După ce Ducu ieși din birou, Bogdan se întoarse către Toma Bacalu care, după ce se prezentase, aștepta respectuos lîngă ușă.

— Îmi pare bine de cunoștință, domnule inginer.

Bacalu nu sesiză ironia și se înclină.

— Ce fel de inginer sînteți, domnule Bacalu.

— Vreți să știți ce specialitate am ?

— Exact. Ce specialitate-aveți ?

— Sînt inginer electronist.

— Și în afară de profesiunea de inginer, ce altă meserie mai exercitați ?

— Nici una, domnule... nu vă știu numele.

— N-are importanță. Absolut nici o altă meserie sau, poate, profesiune ?

— Nu, domnule. Ca diletant însă...

Și nu mai continuă.

— Ca diletant-?

— Nu știu în ce măsură v-ar putea interesa...

— Mă interesează totul în legătură cu dumneavoastră, domnule Bacalu.

— Mă măguliți, domnule.

Bogdan îl scrută cu severitate, ca să se convingă dacă omul din fața lui voise să fie sau nu ironic. Doar dacă era un artist în a se preface, replica ascunsese o intenție ironică.

— Deci, ca diletant, cu ce altceva vă mai ocupați ?

— Colecționez fluturi.

— Asta-i o pasiune.

— Aveți dreptate, domnule.

— Și în afară de pasiunea pentru entomologie nu vă mai recunoașteți o alta ?

— Nu, domnule.

— De ce vă grăbiți cu răspunsurile ? Mai gîndiți-vă.

— La ce ?

— La ultima întrebare pe care v-am pus-o.

— Nu este nevoie să mă mai gîndesc.

— Ca inginer cîștigați bine ?

— Bine. Dar știți cum e cu salariul. Oricît de mare ar fi, niciodată nu poți spune că te dau afară banii din casă. Pe măsură ce cîștigi mai mult, în aceeași măsură cresc pretențiile.

— Asta înseamnă că nevoia de a vă augmenta salariul se pune cu necesitate și la dumneavoastră.

— N-am afirmat așa ceva, și vă rog să nu-mi răstălmăciți afirmațiile.

— Sînteți susceptibil, domnule Bacalu.

— Sînt, într-adevăr, recunoscu acesta, privindu-l în ochi cu o candoare dezarmantă.

— Știți, și eu sînt susceptibil. Nu-mi place să fiu dus de nas. Cu alte cuvinte, ca cineva să mă prostească.

— Aveți dreptate, într-o asemenea împrejurare trebuie să fii dotat de natură cu o mare putere de stăpînire ca să te poți păstra calm.

— Domnule Bacalu, ce părere aveți de cerșetorie. Vi se pare o meserie agreabilă ?

Detestabilă, domnule, cum nici că se poate mai detestabilă.

— Atunci de ce o practicați ?

— Eu ?

Întrebă cu atîta candoare — pe care Bogdan o considera prefăcută — încît simți cum îl părăsește calmul.

— Ascultă, domnule Bacalu. Ți-am spus, mai adineaori, că nu-mi place să fiu dus de nas.

— ...Și pe bună dreptate, domnule. Și eu, în locul dumneavoastră...

— Atunci de ce-mi îndrugi braşoave ?

— Eu ?

Aceeași candoare în ton și-n privire.

— Domnule Bacalu, alaltăieri, pe la orele optsprezece, pe bulevardul Rondelului, în dreptul casei cu numărul cinci, cineva, care vă semăna foarte mut, stătea cu mîna întinsă și cerea de pomană, repet probabil cineva care numai vă semana, fiindcă dumneavoastră așa susțineți, nu erați în nici un caz.

— Ba eu eram, domnule, eu.

Și zîmbi, parcă dintr-o dată înveselit.

Bogdan se întrebă dacă omul din fața sa era sau nu în toate mințile.

— Adineaori, susțineați că nu practicați cerșetoria și că o detestați... Acum, dimpotrivă, recunoașteți că alaltăieri vă îndeletniceați cu treaba asta.

Bacalu schiță un zîmbet vag de îngăduitoare bunăvoință.

— Îndeletnicire înseamnă preocupare constantă. Cu alte cuvinte înseamnă o activitate desfășurată în timp. Nu sînteți de părere ?

— Vreți să spuneți că nu vă îndeletniciți, propriu-zis, cu meseria de cerșetor...

— Exact, domnule.

— Este o activitate sporadică ?

— A fost.

— Un capriciu care a trecut ?

— A, nu ! În nici un caz. Un comision.

— Un comision ! repetă Bogdan care făcea sforțări uriașe să-și păstreze calmul.

— Sau, dacă vreți, un serviciu.

— Ce interesant !... Va să zică, un prieten v-a rugat să jucați rolul unui cerșetor și dumneavoastră ca să-i faceți pe plac, v-ați executat.

— Întocmai așa s-au petrecut lucrurile, domnule. Nu mi-a dat prin minte că, servindu-l, comit o ilegalitate.

— La ce fel de ilegalitate vă gîndiți, domnule Bacalu?

— Păi, presupun, că o fi existînd un articol în vreo lege, care interzice cerșetoria fără o aprobare specială. Există?

— Vă închipuiți că aș pierde acum timpul cu dumneavoastră, doar fiindcă v-ați îngăduit s-o faceți pe cerșetorul diletant? Am alte treburi, mult mai importante, domnule Bacalu.

— Nu cunosc natura acestor treburi, așa că trebuie să vă cred pe cuvînt. În orice caz sînt surprins că, din pricina mea, ați fost nevoit să vă sustrageți unor îndatoriri mult mai importante. Credeți-mă, sînt dezolat, chiar foarte dezolat.

Bogdan din nou se întrebă dacă insul era, într-adevar, în deplinătatea facultăților sale mintale.

— Probabil că prietenul care v-a cerut s-o faceți pe cerșetorul...

— Nu-mi este prieten domnule. Nici măcar amic.

— Există vreo deosebire?

— După mine, doar Lache și Mache, eroii lui Caragiale, erau amici. Dar, oare, se poate spune despre ei că erau prieteni? Hotărît, datorită lui Caragiale, noțiunea de „amic" a căpătat un sens peiorativ.

— Voiam să spun, că insul acela — prieten, amic sau ce va fi fiind — trebuie să fie vreun original, dacă v-a putut cere așa ceva.

— Vă rog să nu aveți nici o îndoială.

Iar dumneavoastră, de asemenea, de vreme ce ați putut accepta.

— Toată povestea m-a amuzat.

— Serios?

— Dacă vă spun!

— V-a amuzat să vă îmbrăcați în niște haine ponosite, să stați cu mîna întinsă și, de fiecare dată cînd trecea cineva pe lîngă dumneavoastră, să vă milogiți: „Fie-vă milă și pomană...".

— N-aș putea spune că a fost chiar foarte amuzant.

— Şi ca să impresionaţi v-aţi procurat un aparat dintr-acelea folosite de cei cu auzul slab...

— Aţi observat ?

— Din păcate pentru dumneavoastră, nu era însă un aparat pentru surzi.

— Nu înţeleg de ce aţi spus *„din păcate pentru mine !“*

— Ascultaţi, domnule Bacalu ! Ce-ar fi dacă aţi da cărţile pe faţă ?

— Nu înţeleg sensul întrebării dumneavoastră.

— Atunci, poate, o să înţelegeţi această întrebare : În ce scop vă aflaţi, alaltăieri, pe la orele optsprezece, peste drum de casa cu numărul şase, de pe bulevardul Rondelului, înarmat cu un aparat de ascultare ?

Pentru prima dată Bacalu nu se grăbi să răspundă. Se uită la Bogdan aproape admirativ.

— E uluitor cum de aţi putut afla !

— Ce ?

— Totul ! Că, de fapt, nu eram un cerşetor, că nu în mod întîmplător mă postasem acolo şi că eram „înarmat“, cum just v-aţi exprimat, cu un aparat şi că ascultam. Aş vrea să vă spun însă, că e păcat de timpul pe care l-aţi pierdut ca să aflaţi toate acestea, fiindcă nu merită efortul.

— Asta rămîne să apreciez eu, după ce voi cunoaşte motivul care v-a determinat s-o faceţi pe cerşetorul.

— Motivul ? Într-adevăr, vreţi să cunoaşteţi motivul ?

— Da, vreau să-l cunosc.

— Vai, domnule, sînt, cu anticipaţie, dezolat.

Şi arăta chiar aşa.

— De ce ?

— Fiindcă, sînt aproape convins că, atunci cînd îl veţi cunoaşte, nu veţi fi mulţumit.

— S-ar putea. Totuşi...

— Ţineţi să-l cunoaşteţi ?

— Exact.

— O întreagă poveste... Adică, totul pare ca o poveste... Într-o zi, primesc un telefon. De fapt telefonul nu mi-era mie adresat. O necunoscută îl căuta pe un oarecareNelu.

— Aţi spus Nelu ? întrebă Bogdan, pentru a fi sigur, amintindu-şi că Nelu se numea şi acela pe care, după spusele lui Pendeleanu, îl căutase la telefon presupusa Irina Simionescu.

— Da, Nelu. De ce mă întrebaţi ?

— Aşa... Nu auzisem bine numele. Continuaţi.

— Cînd i-am spus că nu sînt eu Nelu, n-a ştiut cum să se scuze că m-a deranjat. Am uitat să vă spun că asta s-a întîmplat noaptea tîrziu. Trebuie să vă mărturisesc, altfel nu veţi putea înţelege mare lucru, că pentru prima dată în viaţa mea am simţit nevoia să prelungesc întîmplătoarea conversaţie cu necunoscuta aceea. Am auzit, că unii obişnuiesc să se folosească de telefon ca să pună la cale aventuri cu femei dispuse la aşa ceva. Credeţi-mă nici măcar atunci cînd încercam să prelungesc conversaţia telefonică nu mă gîndeam la o posibilă aventură. Pur şi simplu, încercam să prelungesc dialogul cu necunoscuta, fiindcă vocea ei mă tulbura. În viaţa mea nu mai auzisem o asemenea voce.

— Ce fel de voce ?

— Mi-e imposibil să v-o descriu. O voce... O voce... Zadarnic, nu găsesc termenul potrivit !

— Poate o voce... fermecătoare ?

— Exact ! se bucură Bacalu. Acesta e termenul cel mai potrivit. Dar cum de v-a dat prin minte ? O cunoaşteţi cumva şi dumneavoastră ?

— Nu !

— În cazul acesta aveţi o intuiţie extraordinară, domnule. Ex-tra-or-di-na-ră !

— Exageraţi. O simplă întîmplare. Dar, vă rog, continuaţi.

— Doream să nu închidă, ca să-i aud vocea. Eram, domnule, pur şi simplu, fermecat de vocea ei fermecătoare. Trebuie să vă mărturisesc, vocile oamenilor exercită asupra mea o atracţie deosebită. Într-un timp, m-am îndeletnicit cu întocmirea de fişe psihologice ale unor oameni pe care nu-i cunoşteam personal, studiindu-le vocile. La un moment dat, am avut, gata întocmite, circa două mii de fişe. Pe baza acestora, studiindu-le, am ajuns la concluzia că, în ciuda varietăţii lor, vocile oamenilor au, totuşi, unele particularităţi comune, particularităţi care aparţin unor grupe de voci, fiecare grupă alcătuind ceea ce în psihologie se înţelege prin temperament. Am stabilit, după cercetări care m-au pasionat, paisprezece grupe de voci,

cărora le corespundeau paisprezece temperamente. Dar mi se pare că am deviat de la subiect.

— Întrucîtva ai deviat, domnule Bacalu, fu de acord Bogdan.

— În legătură cu această problemă, vreau doar să vă mai spun că, ulterior, am renunţat la întocmirea fişelor şi la clasificarea lor. Mai ales clasificarea lor mi s-a părut o îndeletnicire străină firii mele. Totuşi, am rămas cu pasiunea vocilor, dacă mă pot exprima astfel. Apropo, ştiţi cu ce mi-ar plăcea să mă îndeletnicesc ? Să conduc un institut de fonologie. În acest institut, dotat cu cele mai sensibile şi mai perfecţionate aparate de captat şi înregistrat vocile omeneşti — aparate inventate în cea mai mare parte de mine — oamenii ar fi îndrumaţi să se specializeze în raport cu aptitudinile lor reale, dezvăluite mie ca urmare a analizei fonologice, adică a analizei vocilor lor.

— Vreţi să spuneţi, că aptitudinile oamenilor pot fi cunoscute după vocile lor ? întrebă Bogdan care era convins că Bacalu, folosind metoda introducerii unei povestiri, ticluită ad-hoc, înăuntrul unei povestiri, încerca să-l mistifice.

— Bineînţeles. Fonologia, termenul acesta folosit de mine în mod arbitrar ar putea deveni o ştiinţă mult mai *exactă* decît psihologia, domnule. Vă rog să mă credeţi.

— Nu trebuie să mă rugaţi, fiindcă aproape m-aţi convins, îi cîntă în strună Bogdan. Dar ce s-a mai întîmplat cu necunoscuta de la telefon ?

— A da ! Necunoscuta cu voce fermecătoare, cum admirabil aţi caracterizat-o. V-am spus : eram fermecat, pur şi simplu fermecat de vocea ei. Fermecat în aşa măsură, încît am făcut ceea ce n-aş fi crezut că sînt în stare. I-am spus : „Domnişoară, doamnă, indiferent ce-aţi fi, vă implor, nu închideţi. Dacă vă plictiseşte să staţi de vorbă cu mine, atunci luaţi-vă o carte, deschideţi-o la întîmplare şi citiţi-mi. Nu-mi doresc decît să vă aud vocea. Vă rog, vă rog foarte mult". Ea mai întîi a rîs, pe urmă a izbucnit în plîns. Mi-a spus că regretă, dar nu-mi poate îndeplini rugămintea, deoarece atîta vreme cît nu-l găseşte pe acel Nelu, se află într-o situaţie disperată el fiind singurul în stare s-o salveze dintr-o mare primejdie.

„Îți făgăduiesc — se grăbi ea să adauge — că, dacă îmi dai numărul dumitale de telefon, fiindcă habar n-am ce număr am făcut din greșeală, am să te sun zilele acestea". I-am dat, deși eram convins că mințea și că nu avea să mă mai sune. M-am înșelat însă. M-a sunat în aceeași noapte. Adică spre dimineața.

— Ce voia de la dumneavoastră ? întrebă Bogdan.

Bacalu se uită la el surprins.

— Ce vă face să credeți că voia ceva ?

— Nu voia nimic ?

— Ba da. Într-un fel voia. Dar cum de ați *știut* ? Pe urmă, bănuitor : Nu cumva o cunoașteți ?

— Din păcate, n-o cunosc.

— De ce spuneți „din păcate" ?

— Pur și simplu, fiindcă o femeie cu o voce fermecătoare merită să fie cunoscută.

— Aveți dreptate.

— Ce v-a cerut ?

— Să vedeți. A început prin a-și cere scuze că mă deranjează la o oră atît de nepotrivită. I-am răspuns că sînt fericit să-i aud vocea. (Și n-o mințeam.) „Sînt atît de nenorocită și atît de singură, încît am simțit nevoia să stau de vorbă cu dumneata, deși nu ne cunoaștem. După voce însă, pari a fi un om foarte bun". Bineînțeles, am vrut să știu ce i s-a întîmplat, de ce se simte atît de nenorocită ? Mi-a răspuns că nu poate să-mi spună la telefon, că se află în pericol de moarte și că Nelu, singurul care ar fi în măsură s-o ajute într-un fel, refuză. Atunci ce credeți că am făcut ? Am întrebat-o dacă n-aș putea eu s-o ajut, făcîndu-i acel serviciu pe care celălalt i-l refuzase, din lașitate sau din nu știu ce alte motive. Cu o voce emoționată, foarte, foarte emoționată, m-a întrebat : „Cum, ai fi dumneata în stare ?" „Pune-mă la încercare și-ți voi dovedi că sînt în stare", i-am replicat, convins că o femeie cu asemenea voce merită orice fel de sacrificiu. „Domnule, nu-ți dai seama cît de primejdios ar fi pentru dumneata", a mai adăugat ea. I-am răspuns, că oricît de mare ar fi pericolul pentru mine, sînt dispus să-l înfrunt. „Bine, domnule, dar nici nu mă cunoști", a obiectat ea. Într-adevăr, n-o cunoșteam, dar îi auzeam vocea, și asta îmi era suficient.

— Trebuie să vă întrerup, domnule Bacalu. Spuneți-mi, vocea vă inspira o asemenea încredere încît...

— Încredere ! îl întrerupse Bacalu. Nu înțeleg cum de v-a dat prin minte să puneți o asemenea întrebare. Eram, pur și simplu, *fermecat* de vocea ei. O clipă nu mi-a dat prin minte să-i analizez vocea din punctul de vedere al încrederii.

— Înțeleg. Dar acum, cînd v-am sugerat-o, ce părere aveți ? Dumneavoastră care într-o vreme v-ați ocupat de clasificarea oamenilor în funcție de vocile lor, credeți că femeia cu voce fermecătoare merita creditul dumneavoastră necondiționat ?

Bacalu se uită la el lung, lung și oarecum stînjenit.

— Mi-ați pus o întrebare la care nu vă pot da nici un răspuns.

— De ce ?

— Pentru simplul motiv că vocea ei nu se încadrează în nici una din clasificările mele.

— Mulțumesc. Vă rog, continuați.

— Vă spuneam, că nu numai formal, fiindcă vorbeam cu o necunoscută la telefon, mă declaram gata s-o ajut, riscînd oricît de mult, ci era chiar convingerea mea intimă. „Bine, te cred, mi-a spus ea, după cîteva clipe, parcă de reflecție. Să știi, curînd îți voi oferi prilejul să te ții de promisiune. Curînd, poate chiar foarte curînd". Pe urmă, am mai vorbit puțin, și a închis.

— Și ? V-a oferit prilejul ? întrebă Bogdan care trecea prin stări sufletești contradictorii. Ba înclina să creadă că Bacalu era sincer, ba era gata să jure, cu mîna pe inimă, că inventa, dîndu-și seama că este încolțit.

— Chiar foarte curînd, domnule. Într-o seară, de fapt alaltăieri, am primit un telefon.

— Vă întrerup. Cînd i-ați oferit ajutorul dumneavoastră, nu i-ați cerut să vă întîlniți undeva ?

— Poate n-o să mă credeți, dar nu i-am cerut. Eram în așa măsură fermecat de vocea ei fermecătoare, încît atîta îmi era suficient. Pe de altă parte, îmi era și puțină teamă.

— Teamă ?

— Da, teamă. Îmi era teamă să nu mă dezamăgească ființa reală, posesoarea acelei voci fermecătoare. Explicabil nu ?

— E clar. Continuați, vă rog.

— Cum v-am spus, m-a sunat într-o seară. Alaltăieri. De la primele cuvinte, vocea ei fermecătoare m-a tulburat. „Îți mai mențiii promisiunea pe care mi-ai făcut-o ?“ m-a întrebat. Bineînțeles că mi-o mențineam. Atunci ea... Stați, să vedem dacă sînt în stare să vă reproduc, exact, cuvintele ei. Mda !... Cred că mi-a spus : „Poate are să ți se pară bizar ceea ce intenționez să-ți spun și, mai ales, ceea ce îți voi cere după aceea. Îți făgăduiesc însă, ca, în momentul în care va deveni posibil, să-ți dezvălui ceea ce acum nu-mi este permis. Sînt convinsă că, atunci, totul ți se va părea cum nici că se poate mai normal. Esențialul este să vrei să aștepți pînă atunci, fără să pui întrebări. Crezi că vei putea, domnule Bacalu ?“ I-am făgăduit, recunosc, nu fără o oarecare strîngere de inimă.

— Strîngere de inimă ? De ce ?

— A fost ca un fel de presentiment. Presentimentul unei posibile primejdii.

— Și ? A fost, într-adevăr, un presentiment ?

— Da, dacă țin seama de faptul, că mă aflu azi aici, în fața dumneavoastră. Oftă și tăcu.

— Continuați, vă rog !

— Vă voi reproduce, în continuare, cuvintele ei : „Domnule Bacalu, sînt într-un mare pericol, așa cum de altfel ți-am mai spus. Nu-ți pot spune, deocamdată, de ce natură este acest pericol. În maximum jumătate de oră vei primi un mic pachețel. Pachețelul va conține un anumit aparat. Te conjur să-l folosești conform indicațiilor pe care ți le voi transmite, tot telefonic, după ce mi se va confirma că a ajuns în mîinile dumitale. Încă o dată te întreb : Ești hotărît să mă ajuți ?“ Am asigurat-o din nou că da. Exact o jumătate de oră mai tîrziu, am auzit soneria de la intrare. Mi se aducea pachețelul.

— Cine vi l-a adus ?

— Un tînăr, care nici n-a vrut să primească un mic bacșiș pentru oboseală.

— Ați putea să mi-l descrieți ?

— Categoric, nu. Credeți-mă, aproape că nu m-am uitat la el, atît eram de curios să iau cunoștință, cu un minut mai devreme, de conținutul pachețelului. Ei bine, ce credeți că am găsit în pachețel? Un minuscul aparat de ascultare. Vă închipuiți surprinderea mea. Dar a fost o surprindere de moment, fiindcă imediat s-a trezit în mine interesul specialistului. Am început să-l demontez. Treaba aceasta m-a absorbit în așa măsură, încît, pur și simplu, am uitat că trebuia să primesc dintr-o clipă în alta telefonul ei.

— Aparatul ce proveniență avea?

— Nu avea nici o marcă. În orice caz nu era construit în țară.

— Ca specialist, cum vi s-a părut aparatul?

— Bun! Chiar foarte bun. L-am montat la loc. Cînd am terminat, a sunat telefonul. Era ea. Primele ei cuvinte au fost: „Presupun că știi la ce folosește aparatul pe care l-ai primit". „Bineînțeles", i-am răspuns. „Și, desigur, ești curios să afli în ce scop ți l-am trimis". „Dumneata, în locul meu, nu ai fi?" i-am replicat. „Aș fi, da!" recunoscu ea. „Ei bine, iată a sosit momentul să-ți ții făgăduiala, adică să mă ajuți... Să mă salvezi de pericolul în care mă aflu. Un pericol aș zice de moarte. Aparatul e fixat la o anumită frecvență. Ai grijă să n-o schimbi, din neatenție. Și acum — a continuat ea — urmează partea cea mai bizară: Te vei duce pe bulevardul Rondelului, peste drum de casa cu numărul 6, mîine, joi și sîmbătă, după amiezele, între orele șaptesprezece și douăzeci și unu. Presupun că ai o memorie bună. Ai?" „Am!" i-am confirmat, fiindcă, într-adevăr, am o memorie excepțională. „Într-o anumită casă de pe strada indicată se vor purta unele discuții. Mă interesează conținutul acelor discuții. Dar nu așa, în general. Mă interesează, și va trebui să fii foarte atent, să aflu cît mai detaliat tot ceea ce se va discuta. Mă interesează, îndeosebi, tot ce se spune despre un oarecare Balthazar. Să nu care cumva să uiți numele: Balthazar!"

Bogdan rămase impasibil, în aparență impasibil. Nici un mușchi de pe fața sa nu tresări și nici nu clipi.

— Mărturisesc, domnule, continuă Bacalu, eram dezamăgit. Încolțise în mine bănuiala,că necunoscuta cu voce

fermecătoare voia să se folosească de mine ca să afle nu știu ce în legătură cu acel Balthazar, probabil amantul ei. Mă întrebam, dacă nu era cazul să-mi iau înapoi cuvîntul dat. În definitiv, aveam altceva mai bun de făcut decît să pierd cîte patru ore, în trei după-amieze, ca să aflu nu știu ce inepții în legătură cu acel Balthazar, amantul sau, poate, soțul ei. Totuși, atunci cînd ea m-a întrebat dacă accept să-i fac acest mare, acest „imens serviciu", i-am confirmat că da. Mai mult chiar, la rîndul meu, am întrebat-o, cînd și în ce fel îi voi putea aduce la cunoștință cele ce aveam să aflu. Mi-a răspuns că îmi va comunica, telefonic, în ziua respectivă, în ce fel va trebui să procedez.

— Cînd s-a întîmplat aceasta ? întrebă Bogdan.

— Luni. A doua zi, marți, la ora indicată, m-am postat pe bulevardul Rondelului, peste drum de casa cu nr. 6, exact la ora indicată de necunoscuta cu voce fermecătoare.

— Nu mi-ați spus a cui a fost ideea de a vă deghiza în cerșetor.

— Ideea a fost a mea, domnule.

— Motivul ?

— Vă explic imediat. De fapt ar fi trebuit s-o fac pînă acum. M-am gîndit că dacă stau patru ore în același loc, de la șaptesprezece pînă la douăzeci și unu, aceasta ar putea părea cuiva suspect, mai ales că treaba aceasta trebuia să se repete încă de două ori. Mi-a dat atunci prin minte să mă metamorfozez în cerșetor, fiindcă nimeni nu mi-ar da atunci vreo atenție.

— Bun ! Va să zică marți, pe la orele șaptesprezece, v-ați luat postul în primire. În mod normal, ar fi trebuit să rămîneți acolo pînă la orele douăzeci și unu. Totuși, în loc să *cerșiți* timp de patru ore, ați șters-o numai după două ore. De ce ?

— De ce ? Fiindcă am primit comunicarea să plec. Să plec, să dispar și să am grijă ca nu cumva să fiu urmărit.

— Vreți să spuneți că ați primit o comunicare prin aparatul la care ascultați ?

— Exact, domnule. La un moment dat, am auzit vocea ei : „Domnule Bacalu, pleacă imediat acasă. Dar imediat. Te afli într-un mare pericol. Îți recomand maximum de

prudență. Mai ales verifică tot timpul dacă nu cumva ești urmărit. Dacă, eventual, ai o cît de vagă bănuială, că într-adevăr așa se întîmplă, în nici un caz să nu te duci acasă. În prealabil, încearcă să scapi de urmăritor și, bineînțeles, de aparat".

— ...Și ați scăpat de el ? întrebă Bogdan.

— Am scăpat.

— Și de aparat ? În ce fel ?

— I-am dat drumul într-un W. C. public. A fost o măsură de maximă prudență, fiindcă o clipă n-am avut sentimentul că sînt urmărit. Pesemne că, totuși, am fost urmărit, de vreme ce mă găsesc astăzi aici. De altfel nu-mi dă de loc prin minte cu ce m-am făcut vinovat.

— Despre asta vom discuta mai tîrziu. Acum vreau să vă întreb altceva. Pînă a nu primi comunicarea că vă aflați în pericol, ce ați apucat să auziți prin intermediul aparatului ?

— Absolut nimic, domnule. Vă mărturisesc, eram de-a dreptul dezamăgit. Deși eram încredințat că necunoscuta cu voce fermecătoare voia să se convingă, prin mine, că amantul ei o înșeală, și în ciuda faptului că, în general, îmi repugnă să trag cu urechea, eram, totuși, dezamăgit că aparatul rămînea mut.

Bogdan îl privi cu severitate. Mințea ? Spunea adevărul ? Dacă mințea, însemna că auzise fie cele ce discutase el, Bogdan cu Matilda Grigoriu, fie comentariile făcute de cei din echipa tehnico-științifică în timp ce percheziționau garsoniera lui Pendeleanu. În cazul în care, însă nu mințea și într-adevăr nu auzise nimic, atunci sigur că Bacalu servise doar ca momeală și că nu el, inginerul, ci ea, necunoscuta cu voce fermecătoare, auzise tot ceea ce se discutase în cele două apartamente folosind un aparat de ascultare reglat pe lungimea de undă pe care emiteau microemițătoarele instalate în cele două apartamente. Că această ipoteză părea cea mai probabilă o dovedea și faptul că Bacalu, în fața primejdiei iminente, părăsise cîmpul de observație nu din proprie inițiativă, ceea ce s-ar fi întîmplat sigur dacă ar fi auzit cele vorbite

în cele două apartamente, ci alertat de aceea care îl trimisese, respectiv de necunoscuta cu voce fermecătoare.

— Domnule Bacalu, vă întreb pentru a doua oară : Ce-aţi auzit cu aparatul aflat în posesia dumneavoastră pînă a nu recepţiona ordinul transmis de necunoscuta cu voce fermecătoare, de a da bir cu fugiţii ?

— Vă repet : nimic ! Credeţi-mă. Aveţi cuvîntul meu de onoare.

Bogdan se hotărî să întrerupă interogatoriul pînă la reîntoarcerea lui Dicu.

VIII. Matei Corbeanu a spus adevărul?

ăzi

Intrînd în biroul lui Octav Stratilat, Ducu îl găsi pe acesta aşteptîndu-l. Stătea în fotoliul cu spetează înaltă, ca de tron, nemişcat şi, poate datorită luminii puţine — nu era aprinsă decît veioza — în primele clipe lui Ducu i se păru că în fotoliu nu se afla un om viu, ci statuia unui zeu tînăr şi frumos, al cărui chip fusese meşterit din ivoriu. Chiar după ce se apropie, presupusul zeu continuă să rămînă nemişcat. Abia cînd Ducu ajunse în imediata apropiere a biroului, Octav Stratilat se ridică în picioare cu un fel de solemnitate gravă şi, într-un fel, impunătoare, înclină capul, abia perceptibil, în chip de salut.

— Sînt maiorul Radu Mănăilă din Consiliul Securităţii, şi mi s-a recomandat să iau legătura cu dumneavoastră, tovarăşe colonel Stratilat...

— Sînt inginerul Stratilat, tovarăşe maior, ţinu să precizeze statuia însufleţită, accentuînd asupra cuvîntului „inginer", fapt care nu-i lăsa nici o îndoială vizitatorului că din clipa aceea trebuia să facă abstracţie de grad. După aceea, îl invită să ia loc : Aşezaţi-vă unde vă convine.

Ducu evită cele două fotolii, preferînd un scaun, întrucît acesta nu-l dezavantaja sub raportul luminii.

— Mi s-a spus că vreţi să staţi de vorbă cu mine în legătură cu secretara mea, tovarăşe maior Mănăilă.

— Da, în legătură cu Nora Solcanu.

— Vă stau la dispoziţie. Întrebaţi-mă. Nu ştiu însă în ce măsură v-aş putea fi de folos.

Ducu remarcă armura de politeţe gravă pe care o îm-răcase inginerul. Gravă îi era şi frumuseţea, fiindcă, in-ntestabil, Octav Stratilat era un bărbat frumos. Polite-ea şi frumuseţea, ambele grave, distante, îl făceau inacce-ibil. Şi fiindcă, pentru prima dată, i se întîmpla să cu-oască un astfel de om, Ducu se întrebă dacă acestea rau calităţi sau defecte.

— Aţi fost informat, desigur, că secretara dumnea-voastră s-a sinucis.

— Bineînţeles.

— Gestul ei v-a surprins ?

— Desigur. M-am mirat că a ales o cale atît de ines-tetică pentru a se sinucide. Atunci cînd ţi se urăşte cu viaţa, există alte multe posibilităţi să intri în moarte, ntr-un chip mai frumos.

Pe Ducu remarca inginerului îl surprinse în mod ne-plăcut.

— Nu din acest punct de vedere v-am întrebat, ci dacă aţi fost surprins că s-a sinucis.

— N-o credeam capabilă de un asemenea gest. Indife-rent dacă sinuciderea constituie sau nu o soluţie, trebuie să fiţi de acord că sinucigaşului îi este necesară o anumită doză de curaj.

— Sau de disperare.

— Nu, doar de curaj, fiindcă disperarea se subînţelege.

— Consideraţi o calitate genul acesta de curaj ?

— Dumneavoastră nu ?

— Aţi avut o părere bună despre Nora Solcanu ?

— Mi-aţi pus o întrebare la care nu mi-e de loc uşor să răspund. Vedeţi, după opinia mea, e foarte greu, dacă nu imposibil, să-ţi faci despre cineva *o părere* — bună sau rea — *general valabilă*. Despre un om poţi să ai păreri. Unele bune, altele mai puţin bune, iar altele, de-a dreptul proaste.

— Din punct de vedere profesional, care este părerea dumneavoastră despre Nora Solcanu ?

— A fost o secretară bună, necesară, amabilă.

— Nu foarte bună ?

— Cunoaşteţi dumneavoastră o secretară foarte bună ?

— Eu n-am avut şi nici n-am secretară. Aşa că nu pot să-mi dau seama ce anume calităţi i-ar trebui ca să

merite calificativul „foarte bine“ Poate dumneavoastră m-ați putea lămuri.

— Din păcate, habar n-am cum ar trebui să arate o secretară ideală.

Octav Stratilat se păstra tot timpul calm, distant, protocolar, deși rostea cuvintele cu o anumită bunăvoință. Era însă o bunăvoință forțată, concesivă. Dar nu asta îl supăra pe Ducu. În definitiv, inginerul poate că și în mod obiectiv era îndreptățit să aibă o părere excelentă pentru sine însuși. Ceea ce însă îl irita, întrucitva, era faptul că la întrebările pe care i le punea, Octav Stratilat dădea răspunsuri care nu-l angajau de fel, răspunsuri prin care parcă încerca să minimalizeze importanța întrebărilor ce-i erau puse.

— Deci, din punct de vedere profesional, aveți o părere bună despre fosta dumneavoastră secretară.

— Bună.

— Dar din ce punct de vedere părerea dumneavoastră despre ea este negativă ?

— Era *doar* o bună secretară. Dacă vreți, o secretară predestinată.

— În altfel de termeni, ce înțelegeți prin secretară predestinată ?

— Adică, o ființă născută în zodia mediocrității și predestinată să nu iasă, să nu poată ieși din ea. Dar, pesemne că, totuși, părerea pe care mi-am format-o despre ea n-a fost cea mai justă, de vreme ce a avut curajul să se sinucidă.

— Nu bănuiți motivul care a putut-o determina să facă acest pas ?

— Nu !

— Cît timp a fost secretara dumneavoastră ?

— Trei ani. Da, cred că trei ani.

— Și în acești trei ani...

— Știu ce vreți să spuneți, îl întrerupse inginerul. Că în acești trei ani ar fi trebuit, în calitate de șef, să cunosc frămîntările ei, viața ei personală, cum se mai spune. Știu eu ? Poate că, într-adevăr, ar fi trebuit. Dar, în mod deliberat, Nora Solcanu nu m-a interesat decît ca secretară. În mod deliberat am căutat să stabilesc între noi numai relații strict de serviciu. Printr-un anumit compor-

tament, am silit-o să vadă în mine doar *șeful* ei, așa cum, de altfel, nici eu n-am vrut să văd în ea decît *secretara*.

— Pot să vă întreb de ce v-ați impus un asemenea comportament ?

— Fiindcă, în general, secretarele, în mod sincer sau interesat, sfîrșesc prin a se îndrăgosti de șefii lor. Complicațiile la „locul de muncă" sînt dezgustătoare. De aceea, pentru mine, Nora Solcanu începea să existe în momentul cînd intram pe ușă și-i dădeam bună-dimineața, și înceta să existe — efectiv înceta — în momentul cînd plecam, la prînz.

— Asta înseamnă că nu ne puteți ajuta, în nici un fel, să lămurim cauza sinuciderii ei.

— Nu vreau să trec în ochii dumneavoastră drept un om curios, și nici ireverențios, dar mă întreb, de cînd sinuciderile, din motive de ordin sentimental, intră în preocupările Consiliului Securității ?

Punînd întrebarea, Octav Stratilat începu să-și examineze mîinile, de altfel foarte frumoase.

— De unde știți că Nora Solcanu s-a sinucis din motive de ordin sentimental ?

— Știu ? Nu, presupun. În definitiv, din ce alt motiv s-ar fi sinucis o femeie atît de puțin complicată ca ea ?

— Tovarășe inginer, nu din acest motiv s-a sinucis Nora Solcanu.

— E o bănuială, tovarășe maior, sau o certitudine ?

— Nu, încă nu-i o certitudine. Este, dacă vreți, o cvasicertitudine.

— În cazul acesta, cei de la Personal ar putea să vă fie mai de folos, tovarășe maior. Mie mi-a fost recomandată ca o tovarășă verificată, în care se poate avea încredere deplină. Și nici nu s-ar fi putut altfel, de vreme ce tot ce vine și pleacă de aici din birou este confidențial sau foarte confidențial.

— Tovarășe inginer, este absolut necesar să vă întreb, dacă n-ați observat în ultimele zile vreo schimbare la ea. Dacă nu cumva era preocupată, distrată, neliniștită ?

— Nu, tovarășe maior, n-am observat.

— Ultima lucrare secretă pe care a bătut-o, ce caracter avea : „secret" sau „strict secret".

— „Strict secret".

— Și cînd s-a întîmplat asta ?

— Ieri. Ieri, pe la prînz, fiindcă mi-a lipsit mai toată dimineața, deși o avertizasem din ajun că voi avea mult de lucru pentru ea, și urgent.

— Și secretara dumneavoastră cum a motivat întîrzierea ?

— În nici un fel.

— Și nici dumneavoastră n-ați întrebat-o ?

— Nu ! Mi-am închipuit că numai un motiv de forță majoră a putut-o împiedica să întîrzie. Era doar atît de conștiincioasă !...

— Cît de bine ne-ar fi prins dacă am fi cunoscut motivul acela de forță majoră. Păcat că n-ați întrebat-o.

— Dacă o bănuiți de ceva, credeți că explicația ei ar fi fost cea adevărată ?

Remarca inginerului nu era lipsită de logică.

— Aveți dreptate. În altă ordine de idei, ieri, cînd a venit la lucru cu întîrziere nu era cumva schimbată ?

— Acum, cînd mă întrebați, parcă îmi amintesc că era puțin altfel ca de obicei.

— În ce sens altfel ?

— Parcă un pic... buimacă !

— Buimacă ? se miră Ducu. Credeți că este termenul cel mai potrivit ?

— Așa mi-a făcut impresia : buimacă !

— Buimacă !... Buimacă !... Lucrarea pe care v-a bătut-o la mașină se referea cumva la noul tip de tanc ?

Inginerul păru surprins că Ducu avea cunoștință de invenție.

— Da !

Cîteva minute nu-și mai vorbiră.

— Tovarășe inginer, reluă Ducu firul discuției, dumneavoastră ați colaborat cu colonelul Cosmescu la construirea noului tip de tanc ?

— Da, am colaborat. Sînteți bine informat.

— Care a fost aportul dumneavoastră ?

— Important, dar nu esențial.

— Ați colaborat cu inventatorul chiar din faza inițială ?

— Aproape.

— În cazul acesta sînteți în măsură să-mi spuneți dacă au fost luate, de la început, toate măsurile necesare în legătură cu păstrarea secretului.

— Cred că absolut toate măsurile, tovarășe maior.

— După părerea dumneavoastră, în ciuda acestor măsuri, credeți că secretul a fost bine păstrat ?

— Da, cred că da !

— Știți, avem unele motive să credem că nu. Și încă din faza inițială.

— Presupuneți că datorită secretarei mele ? se neliniști, pentru prima dată, inginerul.

— V-am spus : cred că încă din faza inițială.

— În cazul acesta, în nici un caz datorită secretarei mele. Nora a aflat de tanc abia din materialul pe care l-a dactilografiat în ziua sinuciderii ei. Adică ieri.

— E clar.

— Dacă presupuneți că n-am fost în stare să păstrez un secret, vă declar, categoric, tovarășe maior, că vă înșelați.

Tonul era glacial și privirea în care îl învălui exprima numai dispreț.

— În nici un caz nu mi-a dat prin minte să fac o asemenea presupunere. Dumneavoastră, de vreme ce i-ați fost colaborator, l-ați cunoscut bine pe colonelul Cosmescu.

— Relativ. Doar în măsura în care izbutești să cunoști un original ca el.

— Original ?

— Poate mai curînd un mizantrop.

— Totuși, în măsura în care l-ați cunoscut, credeți, că din vina lui, a putut transpira ceva ?

— Nu știu !... Nu cred !... Trăia singur, ca un pustnic. N-avea familie. N-avea prieteni. Nu-l vizita decît fratele său vitreg. De altfel, destul de rar.

— Dumneavoastră l-ați cunoscut pe fratele său ? Ce impresie v-a făcut ?

— Altă fire. Cu totul altă fire. Un tip simpatic, inteligent. Dacă vreți să aflați mai multe despre el, adresați-vă Direcției Personalului. Cu puțin înainte de a muri, colonelul Cosmescu mi-a spus că fratele său depusese o cerere ca să fie angajat la noi ca translator pentru limbile engleză, germană, spaniolă și japoneză.

— Și acest frate vitreg poartă tot numele de Cosmescu ?

— Nu ! Se numește Paraschiv Pendeleanu.

— Paraschiv Pendeleanu !

Cu toată stăpînirea de sine, vocea lui Ducu sună un pic îngroșată. Însă inginerul Stratilat nu sesiză nuanța.

Paraschiv Pendeleanu, frate vitreg cu inventatorul celui mai perfecționat tanc din lume... Paraschiv Pendeleanu în garsoniera căruia fusese găsit un microemițător... Paraschiv Pendeleanu, care făcuse cerere să fie angajat ca translator în instituția unde se elaborau toate planurile privind apărarea națională... Paraschiv Pendeleanu, care sfîrșise prin a-și pune ștreangul de git, din teamă de a nu-și pierde eul.

— Tovarășe maior, este absolut sigur că Nora s-a sinucis ?

Vocea inginerului era glacială, distantă.

— Aveți vreun motiv să credeți că moartea ei s-ar datora unei alte cauze, tovarășe inginer ?

— Motiv ? Cum să vă explic ? După părerea mea, actul sinuciderii implică o mare doză de curaj. Or, eu, sincer vorbind, nu cred că Nora a fost capabilă de atîta curaj. Acesta e singurul motiv.

— Tovarășe inginer, totuși, Nora Solcanu s-a sinucis.

— Atunci probabil că mi-am format o părere greșită despre ea.

Ducu se ridică.

— Vă mulțumesc pentru informații, tovarășe inginer.

— Tovarășe maior, regret că nu v-am putut fi de folos în mai mare măsură.

— Mi-ați fost într-o măsură mult mai mare decît vă puteți închipui. O ultimă întrebare : Știți, poate, dacă secretara dumneavoastră a călătorit în străinătate ?

— Anul trecut a fost în Turcia, într-o excursie organizată de O.N.T.

— Mulțumesc !... Bună seara !...

Matei Corbeanu intră în biroul maiorului Ducu Mănăilă cu o sfiiciune care contrasta vizibil cu înălțimea și alura sa de sportiv. Era bronzat de parcă abia ar fi picat

de pe litoral, deşi nu văzuse marea de cîţiva ani, mai exact de cînd, îmbolnăvindu-se, i se interzisese, definitiv, helioterapia. Tot atunci trebuise să abandoneze şi tenisul, spre marea sa disperare, cotat fiind ca una din primele rachete ale ţării.

— Ia loc, tovarăşe Corbeanu, îl invită Ducu, indicîndu-i unul din cele două fotolii din faţa biroului său.

Din clipa cînd apăru în prag şi pînă îl văzu aşezat, Ducu îl privi cu multă curiozitate. Aflase despre el, din nota informativă pe care o avea pe birou, că Matei Corbeanu exercita asupra femeilor o atracţie extraordinară. Despre tenis nu se poate spune că este un sport de mase. Chiar reuniunile internaţionale abia dacă izbutesc să atragă cîteva sute de spectatori. Totuşi, pe vremea cînd Corbeanu juca tenis, micile tribune erau populate de nenumăratele sale admiratoare, devenite înflăcărate suporţere. Nota informativă mai adăuga că, la o competiţie internaţională, cînd Matei Corbeanu a izbutit să învingă un as al tenisului de origine australiană, admiratoarele au năvălit pe teren, i-au smuls tricoul, disputîndu-şi apoi cu înverşunare fîşii din el.

După ce, însă, a trebuit să abandoneze tenisul, popularitatea lui a mai scăzut. A rămas însă acelaşi bărbat „bine", despre care există legenda că nici o femeie nu era în stare să-i reziste.

Acesta era motivul pentru care Ducu îl examină cu o curiozitate puţin obişnuită la el. Corbeanu era un bărbat bine clădit şi bine proporţionat, părul îl avea roşu, fruntea aproximativ boltită, nasul aproape cîrn, buze groase ca la negri, şi o bărbie căreia numai cu indulgenţă i se putea da o asemenea denumire. Ochii erau albaştri, dar atît de deschişi, încît păreau decoloraţi. Existau, desigur, nenumăraţi bărbaţi cu adevărat frumoşi, şi cu toate acestea femeile după el se dădeau în vînt.

Matei Corbeanu, după ce luă loc în fotoliu, privi întrebător la Ducu.

— V-am chemat, tovarăşe Corbeanu, fiindcă am fost informaţi că dumneavoastră aţi fost prieten cu Nora Solcanu.

— A fost logodnica mea. În toamnă intenţionam să ne căsătorim.

— Sînteţi, desigur, foarte afectat de moartea logodnicei dumneavoastră.

— Îndurerat, tovarăşe maior. Am iubit-o mult.

— Probabil bănuiţi motivul sinuciderii ?

— Tot atît de puţin cît şi dumneavoastră, tovarăşe maior.

— A existat ceva în comportamentul logodnicei dumneavoastră, ceva care, acum, privind retrospectiv lucrurile, să vi se pară că prevestea gestul ei disperat ? Vă rog să vă gîndiţi bine înainte de a răspunde.

— În ultimul timp Nora era schimbată...

— Ce înţelegeţi prin „în ultimul timp" ? În ultimele cîteva săptămîni ? În ultimele cîteva luni ?

— În ultimele două săptămîni, dar, mai ales, în ultimele patru sau cinci zile. Era schimbată... totuşi, să recurgă la un asemenea gest... Vă mărturisesc, am impresia că trăiesc un coşmar.

— Aţi spus, că mai ales în ultimele patru-cinci zile vi s-a părut schimbată. În ce sens schimbată ?

— Cum să vă explic ? Schimbată mi-a apărut încă în urmă cu două săptămîni. Numai că schimbarea aceasta a evoluat, n-a fost tot timpul la fel, şi tocmai în aceasta constă greutatea de a vorbi despre ea.

— Totuşi încercaţi.

— A început printr-un fel de panică. Parcă era terorizată de ceva. Am întrebat-o ce se întîmplă cu ea, dar a negat. Şi într-un fel m-a convins. Adică m-a liniştit. Dar acum, după ce a făcut ceea ce o clipă n-am bănuit că ar putea să facă, îmi dau seama că m-am lăsat cu prea multă uşurinţă convins. Poate dintr-un fel de laşitate, fiindcă, la un moment dat, văzînd-o schimbată, mi-a dat prin minte că s-ar putea să fi intervenit un alt bărbat în viaţa ei. Or, atunci cînd se insinuează gelozia, cei mai mulţi bărbaţi adoptă atitudinea struţului în faţa primejdiei. Adică se mistifică.

— Va să zică, la început aţi avut sentimentul că logodnica dumneavoastră trăieşte în panică.

— Da, în panică. Parcă îi era teamă să nu se întîmple ceva.

— Pe urmă ?

— Pe urmă mi-a făcut impresia că se simte foarte nenorocită.

— În ce sens nenorocită ?

— Vedeţi, nu ştiu. Poate că în sensul unui om disperat, iremediabil disperat.

— N-aţi încercat să aveţi o explicaţie cu ea ?

— Ba da ! Chiar de mai multe ori. De fiecare dată însă, Nora devenea furioasă, îmi reproşa că o terorizez, pe urmă brusc, începea să plîngă şi nu se potolea decît dacă îi făgăduiam că n-am s-o mai „chinui cu întrebări lipsite de sens...“ Şi cînd mă gîndesc că schimbarea a evoluat în acest sens abia din ziua cînd a primit telefonul acela...

— Ce telefon ?

— Într-o zi, eram la ea. Se îmbrăca să ieşim în oraş. Luasem bilete la teatru. La un moment dat a sunat telefonul. Am ridicat receptorul. De la celălalt capăt al firului o voce de femeie mă întrebă dacă poate vorbi cu Nora. I-am spus să aştepte cîteva clipe, şi am chemat-o. În clipa cînd Nora a aflat cu cine vorbeşte a pălit. A pălit de parcă ar fi fost pe punctul să leşine. Chiar m-am ridicat s-o sprijin, dar în clipa următoare Nora a închis. „Cine a fost ?“am întrebat-o. „O colegă de la birou“, mi-a răspuns. „Vreo veste proastă, Nora ?“ „A, nu !“ „Totuşi, dacă te-ai fi putut vedea adineaori în oglindă, draga mea“, am insistat. „Ce dacă m-aş fi putut vedea în oglindă ?“ întrebă ea cu aparentă indiferenţă. „Ai pălit, Nora, de parcă erai pe punctul să leşini“. „Asta, probabil, fiindcă n-o pot suferi. E o ticăloasă şi o urăsc“. Nu m-a convins de fel. Mi se părea de necrezut ca o femeie cu o voce ca a ei să fie o ticăloasă.

— Ce fel de voce ?

— O voce... o voce... Poftim, nu sînt în stare să caracterizez vocea acelei colege. O voce...

— Poate o voce fermecătoare ? tatonă Ducu.

— Extraordinar ! Exact acesta este cuvîntul care nu-mi venea în minte. Colega aceea a ei avea o voce, într-adevăr, fermecătoare. Curînd după aceea am plecat la teatru. În timpul spectacolului Nora a fost cu gîndul în altă parte. Din cînd în cînd, atunci cînd se uita la mine, citeam în ochii ei un fel de disperare mută. O simţeam

nenorocită, tare nenorocită, şi mi-era nespus de milă de ea că n-o puteam ajuta.

— Ce vă făcea să credeţi că n-o puteaţi ajuta, de vreme ce nu cunoşteaţi motivul care o făcea să se simtă atît de nenorocită ?

Matei Corbeanu se uită surprins la el.

— De ce îmi puneţi o asemenea întrebare ? Mă bănuiţi de nesinceritate ?

— În nici un caz, tovarăşe Corbeanu. Încerc doar să vă ajut ca să puteţi să vă analizaţi sentimentele ceva mai adînc.

Cîteva minute Matei Corbeanu păru că reflectează la explicaţia pe care i-o dăduse Ducu.

— Foarte curios ! Abia acum, vorbindu-vă de seara aceea, îmi dau seama că, de fapt, atunci nu eram conştient că ceea ce simţeam pentru ea era milă, o milă cauzată de neputinţa de a o ajuta. Înţelegeţi ce vreau să spun, tovarăşe maior ?

— Nu e chiar atît de greu de înţeles, domnule Corbeanu. După spectacol ce s-a mai întîmplat ?

— După spectacol, Nora a afectat o bună dispoziţie a cărei falsitate o trădau doar ochii care oglindeau acea parcă iremediabilă disperare. Mi-a cerut s-o duc la un bar. Era pentru prima dată cînd îşi exprima o asemenea dorinţă. Am asistat la program, pe urmă am dus-o acasă. Trebuie să vă spun că, atunci cînd am părăsit localul, Nora era beată de-a binelea. Pentru prima dată se întîmpla s-o văd într-un asemenea hal.

— N-aţi încercat să aflaţi motivul...

— Ba da ! Dar, deşi beată criţă, n-am putut scoate nimic de la ea. Dimpotrivă, cînd, mai tîrziu, am adus vorba de colega ei cu voce fermecătoare, brusc beţia aproape i s-a risipit.

— Dar în zilele următoare n-aţi mai încercat ?

— Se vede că n-aţi cunoscut-o. Tovarăşe maior, în zilele imediat următoare, Nora a făcut totul să mă convingă că nu s-a întîmplat nimic, iar eu, fiindcă o cunoşteam prea bine, m-am prefăcut că o cred. În sinea mea nutream speranţa că atunci cînd criza va trece, din proprie iniţiativă, mi se va destăinui. Abia acum, cînd nu mai este, îmi dau seama că am greşit. Totuşi, chiar dacă

aș fi insistat, tot nu mi-ar fi spus. Știți, Nora a fost o ființă foarte voluntară. Cred că tocmai această calitate a ei m-a atras cel mai mult. În ultimele zile, din nou a fost *altfel*, schimbată.

— Cum ?

— Da !... Era, parcă era... buimacă.

— Cum ? întrebă Ducu, deși auzise foarte bine.

— Buimacă, tovarășe maior. Parcă nu mai participa cu întreaga ei ființă, la ceea ce se întîmpla în jurul ei. Dacă îi vorbeam, *părea* că mă ascultă — dobîndise cred un fel de dexteritate în a simula — pentru ca, la un moment dat, să-mi dau seama că habar nu are ce-i spun, că era cu desăvîrșire absentă. Dacă o întrebam ceva nu era în stare să-mi răspundă, iar dacă insistam, numai ce-o auzeam : „Ce-ai întrebat, dragul meu ?“ Repetam întrebarea, dar și atunci înțelegea abia după sforțări. Oare nu cumva se hotărîse încă de pe atunci să moară și fiindcă trăia voluptatea amară a morții, în viață fiind, de aceea părea buimacă, atît de buimacă.

Matei Corbeanu tăcu, își umezi buzele, parcă dorind să continue, dar renunță brusc, fixînd călimara de pe birou cu priviri triste, de parcă, pur și simplu, compătimea cubul acela de alabastru, că era sortit să se odihnească pe cristalul biroului.

— Tovarășe Corbeanu, desigur ați reflectat asupra sinuciderii logodnicei dumneavoastră.

— O, mult, tovarășe maior. Am reflectat și continui să reflectez. Nopțile, mai ales, ore întregi nu fac decît să mă gîndesc la acest lucru.

— Și n-ați ajuns la nici o concluzie ? De ce credeți că s-a sinucis.

— Nu știu !

— Totuși, unele supoziții...

— Pînă a nu lua cunoștință că vă interesați și dumneavoastră, am crezut că Nora a făcut un asemenea gest într-un moment de depresiune sufletească, de puternică depresiune sufletească.

— Și acum, cînd știți ?

— Dacă vă preocupă sinuciderea ei, înseamnă că dumneavoastră nu credeți că Nora s-a sinucis.

— Dacă nu sinucidere, atunci ce i s-a putut întîmpla, domnule Corbeanu ?

— Crimă ! Tovarăşe maior, credeţi cumva că Nora a fost omorîtă ?

— Tovarăşe Corbeanu, nouă nu ne este permis să credem, ci să ştim. Şi nu putem şti nimic precis decît în măsura în care sîntem în stare să probăm. Or, noi nu avem nici o probă materială, care să ne dea dreptul să afirmăm că Nora Solcanu a fost omorîtă.

— Nu ? Eu însă, dacă am văzut că vă interesaţi, aşa am presupus.

— E totuşi de mirare că aţi dedus aşa ceva.

— De mirare ? repetă el, dar nu fiindcă n-ar fi auzit bine, ci doar ca să cîştige timp.

— Da, de mirare. Fiindcă de crime se ocupă Miliţia. Aşa că e normal să mi se pară ciudată presupunerea dumneavoastră.

— Poate deplasată ? sugeră Corbeanu, aproape cu umilinţă.

— Totuşi, cum de v-aţi gîndit la crimă ? Aveţi motive să bănuiţi că Nora a fost omorîtă ?

— Nici unul, tovarăşe maior. Pur şi simplu m-am întrebat : Dacă *ei* se interesează, nu cumva Nora a fost omorîtă ?

— În cazul acesta am să formulez altfel întrebarea : În măsura în care aţi cunoscut-o pe logodnica dumneavoastră — şi aţi cunoscut-o destul de bine — cum consideraţi interesul nostru în legătură cu moartea ei : avenit sau neavenit ?

— Tovarăşe maior, nu înţeleg sensul întrebării.

— Atunci să fiu şi mai explicit. După părerea dumneavoastră, Nora Solcanu, în viaţă fiind, s-a putut face vinovată de ceva care priveşte securitatea statului nostru ?

— Tovarăşe maior, nu vă pot răspunde prin *da* sau *nu*. Şi nu pot, fiindcă nu ştiu dacă aţi început s-o suspectaţi pe Nora abia după sinucidere sau mai dinainte.

— Asta nu are nici o legătură cu întrebarea pe care v-am pus-o, tovarăşe Corbeanu.

— Ba are, tovarăşe maior. Dacă abia sinuciderea ei v-a determinat să deveniţi bănuitori, îmi permit să vă

atrag atenția că, într-un asemenea sens, s-ar putea ca Nora să fi fost victimă.

— În ce sens victimă ?

— Victimă în sensul că a refuzat să desfășoare o anumită activitate, de care presupunea că, pînă la urmă, dumneavoastră, Securitatea, veți începe a vă interesa. Într-un asemenea caz, nu din proprie inițiativă, ci altcineva a aruncat-o pe fereastră.

— Domnule Corbeanu, presupunînd că a fost aruncată pe fereastră, așa cum ați afirmat, în nici un caz nu s-a întîmplat, fiindcă logodnica dumneavoastră a refuzat să desfășoare o anumită activitate.

— Este o certitudine, tovarășe maior ?

— Da, o certitudine.

— Atunci... Atunci !... Mi-e totuși îngrozitor de greu să spun : tovarășe maior, n-ar fi exclus ca Nora să fi desfășurat o activitate... subversivă.

— Atunci vă este mai ușor să afirmați contrariul ? Făceți-o !

— În nici un caz nu-mi este mai ușor. Credeți-mă, totuși : Nora niciodată nu mi-a dat vreun prilej pe care, cel puțin acum, cînd sînt avizat, să-l consider ca o dovadă a vinovăției ei. Totuși, dacă nu resping cu indignare bănuiala dumneavoastră, aceasta se datorește faptului că am, pe de altă parte, convingerea că Nora, deși m-a iubit mult, poate chiar mai mult decît am iubit-o eu, n-a vrut să renunțe la o anumită disponibilitate care, pe mine, v-o mărturisesc, mă irita.

— Și de ce vă irita ?

— Fiindcă, datorită acestei disponibilități, aveam tot timpul sentimentul că n-o cunosc așa cum este ea în realitate.

— O ultimă întrebare, tovarășe Corbeanu. Nora Solcanu a făcut anul trecut o excursie în Turcia. Ați însoțit-o ?

— Nu !

— De ce ?

— Pentru că, excursia în Turcia, de fapt, nu însemna decît cîteva zile la Istambul. Turcia însă nu se rezumă doar la Istambul. Știți, eu m-am născut la Galați. Am copilărit

acolo, acolo mi-am petrecut adolescența. Vreau să spun prin aceasta că Orientul exercită asupra mea o atracție deosebită. A vedea Istambulul, și încă pe fugă, doar două-trei zile, înseamnă să-ți fie sete, cineva să-ți ofere un pahar cu apă, pe care însă ți-l ia de la gură cînd abia ai apucat să bei o înghițitură. Acesta a fost motivul pentru care am refuzat s-o însoțesc pe Nora în excursie.

— Cînd s-a înapoiat, n-ați observat nici o schimbare la ea ?

— Nici una, tovarășe maior.

— Mulțumesc. Asta e tot.

Ducu sună. Un ofițer veni să-l conducă pe Matei Corbeanu. După ce acesta ieși din birou, Ducu privi cîteva secunde ușa capitonată, pe urmă formă un număr.

„Ce nu-mi place la tînărul acesta ? gîndi tare Ducu. Am sentimentul că-mi ascunde ceva".

Telefonul sună. Ducu ridică receptorul. Era un lucrător de la laborator. Îi aducea la cunoștință rezultatul expertizei efectuate asupra indigourilor folosite de Nora Solcanu cînd dactilografiase raportul inginerului Stratilat privind caracteristicile tancului A.N. Expertiza stabilise că Nora utilizase un al patrulea rînd de plombagină.

Două ore mai tîrziu, Ducu citea următoarea declarație, prezentată comandantului unei secții de miliție, de către un oarecare Mărgărit S. Mărgărit :

Declarație

Subsemnatul, vă aduc la cunoștință următoarele :

În seara zilei de 16 august ploua. Da' ploua cu găleata. Ploaia m-a prins pe stradă. Adică pe strada Fillitti. Ce să fac ? M-am adăpostit în holul unei case de pe acea stradă, casa cu numărul 12, așteptînd să se potolească ploaia. Stam în prag și priveam. Îmi place să privesc cum plouă, deși nu mai sînt copil. La un moment dat, în colțul străzii dinspre Calea Victoriei oprește un taxi. Din el coboară o doamnă. Nu mi-am putut da seama dacă era și frumoasă, fiindcă între timp se întunecase, dar în orice caz tînără sigur că era. A pornit grăbită în direcția în care mă aflam. Credeam că locuiește pe strada Filitti. Da de

unde! Să vedeți ce s-a întîmplat. A intrat sub o poartă, cam peste drum de aceea unde eu mă adăpostisem, și a rămas acolo, să aștepte. Eu stau și mă mir: A adus-o un taxi, a lăsat-o în capătul străzii, și iată că acum se ascunde sub un portal. Nu cred că e lucru curat la mijloc. Asta, trebuie că spionează pe bărbatu-su, care o fi cu alta în vreo garsonieră. Stau eu și aștept să văd ce se mai întîmplă, dar nimic. De plouat tot ploua. La un moment dat, am obosit de atîta stat în picioare și m-am dus să stau pe treptele scării care ducea la etaj. Să nu uit: în holul casei era întuneric. Pesemne se arsese becul. Nu știu cîte minute m-am odihnit. Poate cincisprezece? Poate chiar douăzeci. La un moment dat aud pași și văd că intră o femeie. Avea fîș cu glugă. Am crezut că e vreo locatară. Da de unde, nu era! Ce credeți că a făcut dumneaei? A deschis una din cutiile de scrisori și a vîrît acolo un plic. Pe urmă a plecat. Să vă spun drept, nu mi-a părut o chestie suspectă. Mi-am zis: fiind tîrziu, femeia nu vrea să deranjeze persoana căreia îi era destinată scrisoarea. Am dat să mă ridic, fiindcă între timp mă odihnisem, cînd iarăși aud pași. Cînd mă uit, cine credeți că era? Femeia care venise cu taxiul și care așteptase ascunsă într-o poartă de peste drum. Ei bine, dumneaei s-a dus întins la cutia unde cealaltă lăsase plicul, l-a luat și a plecat. Măi, să fie al dracului — mi-am zis — acuma chiar că nu-i lucru curat. Vreau să vă spun, că eu, de felul meu, sînt cam ditictiv. Mi-am zis: „Ia să vedem ce veste poveste cu dumneaei, cuconița!" M-am ridicat și am ieșit în stradă s-o urmăresc. Între timp, femeia ajunsese la colțul străzii dinspre Calea Victoriei. Cînd am ajuns și eu acolo n-am mai zărit-o. Am înțeles că a intrat la Palatul Poștelor. Eu, ditictiv cum sînt de felul meu, după ea. „A venit să dea un telefon" mi-am zis. Nu greșeam. Telefona dintr-o cabină. Repede intru alăturea, cu gîndul să aud ce vorbește. Dar ți-ai găsit! Vorbea încet, de parcă ar fi știut că trag cu urechea. Un cuvînt n-am auzit. N-a vorbit mult. Poate nici un minut. Cînd a plecat, eu după ea. A luat-o în sus, pe Calea Victoriei. La un moment dat, văd că se oprește în dreptul unui felinar și scoate din poșetă o oglindă și se uită în ea. Parșiva simțise că o urmăresc și voise să se convingă. Am făcut pașii mai mici,

dar nu m-am oprit. Ea, după ce și-a șters fața cu o batistă, și-a continuat drumul. Dar acum mergea și mai încet. Urmărea s-o depășesc. Da' eu nu voiam neam. La un moment dat, numai ce-o văd că se oprește, se întoarce cu fața la mine și mă așteaptă. Ploaia aproape stătuse. Mai picura doar așa, ca să nu se poată spune că stătuse. Nu aveam încotro, trebuia să dau ochii cu ea. Cînd m-am apropiat, vine spre mine și-mi spune: „Nu ți-e rușine, domnule, să mă urmărești? Ce n-ai mai văzut femeie singură pe stradă?" Eu, ce puteam să-i spun? Că sînt de felul meu cam ditictiv, și de ce o urmăream? Nu! Am cîrpit-o imediat: „Vă rog să mă iertați, am crezut că sînteți una de-alea". Ea: „Da' ce, domnule, mai există, astăzi, de-alea?" „Una-două, de sămînță, tot mai există", i-am răspuns.

Vă spun drept, și puteți să mă credeți, eu nu mă pierd cu firea în fața unei femei. Nu sînt ca alții — că văd și de-ăștia — care se înroșesc și se bîlbîie cînd o femeie îi întreabă cît e ceasul. Nu mă pierd, dar de data aceasta, ce mai, m-am cam pierdut. Pur și simplu, m-a dat gata cu vocea ei. Avea o voce foarte frumoasă, al naibii să fiu, s-o tot asculți. Și fiindcă avea vocea așa de frumoasă, cum nu mi-a mai fost dat să aud, m-am trezit că-i spun: „Domnișoară sau doamnă, acu', dacă intrarăm în vorbă, dați-mi voie să vă conduc pînă acasă. Nu de alta, da' să nu se lege vreun golan de dumneavoastră". Ea s-a uitat la mine, a pufnit în rîs și a zis: „Bine, domnule, condu-mă, dacă îți face plăcere". Și am condus-o pînă în fața Ateneului. Acolo, mi-a dat bună seara și a intrat în hotel. Zicea că este din provincie. Eu, prostul, am crezut-o. Dar eram ca fermecat de vocea ei. Abia cînd am ajuns acasă, mi-am dat seama că mă trăsese pe sfoară. În luna august obținuse ea, provinciala, cameră la Athénée Palace! Aiurea!... Pesemne, după ce s-a despărțit de mine a șters-o pe la braserie sau pe la bar. Ce mai, mă trăsese pe sfoară.

Asta-i toată povestea. La început n-am vrut să vin la miliție, ca să nu rîdeți de mine, da' pe urmă, tot eu mi-am zis: „Măi Mărgărit, niciodată nu știi de unde răsare iepurele. S-ar putea să nu fie nimic suspect în toată

povestea asta. Dar dacă, totuși, nu-i lucru curat? Nu-i de datoria ta să semnalezi unde trebuie?" Așa am gîndit, și de aceea am venit aici, să spun: ce, și cum s-a întîmplat. Dacă nu eram și oleacă de ditictiv, poate că nu veneam. Adică, poate că n-aș fi intrat la bănuieli. Dumneavoastră, însă, sînteți mai în măsură să stabiliți dacă-i albă sau neagră.

Mărgărit S. Mărgărit

Ducu, după ce citi declarația, subliniind unele pasaje, o vîrî într-un dosar, murmurînd pentru sine :

„Din nou femeia cu voce fermecătoare !"

IX. Dispariţia inginerului Toma Bacalu

Bogdan terminase de băut cea de-a treia sticlă de Pepsi-Cola, şi încă îi era sete. Era necăjit că Ducu întîrzia, şi nervos că Picioruş se lăsa aşteptat.

În sfîrşit, acesta din urmă intră în birou.

— Ordonaţi, tovarăşe căpitan.

— Unde Dumnezeu umbli, Picioruş ?

— Tovarăşe căpitan, aşa cum mi-aţi ordonat, am adunat rapoartele băieţilor pe ultima săptămînă.

— Ai apucat să le citeşti ? Eu le-am citit.

— Le-am citit, tovarăşe căpitan.

— Şi ?

— Ce să fie ? Nimic nou. Balthazar stă cuminte în banca lui.

— Picioruş, ştii ce cred eu ? Că rapoartele sînt confecţionate din burtă.

— Tovarăşe căpitan !

Mustrarea din ton era evidentă.

— Ascultă, Picioruş ! Crezi tu că Balthazar ăsta a venit în România ca să stea cuminte în banca lui, aşa cum afirmi tu ?

— Tovarăşe căpitan, nu ştiu ce intenţie o fi avînd, dar, deocamdată, stă cuminte în banca lui. Băieţii care îl supraveghează sînt, toţi, unul şi unul.

— Dacă s-ar mişca afurisitul dracului ! Or, poate se mişcă, dar băieţii noştri nu sînt în stare să prindă de veste ?

— Tovarăşe căpitan, chiar dacă Balthazar ăsta ar fi dracu gol, şi tot n-ar izbuti să-i ducă de nas pe băieţi.

Bogdan oftă.

— Sînt cei mai buni, ai dreptate.

Ducu intră pe uşă obosit, transpirat.

— Ceva nou, Picioruş ?

— Nimic, tovarăşe maior. Am adus tovarăşului căpitan rapoartele băieţilor care îl supraveghează pe Balthazar. Mi-a ordonat dumnealui.

— Bine ! Te poţi duce.

După ce Picioruş părăsi biroul, Ducu îl întrebă pe Bogdan :

— La ce-ţi trebuie rapoartele ? Doar le-ai citit o dată.

— Mă bate gîndul că sînt întocmite din burtă.

— Nu sînt.

— Atunci de ce naiba nu se mişcă Balthazar ?

Ducu se trînti într-un fotoliu. Fruntea îi era îmbrobonită de transpiraţie, dar nu şi-o ştergea. Parcă nu mai avea putere să caute batista în buzunar. Stătea în fotoliu şi privea absent fişetul încuiat şi sigilat. Sigiliul de plastilină aducea cu o rană cangrenată. Ducu părea tare deprimat. Niciodată Bogdan nu-l văzuse într-un asemenea hal.

— S-a întîmpat ceva, bătrîne ?

Ducu se uită la el aşa de parcă abia acum lua cunoştinţă de prezenţa lui.

— Nu pot să-mi dau seama dacă Balthazar are vreun amestec în toată povestea asta.

— În care poveste ? Fiindcă, după părerea mea, sînt mai multe.

— Da ?

— Da ! Balthazar pare să fie una din poveşti. Matei Corbeanu alta. Toma Bacalu alta, şi parcă ar mai fi şi altele.

— Şi ţi se pare firesc să fie atît de multe... poveşti ?

— Nu, bineînţeles.

— Atunci înseamnă că, de fapt, nu există decît una singură, dar că noi nu sîntem în stare să înţelegem cum se leagă toate aceste fire. Sau ; dacă vrei, unde se leagă ele ? Fiindcă, undeva, trebuie să se lege.

— Teoretic, da, ar trebui să se lege. Dar, fiindcă nu se leagă — fi-r-ar al naibii ! — m-am complăcut să *construiesc* deducţii pe mai multe planuri, ca şi cînd ar fi vorba de fire independente. Pînă la un punct, am făcut ca struţul, bătrîne.

Ducu se ridică, se duse la chiuvetă şi îşi vîrî capul sub robinet, lăsînd să curgă apa cu maximum de presiune. Pe urmă, după ce se şterse cu un prosop, în timp ce se piepteana :

— Acum nu mă mai doare capul. Metoda aceasta are efect mai sigur decît cel mai puternic antinevralgic. Fă la fel, fiindcă, după cîte îmi pot da seama, eşti şi tu prăpădit rău de tot.

— Sînt frînt de oboseală, mi-e foame şi mă simt murdar de parcă m-aş fi tăvălit, gol, într-o mocirlă.

— Du-te acasă.

— Şi tu ?

— Eu... Eu îl aştept pe Dorobanţu.

— Unde l-ai trimis ?

— Să mi-l aducă pe inginerul Bacalu.

— În sfîrşit, bine că te-ai hotărît să stai şi tu de vorbă cu el. Mie individul...

— Nu-ţi inspiră încredere. Ştiu.

— De loc !

— Nici mie. Mă întreb, dacă nu cumva el este firul de care trebuie să tragem.

— Crezi ? Personal, mă îndoiesc. Ce vrei să discuţi cu el ?

— Vreau să discut cu el o problemă tehnică. Cel mai mult mă încurcă microemiţătoarele.

— Uf ! blestematele alea de microemiţătoare !

— Urmăreşte-mă cu atenţie, băiete ! Poate că reuşim să clarificăm, măcar teoretic, o anumită nedumerire. Sau, poate, găsim o ipoteză de lucru, care să reziste unor obiecţii care sar de la început în ochi. Ştii cum se întîmplă în asemenea cazuri. Construieşti ipoteze, ţi se par solide şi cînd colo, deodată îţi dai seama că ele nu rezistă unor obiecţii ridicate de un profan într-ale meseriei. Să recapitulăm puţin lucrurile, pornind de la ceea ce ştim. Şi ce ştim ? Că, în urmă cu o săptămînă, cînd ne-am dus să constatăm moartea lui Paraschiv Pendeleanu, am desco-

perit în apartamentul acestuia un microemiţător. Cu acelaşi prilej, în timp ce stăteam de vorbă cu vecina lui, Matilda Grigoriu — bună prietenă cu Paraschiv — de asemenea am descoperit...

— Ai avut o intuiţie dată naibii, bătrîne !

— Am descoperit de asemenea un microemiţător de aceeaşi fabricaţie, şi instalat în acelaşi loc. Ce concluzie se desprinde de aici ? Una singură : că ambele microemiţătoare au fost puse de aceeaşi persoană. Adică, să zicem X, interesat să fie la curent cu tot ceea ce se discută în cele două apartamente, personal sau printr-un complice, introduce microemiţătoarele. Bun. Să vedem acum ce mai ştim în legătură cu aceste două microemiţătoare. Că inginerul Bacalu, *fermecat* de vocea fermecătoare, a acceptat să asculte ce aveau să înregistreze microemiţătoarele. Să asculte, însă, ce ? Ce avea să se vorbească în apartamentul lui Paraschiv Pendeleanu ? Ce avea să se vorbească în celălalt, al Matildei Grigoriu ? Ce avea să se vorbească în amîndouă ?

— Aparatele, fiind reglate pe aceeaşi lungime de undă, este de presupus, că ceea ce urma să se discute în amîndouă, observă Bogdan.

— Dar ia gîndeşte-te ce s-ar fi întîmplat dacă, în timp ce Bacalu asculta, se discuta, în acelaşi timp, în ambele apartamente. Putea el să reţină ceva inteligibil, ca să raporteze apoi necunoscutei cu voce fermecătoare ? Nu ţi se pare absurdă povestea asta ?

— Cam ! recunoscu Bogdan.

— Totuşi, nu trebuie să pierdem din vedere, că lui Bacalu nu i s-a cerut să asculte tot timpul, ci numai între anumite ore. Asta ce poate să însemne ? Nimic altceva decît că între orele 17 şi 21, numai într-unul din apartamente urma să aibă loc discuţia care o interesa pe necunoscuta cu voce fermecătoare. Cu alte cuvinte, între orele amintite, ea era interesată numai de ceea ce urma să înregistreze doar unul dintre microemiţătoare.

— Atunci de ce au fost instalate două ?

— Da, aceasta este întrebarea cheie. O ipoteză ar fi următoarea : fiindcă persoana care le-a instalat nu ştia în care dintre cele două apartamente urma să aibă loc discuţia.

— Asta da, este o ipoteză. Faptul că Matilda şi cu Paraschiv erau prieteni — cel puţin asta ştim sigur — pare foarte probabil că discuţia putea să aibă loc, fie în apartamentul lui Paraschiv, fie în acela al Matildei. Iată, dar, un punct cîştigat. Nu eşti de părere ?

— Un punct limpezit. Un răspuns probabil just, care, însă, naşte la rîndul său alte întrebări.

— Naşte al naibii de multe ! recunoscu Bogdan oftînd.

— De pildă, între cine şi cine urma să aibă loc discuţia ? Între Matilda şi Paraschiv ? Între unul din ei şi o persoană din afară ? Între amîndoi şi o terţă persoană ? Iată întrebări trei la număr — dintre care numai una este cea justă. Care însă ?

— Nu ştim, bătrîne !

— Eu fac următorul raţionament : Dacă discuţia ar fi trebuit să aibă loc între Paraschiv şi Matilda, în nici un caz necunoscuta cu vocea fermecătoare nu putea ajunge la concluzia că asta se va întîmpla doar în anumite zile, şi numai între orele 17—21. Nu mai pare însă absurd dacă acceptăm că la discuţie urma să ia parte şi cineva dinafară.

— Asta, da !

— În schimb, nu putem face decît speculaţii în legătură cu persoanele care ar fi luat parte la întîlnire.

— Doar speculaţii ?

— Desigur. Poftim ! După părerea ta, între cine şi cine ar fi avut loc discuţia : între Paraschiv şi X persoană ? Între Matilda şi X persoană ? Între Matilda, Paraschiv şi X persoană ?

— Pare mai probabil că între Paraschiv, Matilda şi X persoană.

— Nu totdeauna ceea ce pare mai probabil este şi cel mai aproape de adevăr, măi băiete.

— Iarăşi le complici, Ducule. Ce Dumnezeu, parcă îţi face o plăcere deosebită să încurci şi ceea ce, la un moment dat, ai izbutit să clarifici.

— Măi băiete, nu-mi place să complic, dar, atunci cînd analizezi lucrurile, trebuie să încerci să epuizezi toate variantele posibile. Numai în felul acesta vei putea să te fixezi asupra aceleia care pare cea mai logică. Dacă nu

le întrevezi pe toate, te paşte pericolul să optezi tocmai pentru cea eronată, şi apoi să pierzi o mulţime de timp căutînd cai verzi pe pereţi. De aceea, trebuie să mergem pînă la capăt cu deducţiile noastre. Or, dacă nu ignorăm această regulă elementară, următoarea întrebare pe care mi-aş pune-o este : Oare greşim dacă am presupune că, în afară de relaţiile de prietenie, între Paraschiv şi Matilda au existat şi relaţii de complicitate.

— Gata ! Eşti în stare să demonstrezi că au existat asemenea relaţii.

— Nu ştiu dacă au existat sau nu. În schimb, acum nu mai am nici o îndoială că Paraschiv Pendeleanu ne-a îmbrobodit, pozînd în victimă a femeii cu voce fermecătoare. Totuşi *farmecul* vocii ei nu este o gogoriţă scornită de el, de vreme ce i-a căzut victimă inginerul Bacalu.

— Îl uiţi pe Mărgărit S. Mărgărit ?

— Chiar că îl uitasem. Ei bine, cred că n-am greşi dacă am înţeles prin „farmecul vocii" mai curînd o putere extraordinară de sugestie.

Bogdan pocni din degete :

— Bătrîne, al naibii să fiu dacă nu ai dreptate. Uite, la asta nu m-am gîndit.

— Pe urmă, trebuie să ne amintim în ce fel a murit Pendeleanu. Uite, am scrisoarea lui aici, în dosar. Ducu scoase scrisoarea şi citi : *„Nu mai pot să vă aştept. Între moarte şi nebunie, prefer prima. Este o hotărîre pe care o iau din proprie iniţiativă şi nesilit de nimeni"*. Mă întreb de ce a ţinut să facă precizarea că hotărîrea de a se sinucide este o iniţiativă proprie, că nimeni nu l-a silit ?

— Crezi că l-a silit careva ?

— Nu vreau să afirm aşa ceva. În orice caz, nu în mod categoric. Trebuie totuşi reexaminată problema, de la început. De ce Pendeleanu nu a mai putut să aştepte zece minute ? I-am spus că vin în zece minute şi n-a făcut nici o obiecţie. Zece minute *putea* să mai aştepte, dar, n-a mai fost în stare, de teamă să nu înnebunească. Am putea presupune că, de fapt, înnebunise, de vreme ce s-a sinucis. Da, am putea presupune. Dar, cel puţin în ceea ce mă priveşte, mă feresc să trag o asemenea concluzie. Şi, în cazul acesta, de ce s-a sinucis ?

— Fiindcă era terorizat de *ceva* sau de *cineva*.

— Te-am avertizat, mai adineaori, că toată problema trebuie reexaminată.

— Dacă înțeleg bine, nu mai ești de părere că Pendeleanu s-a sinucis, fiindcă n-a mai putut suporta teroarea — ce fel o fi fost ea — pe care o exercita ceva sau cineva asupra sa.

— Nu prea mai sînt, măi băiete.

— Ce-ar fi dacă am trage-o de limbă pe Matilda? Poate că de la ea am mai putea afla ceva. Ți-am făcut și altă dată o asemenea propunere, dar tu, nu știu de ce, ai refuzat să stai de vorbă cu ea. De ce, Ducule?

— Din prudență.

— Din prudență? Asta ce naiba o mai fi?

— Cine a instalat microemițătorul nu trebuie să prindă de veste că ne interesează Matilda Grigoriu. Poate ai să mă întrebi: de ce nu trebuie?

— Bineînțeles că te întreb.

— Spre binele ei, măi băiete.

— Ți-e teamă să nu fie suprimată? Aiurea!

— După părerea ta, cînd Matilda a încercat să se arunce de pe balcon, chiar intenționa s-o facă, sau doar a simulat, știind că unul dintre noi va interveni la timp, ca s-o împiedice?

Bogdan își trosni degetele zgomotos, ca niște castaniete.

— Noi am mai discutat, Ducule. Atunci am fost de părere că a simulat. Acum însă... Zău că mi-e greu să mă pronunț.

— În cazul acesta, gîndește-te și spune-mi dacă vezi vreo mare deosebire între sinuciderea lui Paraschiv Pendeleanu și tentativa nereușită a Matildei de a termina cu viața.

— Ducule, mă obligi să-mi scot pălăria. Cum naiba nu m-am gîndit! Deosebirea constă în procedeul folosit.

— Exact! Paraschiv și-a pus ștreangul de gît, Matilda a încercat să se arunce de pe balcon. Asemănarea, similitudinea constă în promptitudinea cu care s-au hotărît amîndoi să termine cu viața. Lui Paraschiv i-au trebuit doar zece minute, fiindcă numai zece minute am întîrziat, iar Matildei nici măcar atît. Amintește-ți cum s-a comportat Matilda în clipele premergătoare pornirii de a se arunca de pe balcon. Ții minte? Răspundea la întrebările

mele calmă, lucidă, cu multă siguranţă. Şi la un moment dat, brusc s-a neliniştit, brusc parcă o invadase frica, panica. Mîinile au început să-i tremure, ochii să privească speriaţi în toate părţile, de parcă se aştepta ca, din clipă în clipă, să i se întîmple o nenorocire. A mai răspuns la cîteva întrebări, pe urmă s-a ridicat şi, cu un mers rigid, ca de fantomă, s-a îndreptat spre uşa balconului. A deschis-o şi, dacă nu te-ai fi repezit s-o opreşti, s-ar fi aruncat în gol. Din păcate, nu ştim cum s-a comportat Pendeleanu în minutele de dinaintea sinuciderii. Personal, aproape nu am nici o îndoială că, la fel ca al Matildei, comportamentul lui a fost straniu, neprevizibil, absurd dacă vrei.

— Sînt întru totul de părerea ta, Ducule.

— Şi mai este ceva. Sinuciderea lui Pendeleanu s-a întîmplat între orele 17 şi 21. Pe Matilda a apucat-o amocul tot între 17 şi 21.

— Adică, în timp ce Bacalu juca rolul cerşetorului.

— Exact.

— Tare mult aş vrea să ştiu, dar precis, dacă a ascultat, în timp ce noi ne aflam acolo, ce s-a vorbit în apartamentul Matildei Grigoriu sau în al lui Pendeleanu.

— Deocamdată n-o putem şti. N-ar fi exclus ca inginerul să fi servit doar drept nadă.

— Asta ar însemna că n-are un amestec direct. Poţi crede aşa ceva ?

— Nu

— Nu ştiu. N-ar fi exclus. Deocamdată, atîta ştiu : că a minţit. De ce, urmează să aflăm, anchetîndu-l din nou.

— Crezi că e bine ?

— Adică ?

— Dacă face şi el parte din reţea, să nu speriem vînatul.

— N-ai nici o grijă. Cum am să discut eu cu el, dacă este mai mult decît un instrument, are să se felicite după aceea. Mă mir însă că Dorobanţu întîrzie atîta.

Cîtva timp tăcură amîndoi. Bogdan îşi aprinse o ţigară. Ducu se duse să deschidă şi cealaltă fereastră. De afară, abia acum răzbi miros de pepeni, probabil de foarte de

departe, fiindcă prin apropiere nicăieri nu se vindeau fructe. Se auzi sirena „Salvării". Pe urmă, succesiv, cîteva rateuri puternice, asemenea unor explozii de grenade.

— Ducule, oare microemiţătoarele, cum naiba au ajuns în apartamente ?

— Mare scofală să introduci nişte microemiţătoare !

— Desigur, mare scofală n-a fost. Eu merg mai departe şi spun că, poate, n-a fost nici un fel de scofală.

— Adică ?

— S-ar putea numi scofală dacă au ajuns acolo unde le-am găsit noi, introduse în lipsa lui Pendeleanu şi a Matildei. Dar înseamnă chiar treabă de copil, dacă ele au fost plasate de către cineva, amic sau cunoştinţă comună amîndurora.

— Este şi aceasta o pistă. De altfel, ştii că n-am ignorat-o. În ceea ce-l priveşte pe Paraschiv Pendeleanu, te-ai convins singur, fiindcă tu ai investigat : Nici un amic. Aproape de necrezut că un om a putut trăi o viaţă atît de singuratică. În orice caz, nu cred că-i o simplă întîmplare. Şi apoi, predilecţia lui pentru aventuri cu femei „racolate" prin telefon. Repet, nu-i de loc întîmplător. Într-un fel, o asemenea conduită vorbeşte de la sine. Asta în ceea ce priveşte pe Pendeleanu. Dar pe Matilda ? Picioruş a lucrat bine. A depistat toate persoanele cu care ea se vede.

— Cîteva femei. Verificat ! Nici una suspectă. Dar, Ducule, nu ţi se pare curios că în cercul ei nu există nici un bărbat ? Matilda nu-i bătrînă, nu-i nici urîtă, ba e chiar atrăgătoare.

— Mă rog, dacă spui tu, care te pricepi, glumi Ducu.

— Atunci, cum se explică absenţa unui bărbat în viaţa ei ? Cu Pendeleanu nu era decît prietenă. Nu-i fugită nici din mănăstire, şi nici n-a luat calea bisericii. Atunci ?

— Trebuie să recunosc, măi băiete, că remarca ta e foarte justă.

— De ce n-am admite că totuşi există un bărbat în viaţa ei, cu care, din anumite motive — după părerea lor, fiindcă ne-am vîrît noi nasul acolo unde nu ne fierbe oala — evită să se întîlnească ?

— Desigur şi asta e posibil. Dar dacă, eventual aceasta este situaţia, pînă la urmă vom afla. Matildei i-am dat o „umbră", şi încă una care se pricepe să-şi facă bine meseria — aşa că trebuie numai să avem răbdare. Mi se pare însă că am cam deviat de la discuţie.

— Într-un fel, da. Intenţionam să-ţi spun că, depistîndu-i prietenele, cunoştinţele, poate am ajunge şi la persoana care a introdus microemiţătoarele.

— Iar eu ţi-am explicat — şi tu ai fost de acord — că nici una dintre amicele ei nu trezeşte suspiciuni.

— Poate că nu le-am depistat încă pe toate, bătrîne. Dar dacă atunci cînd e vorba de o crimă comisă de un bărbat se spune „caută femeia", dă-mi voie, ca atunci cînd văd o femeie tînără încă şi atrăgătoare, ca Matilda de pildă, că trăieşte în castitate ca o călugăriţă, să am îndoieli serioase şi să spun : caută bărbatul.

— Caută-l, măi băiete.

— L-am căutat, dar nu l-am găsit. Asta nu înseamnă, neapărat, că nu există, ci că noi n-am fost în stare să-l dibuim. Sau, dacă totuşi nu există în viaţa ei un bărbat, atunci sigur că n-am fost în stare să depistăm absolut toate celelalte legături ale ei. Ţi-am mai spus-o, şi-mi menţin părerea : nu exclud posibilitatea ca Matilda, văzînd că noi ne interesăm de sinuciderea lui Pendeleanu, din prudenţă, să evite a se întîlni cu o anumită persoană, adică, tocmai cu aceea pe care noi am fi foarte interesaţi s-o cunoaştem.

— Măi băiete, toate firele s-ar lega, dacă nu ne-ar încurca două fapte pe care nu le putem ignora.

— Care, bătrîne, care ? Teamă mi-e că iarăşi ai să complici lucrurile.

— Primul, şi cel mai important : Nora s-a sinucis imediat după ce a transmis raportul întocmit de şeful ei în legătură cu caracteristicile tancului A.N. (Analiza de laborator a indigourilor ne-a dovedit-o.) Ei bine, ce concluzie trebuie să tragem ? Cea mai probabilă ar fi următoarea : Nora a fost recrutată fiindcă, indirect, ca dactilografă, avea acces la nişte documente de mare importanţă. Dar Paraschiv Pendeleanu ? Că şi acesta a făcut parte din reţea e posibil. Dovada : Larousse-ul. Numai că,

spre deosebire de Nora, Paraschiv Pendeleanu nu avea acces, sub nici o formă, la niscai documente secrete. La serviciul de documentare, din instituția unde lucrează, nu-i trec prin mînă documente secrete. Deci, cel de-al doilea fapt care mă încurcă : necunoașterea rolului pe care l-a jucat Paraschiv Pendeleanu în afacerea aceasta de spionaj.

— Dacă Paraschiv Pendeleanu nu s-ar fi sinucis, o explicație plauzibilă poate că aș fi găsit.

— Vezi, tocmai asta ne încurcă. De ce s-a sinucis ? Nici că se poate ceva mai absurd decît această sinucidere.

Telefonul sună.

— Cred că e Dorobanțu, presupuse Ducu ridicînd receptorul. În sfîrșit, bine că dă un semn de viață.

Dar se înșela. Nu era locotenentul major Dorobanțu, ci Picioruș.

— Tovarășe maior, sînt jos cu Mărgărit S. Mărgărit.

— Adu-l sus !

Mărgărit S. Mărgărit era un omuleț a cărui înălțime nu depășea un metru și cincizeci și cinci de centimetri, îmbrăcat în haine negre, demodate și cam lustruite. La vîrsta de cincizeci de ani pe care o avea, arăta mai tînăr, poate din cauza părului, fără un fir alb, fiindcă avea grijă să și-l vopsească. Ochii mici, negri, neastîmpărați, trădau șiretenie și parcă un pic de cruzime.

— Vă salut respectuos, stimați tovarăși, ură el, cu o voce cam pițigăiată, însă puternică. Era de mirare, că pe un omuleț ca el natura îl înzestrase cu voce atît de puternică.

— Ia loc, tovarășe Mărgărit ! îl invită Ducu.

Omulețul se instală în fotoliu și fiindcă nu mai ajungea cu picioarele la pămînt, începu să și le bălăbănească, asemenea unui copil.

— Cu ce vă pot fi de folos, stimați tovarăși ?

I se citea pe față încîntarea că se apelase la el.

— Tovarășe Mărgărit, am citit declarația pe care ai dat-o la Miliție. Foarte interesantă. Știți, ne interesează persoana pe care ați urmărit-o...

— ...Și care pînă la urmă m-a driblat, se necăji el, pentru o clipă.

— Ați putea să ne-o descrieți ?

— Stimaţi tovarăşi, aşa cum am arătat şi în declaraţia mea, eu sînt oleacă ditictiv. Aşa că, fiind oleacă ditictiv, mi-am dat silinţa să-mi întipăresc bine trăsăturile dumneaei, pentru orice eventualitate.

— Atunci descrieţi-ne-o.

— Este înaltă. Un metru şaptezeci are ? Are. Dar nu voinică.

— Ce înţelegeţi prin „nu voinică" ?

— Vreau să spun că nu este lată în umeri, şi-n şolduri : femeie-jandarm. Nu ! Dimpotrivă, subţirică, delicată. Femeie subţire. Adică, rasă aleasă. Coafura : căpiţă, în culoarea argintului murdar. Ochii, stimaţi tovarăşi, ca la vrăjitoare.

— Ca la vrăjitoare ? Cum vine asta ?

— Păi, aşa ! Ochi din aceia parşivi, că dacă se uită mult la tine, sînt în stare să te facă să vezi albul negru şi negrul alb.

— Ce culoare ?

— Negri, de bună seama că negri. Acuma fruntea. Staţi puţin : Fruntea ? Da, cam bombată. Deşteaptă. Adică frunte deşteaptă. Faţa ca de icoană.

— Cum, ca de icoană ?

— Puţin alungită. Gura, buzele, bărbia, totul armonios. Cu excepţia nasului. Puţin prea mare, şi obraznic. Adică, ridicat în sus.

Şi aşa, Mărgărit S. Mărgărit completă portretul necunoscutei cu vocea fermecătoare. După descrierea lui, un specialist schiţă portretul-robot.

— Seamănă întrucîtva, tovarăşe Mărgărit ? întrebă Ducu.

— Seamănă, stimate tovarăşe. Chiar foarte mult. Vedeţi ce înseamnă să fii un pic ditictiv ?

— Îţi mulţumim pentru ajutorul pe care ni l-ai dat.

Mărgărit S. Mărgărit deborda de mulţumire. Era mîndru, se cunoştea cît de colo că crescuse mult în proprii săi ochi. Din prag, se întoarse şi întrebă :

— Dacă o mai întîlnesc şi izbutesc să aflu unde stă ce fac ?

— Ne suni la telefonul acesta.

Şi Ducu îi scrise pe o bucată de hîrtie telefonul unde putea fi găsit.

— Eu cred că am s-o găsesc, stimate tovarăşe.

— Îţi urăm noroc.

— Am s-o găsesc. Căci eu zic aşa : Dacă stătea departe, n-o pornea pe jos, pe vreme de ploaie. Lua un taxi, sau aştepta autobuzul. Dacă a plecat pe jos, pun rămăşag că stă probabil pe Calea Victoriei sau pe vreo stradă din apropiere.

— Observaţia dumitale, tovarăşe Mărgărit, este judicioasă.

— Este. V-am spus doar că sînt un pic ditictiv.

* * *

Locotenentul major Dorobanţu se opri la colţul străzii să citească un anunţ lipit pe un stîlp de telegraf. Nu-l interesau anunţurile, de nici un fel, fiindcă nu avea de gînd nici' să-şi schimbe locuinţa, nici să cumpere niscai obiecte de ocazie. Cu toate acestea, de fiecare dată cînd descoperea unul se oprea să-l citească, dintr-un fel de curiozitate întrucîtva profesională. Dar i se întîmpla acum, pentru prima dată, să dea de un anunţ cu un asemenea conţinut : „Tînăr electrician, în vîrstă de 28 de ani, doresc să mă căsătoresc urgent cu o domnişoară de douăzeci şi doi de ani, care să aibă *bacaloriatul*". Urma adresa.

„Bună ! îşi spuse amuzat. România liberă trebuie să inaugureze de urgenţă o rubrică matrimonială".

Pe urmă, plecă să caute casa cu numărul 17, unde locuia inginerul Toma Bacalu. Casa se afla înspre capătul celălalt al străzii. Era un bloc vechi cu cinci etaje, care, de departe, semăna cu un vapor. Dorobanţu ştia că inginerul locuieşte într-o garsonieră de la ultimul etaj. Urcă pînă acolo cu liftul şi sună. Nu veni nimeni să-i deschidă. Instinctiv, apăsă pe clanţa uşii şi aceasta se deschise.

O crăpă mai mult şi întrebă :

— Eşti acasă, tovarăşe inginer ?

Nu-i răspunse nimeni. În primele clipe îi trecu prin minte că, probabil, în lipsa inginerului, vreun borfaş îi călcase casa, prădîndu-l. Era însă o presupu re nu prea credibilă. Bănuind că ar putea fi vorba despre cu totul

altceva, intră. Încă de cum pătrunse în micul vestibul, nările percepură un miros puternic de parfum, necunoscut lui.

— Este cineva aici ? întrebă.

Nu primi răspuns. Garsoniera era formată din două încăperi despărțite printr-o draperie, numai pe jumătate trasă. Prima încăpere voia să fie un fel de living-room. Cealaltă semăna cu atelierul unui electrician. O masă lungă cu diverse aparate, sîrme și scule. Pe peretele din fund, rafturi rudimentare din lemn de brad tixite cu cărți.

— Este cineva aici ? întrebă din nou, fiindcă avea sentimentul că, totuși, nu e singur.

În clipa aceea sună telefonul. Dorobanțu se grăbi să ajungă la aparatul care se afla pe birouașul de lîngă fereastră. Totuși nu se grăbi să și ridice, imediat, receptorul. Ezită. Pînă la urmă se hotărî.

— Alo ! Cine-i ?

Și așteptă să i se răspundă. Auzi un clinchet. Celălalt, nerecunoscînd vocea, închise încet.

„Nu s-a prins !“ își spuse.

În clipa următoare, simți o lovitură în moalele capului. Se prăbuși, fără cunoștință, pe parchet. Cînd își reveni, aproape după o oră, îi trebuiră cîteva minute pînă să-și amintească ceea ce i se întîmplase. Capul îl durea cumplit și-l stăpînea o senzație de vomă. Își pipăi creștetul. Nu curgea sînge. Însemna că fusese lovit cu ceva care nu lasă urme, poate cu un săculeț cu nisip.

Dorobanțu încercă să se ridice. Izbuti, dar nu fără greutate. Îi vîjîiau urechile și încăperea se învîrtea, de parcă s-ar fi aflat într-un carusel. Se așeză în fotoliul biroului și trase aparatul telefonic mai aproape. Formă numărul lui Ducu, dar era încă în așa hal de amețit, încît greși de trei ori.

— Tovarășul maior ? Raportez că nu-l pot aduce pe inginer. Nu-i acasă.

— Bine, dar de ce n-ai telefonat pînă acum ?

— Tovarășe maior, raportez că am fost atacat. Mi-am pierdut cunoștința. Abia mi-am revenit.

— Unde te afli acum ?

— Tot în garsoniera inginerului.

— Îl trimit pe căpitanul Tudoraşcu.

— Tovarăşe maior, lăsaţi-mă să mă descurc singur. Cred că este mai bine. Am să vă raportez de ce. Voi căuta să vin cît mai repede posibil.

— Bine. Te aştept.

Dorobanţu închise. Cîteva minute, nu făcu altceva decît să-şi frece tîmplele. Pe urmă, se duse la baie şi-şi vîrî capul sub robinet. Revenind în living-room, se aşeză din nou în fotoliul din faţa biroului. Acum, da, putea să reflecteze la cele întîmplate. Fără îndoială, agresorul stătuse ascuns înapoia draperiei. Dar de ce nu-l lovise imediat ce se întorsese cu spatele, adică în momentul cînd ridicase receptorul? Agresorul fusese curios să afle, în prealabil, cine chema, şi în ce fel va decurge convorbirea? Agresorul? Nu, mai curînd o agresoare. În clipa premergătoare aceleia cînd primise lovitura, simţise, mai persistent, mirosul parfumului necunoscut. Asta însemna că fusese lovit de femeia care îl folosea.

În timp ce prin minte îi treceau toate aceste gînduri, privind distrat obiectele de pe birou, deodată avu intuiţia că lipsea ceva, ceva care fusese acolo, pe birou, în clipa cînd sunase telefonul, şi care, acum, dispăruse. Ceva, dar ce anume? Încercă să-şi amintească, dar nu izbuti. Totuşi, trebuia, trebuia să-şi amintească. Încercă, procedînd metodic. Mă rog, nu-şi amintea ce anume lipsea acum de pe birou; dar poate izbutea să-şi amintească unde se aflase acel „ceva" pînă a nu dispare?

„Acolo, în stînga, deasupra mapei? Nu! Poate lîngă caseta cu incrustaţii de sidef? Nu, nici acolo. Poate lîngă veioză? În nici un caz..."

Şi deodată ştiu. Da, chiar la mijloc, unde se afla acum paharul în care Bacalu înghesuise tot felul de creioane colorate, şi al cărui loc în nici un caz nu trebuia să fie acolo, se aflase o foaie de hîrtie, pe care cineva mîzgălise în mare grabă, cîteva rînduri. Ca să n-o ia vîntul şi ca să fie la vedere, cel care scrisese pusese deasupra paharul cu creioane. Paharul era încă acolo, doar foaia de hîrtie de dedesubt dispăruse.

„Dacă apucam să citesc biletul, poate că acum aş fi ştiut ce s-a întîmplat cu inginerul Bacalu", îşi spuse Doro-

banțu, ridicîndu-se și pregătindu-se să părăsească apartamentul.

Bacalu plecase de acasă în mare grabă. Un geamantan mare, care stătuse pe dulap, fusese uitat deschis pe pat, cu cîteva lucruri înăuntru. Dorobanțu înțelese că nu mai avea rost să întîrzie pentru a efectua o sumară percheziție. Fără îndoială că tot ceea ce eventual ar fi putut prezenta interes pentru el fusese luat de către aceea care numai puțin a lipsit să-l trimită în împărăția dreptilor. Iar dacă, totuși, apartamentul mai putea oferi vreo surpriză, intra în sarcina celor din echipa tehnico-științifică s-o descopere.

După ce îmbrățișă garsoniera, într-o ultimă și de ansamblu privire, Dorobanțu plecă în grabă. Sună la apartamentul vecin. Îi deschise o femeie bătrînă care, pesemne, spălase în baie, fiindcă își tot ștergea de șort mîinile pe care încă mai rămăseseră urme de săpun.

— Mă iertați, doamnă, că vă deranjez. Știți, îl căutam pe inginerul Bacalu. Sînt un văr din provincie, de la Botoșani. La ce oră obișnuiește să se întoarcă acasă?

— Păi te văd fără bagaj, observă bătrîna, privindu-l cu neîncredere.

— Am lăsat geamantanașul în gară, la bagaje de mină.

— De ce nu l-ai căutat cu telefonul?

Observația bătrînei era judicioasă și dovedea că, în ciuda vîrstei, era ageră la minte.

— Nu știu numărul. Doar adresa asta de acasă i-o știam.

Bătrîna păru convinsă.

— Voiai să te găzduiască?

— Numai pentru o noapte.

— Domnule, în cazul acesta să știi că ai călcat cu stîngul. Dumnealui e plecat din București. A plecat în concediu.

— Sigur, doamnă?

— Sigur. L-am văzut cînd a plecat. Ne-am întîlnit la lift. Era cu valiza...

— ...Și ați dedus că pleacă în concediu?

— Mi-a spus chiar el că pleacă și că va lipsi două săptămîni.

— V-a spus și unde se duce?

— Asta nu mi-a spus. Presupun că la mare. Pe căldura asta toată lumea acolo pleacă. Fie-mea şi cu ginerele meu se călătoresc şi ei, joi. Cu maşina. Că şi-au cumpărat...

— Mulţumesc, doamnă, pentru informaţie, şi vă rog să mă scuzaţi că v-am deranjat.

— Cînd are să se întoarcă, am să-i spun că l-a căutat vărul de la... de unde spuneţi că sînteţi ?

— De la Botoşani.

— Am să-i spun că l-a căutat vărul de la Botoşani.

X. O captură neașteptată

Inginerul Bacalu fu căutat pe litoral, în stațiunile de munte, atît la cele mari cît și la cele mai mărunte, dar, în ciuda tuturor eforturilor, nu fu chip să i se dea de urmă.

Totodată, Ducu dispuse percheziționarea minuțioasă a garsonierei. Percheziția se soldă cu două constatări, ambele deosebit de importante. Prima : Bacalu plecase de acasă cu intenția de a nu se mai întoarce. A doua : În improvizatul său atelier, sau laborator, inginerul efectuase unele cercetări care, din punct de vedere științific, prezentau probabil interes. La această concluzie ajunseră specialiștii atunci cînd fură descoperite niște piese electronice puțin utilizate, piese de mare finețe și precizie care, nu numai că nu erau produse în țară, dar nici măcar nu mai fuseseră pînă atunci importate. (Piesele fuseseră găsite înapoia unei lăzi, și se putea trage concluzia că ele căzuseră acolo și, în graba plecării, inginerul uitase de ele sau nu mai avusese timp să le caute.) Marea nedumerire, care de altfel făcea și mai de neînțeles dispariția lui Bacalu, era următoarea : Pe ce cale izbutise el să-și procure asemenea piese rarisime și foarte scumpe ? Era, desigur, o întrebare la care nu se putea găsi ușor un răspuns mulțumitor.

În schimb, se puteau emite destule ipoteze în legătură cu dispariția inginerului. Bogdan sugeră că Bacalu „spălase putina", plecînd în străinătate, eventual cu un pașaport fals, fiindcă, verificîndu-se, se constată că nu fusese emis

unul pe numele de Toma Bacalu. Ulterior, Bogdan sugeră o altă ipoteză : aceea a crimei.

— În ce scop, măi băiete ? obiectă Ducu.

— Dacă lucra cu asemenea piese rare, care au uimit pînă şi pe specialişti, se pare că inginerul nostru cerşetor nu era un ageamiu în meseria lui.

— Nu era. Au recunoscut-o şi specialiştii.

— În cazul acesta, de ce ţi se pare imposibil ca cineva să-i fi făcut de petrecanie, după ce, în prealabil, i-au şterpelit cine ştie ce invenţie importantă ?

— Nu ţine, măi băiete.

— De ce nu ţine, bătrîne ? Fiindcă deştepţii ăia de la fabrica unde lucra au părerea despre Bacalu că este un inginer electronist mediocru ?

— Nu de asta. Dimpotrivă, împărtăşesc punctul de vedere al experţilor, că Bacalu, în ciuda faptului că la fabrica unde lucra n-a suflat un cuvînt despre cercetările lui, este un inginer valoros, care, probabil, a realizat sau este pe punctul să realizeze, nu ştiu ce aparat important, poate chiar foarte important. Or, dacă presupunerea aceasta are măcar un sîmbure de adevăr, nu văd de ce acela sau aceia interesaţi de invenţia lui să-l lichideze, în loc să-l utilizeze mai departe, sub o formă sau alta. Nu ignora faptul, că a plecat de acasă, e drept în grabă, dar de bunăvoie, şi că, plecînd, a luat cu el tot ceea ce ar fi putut da sau numai sugera cuiva o cît de vagă indicaţie asupra naturii cercetărilor sale.

— Ce ai înţeles cînd ai spus „să-l utilizeze sub o formă sau alta" ?

— Adică, să-l utilizeze aici în ţară sau, eventual, chiar să-i facă vînt peste graniţă. Cum, însă, inginerul a dispărut de bună voie, pare mai probabil că vor să-l scoată din ţară.

Era una din clădirile frumoase ale Capitalei, deşi, ca stil arhitectural pur, lăsa mult de dorit. Pentru omul de pe stradă însă, de altfel, ca şi pentru acela ceva mai pretenţios, dar care nu ignoră condiţiile vitrege în care s-au dezvoltat Bucureştii, clădirea plăcea, poate şi pentru aceea că ochiul, dezamăgit de linia simplă şi parcă lipsită de

fantezie a arhitecturii moderne, ca o compensație, simțea nevoia să contemple încărcătura cam barocă a frontoanelor și coloanelor.

În dimineața aceea, la intrarea monumentală a clădirii amintite, limuzine de diferite tipuri opreau pentru cîteva clipe, atîta cît era necesar ca să coboare persoanele pe care le aduceau, pe urmă plecau să se alinieze în spațiul de parcare din dreapta clădirii. Cei care coborau din limuzine erau ofițeri superiori, mulți cu lampas la pantaloni. După ce urcau treptele de marmură, dispăreau înapoia ușilor înalte, din cristal veritabil.

La un moment dat, mașinile încetară să-și facă mai întîi apariția la capătul străzii și apoi să se oprească în fața intrării, semn că toți cei convocați se prezentaseră. Și, într-adevăr, ofițerii luaseră cu toții loc de o parte și de alta, la masa lungă aflată într-o sală de la etaj a clădirii. La un capăt al mesei, o alta, mai mică, era așezată în așa fel ca să formeze latura de deasupra a literei T. La această masă, ocupaseră loc, în ultimul moment, un general și un colonel. Colonelul era inginerul Octav Stratilat, cu care cititorii acestei cărți au făcut cunoștință într-unul din capitolele anterioare.

În sală se făcu imediat liniște. Generalul care urma să conducă ședința era un bărbat aproape s.und, cu o frunte boltită, cu niște ochi cam spălăciți, dar prietenoși și cu o bărbie foarte voluntară. Înainte de a lua cuvîntul, își trecu degetele prin părul rebel, cărunt pe la tîmple, de mai multe ori, hotărît parcă să-l facă să stea într-o ordine măcar aproximativă, pe urmă, ca și cînd și-ar fi adus aminte că încercase același lucru și acasă, cu pieptenele, tot fără rezultat, își drese glasul și își începu expunerea. De fapt, fu doar o succintă punere în temă, după care dădu cuvîntul colonelului inginer Octav Stratilat.

În timp ce colonelul își dezvolta expunerea, în care era vorba de caracteristicile tancului prototip A. N., în podul unui bloc vechi de șase etaje, aflat la o depărtare de circa cinci sute de metri, un alt inginer, cel căutat cu disperare de către lucrătorii Consiliului Securității — Toma Bacalu — era ocupat să manevreze butoanele unui aparat, doar cu puțin mai mare decît un picup obișnuit, instalat pe un trepied.

Era atît de absorbit de munca sa, încît nu dădea nici o atenţie insului care îl însoţea. Amîndoi erau îmbrăcaţi în salopete uzate şi pătate. Amîndoi purtau şepci unsuroase. Amîndoi erau încălţaţi cu pantofi scîlciaţi şi prăfuiţi. Pe jos, lîngă trepied, se aflau o servietă veche, scorojită şi decolorată, burduşită cu diverse scule, iar ceva mai departe, un fel de tolbă din piele neagră, probabil husa aparatului.

Ca cititorii să poată înţelege ce căutau cei doi în podul casei, şi care era rostul aparatului pe care inginerul Bacalu îl mînuia cu multă competenţă, autorul se simte obligat să întrerupă povestirea, pentru a relata o întîmplare petrecută cu douăzeci şi patru de ore mai devreme.

Începuse să se înnopteze. Într-un bloc de pe bulevardul Nicolae Bălcescu, bloc de şapte etaje, un bărbat înalt, cu alură de sportiv, suia cu liftul la ultimul etaj. Liftul urca încet nu părea a fi în cea mai perfectă stare de funcţionare şi bărbatul care se afla în el era într-o oarecare măsură îngrijorat.

În sfîrşit, liftul ajunse cu bine la etajul şapte. Pe palier nu era nimeni. Liniştit din acest punct de vedere, bărbatul cu alură de sportiv porni către apartamentul cu numărul 93. Pe o plăcuţă de alamă era indicat numele locatarului : *Pavel Moldoveanu*. Bărbatul zîmbi, amuzat parcă, pe urmă introduse cheia în ială. O clipă mai tîrziu se afla în minusculul vestibul al apartamentului, de fapt o garsonieră. Deşi urcase cu liftul, deci, fără să facă vreun efort deosebit, poate numai fiindcă afară era încă foarte cald sau poate datorită dramului de emoţie de care nu se putuse debarasa, transpirase. Se tolăni într-un fotoliu. De acolo, privi în jurul său cu un interes periferic. Pentru prima dată păşea pragul acelei locuinţe. Nu cunoştea proprietarul, habar nu avea cum arăta la faţă. Ştia doar că era plecat la mare şi că va lipsi paisprezece zile. De altfel, nu pentru prima dată intra într-un apartament străin, în absenţa proprietarului. Dimpotrivă, aceasta făcea parte din sistemul său de lucru. De fiecare dată cînd trebuia să se vadă cu cineva, întîlnirea avea loc într-un apartament străin, de obicei în garsoniere de burlaci, în orele de dimineaţă, cînd locatarii respectivi se aflau la ser-

viciu. Depistase opt asemenea garsoniere, toate situate pe străzi centrale, şi le preferase pe acestea, fiindcă ştia că, în general, cei care locuiesc în blocurile de pe străzile centrale, nu manifestă acea curiozitate, pe care el o considera „mahalagism", de a şti cine intră şi cine iese din apartamentele vecine. Desigur, exista de fiecare dată riscul să fie surprins de proprietar, dar riscul făcea parte integrantă din meseria sa. Ca măsură de precauţie, de fiecare dată cînd intra într-o locuinţă străină, avea grijă să aibă asupra sa un săculeţ plin cu nisip, cu care eventual să-l ameţească pe ghinionistul locatar ce ar fi avut proasta inspiraţia să dea pe acasă, la altă oră decît cea obişnuită. Şansa îl favorizase de fiecare dată, aşa că încă nu se întîmplase să fie nevoit să facă uz de săculeţul cu nisip.

Acum însă, ştiindu-l pe proprietar plecat în concediu, nu exista nici un fel de risc. În clipa acea auzi soneria, şi se repezi să deschidă.

— Domnul Popescu ? întrebă noul venit.

— Domnul inginer Bacalu ? Poftim !... Intraţi !...

După ce inginerul păşi în vestibul, bărbatul, care îşi asumase rolul de gazdă, se grăbi să închidă uşa, dar nu mai înainte de a se convinge că vizitatorul nu fusese văzut de cineva.

Trecură dincolo. Bacalu se aşeză în fotoliul în care stătuse mai înainte pretinsul Popescu, iar acesta din urmă pe un scaun, a cărui tapiserie necesita să fie schimbată. Cîteva clipe, se examinară reciproc.

— Trebuie să mai aşteptăm puţin.

— Să aşteptăm. Nu sînt de loc grăbit.

— Fumaţi ? întrebă Popescu întinzîndu-i pachetul de ţigări.

— Fumez, fără să fiu un fumător pasionat.

Îşi aprinse ţigara de la bricheta lui Popescu după care, ca să nu se plictisească, începu, fără să tragă în piept, să confecţioneze colăcei de toată frumuseţea.

— Cald ! încercă el să lege o conversaţie.

— Da, foarte cald ! răspunse Popescu.

— În vacanţă aţi fost ?

În clipa aceea iar se auzi soneria de la intrare.

— În sfîrşit ! exclamă Popescu, ridicîndu-se să deschidă noului venit.

Cîteva clipe mai tîrziu, în încăperea în care aştepta inginerul Bacalu, intră un bărbat ca de cincizeci de ani, bronzat, cu părul grizonat pe la tîmple, cu nişte ochi mari, negri, strălucitori care aveau un fel de a te învălui în apa lor brună tulburîndu-te, subordonîndu-te vrajei lor.

Bacalu se ridică şi strînse mîna care i se întindea. Noul venit îl domina nu numai prin statură, dar şi prin forţa fizică. Cel puţin aceasta fu impresia lui Bacalu în momentul cînd dădu mîna cu el.

— Dumnealui este domnul Braun de care v-am vorbit, explică pretinsul Popescu.

Pe urmă, în engleză, i-l prezentă pe Bacalu domnului Braun. Luară toţi trei loc în jurul mesei, una aproape pătrată, pe care se afla o scrumieră. Bacalu se uită pe furiş la Braun, să-l vadă mai bine. Ochii lor se întîlniră şi, în clipa cînd se întîmplă lucrul acesta, Bacalu se simţi foarte sfios, foarte insignifiant în comparaţie cu acest domn Braun, pe care, în gînd, îl califică drept „formidabil", deşi, dacă ar fi fost întrebat, n-ar fi ştiut să răspundă de ce îl considera aşa.

Bacalu nu cunoştea limba engleză. Cîteva clipe, Braun şi Popescu conversară în această limbă. Mai înainte însă ca ei să termine, lui Bacalu îi veni în minte să întrebe dacă domnul Braun nu cunoştea limba franceză, limbă în care s-ar fi putut înţelege fără să mai fie nevoie ca Popescu să îndeplinească oficiul de translator.

Bineînţeles, domnul Braun o cunoştea, aşa că din clipa aceea conversaţia fu purtată în limba lui Voltaire.

Primul luă cuvîntul presupusul Popescu :

— Domnule Bacalu, domnul Braun are mandat din partea uzinei UMBAH să trateze cu dumneavoastră. Desigur aţi auzit de uzina UMBAH, una din cele mai mari uzine de aparate electronice din lume.

Bacalu confirmă dînd din cap.

— Domnule inginer, aţi primit toate piesele de care aveţi nevoie pentru a pune la punct ultima dumneavoastră invenţie ?

Întrebarea i-o adresa chiar domnul Braun.

— Da, domnule Braun.

— Toate piesele ?

— Absolut toate.

— Aparatul trebuia să fie gata la sfîrşitul lunii iulie. Termen fixat de dumneavoastră, nu-i aşa ?

— Da, fixat de mine, recunoscu Bacalu, înroşindu-se şi bîlbîindu-se aproape. Întîrzierea se datoreşte unei erori de proiectare. Vă mărturisesc, am trecut prin clipe foarte grele. La un moment dat, am crezut că impasul este de nerezolvat. Dar, pînă la urmă, am găsit soluţia.

— Cînd consideraţi că aparatul va putea funcţiona ?

— Domnule Braun, în maximum patruzeci şi opt de ore va putea funcţiona.

— Domnule inginer, ţin să vă reamintesc că firma pe care o reprezint este interesată îndeaproape de invenţia dumneavoastră. De aceea v-a pus la dispoziţie piesele necesare pe care, aici, în ţară, în nici un caz nu vi le-aţi fi putut procura, augmentîndu-vă totodată salariul pe care îl primiţi de la fabrica unde lucraţi. De altfel, cuantumul subvenţiei lunare tot dumneavoastră l-aţi fixat. Iniţial, ştiţi prea bine, noi v-am oferit o sumă mult mai mare.

— Cu care nu aş fi avut ce face, de vreme ce, conform înţelegerii, firma trebuie să-mi faciliteze plecarea din ţară în momentul cînd invenţia mea va fi pusă la punct.

— Domnule inginer, înţelegerea dintre firmă şi dumneavoastră rămîne în întregime valabilă. Vă vom scoate din ţară, chiar în cursul săptămînii viitoare. Aşa cum, de altfel, aţi fost informat, vi s-a creat un post de director la uzina noastră, cu un salariu lunar care reprezintă echivalentul a trei mii de dolari. Cît priveşte invenţia, înţelegerea rămîne de asemenea valabilă : douăzeci de mii de dolari, dacă aparatul va întruni calităţile scontate de dumneavoastră.

— Domnule Braun, aparatul meu va putea înregistra pe bandă de magnetofon orice convorbire efectuată într-o încăpere aflată la o depărtare de circa şase sute de metri, fără ca în încăperea respectivă să fi fost introdus, în prealabil, un microemiţător. Invenţia mea, domnule Braun, valorează mult mai mulţi bani, o ştiţi foarte bine. Suma pe care mi-o oferă firma nu reprezintă nici unu la sută din valoarea ei. Dacă, totuşi, am acceptat oferta dumneavoastră, am făcut-o numai fiindcă v-aţi angajat să mă scoateţi din ţară. În ceea ce priveşte viitoarele mele in-

venţii, să ştiţi, domnule Braun, că am o mulţime de idei. Şi dacă uzina va fi interesată la realizarea lor, vă anunţ, încă de pe acum, că pretenţiile mele nu vor mai fi atît de modeste.

— Dreptul dumneavoastră, domnule inginer, categoric, dreptul dumneavoastră. Revenind însă la aparatul la care lucraţi, îmi permit să vă întreb dacă pot conta pe noul termen fixat de dumneavoastră.

— Puteţi conta, domnule Braun.

Popescu şi cu Braun schimbară între ei priviri cu înţeles.

— Înseamnă că poimîine va putea fi utilizat ? insistă Braun care, parcă, nu-şi putea învinge scepticismul.

— Fără îndoială, domnule Braun.

— Perfect. Mi-aţi dat o veste bună. Fiindcă, poimîine, joi, sau poate vineri, se va ivi, sper, prilejul să verificăm eficacitatea aparatului dumneavoastră. Şi dacă experienţa va reuşi — vă atrag atenţia că este foarte important să reuşească — sînt autorizat să vă informez, că în loc de douăzeci, veţi primi treizeci de mii de dolari.

— Va reuşi, domnule Braun, vă garantez. Dar aş vrea să vă pun şi eu o întrebare. Dumneavoastră mi-aţi cerut să fixez termenul cînd aparatul meu va fi gata. Termenul l-am fixat, şi-l voi respecta. Ei bine, nu s-ar putea să fixaţi şi dumneavoastră data exactă cînd mă veţi scoate din ţară ?

— V-am spus : săptămîna viitoare.

— Da, dar e, totuşi, un termen cam vag. N-aţi putea preciza şi ziua ?

—Ba da ! Joi. Dacă, între timp, din motive de forţă majoră, va surveni vreo schimbare în ceea ce priveşte data, vă vom încunoştinţa din vreme. Sper însă că totul va decurge conform planului.

— Voi încerca să sper şi eu, domnule Braun.

Domnul Braun se ridică şi-i întinse mîna :

— Domnule inginer, cred că nu mai este nevoie de prezenţa mea. Mai sînt unele mici detalii, ele însă vă vor fi comunicate de domnul...

— Popescu, se grăbi să i-o ia înainte cel care se recomandase cu acest nume.

Bacalu nu mai avu acum nici un dubiu că numele era fals.

— ...Popescu, da. La revedere, domnule Bacalu, și mult succes.

— Mulțumesc, domnule Braun.

Domnul Braun părăsi primul încăperea, urmat, îndeaproape, de pretinsul Popescu. Se despărțiră fără să-și adreseze vreun cuvînt. Și acum, la plecare, domnul Braun avu norocul să nu fie văzut de careva din vecini. Coborî pe scări. Cînd ajunse în stradă, porni agale înspre Universitate, fluierînd încetișor.

Dacă în clipa aceea vreunul din oamenii însărcinați cu supravegherea permanentă a lui Balthazar ar fi avut posibilitatea să-l vadă pe domnul Braun plimbîndu-se pe bulevard, fără îndoială că uimirea lui ar fi fost vecină cu stupefacția. Fiindcă domnul Braun era una și aceeași persoană cu Balthazar, același Balthazar, care, după știința lor, se afla în apartamentul de la hotelul Athénée Palace, probabil ocupat să golească sticla de whisky pe care i-o adusese, numai cu o oră mai devreme, boy-ul hotelului.

Inginerul Bacalu, rămas cîteva clipe singur, murmură, frecîndu-și mîinile :

„Joia viitoare ! Încă zece zile !"

Cînd Popescu reveni, îl găsi frecîndu-și încă mîinile, dar nu de satisfacție, ci de nervozitate. Zece zile de așteptare i se păreau enorm de mult.

— Despre ce detalii este vorba, domnule Popescu ? întrebă vîrîndu-și mîinile în buzunar.

— Domnului Braun îi place să vorbească eufemistic. De fapt, nu este vorba de niște *detalii*, ci de necesitatea de a lua unele măsuri de securitate, atît în ceea ce privește persoana dumneavoastră, cît și aparatul la care lucrați.

— Credeți că este absolut necesar ? se neliniști Bacalu.

— Domnule inginer, țineți cu tot dinadinsul să plecați din țară ?

— O știți foarte bine.

—Atunci de ce ignorați că persoana dumneavoastră se află în atenția acelora de la Securitate.

— Cred că m-am aflat, domnule Popescu. În prezent însă... Dacă lucrurile ar sta așa cum pretindeți, de ce nu m-au reținut ? De ce mi-au dat drumul ?

— Asta nu dovedește nimic. Dacă v-au lăsat liber, nu înseamnă că nu mai prezentați interes pentru ei. De ignorat *nu vă ignoră*, puteți fi sigur, domnule Bacalu.

—În cazul acesta ce-i de făcut ?

— Trebuie să te apărăm, domnule inginer.

— În ce fel ?

— Este absolut necesar să dispăreți de acasă. Faptul că deja vă aflați în concediu nu va trezi suspiciuni. Veți spune cunoscuților că plecați la mare, pe două săptămîni. Și în două săptămîni, cu ajutorul lui Dumnezeu, veți fi departe.

— Bine, dar unde voi locui ?

— Vă voi asigura eu o locuință unde să puteți lucra în liniște.

— Și cînd trebuie să mă mut ?

— Chiar astăzi. Vă veți lua numai strictul necesar. Cînd veți ajunge în Apus, veți avea destui bani ca să vă puneți la punct garderoba. Deci, o singură valijoară. Probabil mai greu va fi cu restul. Aparatul, materialele și sculele ocupă un volum mare ?

— Totul încape într-o valiză ceva mai mare.

— Perfect. În cazul acesta, iată cum veți proceda. De aici, vă veți duce acasă. Dar nu direct. Veți face un ocol. Eventual puteți să vă cumpărați unele articole, de care socotiți că veți avea trebuință. În orice caz, nu mai tîrziu de o oră să fiți acasă. Deși nu cred că e cazul, n-ar strica să verificați dacă nu cumva ați fost urmărit.

— Nu mă pricep de loc la treaba asta.

— Atunci nici nu trebuie. Vom avea noi grijă. Peste două ore, cel mult, să fiți gata. Veți chema un taxi. Vă veți urca în el și veți cere șoferului să vă ducă la gară. Intrați pe la clasa întîi. Bagajele dați-le să le care un hamal, dar numai pînă la biroul de informații. Îi spuneți să le lase acolo, fiindcă așteptați un grup de prieteni, cu care v-ați dat întîlnire. Rămîneți acolo pînă la orele douăzeci și unu. Atunci chemați un alt hamal, dați-i valizele și spuneți-i că aveți nevoie de o mașină. Ieșiți de data asta pe la coloane. Dacă valizele nu sînt prea grele, vă puteți

dispensa de hamal. Nu însă și la venirea în gară. Vă e clar motivul, nu ?

— Dacă se cercetează, să existe un martor că am ajuns în gară cu bagajul.

— Exact. Deci, părăsiți peronul pe la coloane, exact la orele douăzeci și unu. Voi fi acolo cu o mașină. Vă voi duce într-un anume loc, unde veți putea lucra în liniște, și unde celor de la Securitatea în nici un caz nu le va da prin minte să vă caute. Asta-i tot. De acord ?

— De acord. Deci, pot pleca ?

— Bineînțeles.

— Căutați să fiți punctual. Punctualitatea asigură, în cele mai multe cazuri, reușita.

— Nici o grijă, domnule Popescu. Am plecat.

Trecuseră cam zece minute de cînd inginerul Bacalu înregistra pe banda de magnetofon a aparatului său expunerea pe care inginerul Stratilat o făcea în fața conclavului de ofițeri superiori.

— Ei, ce spune ? întrebă însoțitorul său, fiindcă Bacalu auzea în căști ceea ce aparatul înregistra pe banda de magnetofon.

— E în regulă, domnule.

— Bine, dar despre ce se vorbește ? insistă acesta, dîndu-și seama că inginerul, preocupat de calitatea înregistrării, ignora cu desăvîrșire conținutul expunerii.

— V-am spus că e în regulă.

— Împrumută-mi și mie căștile.

— Nu se poate ! Trebuie să supraveghez înregistrarea, tonalitatea. Mai tîrziu veți asculta banda.

Chipul lui Bacalu oglindea satisfacție. Și, într-adevăr, avea de ce. Fiindcă nu e puțin lucru să poți asculta, de la o distanță de cîteva sute de metri, ceea ce se discută la o conferință ultra secretă, fără ca, în prealabil, să fii nevoit să plasezi în respectiva sală niscai microemițătoare.

Mai trecură încă zece minute, și chipul lui Bacalu continuă să oglindească aceeași deplină încîntare. Curînd însă după aceea, încîntarea dispăru, făcînd loc neliniștii.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă însoțitorul său căruia nu-i scăpa brusca schimbare.

Bacalu nu-i răspunse. Răsuci niște butoane, privi prin lucarnă la clădirea din depărtare, pe urmă, scoțindu-și căștile, se răsti la celălalt :

— Priviți !

Și-i arătă clădirea unde avea loc ședința.

— Ce să privesc ? Nu văd nimic.

— Au deschis ferestrele.

— Și ? Ce legătură există între deschiderea ferestrelor și...

— Dar bine, domnule — se supără Bacalu — orice om, care are un dram de cunoștințe în domeniul fizicii, știe că un geam obișnuit înregistrează sunetele produse într-o încăpere cu alte cuvinte înregistrează și convorbirile care au loc în acea încăpere.

— Convorbirile care au loc în acea încăpere ? repetă însoțitorul, care auzea așa ceva pentru prima dată, și nu-i venea să creadă.

— Domnule, mă obligați să vă țin o lecție elementară de fizică.

— Lecție, fie ; în orice caz, fă-mă, te rog, să înțeleg și eu.

— Aparatul meu folosește o rază luminoasă focalizată de laser, care se îndreaptă spre una din ferestrele încăperii unde are acum loc ședința. O dată ajunsă acolo, raza laser este reflectată, împreună cu zgomotele produse în acea încăpere, respectiv împreună cu convorbirile care au loc... Raza astfel demodulată se aplică unui receptor care transformă semnalele recepționate în semnale acustice, pe care același aparat le înregistrează pe o bandă de magnetofon. Straşnic, nu ? Fără să fie nevoie de plasat microfoane, se poate asculta o convorbire purtată la o distanță apreciabilă.

— Domnule inginer, entuziasmul dumitale mi se pare, totuși, deplasat. Dacă am înțeles bine, aparatul te-a lăsat în pană.

— Pardon, domnule ! Aparatul meu nu are nici o vină că afară e canicula și că domnii ofițeri care iau parte la conferință, ca să nu se sufoce, au deschis ferestrele. Atîta vreme cît dumnealor nu le-a dat prin minte să facă așa ceva, aparatul meu a funcționat perfect. Fă-i, domnule,

să le închidă, şi el din nou va înregistra tot ceea ce se vorbeşte în sala de şedinţe.

— Domnul Braun are să fie foarte dezamăgit.

— Nu are de ce. Din două motive nu are de ce. Primul, fiindcă, de obicei, conferinţele unde se discută probleme strict secrete se desfăşoară cu uşile şi ferestrele închise, al doilea, fiindcă sălile de conferinţe sînt numai prevăzute cu aer condiţionat.

În orice caz, ceea ce a apucat să înregistreze aparatul meu, reprezintă un material valoros.

— Să sperăm, domnule inginer.

— N-am nici un fel de dubiu.

Însoţitorul privi, la rîndul său, prin lucarnă. Clădirea albă, cu coloane de marmură, părea, în lumina soarelui, asemenea unei ciudate nave.

— Nu cred că vor mai închide ferestrele, murmură însoţitorul, parcă mai mult pentru sine.

— Ar însemna să ne facem iluzii. Canicula creşte.

— În cazul acesta, nu are rost să mai zăbovim aici. Să mergem să ascultăm banda.

— Este exact ceea ce voiam şi eu să vă propun.

Cîteva minte mai tîrziu, presupuşii electricieni părăseau clădirea, dar nu mai înainte de a-l anunţa pe administratorul blocului că terminaseră de verificat instalaţia din pod, care era „în regulă".

Trecură cîteva zile de la întîmplarea povestită. Era noaptea, şi la barul hotelului Lido, un turist, care băuse mai mult coniac, la un moment dat, năzărindu-i-se că nişte tineri de la o masă vecină se uită la el cam în bătaie de joc, simţindu-se insultat, se repezi şi pălmui pe unul dintre ei, iar altuia îi aruncă în cap un pahar. Fetele începură să ţipe, iar băieţii ceilalţi săriră să-l potolească. Încercare cu totul inutilă, întrucît turistul, beat şi irascibil din fire, nu voia să se potolească de fel. Pînă la urmă, trebui să intervină personalul barului, de asemenea un ofiţer de miliţie, care îi ceru să se legitimeze. Turistul nu avea asupra lui paşaportul şi pretindea că nu-l are nici la hotel. Întrucît explicaţia pe care o dădu nu părea de loc vrednică de a fi luată în seamă, ofiţerul de miliţie fu obligat să-l interogheze.

Între acesta și irascibilul turist avu loc următorul dialog :

— Deci, domnule Cornelis — acesta era numele turbulentului — ce ne puteți spune despre pașaportul dumneavoastră ?

— Ceea ce v-am mai spus. Nu se află la mine, ci la amicul meu, cu a cărui mașină am venit în România.

— Cum se numește amicul ?

— Ewen.

— Ewen și mai cum ?

— Nu știu precis. Parcă Hass. Da, cred că acesta era numele lui trecut în pașaport.

— Cum vine asta ? Este amicul dumneavoastră, v-a adus cu mașina și totuși nu-i cunoașteți decît aproximativ numele și prenumele.

— Aveți tot dreptul să vă mirați, dar acesta este adevărul.

— Și unde se află acum amicul dumneavoastră ?

— Noi am sosit azi dimineață. Ne-am dus la hotel, a plătit camera pentru patru zile și mi-a lăsat o mie de lei, sumă care, zicea el, îmi va fi suficientă pentru cele patru zile cît urmează să lipsească. Mi-a explicat că pleacă la Sibiu să-și vadă niște rude.

— De ce a luat cu el și pașaportul dumneavoastră ?

— L-a luat !

— Nu v-a dat nici o explicație ?

— Nu ! A spus că e mai bine să rămînă la el.

— Am impresia că sînteți o fire cam irascibilă.

— Sînt, recunoscu Cornelis, aprinzîndu-și o nouă țigară. Se cunoștea că îl neliniștea felul cum decurgea interogatoriul.

— Tocmai fiindcă sînteți un om atît de irascibil, n-ar fi trebuit să acceptați să rămînă la el pașaportul. Sînteți într-o țară străină, nu vă cunosc, nu știu cine sînteți, nu aveți nici un act asupra dumneavoastră, provocați scandal într-un local public, vă cer să vă legitimați și, în loc să faceți acest lucru, îmi îndrugați o poveste, pretinzînd pe deasupra să vă cred pe cuvînt.

— Nu-i nici o poveste, domnule. Peste patru zile amicul meu se va întoarce, și atunci vă veți convinge că nu v-am mințit.

— Domnule Cornelis... Cornelis şi mai cum ?

— Paul. Paul Cornelis.

— Domnule Paul Cornelis, nu vreau să vă ascund că vă găsiţi într-o situaţie delicată. Într-o situaţie cum nu se poate mai delicată.

— Probabil. Dar numai pînă se reîntoarce amicul meu.

—Un amic, domnule Cornelis, al cărui nume nici nu-l cunoaşteţi bine.

— Nu trebuie să daţi importanţă acestui fapt.

— Amicul v-a spus că se duce la Sibiu ?

— Da ! Să-şi vadă nişte rude.

—Desigur că a ajuns acolo de mult.

— Asta numai dumneavoastră o puteţi şti. Eu habar n-am unde vine acest oraş şi nici cîţi kilometri sînt pînă acolo.

— A plecat cu maşina ?

— Cu maşina.

— Ce număr are maşina şi ce marcă ?

— Un Mercedes. Numărul 23. HB. 775.

— Domnule Cornelis, în cel mult o jumătate de oră noi vom şti dacă un Mercedes cu numărul indicat de dumneavoastră a intrat în Sibiu. Vă întreb : Vă daţi seama în ce situaţie vă veţi găsi dacă răspunsul pe care îl vom primi va fi negativ ?

— Unde dracu să se fi dus în altă parte ? izbucni Cornelis, strivind în scrumieră ţigara abia aprinsă. Dar nu era o întrebare pe care i-o adresa ofiţerului, ci şi-o punea sieşi.

— Domnule Cornelis, sînteţi în stare să primiţi un sfat sincer ?

Cornelis ezită să răspundă.

— Depinde de ce fel de sfat este vorba.

— Eu v-aş sfătui să nu-mi mai ascundeţi ceea ce sînt sigur că-mi ascundeţi. Este un sfat pe care vi-l dau numai şi numai în interesul dumneavoastră.

Cornelis se foi pe scaun, pe urmă, aruncînd pe masă pachetul de ţigări, cu care tot timpul se jucase, exclamă :

— Fie ! Am să vă spun tot. Mi-e teamă să nu mă fi tras pe sfoară. Mai ştii ? Cu Ewen nu sînt amic. L-am cunoscut, acum trei săptămîni, într-un bar. Eram, cum se spune, pe geantă.

— Scuzaţi-mă că vă întrerup : Cu ce vă ocupaţi ?

— N-am o ocupație stabilă. Afaceri pe picior. Vînd... Cumpăr... Uneori îmi merge mai bine, alteori mai prost. Mă rog, ca în viață. La bar, Ewen a fost acela care a intrat în vorbă. A trăncănit de una, de alta, și, la un moment dat, m-a întrebat dacă nu m-ar ispiti o călătorie, cu mașina, în România. Propunerea nu-mi surîdea. Auzisem că în România autoritățile sînt foarte severe. Am refuzat categoric. Mi-a spus că dacă accept, la întoarcere, urma să primesc o mie de dolari, toate cheltuielile legate de călătorie intrînd în sarcina lui. Călătoria avea să dureze o săptămînă. Oferta era ispititoare. V-am spus că eram pe geantă. Am acceptat. În privința pașaportului m-a asigurat că se va ocupa el să-l obțină în timp util. Și-a însemnat toate datele necesare. Peste cinci zile m-a anunțat că l-a obținut și mi-a cerut să mă pregătesc urgent ca să putem pleca în ziua următoare.

— Adică în ce zi ?

— Sîmbătă. Am mers cuminte. Am ajuns, așa cum v-am mai spus, azi dimineață. Ce s-a mai întîmplat după aceea v-am povestit. Cînd se va întoarce Ewen, vă va confirma, punct cu punct, cele ce am declarat.

Tăcu și își aprinse o nouă țigară. Acum era mult mai nervos decît la început. Își pierduse siguranța și, totodată, aroganța.

Ofițerul nu se îndoi o clipă că străinul spunea adevărul.

„Ai merita o sticlă de whisky, fiindcă ți-a venit chef să faci scandal", îl ironiză în gînd.

— Sînt convins, domnule Cornelis, că de data asta ați fost sincer. Întoarceți-vă acum la hotel și feriți-vă să mai faceți scandal. Iar cînd se va reîntoarce amicul dumneavoastră, cereți-i pașaportul și aveți grijă să nu-l mai dați din mînă, cel puțin atîta vreme cît veți mai rămîne în România.

Cornelis răsuflă ușurat.

— În definitiv, a fost o prostie din partea mea că i-am lăsat lui pașaportul.

Domnului Cornelius nu-i trecea prin minte că amicul său, Ewen Hass, nu avea să se mai întoarcă la hotel. Ofițerul de miliție dîndu-și seama că cele aflate de la turbulentul turist interesau Securitatea, îl anunță pe Bogdan. Din întîmplare tocmai în noaptea aceea era ofițer de ser-

viciu. La rîndul său, Bogdan îl informă telefonic pe Ducu. La scurtă vreme după aceea, toate punctele de frontieră primiră ordinul să oprească Mercedes-ul cu nr. 23. H.B. 775 şi să reţină pe cei doi pasageri.

Mai tîrziu, cînd Ducu se vîrî din nou în aşternut, începu să se lumineze. Dar somnul întîrzia să vină. Se întrebă neliniştit :

„Dacă e prea tîrziu ? Dacă au trecut în timpul zilei ?"

Nu ! Era puţin probabil să se fi întîmplat aşa ceva, fiindcă ar fi însemnat ca acel Ewen Hass să fie lipsit de cel mai elementar simţ de prudenţă. Cînd s-a mai pomenit ca nişte turişti să părăsească ţara la numai cîteva ore după ce au primit viza de intrare ? Procedînd astfel, Ewen ar fi riscat să trezească bănuielile grănicerilor. De altfel, curînd primi confirmarea că Mercedes-ul cu nr. 23. H.B. 775 nu trecuse pe la nici unul din punctele de frontieră.

Abia în ziua următoare, fu semnalată ieşirea din oraş a Mercedes-ului. Fără îndoială, se îndrepta spre punctul de frontieră Nădlac.

Grănicerii, avertizaţi din timp, se pregăteau să-i primească pe respectivii pasageri, aşa cum se cuvine.

Turiştii din Mercedes-ul cu nr. 23. H.B. 775 păreau foarte grăbiţi să ajungă la graniţă. Nu făcură popas nicăieri, nici măcar pentru masa de prînz. Cel de la volan părea a fi un şofer excelent, deoarece încă nu se înserase cînd puternica maşină stopă în faţa barierei punctului de control Nădlac. Un ofiţer grănicer se apropie, îi salută şi le ceru politicos paşapoartele. Cel care conducea le scoase din sertăraşul unde păstra şi documentele de bord, prezentîndu-i-le cu un aer nepăsător. Pe urmă coborî şi dădu de cîteva ori ocol maşinii, parcă să-şi dezmorţească picioarele. Ofiţerul le cercetă o clipă, încercînd să-i identifice după fotografii — operaţie care se soldă în favoarea turiştilor — pe urmă intră în clădirea punctului de frontieră.

— Am amorţit complet, vorbi cel care dădea mereu ocol maşinii. Dumneata nu ?

— Sînt complet distrus, răspunse celălalt, care avea o figură cam suferindă.

— Dă-te jos şi fă cîţiva paşi ! îi propuse celălalt. Să vezi că ai să te simţi mai bine.

— Nu pot !... Nu sînt în stare să mă mişc.

— Înţeleg! Emoţia. Dar nu cred că ai motiv. Nu vor observa.

Celălalt păru că se însenineză.

— Ar fi... Ar fi minunat.

Conversaţia dintre cei doi, desfăşurată pe şoptite, şi în limba franceză, ajunsese la un punct mort în clipa în care ofiţerul, ieşind din clădirea punctului de frontieră, se îndreptă spre ei. Cel care rămăsese în maşină observă că ofiţerul nu avea în mînă paşapoartele, aşa cum ar fi fost firesc, şi îngălbeni.

— Vă rog să mă urmaţi, îi invită, politicos, ofiţerul.

— De ce? întrebă cu o indiferenţă prefăcută cel care condusese.

— Pentru o mică formalitate.

— Mă rog! se învoi şoferul. Amîndoi?

— Amîndoi.

— Vino, Paul.

Cel care purta numele de Paul coborî. Între timp, îşi recîştigase stăpînirea de sine. Porni nepăsător şi parcă plictisit după celălalt. Se înnoptase. Peste întinderea vastă liniştea se rostogolea ca un tăvălug. La un moment dat, începu să cînte un greier. Apoi altul, şi altul, şi altul. Nenumăraţi. Paul, ignorînd situaţia delicată în care se găsea, asculta încîntat. Pentru prima dată i se întîmpla să audă un asemenea concert. Cînd păşi pragul clădirii, încă avea în urechi simfonia stranie şi sincopată a greierilor.

Fură introduşi într-o încăpere unde, la unicul birou, de culoare galbenă, stătea un ofiţer cu gradul de colonel. În faţa sa, pe mapa confecţionată din vinilin, care imita perfect pielea, se aflau cele două paşapoarte, puse unul peste altul. Colonelul îi invită să ia loc. După ce îi văzu aşezaţi, luă paşaportul de deasupra şi îl deschise:

— Cine-i domnul Ewen Hass?

— Eu, răspunse cel care şofase.

— Paşaportul dumneavoastră este în regulă.

Ewen Hass întinse mîna ca să intre în posesia documentului, dar colonelul, prefăcîndu-se că nu observă, îl depuse pe birou, ceva mai la dreapta.

Deschise apoi celălalt paşaport:

— Dumneavoastră cine sînteţi ? întrebă, adresîndu-se lui Paul.

— Cornelis. Paul Cornelis, domnule.

— Paşaportul dumneavoastră nu este în regulă.

— Nu se poate !

— Paşaportul dumneavoastră nu este în regulă.

— Bine, dar ce cusur îi găsiţi ? Şi cum se face că n-aţi observat cînd mi-aţi dat viza de intrare ?

Colonelul se uită lung la el, după care, privindu-l aproape în silă, replică :

— M-aţi întrebat ce „cusur" găsesc paşaportului dumneavoastră. De ce mă întrebaţi ? Ştiţi doar foarte bine. Mai exact, ştiţi tot atît de bine ca şi mine.

— Ştiu ? Ce să ştiu ? Nu pricep, domnule, ce vreţi să insinuaţi.

— În definitiv, care este numele dumneavoastră adevărat ?

— Scrie pe paşaport : Cornelis. Paul Cornelis.

Colonelul se întoarse către Ewen Hass :

— Cine este dumnealui, domnule Ewen Hass ?

— Cornelis. Amicul meu Cornelis.

O uşă se deschise, alta decît aceea prin care fuseseră introduşi cei doi turişti, şi intră în birou un civil. Cînd îl văzu, cel care pretindea că se numeşte Cornelis, mai întîi tresări, pe urmă păli şi, brusc, începu să sughită.

Civilul, ignorîndu-l pe pretinsul Cornelis, se adresă lui Ewen Hass :

— Nu-i adevărat, domnule Hass. Amicul dumitale Cornelis te aşteaptă să te întorci de la Sibiu unde, chipurile, te-ai dus să-ţi vezi rudele. În grabă ai *uitat* să-i laşi paşaportul. A avut mare nevoie de el, fiindcă a făcut scandal la barul hotelului şi n-a avut cu ce să se legitimeze. Pe urmă, adresîndu-se presupusului Cornelis : Bună seara, domnule inginer Bacalu. Nu-i aşa că nu vă aşteptaţi să ne revedem într-o împrejurare atît de neplăcută pentru dumneavoastră ?

Inginerul Bacalu, fiindcă el era presupusul Cornelis, nu răspunse. Privea în pămînt, chinuit de un sughiţ nervos, căruia nu era în stare să-i reziste.

XI. Destăinuirile inginerului Toma Bacalu

Ducu aștepta să-i fie adus inginerul Bacalu. În prealabil, îl anchetase pe Ewen Hass. Cele declarate de acesta nu prezentaseră decît un interes parțial, și în nici un caz legat direct de cazul care îl interesa. După toate probabilitățile, nu avea legătură cu vreun anume serviciu de spionaj.

— Pentru cine lucrezi, domnule Hass ? îl întrebase.

— Pentru cine mă plătește. În *branșa* mea, se cîștigă bine. Dar și riscurile sînt mari.

—Și care e branșa dumitale ?

— Să scot din țări socialiste anumite persoane, care vor să trăiască în Apus.

— Sînteți mulți care lucrați în... branșa asta ?

— Nu știu ! Eu lucrez pe cont propriu.

— Ei, pe cont propriu ! N-ai nici un „asociat" ?

— Dacă vă spun.

—Din România ai mai scos pe cineva ?

— Da ! Acum trei luni am mai scos un inginer de la Brașov. Știți, cînd am încheiat tranzacția, a început să mi se bată ochiul stîng. Nu prea sînt eu superstițios, dar m-am cam neliniștit. Ca să vezi : Cică să nu crezi în superstiții !

— Cu cine ai încheiat „tranzacția" ?

— Cu un tip. Nu-l cunosc. Cred că nu era decît un intermediar. Mi-a oferit cinci mii de dolari plus spezele de transport.

— Cu Cornelis ai mai lucrat ?

— Nu ! Pentru prima dată acum. De altfel, trucul ăsta nu-l poți folosi de două ori cu același om.

— Ce înțelegere ai avut cu omul care te-a tocmit ?

— Păi, să vin în România și cu pașaportul lui Cornelis, pe care urma să aplic o altă fotografie, trebuia să scot din țară un inginer. Am avut și a avut și el ghinion. Dar de unde să știu eu că nenorocitul ăla de Cornelis e un scandalagiu. Dacă nu făcea porcul scandal nu prindeați mișcarea. Așa-i ? Îl scoteam pe inginer, și umflam toți cei cinci mii de dolari.

În sinea sa, Ducu trebui să-i dea dreptate. Trucul era destul de ingenios și, întrucît substituirea fotografiei fusese făcută cu mare artă, aproape sigur că ar fi reușit să-l scoată din țară pe Bacalu.

— Cînd ai ajuns la București, cu cine ai luat legătura ?

— La plecare, mi s-au dat unele indicații...

— Ce fel de indicații ?

— La București, să trag la hotelul Lido.

— Sigur ?

— Dacă vă spun. Pe urmă, după ce mă voi fi instalat, să ies în stradă și să mă postez în fața vitrinei frizeriei.

— Semn de recunoaștere ?

— Niște mătănii de chihlimbar cu care trebuia să mă joc. M-am conformat întocmai și, la numai cîteva minute, s-a apropiat de mine un individ care avea la el un colăcel de sîrmă, pe care erau înșirate mai multe bilete de loterie. *„Nu cumpărați un bilet de loterie ?“* m-a întrebat. Era parola de recunoaștere. *„Îmi garantezi că am să cîștig ?“* Așa trebuia să răspund. *„Sută la sută“* a fost ultima replică a parolei. Era omul meu.

— La ce oră s-a întîmplat asta ?

— În jurul orei douăsprezece. Mi-a cerut să-l urmez. M-a dus într-un parc. Nu știu cum îi spune. În orice caz nu prea departe de hotel.

— Cișmigiu ?

— Probabil. Ne-am așezat fiecare la cîte un capăt de bancă. Mi-a spus că totul e pregătit și că îmi va putea preda omul pe care trebuia să-l scot din țară în ziua următoare. Mi-a dat întîlnire pe a doua zi, pe o stradă Zalomit, și mi-a explicat cum să ajung cu mașina acolo. Pe urmă s-a ridicat și a plecat. Asta e tot.

— Tot ?

— Tot !

— La hotel nu te-ai mai întors. Unde ai dormit ?

— În mașină, pe o stradă, habar n-am cum se numește. Nu m-a deranjat nimeni. Pesemne, și-au închipuit că sînt un turist, care s-a îmbătat și a adormit în mașină. Dimineața, am fost foarte punctual. La ora opt intram pe strada Zalomit. Am văzut o mașină, un Fiat 1 300, și la volan l-am recunoscut pe tipul cu care mă întîlnisem. Mi-a făcut semn să-l urmez. M-am conformat. Am ieșit din oraș și, după vreo cîțiva kilometri, în plin cîmp, a oprit. Am oprit și eu în spatele Fiatului. Pe șosea, la ora aceea, nu era nimeni. Din mașina lui a coborît omul pe care trebuia să-l scot din țară. Avea în mînă o valiză. „Sper că e în regulă cu valiza ?“ l-am întrebat, gîndindu-mă la vameși. „Nici o grijă“, mi-a răspuns. Am pus valiza în portbagaj, pe urmă am urcat la volan. Inginerul a trecut lîngă mine. Celălalt mi-a recomandat să-i dau bătaie. I-am dat și, curînd, l-am lăsat mult în urmă.

— După ce ți-a predat pasagerul, legătura dumitale s-a întors în oraș ?

— Ce, era prost ? A continuat drumul, dar încet, ca omul care nu are motiv să se grăbească.

— Descrie-mi-l !

— Un tip bine.

Ce înțelegi prin un tip bine ?

— Un tip cu un fizic pe placul femeilor. Înalt, voinic, bronzat. În fine, un tip vînjos și suplu. Apoi după o pauză : Asta-i tot.

Într-adevăr, asta părea să fie tot ceea ce putea scoate de la Ewen Hass. Puțin, foarte puțin. Își punea însă speranța să afle mai mult de la Bacalu.

— O ultimă întrebare : Ce număr avea Fiatul ?

Habar n-am !

Sună să-l ia pe Ewen Hass și să i-l aducă pe Bacalu.

Bacalu era palid, ca după o boală grea și îndelungată. Sughițul îi mai trecuse.

— Ia loc, inginer Bacalu ! îl invită Ducu.

Bacalu păru surprins. Nu se aștepta să i se permită să stea jos. Ducu avea o metodă personală de a conduce ancheta. Acela pe care îl ancheta — oricît de mare ar fi fost

gradul lui de vinovăție — nu trebuia să vadă în anchetator, cu anticipație, un acuzator. După părerea sa, între anchetator și cel anchetat, mai ales în cazul cînd acesta din urmă este și inteligent — în cele mai multe cazuri spionii sînt — se dă o luptă înverșunată, cu arme deosebite întru totul de cele obișnuite. Lui Ducu îi repugna, pur și simplu, ca adversarul său să fie handicapat de frică. Nu considera că reprezintă un succes pentru un lucrător de securitate, cînd învinuitul se recunoștea vinovat sub imperiul fricii. Considera un succes numai cînd, în înfruntarea directă cu un spion, folosind ca arme — singurele permise — inteligența, logica de fier, memoria prodigioasă, răbdarea și curajul moral, reușea să-l aducă în situația de a-și mărturisi, de bunăvoie, vinovăția.

— Inginer Bacalu, te afli într-o situație cum nu se poate mai proastă și, dacă vrei să ți-o ușurezi întrucîtva, singura șansă care îți rămîne este să nu-mi ascunzi nimic.

— Știu, recunoscu inginerul și vă încredințez că voi ține seama de recomandarea pe care mi-ați făcut-o.

— Foarte bine. Să începem, deci, cu începutul. Îți reamintesc, inginer Bacalu, că ai fost arestat în momentul cînd erai pe punctul de a trece în mod fraudulos frontiera, utilizînd un pașaport al unui cetățean străin, falsificat. Recunoști ?

— Recunosc.

— Scoaterea dumitale frauduloasă din țară a fost organizată din afară, fapt care îți agravează și mai mult situația. În acest scop, a fost trimis Ewen Hass, însoțit de un oarecare Cornelis ale cărui semnalmente — vîrstă, înălțime, culoarea părului etc. — coincid cu ale dumitale. Acest Cornelis, acceptînd să vină în România — pentru treaba aceasta urma să primească o mie de dolari — habar n-a avut că acela care îi propunea voiajul intenționa să-l sacrifice.

— Să-l sacrifice ? Cum să-l sacrifice ?

— Să-l lase în România fără nici un act, iar cu pașaportul lui să te scoată pe dumneata din țară.

— Serios ? Habar n-am avut. Ingenioasă metodă. În orice caz, pe mine nu mă interesa mijlocul, ci scopul.

— Adică, să fugi din țară.

— Da !

— Pentru treaba aceasta, Ewen Hass urma să primească cinci mii de dolari.

— Frumoasă sumă !

— Da ! Nu-i o sumă de lepădat. Ai putea însă să-mi spui cine este *persoana* dispusă să cheltuiască șase mii de dolari ca să te scoată din țară ?

— Nu-i vorba de o persoană, ci de o mare uzină de aparate electronice : UMBAH.

— ...Și cum se explică interesul uzinei UMBAH pentru persoana dumitale ?

—Uzina UMBAH apreciază în mod deosebit, capacitatea mea, talentul meu.

Ducu scrise ceva pe o bucată de hîrtie și sună. Se prezentă imediat unul dintre colaboratorii săi mai tineri. Îi dădu hîrtia și-i șopti s-o ducă la serviciul de documentare.

Pe urmă, adresîndu-se lui Bacalu :

— Inginer Bacalu, la întreprinderea unde lucrezi dumneata, conducerea nu are o părere prea bună despre capacitatea dumitale profesională.

— Nici nu e de mirare, fiindcă munca pe care o îndeplinesc la fabrică nu mă interesa.

— Dar ce anume muncă te interesa ?

— Aceea de inventator, domnule.

— Cei de la fabrică nu cunosc activitatea dumitale de inventator.

— N-o cunosc, fiindcă nu le-am oferit niciodată prilejul. Sînt, totuși, un inventator.

— Inginer Bacalu, se poate ca, realmente, dumneata să fii un inventator foarte talentat...

— Poate chiar genial.

— Fie ! Un inventator poate chiar genial, care, din modestie, ai preferat să lucrezi acasă la dumneata, într-un laborator mai mult sau mai puțin primitiv. Ei bine, cum se face că aici, în țară, nimeni nu a fost în stare să descopere talentul, geniul dumitale de inventator, în schimb o uzină din străinătate, aflată la mii de kilometri, a izbutit să afle de existența unui inventator genial din România și, mai mult încă, să vrea să-l și angajeze ?

— Este o întrebare la care, în nici un caz, nu vă pot răspunde. Pe ce cale nu știu, dar au aflat că le pot aduce servicii importante.

— Pe care, bineînțeles, ai refuzat să le aduci țării dumitale. Dar nu despre aceasta e vorba acum. Pe mine mă interesează să aflu, pe ce cale firma respectivă a ajuns să ia cunoștință de existența dumitale. Răspunsul pe care mi l-ai dat adineaori nu mă satisface.

— Regret, dar n-am de loc idee cum de au ajuns să afle despre mine.

— Dumneata nu-ți poți explica în nici un fel ?

— Nu.

Telefonul sună. Ducu ridică receptorul, ascultă un minut, pe urmă, înainte de a închide, spuse : „Am bănuit. Mulțumesc !"

— Inginer Bacalu, ți-am explicat, că este în interesul dumitale să nu fabulezi. Văd însă că n-am izbutit să te conving.

— Dimpotrivă, v-am spus adevărul, și numai adevărul.

—Da ?

— Credeți-mă !

— Cum să te cred, dacă dumneata îmi îndrugi povești ? Mi-ai declarat că uzinele UMBAH s-au arătat interesate să te scoată din țară.

— Exact !

— Ei bine, uzinele UMBAH nu mai există din anul 1967. Ele au fost preluate, cu întreg capitalul social, de un concern vest-german, cu sediul la München.

— Informația este exactă ? se îndoi Bacalu.

— Informațiile noastre sînt totdeauna exacte.

— Atunci, probabil că nu UMBAH, ci concernul s-a interesat de persoana mea.

— Sau poate vreun serviciu de spionaj ?

— Foarte posibil ! recunoscu Bacalu simplu. Dar chiar dacă aceasta este realitatea, nu era nevoie să mi se ascundă adevărul.

— Ce vrei să spui ?

— Că, pentru a pleca din țară, eram dispus să plătesc orice preț.

Cinismul lui Bacalu îl revoltă, dar Ducu se păstră calm.

— Cine te-a informat că UMBAH se interesează de cercetările dumitale ?

— Claudiu. Un domn care mi s-a recomandat cu acest nume.

— Cine este acest Claudiu ?

— Reprezentantul comercial al uzinelor UMBAH.

— ...Și pe acest „reprezentant", al unei întreprinderi desființate cu trei ani în urmă, în ce împrejurare l-ai cunoscut ?

— A venit să mă caute acasă. M-a întrebat dacă sînt dispus să plec, definitiv, din țară, fiindcă UMBAH îmi oferă un post de director. I-am răspuns că sînt de acord, dar mi-am exprimat îndoiala că voi putea obține pașaportul. Reprezentantul uzinei a ținut atunci să mă asigure că în privința aceasta nu trebuie să-mi fac nici un fel de griji, fiindcă UMBAH, se va îngriji să mă scoată din țară, pe o altă cale, dacă pe aceea legală nu va fi posibil.

— Iată că ne-am întors de unde am plecat, inginer Bacalu.

— Chiar ne-am întors ? întrebă Bacalu cu o naivitate, despre care Ducu nu putea spune dacă era prefăcută sau reală.

— Ne-am întors, da. De vreme ce, pînă la data cînd ți s-a făcut propunerea, dumneata nu te manifestaseși, în nici un fel, ca inventator, este de-a dreptul incredibil că UMBAH, care la data aceea nici nu mai exista, să-ți fi oferit postul de director fără ca, în prealabil, să se convingă, în vreun fel oarecare, că dumneata ești și în realitate omul de care are nevoie. Ce Dumnezeu, nici o întreprindere capitalistă nu oferă nu post de director unui inginer mediocru, asumîndu-și pe deasupra riscul de a-l scoate din țară, în mod fraudulos. Trebuie să recunoști, inginer Bacalu, că povestea scornită de dumneata este foarte puțin reușită, cel puțin din punctul de vedere al credibilității.

— De fapt, lucrurile nu s-au petrecut chiar așa cum vi le-am prezentat, numai din dorința de a fi cît mai concis.

—Nu trebuie să ai asemenea scrupule, inginer Bacalu. În situația în care te găsești, concizia cu orice preț

poate să-ți fie mult defavorabilă chiar decît ești în stare să-ți închipui.

— Numai din teama de a nu abuza de timpul dumneavoastră...

— Nu te gîndi la asta. Am atîta timp cît este necesar ca să aflu adevărul. Așa că te invit să relatezi faptele așa cum s-au întîmplat în realitate, și în amănunt.

— Cînd s-a prezentat la mine acasă, Claudiu era, într-o oarecare măsură, informat.

— Informat în legătură cu ce ?

— Cu invențiile mele.

— Inventaseră-ți între timp ceva ?

— Da ! Două modele de microemițător. Primul, putea să încapă pînă și într-o măslină. Cel de-al doilea, mult mai perfecționat, l-am destinat să fie introdus în corpul unei muște. Închipuiți-vă : Noi stăm de vorbă aici. Fereastra este deschisă, nu ? Ei bine, la un moment dat intră pe fereastră o muscă în trupul căreia a fost introdus un microemițător de mărimea unei gămălii de ac și ultrasensibil, care înregistrează conversația noastră și care are capacitatea s-o retransmită pînă la o depărtare de circa două sute de metri.

— ...Și ai inventat dumneata un asemenea aparat ?

— Aveți cuvîntul meu de onoare. Vi se pare grozavă ? Pe mine însă nu m-a satisfăcut. Succesul depinde de capriciile muștei. Eu nu-i pot porunci să se introducă pe fereastră sau pe ușă într-o anumită încăpere. Dacă, totuși, vreau neapărat să știu ce se vorbește în această încăpere, trebuie ca, în prealabil, să introduc eu musca, ceea ce reprezintă o operație destul de dificilă, la fel de dificilă ca aceea de a plasa un microemițător obișnuit.

— Reprezentantul uzinei era la curent cu aceste două invenții ale dumitale ?

— Era. Mi-a spus : UMBAH, uzina pe care o reprezint, este interesată în achiziționarea aparatelor dumneavoastră. Am fost măgulit.

— Studiase aparatele ? Vreau să spun, i le puseseși dumneata la dispoziție ?

— Nu !

— În cazul acesta, înseamnă că totuși cineva era la

curent cu invenţiile dumitale. Numeşte-mi persoana sau persoanele care cunoşteau activitatea dumitale.

— Fiind vorba de o femeie...

Şi nu mai continuă.

— Fiind vorba de o femeie ? — ce ? insistă Ducu.

— Fiind vorba de o femeie, aş prefera să nu-i dezvălui numele. Nu cred că are vreo vină, alta decît aceea de a fi comis o indiscreţie involuntară. Vă rog, dacă nu este absolut necesar, aş prefera să-i trec numele sub tăcere.

— Este absolut necesar.

Bacalu oftă. Se foi pe scaun şi-l privi pe Ducu aproape cu ură.

— Dacă insistaţi...

— Deci, care este numele ei ?

— Nora Solcanu.

Ducu se păstră calm. Se uită la Bacalu cu indiferenţă, de parcă numele nu-i spunea nimic, de parcă îl auzea acum pentru prima dată.

— În ce raporturi te afli cu ea ?

— Sînt sigur că sînteţi pe punctul de a trage o concluzie cu totul greşită. Nora nu mi-a fost amantă. Nora mi-a fost rudă. Verişoară.

— De ce spui : *mi-a fost ?* Ce, nu mai trăieşte ? întrebă Ducu, socotind că e mai bine să-l lase pe Bacalu să creadă că habar nu avea că Nora Solcanu nu mai era în viaţă.

— Fiindcă Nora a murit.

— Vreun accident ? Presupun că era tînără...

— Într-un fel, un accident. S-a sinucis.

— S-a sinucis ? Vreo decepţie sentimentală ?

— Aşa cred. Nu văd ce alt motiv avea să-şi pună capăt zilelor la vîrsta ei.

— Asta nu înseamnă că n-a putut exista şi un alt motiv.

— De pildă ?

— Ei, de ce îmi ceri mie să-ţi ofer şi o altă explicaţie ? Caută singur, şi nu se poate să nu găseşti.

— Am căutat, dar fără succes.

— Mă rog. Să revenim atunci la discuţia noastră. Deci, verişoara dumitale era la curent cu microemiţătoarele pe care le construiseşi...

— Era.

— În afară de cele două, mai înainte construiseşi şi altele.

— Nu.

— Verişoara dumitale era singura care era la curent cu activitatea dumitale de inventator ?

— Da singura.

— În cazul acesta, numai verişoara dumitale l-a putut informa pe reprezentantul uzinei UMBAH.

- După aparenţe, se pare că aveţi dreptate.

— Să mergem mai departe. Era ea în măsură să-i dea şi detaliile necesare. ?

Nu, de vreme ce nu le cunoştea.

— Cu alte cuvinte, reprezentantul uzinei află de la verişoara dumitale că ai construit nişte microemiţătoare, să zicem, excepţionale. Pe baza acestei informaţii, vine la dumneata şi îţi propune un post de director la UMBAH, de asemenea se angajează să te scoată din ţară. Ei bine, oricît de perfecţionate ar fi microemiţătoarele construite de dumneata, numai pentru atîta lucru nu se oferă un post de director. De altfel, deşi nu sînt specialist, am îndoieli serioase că ele constituie „ultimul răcnet" în materie de microemiţătoare.

— Domnule, uitaţi că cel de-al doilea microemiţător construit poate fi introdus în corpul unei muşte.

— Nici chiar dacă ar putea fi introdus în trupul unui ţînţar sau al unui purice nu mă poţi convinge că numai pentru atîta lucru UMBAH ţi-a oferit un post de director.

— Deci nu mă credeţi ?

— Nu cred că lucrurile s-au petrecut aşa cum mi le-ai relatat.

Bacalu nu răspunse imediat. Părea că se gîndeşte, că nu se poate hotărî.

— Aveţi dreptate ! Nu chiar aşa s-au petrecut lucrurile.

Rosti cuvintele repede, exact ca un elev care îşi aminteşte în ultima clipă, răspunsul la întrebarea ce i-a pus-o profesorul.

— Inginer Bacalu, cred că a sosit clipa să relatezi faptele *așa cum s-au întîmplat*.

— Să vedeți. A venit la mine cu intenția să-mi cumpere cele două microemițătoare, în cazul în care avea să fie mulțumit de calitatea lor. Pentru aceasta a fost necesar să-i fac o demonstrație. După demonstrație mi-a spus că-l interesează numai cel de-al doilea aparat.

— Acela care poate fi introdus în trupul unei muște ?

Da, acela. Mi-a oferit pe el treizeci de mii de lei I-am spus că aceea ce-mi oferă el e nimic pe lîngă ce aș obține dacă mi-aș putea vinde invenția în străinătate, unde de altfel sînt convins că m-aș putea realiza.

— Chiar ești convins ?

— Da, sînt convins. Bineînțeles, privesc problema din punct de vedere strict personal.

— Vrei să spui că din punct de vedere al avantajului material ?

— Exact ! Cu riscul de a vă scandaliza cu cinismul meu, vă declar că pe mine nu mă interesează succesul decît în măsura în care îmi oferă posibilitatea de a cîștiga bani mulți. Cu alte cuvinte, cîștigul maxim. Restul... vorbe !

Într-adevăr, era necesară precizarea, îl ironiză Ducu.

— M-a întrebat dacă mai am și alte idei și, în cazul că da, dacă i-aș putea enumera cîteva. I-am replicat că de vreme ce îmi vorbește ca reprezentant al unei firme capitaliste, atunci desigur va înțelege de ce nu sînt dispus să-i satisfac curiozitata. De vreme ce în lumea lor ideile se vînd și se cumpără, fără a avea intenția de a-l jigni, îmi este teamă să nu „cumpere" vreuna din ideile mele, fără să plătească pentru ea măcar un singur cent. Omul părea foarte dezamăgit de refuzul meu. Atunci, pentru a nu rămîne cu impresia că sînt un lăudăros, i-am vorbit de una din ideile mele care, de fapt, era mai mult decît o idee, deoarece îi găsisem soluția teoretică.

— Despre ce anume este vorba ?

— Cînd veți afla, sînt sigur că nu veți fi mai puțin sceptic decît reprezentantul uzinei UMBAH. Ce-ați zice de un aparat cu care se poate asculta ce se vorbește

într-o încăpere aflată la o distanță de cîteva sute de metri, fără ca, în prealabil, să fi fost acolo introdus un microemițător ?

— Interesant aparat. Dar este realizabil ? Nu sînt specialist, așa că întrebarea mea nu trebuie să te surprindă.

— Dacă este realizabil ? Bacalu schiță un zîmbet de superioritate, de îngăduitoare superioritate, pe urmă, evitînd să răspundă direct : După ce i-am vorbit lui Claudiu de aparat, în linii foarte mari, impresionat, m-a întrebat : „Sînteți în stare să construiți un asemenea aparat ?“ „Bineînțeles“, i-am răspuns. Mă pot angaja, dacă este nevoie, în scris. S-a gîndit puțin. „Acum plec — mi-a spus el — dar voi reveni, peste maximum o săptămînă, cu propuneri concrete. Pînă atunci, feriți-vă să vorbiți cu cineva despre proiectele dumneavoastră“. Și a dat să plece. Din prag, s-a întors și a ținut să mai adauge : „Dacă, eventual, vi se face vreo propunere din partea altcuiva, nu vă angajați pînă nu veți cunoaște oferta noastră“.

— Între timp ai primit vreo altă ofertă ?

— Nu. Exact după o săptămînă, reprezentantul a revenit. Mi-a spus că a luat legătură cu „firma“ — chiar așa s-a exprimat — și că aceasta s-a arătat interesată de aparatul pe care intenționez să-l construiesc. Aparatul ar constitui dovada cea mai bună că sînt un specialist valoros, și totodată o garanție pentru firmă că oferta pe care vrea să mi-o facă, nu va însemna ceea ce se înțelege prin termenul „o proastă investiție de capital“. Pentru a nu mai lungi vorba, firma îmi cerea să construiesc aparatul și, în cazul în care acesta corespunde caracteristicilor indicate de mine, se obliga să mă scoată din țară și să mă angajeze director la uzină. De asemenea se angaja să-mi procure absolut toate piesele de care voi avea nevoie. Oferta este ispititoare. Totuși, n-am acceptat imediat. Poate o să mă întrebați : de ce ? Fiindcă mi-am dat seama în ce apă se scaldă.

— Adică, în ce fel de ape ?

— Să vedeți. Deși nu m-am îndoit că reprezenta firma UMBAH, totuși îmi dădeam seama, că ceea ce voia de la mine contravenea legilor țării.

— Vrei să spui că aveai scrupule...

— A, nu, domnule. Motivul a fost altul. Am gîndit cam în felul următor : Acest domn Claudiu se află probabil în țară cine știe sub ce pretext cu totul nevinovat. Dar, dacă adevărata lui misiune este să cumpere creiere, cărora, la nevoie, să le faciliteze plecarea din țară, înseamnă că misiunea lui nu este de loc lipsită de riscuri. Și cum proverbul cu ulciorul are o aplicativitate verificată, nu este exclus ca cei de la Securitate să prindă de veste și să-l aresteze. Să-l aresteze, adică, înainte ca să pun la punct aparatul, cu alt cuvinte, înainte de a trece examenul de competență. Or, dacă am ghinionul să se întîmple așa, atunci visul meu de a ajunge în Apus se spulberă definitiv. Așa am gîndit, dar fiindcă nu puteam să-i mărturisesc temerea mea, i-am răspuns cam așa : „Domnule Claudiu, scoate-mă din țară, și mă angajez, dacă vrei și în scris, că în maximum o lună, aparatul va fi gata". Replica lui a fost categorică : „Domnule inginer, dacă aș trata cu dumneavoastră în numele meu și al uzinei, aș accepta. Dar eu nu sînt decît reprezentantul ei. Eu nu am voie să investesc în dumneavoastră capital fără să am, în prealabil, unele garanții. De fapt, una singură : că afacerea pe care o încheiem cu dumneavoastră va însemna un cîștig real pentru uzină. Personal, nu am nici o îndoială că sînteți capabil să construiți aparatul de care mi-ați vorbit. Dar dacă, din anumite motive, invenția nu vă reușește ? Dar dacă în calculele dumneavoastră s-au strecurat erori ? Gîndiți-vă în ce situație m-ați pune pe mine. Nu sînt decît un simplu salariat al firmei. Construiți mai întîi aparatul și, pe urmă, absolut toate clauzele contractului vor decurge în mod automat. Construiți aparatul și, după aceea, în maximum zece zile, nu veți mai fi în țară. În fața refuzului său categoric, ce puteam face ? Puteam să-i spun : Bine, domnule, dar ce se va întîmpla cu mine dacă, între timp, te înhață cei de la Securitate ? Nu, desigur, nu puteam să-i pun o astfel de întrebare. Și nu puteam, fiindcă mi-am dat seama că nu ar fi cedat.

— În ce sens ți-ai dat seama ? insistă Ducu.

Bacalu iarăși se foi pe scaun înainte de a răspunde.

— A fost o intuiție dacă vreți. Sau, dacă asta vi se pare prea mult, o bănuială puternică, că ținea să cons-

truiesc în prealabil aparatul, nu fiindcă voia să se convingă că merit „investiția de capital", ci fiindcă avea nevoie de aparat aici, în țară, și nu în străinătate.

Bacalu rosti cuvintele dintr-o răsuflare, pe urmă ceru voie să-și aprindă o țigară. Primind aprobarea, o aprinse și începu să tragă lacom din ea.

— Va să zică asta a fost bănuiala dumitale.

— Da ! recunoscu Bacalu.

— Bine, dar dacă ai avut această „intuiție", nu ți-a dat prin minte să te întrebi la ce-i trebuia reprezentantului uzinei UMBAH un asemenea aparat aici, în țară ?

Răspunsul veni cu o oarecare întîrziere.

- Ba da ! Am bănuit că în afară de îndeletnicirea oficială mai avea una, camuflată.

- Și știi ce denumire poartă această îndeletnicire camuflată ?

— Da !

— Numește-o !

- Spionaj.

— Va să zică, deși ți-ai dat seama, totuși ai acceptat tirgul. Căci, pînă la urmă, ai acceptat, nu-i așa ?

- Am acceptat, desigur ! Dacă refuzam, adio plecare din țară. Adio bogăție, deci adio viața pe care mi-o doream. Spionaj ? Treaba lor ! Nu mă privea.

- Și ? Mai departe ce s-a întîmplat ? întrebă Ducu, văzînd că Bacalu nu are de gînd să continue.

Am construit aparatul. L-a încercat și a fost mulțumit. Pot spune, chiar foarte mulțumit. În definitiv, avea și de ce. E o realizare care valorează o mulțime de bani.

Spuneai, îl întrerupse Ducu, că l-a încercat și că a fost mulțumit. Cu ce prilej ?

Întrebarea nu părea a fi pe placul lui Bacalu. Tresări și se uită pieziș la Ducu. Probabil se întreba dacă anchetatorul deținea vreo informație în legătură cu aceasta. Pentru Ducu, privirea lui Bacalu din clipa aceea era una familiară. Toți acei care trecuseră prin biroul său, la un moment dat îl priviseră în acest fel, întrebîndu-se : cît cunoaște anchetatorul din activitatea mea și ce anume fapte aș putea trece sub tăcere, dîndu-i totodată iluzia

că nu-i ascund nimic. Şi Ducu mai ştia, că numai foarte puţini din cei ajunşi la această fază se hotărăsc să abandoneze lupta şi să declare numai şi numai adevărul.

– Simplu. De la mine de la fereastră, se vede clădirea casei de cultura a sectorului nostru. Am îndreptat aparatul către acolo şi i-am dat posibilitate să asculte replicile dintr-o piesă de teatru pe care tocmai o repeta o echipă de amatori.

Bacalu fabula. Bacalu încă lupta. Încă nu ajunsese la punctul critic, cînd, convins că totul este pierdut, în sfîrşit, se decide să spună adevărul.

—Asta s-a întîmplat dimineaţa sau după-amiaza?

— După-amiaza.

— Ziua ţi-o aminteşti?

— Nu!

— Măcar cu aproximaţie? A trecut mai mult de o săptămînă?

— Mai mult.

—Cu cîte zile?

— Cîteva. Poate două sau trei.

Ducu sună. Se prezentă Picioruş. Îi dădu o hîrtie pe care scrisese în grabă cîteva rînduri. După aceea, suspendă şedinţa. O reluă după un sfert de oră.

- Inginer Bacalu, casa de cultură al cărui sector spui că se vede de la fereastra apartamentului dumitale?

— A sectorului şase.

- Ei bine, spre ştiinţa dumitale, trebuie să te anunţ că de o lună de zile casa de cultură de află în renovare şi că, în tot acest timp n-a avut loc nici un fel de activitate culturală. Văd că nu vrei să ţii seama de sfatul pe care ţi l-am dat. Faci foarte rău, inginer Bacalu. Ancheta merge încet, şi numai din vina dumitale. Uite, de pildă, acum, din nou trebuie să te întreb: În ce împrejurare s-a convins reprezentantul uzinei de eficacitatea aparatului inventat de dumneata?

Bacalu oftă, lăsă să-i scape un fel de geamăt de neputinţă. Vorbind repede, povesti în ce fel înregistrase aparatul o parte din cele discutate la conferinţa militara la care raportor fusese colonelul inginer Stratilat

Cînd termină de relatat totul, în amănunt, închise ochii, ca și cînd, istovit dintr-o dată, simțea nevoia să doarmă.

— În ce zi ai dispărut de acasă și din ce motiv ?

Bacalu tresări, deschise ochii și se uită bumăcit la Ducu. Ochii îi erau roșii, fără îndoială că atipise timp de cincisprezece, poate douăzeci de secunde. Trebui să repete întrebarea, ca Bacalu să înțeleagă ce anume i se cerea.

— N-am făcut-o din proprie inițiativă. Mi s-a cerut.

— Cine ți-a cerut ? Reprezentantul ?

— El. Dar a hotărît altcineva mai mare decît el.

— Cine ?

Bacalu știu, dintr-o dată, că nu va mai putea rezista anchetatorului și că acesta, pînă la urmă, va izbuti să afle tot ceea ce ar fi vrut să-i ascundă, în speranța că-și va putea ușura întrucîtva situația. Și atunci, resemnîndu-se brusc îi vorbi despre întrevederea la care participase un oarecare domn Braun.

— Pe ce stradă se afla casa unde te-au adăpostit pînă în ziua plecării ?

— Nu știu !

— De ce ?

— După ce m-a luat din Gara de Nord, și după ce mașina s-a tot fîțîit pe o mulțime de străzi în mod inutil — mă gîndesc, poate, ca să i se piardă urma — cînd ne-am aflat pe o străduță din apropierea bulevardului Mărășești, Claudiu m-a legat la ochi cu o eșarfă neagră, după care mi-a poruncit să mă culc pe jos, în mașină.

— Cît timp a mai durat drumul după ce te-a legat la ochi ?

— Cred că nici un sfert de oră. Dar s-ar putea să fi durat mai puțin, mie părîndu-mi-se atît de lung din cauza poziției incomode în care am călătorit. Cînd am ajuns, Claudiu a băgat mai întîi mașina în garaj și abia după aceea mi-a cerut să mă ridic și să-mi iau eșarfa de pe ochi. Din garaj am intrat direct în casă, printr-un fel de oblon de tablă ondulată. Am urcat cîteva trepte și am ajuns mai întîi într-un fel de vestibul, pe urmă în sufragerie, unde mi s-a servit cina. Am mîncat singur. Totul era pregătit pe masă. Claudiu a revenit

cînd am terminat, ca să mă conducă în camera ce-mi fusese rezervată, de fapt o sufragerie în stil florentin, la care adăugaseră un fotoliu-pat. Fereastra avea o draperie din catifea de culoarea vișinei. În stînga, era un mic oficiu, care ducea la baie. Mi-a urat noapte bună și a dat să plece. Din prag s-a întors, să-mi recomande că nu-mi era îngăduit să părăsesc casa sau să circul prin încăperi. Dacă, eventual, doream ceva, nu aveam decît să sun și el, Claudiu va veni să-mi îndeplinească dorința. Cînd am rămas singur, primul lucru pe care l-am făcut a fost să ridic un colț al draperiei, ca să privesc afară. N-am văzut mare lucru. În fața ferestrelor, la o depărtare de maximum șase metri, zidul fără nici o fereastră al unei case cu etaj. La dreapta și la stînga, gard de lemn. Între case și gard o curte interioară în care se afla, în afară de cîteva lăzi de lemn goale, caroseria pe butuci a unui automobil demodat. Nici a doua zi, pe lumină, nu mi-am putut da seama în ce cartier mă aflam. Am uitat să vă spun, că pe un colț al mesei am găsit o foaie de hîrtie, pe care era scris la mașină programul meselor. Micul dejun la nouă dimineața, masa de prînz, la două, iar cina, la orele nouă. Dedesubt, scris de mînă, cu pastă roșie, cineva adăugase : „Vă rog să respectați întocmai programul". M-am dumerit a doua zi de ce mi se cerea să respect programul. Fiindcă, de fiecare dată cînd intram în sufrageria improvizată, micul dejun, prînzul sau cina mă așteptau. Nu știu nici acum, de altfel nici nu am fost curios să aflu, cine gătea, ori cine punea și ridica masa. În afară de Claudiu, în tot timpul rămînerii mele în casa aceea, n-am mai văzut pe nimeni. Credeți, poate, că m-am plictisit ?

—Nu, nu cred asta.

— Și faceți foarte bine. Timpul mi l-am petrecut cum nici că se putea mai agreabil.

— Adică ?

— M-am gîndit la un transmițător... Domnilor, o invenție extraordinară, care ar valora milioane. Milioane de dolari !

— Nu mai spune ! îl ironiză Bogdan. Chiar milioane ?

— Nu vă vine să credeți, dar ar valora.

— În cazul acesta, trebuie că e vorba de o invenție într-adevăr extraordinară. Din păcate noi nu sîntem specialiști, așa că revino la subiect, îl îndemnă Ducu.

— Nu sînteți specialiști, dar sînteți ofițeri de securitate. Or, în această calitate, nu se poate să nu apreciați importanța invenției la care mă gîndesc.

— Ne-ai făcut curioși, inginer Bacalu.

— Dumneavoastră știți că orice emisiune de radio poate fi bruiată sau detectată.

— Bineînțeles.

— Știți, de asemenea, că orice mesaj cifrat sau codificat poate fi descifrat cu ajutorul unei mașini electronice.

— Închipuie-ți că știam și lucrul acesta, îl ironiză din nou Bogdan.

— Ei bine, ce-ați zice de un transmițător a cărui undă să nu poată fi recepționată decît într-un singur punct de pe glob ?

— Este posibil așa ceva ?

— Teoretic, da. Teoretic, este posibil ca un transmițător, să spunem să emită de la București niște semnale care să nu poată fi recepționate decît *numai* la Paris. Teoretic, repet, este posibil. Eu m-am gîndit, și am întrevăzut și soluția ca ideea să poată fi pusă în practică. Desigur, vă dați seama ce instrument extraordinar ar deveni un asemenea aparat pentru transmiterea de informații și ordine, atît în timp de pace, cît și în timp de război. Pe urmă posomorîndu-se brusc. Dar dacă n-am avut șansa, nu va mai fi nimic... nimic.

— Ce șansă ?

— De a pleca din țară.

— Mereu uit că idealul suprem al vieții dumitale a fost și este să-ți părăsești țara. Dar, în altă ordine de idei : În bagajele dumitale nu a fost găsit aparatul inventat de dumneata. Ce ne-ai putea spune în legătură cu aceasta ?

— Nimic. A rămas la Claudiu. Ce-a făcut cu el nu știu. Credeți-mă !

Ducu se așteptase să primească acest răspuns. Era un răspuns sincer. Bacalu renunțase la luptă.

—Descrie-mi-l pe Braun.

Răspunsul veni prompt.

— Nu pot... Nu sînt în stare. Într-un fel, îl am şi acum dinaintea ochilor, dar, pur şi simplu, nu sînt în stare să vi-l descriu. Este un om care... care nu se lasă privit.

— Nu se — ce ?

— Nu se lasă privit.

— Nu înţeleg ce vrei să spui.

— Nici eu nu înţeleg, dar cred că, totuşi, exprima cel mai bine ceea ce vreau să spun.

Ducu nu mai insistă. Şi nu mai insistă, fiindcă înţelese că nici de data asta Bacalu nu mintea şi că, într-adevăr, acel Braun *nu se lăsa privit*.

În clipa următoare — fu o hotărîre de moment — Ducu deschise sertarul, scoase un set de fotografii pe care îl răsfiră pe birou, dinaintea lui Bacalu. Erau acolo fotografiile Norei Solcanu, Matildei Grigoriu, a lui Paraschiv Pendeleanu, a lui Matei Corbeanu şi în fine a lui Balthazar.

— Îţi spune ceva vreuna din aceste fotografii ?

— Asta e verişoara mea, şi dădu deoparte fotografia Norei Solcanu.

— Fă abstracţie de ea.

— Asta e Claudiu se grăbi să adauge, scoţînd din grupaj fotografia lui Matei Corbeanu.

Claudiu ?

— El. Sînt absolut convins.

Ducu se păstră calm, dar inima, măcar puţin, îşi grăbi bătăile.

Pe altcineva recunoşti ?

Bacalu arătă cu degetul ultima fotografie din rînd :

— Uite-l şi pe domnul Braun.

— Eşti sigur, inginer Bacalu ?

— Absolut sigur. Fotografia este a domnului Braun. Vreau să spun a aceluia care mi s-a prezentat cu acest nume.

Fotografia indicată de Bacalu era a lui Balthazar.

XII. Cercul se strînge

Cînd Dorobanțu intră în biroul „șefului" înțelese, chiar din prima clipă, că acesta era prost dispus. Totuși, nici prin minte nu-i trecu că el era cauza proastei dispoziții a maiorului.

— Ce mai face Balthazar, Dorobanțule ?

— Nimic deosebit, tovarășe maior. Din rapoartele pe care vi le-am prezentat ați putut constata...

— Rapoartele acelea, îl întrerupse Ducu, nu sînt reale. Sînt întocmite din burtă. A avut dreptate căpitanul Bogdan.

—Tovarășe maior, permiteți-mi să raportez, că oamenii își fac în mod conștiincios datoria. Am verificat personal...

— Ai verificat, dar nu atunci cînd trebuia. Dumneata afirmi că ei își fac în mod conștiincios datoria, rapoartele susțin același lucru, și cu toate acestea realitatea este alta. Să luăm, de pildă, ziua de marți și să vedem ce raportează oamenii dumitale, care aveau sarcina să supravegheze în ziua aceea pe Balthazar.

„La orele treisprezece și patruzeci și cinci de minute, după o scurtă plimbare pînă la „Poșta mare", și înapoi, B... a intrat la braseria hotelului, ca să ia masa de prînz. Prînzul a constat din următoarele feluri de mîncare: Ciuperci à la grec, consome, pui de baltă pane, profiterol, pere și cafea. Ca băutură: whisky, vin și trei coniacuri.

La orele cincisprezece și zece minute a părăsit braseria și a urcat la hotel. A coborît abia seara, la orele

douăzeci și două, ca să cineze, de data asta la restaurantul hotelului..."

— Ei bine, Dorobanțule, află că nu-i adevărat.

— Ce anume, tovarășe maior ?

— Nu-i adevărat că între orele cincisprezece și zece minute și douăzeci și două, a stat cuminte la el în apartament. Înțelegi ? Nu-i adevărat !

— Tovarășe maior, în scopul supravegherii permanente a lui Balthazar, mi-au fost afectați cei mai buni oameni.

— Știu. Cu toate acestea, în ziua de marți lucrătorul acela...

— Sînt mai mulți, tovarășe maior.

— Cu atît mai rău, Dorobanțule. Cu atît mai rău. Asta înseamnă că în ziua de marți, nu unul, ci cu toții s-au comportat ca niște veritabili gură-cască. Fiindcă, în acea zi, în timp ce oamenii dumitale îl credeau la hotel, Balthazar se întîlnea, într-un apartament de la etajul șapte al unui bloc de pe bulevardul Bălcescu, cu un oarecare domn Popescu și cu inginerul Bacalu.

Dorobanțu se uită lung la șeful său. Avea atîta încredere în oamenii însărcinați cu supravegherea lui Balthazar, încît era convins că informația pe care o deținea maiorul era întru totul eronată.

— Imposibil, tovarășe maior.

— Imposibil ? Poftim, citește ce a declarat inginerul Bacalu. Citește pasajul subliniat cu creionul albastru.

— Și-i întinse o foaie de hîrtie bătută la mașină.

Dorobanțu citi pasajul, îl citi chiar de două ori, și tot nu se convinse.

— Tovarășe maior, îmi permit să vă întreb, dacă putem avea încredere în cele declarate de inginerul Bacalu.

— Încredere, în general, nu putem avea, dar asta nu înseamnă, că ceea ce a declarat, în legătură cu Balthazar, nu este adevărat.

— În cazul acesta, tovarășe maior...

— În cazul acesta, trebuie să recunoști că oamenii tăi, Dorobanțule, s-au comportat ca niște papă-lapte.

— Nu, tovarăşe maior. În cazul acesta, înseamnă că acest Balthazar nu-şi dezminte faima. Îmi permiteţi să mă duc să stau de vorbă cu băieţii ? Trebuie să descopăr în ce fel a izbutit Balthazar să-i păcălească, fără ca vreunul dintre ei — şi doar cu toţii sînt aşi în meserie — să prindă de veste.

— Bine, du-te. Descurcă-te cum poţi, şi cum te pricepi ; dar iţi atrag atenţia — şi prin dumneata lor — că în nici un caz nu trebuie să se mai întîmple a doua oară, ca Balthazar să se plimbe prin oraş, precum Vodă prin lobodă, fără ca noi să avem cunoştinţă.

* * *

Bogdan stătea în rîndul din spate, puţin în stînga şi, din locul în care se afla, îl vedea foarte bine pe Matei Corbeanu care, după fiecare cîntec, aplauda cu multă căldură.

Trecuse o săptămînă de cînd Bacalu recunoscuse în fotografia lui Matei Corbeanu pe misteriosul Claudiu, o săptămînă de cînd fostul logodnic al Norei Solcanu fusese luat în supraveghere — o supraveghere discretă şi foarte eficace — fără ca în tot acest timp Corbeanu să fi stabilit vreo legătură sau, invers, altcineva să fi încercat să stabilească o legătură cu el. Matei Corbeanu se comporta ca un cetăţean de treabă, aşa cum, de altfel, era considerat de către toţi colegii săi de serviciu.

O săptămînă de aşteptare nu contează pentru un lucrător de la contrainformaţii, fiindcă, printre multele însuşiri care se cer acestuia, răbdarea nu este cea mai de neglijat. Ce înseamnă o săptămînă cînd ştii, precis, că omul trebuie să-şi dea în petic, fiindcă nu este „uşă de biserică" ? Aşa că, pînă la urmă, Corbeanu, alias Claudiu, într-un fel, trebuia să se mişte, trebuia să-şi trădeze complicii, fiindcă, după toate probabilităţile, nu lucra de unul singur. Complice îi era, de pildă, pretinsul Popescu, individul cu care se întîlnise Bacalu în apartamentul lui Pavel Moldoveanu, în timp ce acesta din urmă îşi petrecea concediul pe litoral. (Verificaseră : Pavel Moldoveanu era plecat de două săptămîni la mare

și nu pusese nimănui la dispoziție garsoniera pe timpul cît avea să lipsească din București).

— Cine a mai știut că plecați la mare ? fusese întrebat.

— Colegii de la serviciu.

— Și altcineva ?

— Femeia care face curat. Am anunțat-o să nu vină decît la întîi septembrie, adică atunci cînd îmi expiră concediul.

Desigur, nu era de loc ușor pentru oamenii maiorului Mănăilă să ajungă la pretinsul Popescu, investigînd și suspectînd pe toți aceia care aflaseră că Pavel Moldoveanu avea să lipsească din București pînă la întîi septembrie. De altfel, nici nu era absolută nevoie. Fiindcă, pînă la urmă, Corbeanu tot avea să ia legătura cu acel Popescu. Evident, acest „într-o zi" putea să însemne în timp, foarte mult, dar, așa cum am mai spus, răbdarea este una din virtuțile indispensabile ale lucrătorului de la contraspionaj.

— De altfel, nu numai prin Corbeanu se putea ajunge la Popescu. Mai exista și filiera Balthazar. De vreme ce o dată se întîlniseră în garsoniera de pe bulevardul Bălcescu, nu era de loc exclus să se revadă, fie în același loc, fie în altă parte.

Totuși, deși trecuse o săptămînă, așa ceva nu se întîmplase. În tot acest timp, de altfel, ca și mai înainte, Corbeanu dusese și continua să ducă o viață singuratică, suspect de singuratică. Nu avea prieteni, nu se întîlnea cu nimeni. Acasă, nu-l vizita nici o „prietenă" și nu se ducea nici el la vreuna, ceea ce era de mirare, dat fiind faptul că făcea parte din categoria aceea de bărbați în fața cărora femeile, chiar cele mai lucide, sfîrșesc prin a-și pierde capul. După aparențe, Corbeanu continua să rămînă credincios memoriei Norei Solcanu.

La policlinică își făcea conștiincios datoria, măcar în atîta măsură cît era necesar ca să nu-și nemulțumească pacienții. Păreri bune despre el aveau și colegii de breaslă, deși, în fapt, nici unul nu-l cunoștea mai bine decît cel mai vechi dintre pacienții săi. Fiindcă doctorul Corbeanu își da silința — și izbutea fără greutate — să

treacă, în măsura posibilului, cît mai neobservat. La prînz, cînd ieşea de la slujbă, lua masa la un restaurant-pensiune. După aceea, se ducea direct acasă. Seara, ieşea să se plimbe şi să cineze la un „lacto". Dacă nu se ducea la un spectacol, se întorcea de vreme acasă.

Cu alte cuvinte, o existenţă plată, ca de funcţionar cuminte şi rutinard. Cei însărcinaţi cu supravegherea lui Corbeanu ar fi sfîrşit prin a se plictisi, dacă n-ar fi observat la el o anume „manie". Seara, cînd ieşea să se plimbe pînă la ora cinci, ca să capete poftă de mîncare, itinerarul pe care îl străbătea, deşi nu era acelaşi, nu părea totuşi întîmplător. Şi nu părea întîmplător pentru următorul motiv. După ce se plimba pe anumite străzi, cu un mers uniform, exasperant de uniform, la o anumită oră făcea în aşa fel ca să se găsească, neapărat, în imediata apropiere a unui telefon public, instalat fie în gangul vreunei clădiri, fie în altă parte, dar totdeuna într-un loc nu prea la vedere.

Cînd ajungea, Corbeanu verifica ora — ceasornicele, atît al său, cît şi al aceluia care îl fila, indicau de fiecare dată orele douăzeci şi zece minute — după care se posta în imediata apropiere a aparatului, prefăcîndu-se că îşi explorează buzunarele în căutarea unei fise. Explorarea aceasta dura exact zece minute. După aceea pleca. Dacă se întîmpla ca, la venirea sa, altcineva să vorbească, aştepta tot zece minute, dar abia din clipa cînd lua sfîrşit convorbirea. Seară de seară se întîmpla la fel, numai că de fiecare dată aparatul era altul, de pe o altă stradă.

Desigur, n-a fost greu să se tragă concluzia că, dacă se găsea în fiecare seară, la aceeaşi oră, în imediata apropiere tot a unui alt aparat telefonic, aceasta nu se datora întîmplării, ci era o manevră bine calculată, al cărei scop putea fi cu uşurinţă ghicit : Corbeanu era în aşteptarea unei comunicări pe care, din prudenţă, nu putea s-o recepţioneze la telefonul din locuinţa sa.

O dată emisă această ipoteză, colaboratorilor lui Ducu nu le rămînea altceva de făcut decît să aştepte. Trecură cinci zile. În cea de a şasea zi, în timp ce Corbeanu se afla lîngă un aparat public, instalat într-un gang, şi, conform obiceiului, îşi explora buzunarele în căutarea unei

fise, exact la orele opt și zece minute se auzi apelul. Corbeanu se grăbi să ridice receptorul. Convorbirea nu dură nici cincisprezece secunde. După aceea, plecă spre casă, nu ca de obicei mergînd încet, cu un mers exasperant de uniform, ci ca un om foarte grăbit. Era bine dispus, motiv pentru care nu conteni să fluiere decît în clipa în care se urcă în autobuzul care îl lăsă în imediata apropiere a casei unde locuia.

A doua zi, Corbeanu asista la Concertul corului de copii. Și, fiindcă nu intra în obiceiurile lui Corbeanu să frecventeze asemenea spectacole Bogdan, anunțat la timp, ținu să asiste și el la concert.

Concertul se apropia de sfîrșit. Între timp, nu se întîmplase nimic. Nici măcar în pauze. Bogdan se întreba dacă nu cumva se înșelase, mesajul telefonic primit în ajun de Corbeanu referindu-se la cu totul altceva decît la concert. Fiindcă, dacă nu ignora încîntarea ce se așternuse pe fața acestuia, dar, mai ales, entuziasmul cu care aplauda, o asemenea presupunere părea veridică. Bogdan însă, nu era omul care să se lase înșelat de aparențe. De aceea, în ciuda faptului că spectacolul era pe sfîrșite, încă nu pierduse speranța că *ceva, totuși, trebuia să se întîmple,* dacă nu mai înainte, măcar după ultima cădere a cortinei.

Lumea se îndrepta spre ieșire. Bogdan manevra în așa fel, încît să se strecoare în spatele lui Corbeanu. Și iată, cînd ajunseră în hol, la un moment dat, un individ, ca din întîmplare, nimeri în stînga lui Corbeanu. Individul avea în mînă o pungă dintr-acelea în care se păstrează „fișe"-urile. O dată ajuns umăr lîngă umăr cu Corbeanu, individul îi vîrî sub braț punga, în care sigur nu se mai afla „fișul" — sau dacă da, pe lîngă „fișe" și altceva — cu o abilitate pentru care l-ar fi invidiat oricare pungaș dintre aceia specializați în a cotrobăi prin buzunarele călătorilor.

Deși Bogdan era tare curios să afle ce conținea punga, întrucît știa că la ieșire Corbeanu va fi luat în filaj de către altcineva, își concentră atenția asupra individului care, după ce se descotorosise de pungă, făcîndu-și loc prin mulțime, încerca să se îndepărteze. Bogdan însă se ținu scai de el. În stradă, urmărirea deveni ceva mai di-

ficilă. Şi deveni mai dificilă, fiindcă se părea că individul era un expert în a se descotorosi de o eventuală „coadă". Sarcina lui Bogdan era grea, dar nu imposibilă. La rîndul său, era şi el expert în a nu se pierde pe drum. Datorită acestui fapt, izbuti să se ţină scai de individ, conducîndu-l pînă acasă. („Vizuina acestuia se afla undeva pe o stradă din apropierea cimitirului Belu şi, după toate aparenţele, era aceea în care fusese adăpostit Bacalu.)

Dar consecinţa cea mai fericită fu că dublura lui Bogdan izbuti să fotografieze de trei ori pe misteriosul individ. La numai cîteva minute după developarea clişeelor, Bacalu recunoştea în fotografiile ce-i fuseseră prezentate, pe Popescu, pe misteriosul Popescu, acela care îl pusese în legătură cu Balthazar, în apartamentul lui Pavel Moldoveanu, de pe bulevardul Bălcescu. Firele începeau să se lege şi verigile reţelei să devină evidente : Balthazar, Pendeleanu, Nora Solcanu, Corbeanu, Popescu. Din reţeaua propriu-zisă, Balthazar trebuia exclus. Balthazar venise ca emisar al „Trustului Nebel". Un emisar din afară, de regulă, ia legătura cu acela care conduce reţeaua. În cazul acesta cine conducea reţeaua ? Cine era rezidentul ?

Era o întrebare la care încă nu se putea răspunde.

* * *

Intrară în biroul colonelului Rareş, unul după altul.

- Luaţi loc !

Ducu se înfundă în fotoliul din dreapta, Bogdan în cel din stînga. Colonelul avea un aer grav, preocupat. Părea şi puţin nervos. Îi convocase la o „şedinţă de lucru", nici la o oră după ce mai avusese loc una. Erau amîndoi nerăbdători şi curioşi să afle motivul noii convocări.

— V-am chemat să reanalizăm problema. De la început vreau să vă informez, că tovarăşul general nu împărtăşeşte punctul nostru comun de vedere.

- Nu ! se miră Bogdan, exprimîndu-şi tare nedumerirea, ceea ce nu era un lucru neobişnuit la el.

Trecuse mai puțin de o oră de cînd toți trei căzuseră de acord că încă nu sosise momentul să se treacă la reținerea lui Corbeanu și a lui Popescu, a falsului Popescu, fiindcă numele lui adevărat era Fîntînaru. (Fîntînaru fusese pilot de încercare pe avioane supersonice, pînă a nu fi pensionat, în urmă cu trei ani, ca urmare a unui accident cu urmări relativ grave. În prezent, se bucura de o oarecare notorietate ca autor de muzică ușoară.) Și fuseseră de acord că încă nu venise momentul să fie arestați, mai întîi, fiindcă nu aveau siguranța că depistaseră absolut pe toți membrii rețelei, apoi, fiindcă, adîncind problema, ajunseseră la următoarea concluzie: Da, arestînd pe Fîntînaru și pe Corbeanu, poate că ar fi aflat de la aceștia și pe ceilalți membri ai rețelei. (În cazul în care îi cunoșteau.) În schimb, era puțin probabil să afle cine era rezidentul, cunoscute fiind măsurile de conspirativitate pe care și le ia un rezident, ca să-și asigure o cît mai deplină securitate. Pe de altă parte, dacă îi arestau pe cei doi, volens-nolens trebuia reținut și Balthazar.

Reținerea lui Balthazar ridica însă unele probleme mai delicate. Împotriva lui nu existau dovezi concludente de vinovăție. Desigur, declarația lui Bacalu că tratase cu Balthazar, în prezența lui Popescu-Fîntînaru, putea constitui un cap de acuzare. Dar nu unul suficient de puternic. Putea fi spulberat de Balthazar dacă ar invoca un alibi, greu de contestat. Anume că, în ziua, și la ora cînd ei, cei de la contraspionaj, pretindeau că se întîlnise cu Bacalu și cu Fîntînaru într-un anume apartament de pe bulevardul Bălcescu, el, Balthazar, se afla la hotel, adevăr care putea fi confirmat, sub prestare de jurămînt, de boy și de cameristă. (În după amiaza aceea Balthazar îi sunase pe amîndoi, parcă dinadins ca să-și creeze un alibi.) Da, Balthazar putea invoca acest alibi, deoarece, în ciuda investigațiilor și în ciuda tuturor ipotezelor nu-și putuseră explica, în nici un fel, cum de izbutise Balthazar să părăsească hotelul fără să fie văzut de careva dintre oamenii de serviciu, dar, mai ales, de cei însărcinați cu supravegherea lui.

Vă repet, tovarășul general nu este de acord cu concluzia la care am ajuns cu toții mai înainte.

— Tovarăşe colonel, dacă am înţeles bine, tovarăşul general este de părere că ar trebui să-i reţinem pe spioni ? vru să ştie maiorul.

Colonelul Rareş nu răspunse direct la întrebare ci, la rîndul său, întrebă :

— După părerea voastră, la cine se află, acum, aparatul inventat de inginerul Bacalu ?

— La Corbeanu acasă în nici un caz, preciză Ducu. Verificat.

— Atunci la Popescu-Fîntînaru ?

— Poate !

— Nu cumva la Balthazar ?

— Unde să-l fi ascuns ? La hotel nu-i. Nici în maşină. De asemenea verificat.

— Fie că se află în mîinile lui Fîntînaru, fie în ale altcuiva, un fapt e sigur : că acela care dispune de el, îl foloseşte.

— Mai mult ca sigur, tovarăşe colonel, fu de acord Ducu.

— E un aparat teribil, nu-i aşa ? continuă să întrebe colonelul.

— Al naibii de teribil, tovarăşe colonel, se grăbi să recunoască Bogdan.

— Ei bine, dacă aparatul acesta teribil n-a fost pus la păstrare, înseamnă că individul în mîinile căruia se află obţine informaţii de cea mai mare importanţă.

— Obţine ! oftă Bogdan şi chipul său trăda cît de necăjit era. Pe urmă, imediat : Tovarăşe colonel, mă întreb dacă nu cumva aparatul a fost scos din ţară.

— Puţin probabil, Tudoraşcule. Crezi că reţeaua de aici nu are nevoie de un asemenea aparat ?

— Ba bine că nu !

— Desigur, „Trustul Nebel“ s-a făcut forte să-l scoată din ţară pe Bacalu, că acesta să realizeze şi celelalte invenţii, deocamdată in stare de proiect. Dar, dacă izbuteau să-l scoată, ar fi fost pus, în primul rînd, să construiască atîtea aparate cîte are nevoie Trustul ca să doteze cu ele toate reţelele de care dispune. Nu sînteţi de părere ?

— Foarte probabil, tovarăşe colonel. Raţional e chiar foarte posibil că aparatul n-a fost scos din ţară.

— Şi că el, poate chiar în clipa aceasta, înregistrează pe bandă secrete de cea mai mare importanţă. Gîndiţi-vă cîte şedinţe au loc într-o singură zi, în care se discută probleme cu caracter secret. Desigur, mi-aţi putea obiecta : Da, se ţin multe asemenea şedinţe ; dar acela în posesia căruia se află aparatul ar trebui să cunoască, în prealabil, unde anume se ţin ele. Pe urmă, ar mai trebui să găsească şi locul potrivit ca să instaleze aparatul. Nu neg, sînt aceste greutăţi din cele mai tari. Dar, dacă au aflat de conferinţa în care s-a discutat despre tancul A N., şi dacă au găsit şi unde să instaleze aparatul, de ce să credem că performanţa lor de atunci a fost întîmplătoare ?

— Evident, nu ne este permis să credem aşa ceva. De altfel, acela sau aceia care dispun de aparat nu trebuie să umble, neapărat, numai după depistat supersecrete. Oare nu ar fi suficient să instaleze aparatul în podul unei case cu o lucarnă înspre ferestrele unui minister oarecare, ca să înregistreze tot ceea ce se discută în cabinetele miniştrilor, ale consilierilor sau ale directorilor generali ?

— Foarte just, Mănăilă. Şi asta ce înseamnă ? Înseamnă că, zi de zi, ei pot să intre în posesia unei cantităţi din ce în ce mai mari de informaţii cu caracter secret. Şi nu ne este permis să ne facem iluzia că unele dintre ele nu s-au scurs sau nu se vor scurge curînd peste graniţă.

Ducu oftă resemnat, pe urmă spuse :

— În cazul acesta, să-i arestăm, tovarăşe colonel !

— N-o spui cu prea multă tragere de inimă. Şi doar adineaori am avut impresia că pledezi pentru reţinerea lor imediată.

— Tovarăşe colonel, am fost de acord să căutăm şi să găsim, de urgenţă, aparatul. N-am înţeles însă prin aceasta că sînt şi pentru arestarea ambilor spioni. Mi-e teamă că, procedînd astfel, riscăm prea mult.

— Vrei să spui că, arestîndu-i, riscăm să nu punem mîna tocmai pe aparat ?

— Mi-e teamă că da, tovarăşe colonel. Personal, cred că aparatul nu se află nici la Corbeanu şi nici la Popescu-Fîntînaru. Dacă îi arestăm este posibil să aflăm

la care dintre ei se găseşte acum. Dar nu-i de loc exclus să fi fost predat altcuiva, unui curier ad hoc trimis de rezident, pe care ei nu-l cunosc. Într-un asemenea caz, lanţul se va rupe.

—Tovarăşul general este de părere, că riscăm mult mai mult aşteptînd, decît dacă am trece la reţinerea lui Corbeanu şi a lui Fîntînaru.

Arestarea lui Corbeanu n-a ridicat nici o problemă. În primele momente simulă o indignare magistral jucată, dar a fost suficient ca Bogdan să-i transmită „complimente" din partea lui Bacalu, pentru ca imediat să se dezumfle şi, indignării simulate, să-i ia locul o îngrijorare reală.

În schimb, arestarea lui Popescu-Fîntînaru le rezervă surprize. Ea fu plănuită să se întîmple concomitent cu aceea a lui Corbeanu. Şi într-adevăr, la aceeaşi oră, Ducu, care conducea personal acţiunea, apăsă pe butonul soneriei de la intrare, dar nu mai înainte de a fi luat măsurile preventive necesare pentru cazul cînd Fîntînaru ar încerca să se salveze prin fugă. Sună îndelung, dar nimeni nu veni să deschidă, deşi ştia precis că Fîntînaru era acasă. Pînă la urmă, fu nevoit să ordone forţarea uşii. Ducu, împreună cu ajutoarele sale, pătrunseră, mai întîi, într-un vestibul spaţios, pe urmă, în holul cu pereţii căptuşiţi cu lambriuri de stejar, în care, în afara mobilei demodate, dar de calitate, se afla un pian şi o colivie uriaşă. În colivie, un papagal cam pleşuv începu să-i înjure. Din hol, prin trei uşi înalte, cu canaturi duble, se putea ajunge la celelalte încăperi ale casei. Temîndu-se să nu fie atacaţi prin surprindere, Ducu şi ajutoarele sale trecură, cu foarte multă precauţie, la investigarea, succesivă, a camerelor. Înapoia primei uşi descoperiră dormitorul. Patul anacronic — de altfel ca toată mobila — avea baldachin. În dormitor nu se afla nimeni. Nici în următoarea cameră nu dădură peste Fîntînaru. Mai rămînea de cercetat cea de-a treia încăpere. Dacă nici acolo nu aveau să-l descopere, însemna că totuşi spionul izbutise să scape.

În momentul cînd deschiseră uşa, se auziră două împuşcături succesive. Primul glonte îl răni pe Ducu în

brațul stîng, al doilea străpunse șoldul unuia dintre ajutoarele sale. Cînd fumul se risipi, spre marea lor surprindere, descoperiră, prăbușit pe spate, trupul neînsuflețit al lui Fîntînaru. Apropiindu-se de cadavru, lui Ducu nu-i fu de loc greu să constate că spionul se otrăvise. (Ulterior, la autopsie, se stabili că luase cianură.)

Dar în cazul acesta, cine trăsese cele două focuri de revolver ? Misterul fu lămurit curînd : două pistoale, așezate între cărțile din bibliotecă, datorită unui sistem simplu, dar ingenios, se descărcau în mod automat în momentul cînd cineva deschidea ușa.

Lîngă cadavru fu găsit un aparat de radioemisie cu tranzistori. Asta însemna că, înainte de a se otrăvi, Fîntînaru apucase să anunțe pe careva că este pe punctul de a fi arestat. Dar și mai grav era faptul că, deși casa fu supusă unei percheziții minuțioase, din pod și pînă în pivniță, nici aparatul inventat de inginerul Bacalu, nici banda de magnetofon și nici foile de indigo nu putură fi găsite.

Nici anchetarea ulterioară a lui Corbeanu nu ajută la elucidarea misterului dispariției aparatului inventat de Bacalu.

Dimpotrivă, misterul deveni și mai de nepătruns în momentul cînd Corbeanu, parcă plictisit să țină piept întrebărilor anchetatorului, lăsă să-i scape :

— Dacă vreți să știți, aparatul a dispărut.

Cum a dispărut ? Ce vrei să înțelegi prin asta ? întrebă Ducu.

— Adică, a fost furat.

— De la cine ?

— De la Fîntînaru, în cazul cînd acesta n-a apucat să-l predea mai departe.

— Trebuia să-l predea ?

— Presupun... Trebuia.

— Cui ?

— Asta nu mai știu.

— Cine l-a furat ?

— Nu știu !

— Nici nu presupui ?

— Nu ! Cine l-a furat a riscat mult

— Ce a riscat ?

— Să ajungă pe lumea cealaltă.

— Nu mi-ai spus : Ce te face să presupui că a fost furat ?

— Știu !

— Știi precis.sau e o presupunere ?

— Știu precis.

—Bine ! Deocamdată nu insist să-mi spui de la cine deții informația. În altă ordine de idei, aș vrea să te întreb dacă nu cunoști o femeie cu o voce fermecătoare.

— Nu ! Categoric, nu cunosc.

— Și nici n-ai auzit vorbindu-se despre ea ?

— Nu, domnule.

Ducu întrerupse ancheta rea lui Corbeanu, fiindcă între timp se întîmplase un eveniment care îl solicită în altă parte.

În timp ce Ducu, împreună cu ajutoarele sale încerca să pătrundă în locuința lui Popescu-Fîntînaru, centrala telefonică a hotelului Athénée Palace fu solicitată de către cineva din afară, care dorea să i se facă legătura cu telefonul din camera lui Balthazar. Se întîmpla pentru prima dată cînd acesta era căutat la telefon. Convorbirea se rezumă la un singur cuvînt, rostit de către solicitant : *Uranus* !

Cîteva minute mai tîrziu, Balthazar anunță că pleacă și ceru să i se facă urgent nota de plată. După numai o jumătate de oră, bagajele sale umpleau portbagajul încăpător al puternicei sale mașini. Înainte de a urca la volan, Balthazar împărți bacșișuri grase portarului și tuturor acelora care îl ajutaseră la transportarea bagajelor.

— Plecați acasă, domnule Balthazar ? fu întrebat de către unul din boy, care o rupea binișor pe franțuzește.

— Nu ! La Mamaia.

Și într-adevăr, după ce ieși din București, Balthazar se avîntă cu Fordul său, care trezea numai admirație, pe șoseaua ce ducea la Constanța, gonind cu o viteză de peste o sută de kilometri pe oră. Era un maestru al volanului, dar și mașina îl asculta, executînd comenzile cu o docilitate de animal bine dresat. Însă nici acei ce alcătuiau „trena" lui nu erau șoferi mai puțin dotați,

așa că, pînă la destinație, n-a existat măcar un minut în care timp „Fordul" să fi scăpat de sub supraveghere. Pe de altă parte, prin radio, la fiecare sfert de oră, cei care asigurau „trena" raportau în ce mod decurgea urmărirea.

Cînd ajunse la Mamaia, Balthazar descinse la Hotel Splendid. Spre marea surprindere a lui Bogdan — fiindcă lui i se încredințase conducerea echipei operative — Balthazar nu întîmpină nici un fel de greutate în obținerea unei camere, deși era sezon plin, și toate hotelurile țiesite de turiști străini. Și nu întîmpină vreo dificultate, deoarece camera îi fusese reținută telefonic.

De către cine, nici una din funcționarele de la recepție nu fu în stare să-l lămurească. Bogdan se întrebă dacă nu cumva aceeași persoană care îl alertase pe Balthazar : *Uranus !* La început, Bogdan crezuse că acest cuvînt nu poate avea decît o singură semnificație : *alarmă !* Judecata pe care și-o făcuse fusese următoarea : Probabil Fîntînaru, înainte de a se sinucide, anunțase, prin radio, pe rezident, iar acesta, la rîndul său, avertizase pe Balthazar că se află și el în primejdie. Balthazar, intrat în panică, se grăbise să-și facă bagajele, hotărît să spele putina mai înainte de a fi prea tîrziu. Dar, în momentul cînd văzu Fordul, în loc să se îndrepte spre granița de vest, spre Nădlac — punctul de frontieră pe unde intrase ia, într-adevăr, drumul litoralului, înțelese că se înșelase, că raționamentul său fusese greșit. Dacă *Uranus* ar fi însemnat, într-adevăr, alarmă, primejdie, fără îndoială că Balthazar n-ar mai fi avut dispoziție să se sorească pe plaja de la Mamaia. Cu alte cuvinte, *Uranus* avea desigur, o cu totul altă semnificație. Care însă ? Presupuneri se puteau face multe. Dintre toate, cea mai plauzibilă părea a fi că Balthazar se deplasase la Mamaia în scopul de a se întîlni cu cineva. Dar, indiferent de motivul adevărat, un lucru era cert : că Balthazar trebuia supravegheat, zi și noapte.

Și Bogdan luă măsurile care se impuneau într-o asemenea situație.

Seara Balthazar cină la restaurant, după care urcă în camera sa de la primul etaj, dar nu mai înainte de

a se aproviziona cu o sticlă de whisky. Ferestrele camerei sale rămaseră luminate pînă aproape de miezul nopții, pe urmă întunericul le învălui, neîndoielnică dovadă că Balthazar, obosit, se culcase.

Fu o noapte liniștită, mai precis, fără incidente, fiindcă de liniște nici nu se poate vorbi într-un hotel de pe litoral cu turiști care se întorc acasă de pe la baruri și restaurante tot la alte ore ale nopții și într-o asemenea bună dispoziție, încît le este imposibil să vorbească altfel decît tare, să rîdă altfel decît zgomotos și să închidă ușile altfel decît trîntindu-le.

Dimineața, Picioruș sugeră unei platinate și sofisticat machiate domnișoare de la recepție să-l sune pe Balthazar și să-l întrebe dacă nu cumva dorește ca micul dejun să-i fie servit în cameră. Domnișoara se execută, dar, deși sună îndelung, Balthazar nu catadicsi să răspundă.

Pesemne a plecat, mai de dimineață, pe plajă, sugeră blonda platinată, pronunțînd cuvintele, intenționat cu accent străin, ca să-l impresioneze pe Picioruș, convinsă fiind că acesta va sfîrși prin a o invidia pentru cunoștințele ei lingvistice.

Presupunerea blondei în nici un caz nu era în măsură să-l liniștească pe Picioruș, în primul rînd, fiindcă oamenii însărcinați cu supravegherea lui Balthazar nu-l văzuseră părăsind hotelul, iar în al doilea, fiindcă, în cazul în care într-adevăr plecase pe plajă, cheia camerei ar fi trebuit să se afle la portar. Cum nu se întîmplase nici una și nici cealaltă, Picioruș ajunse la concluzia că tăcerea lui Balthazar nu putea avea decît una din aceste două explicații : Ori, beat fiind, încă mai dormea, ori, în ciuda supravegherii, izbutise să părăsească hotelul, fără ca cei care îl păzeau să prindă de veste.

Neputîndu-se hotărî în ce fel să acționeze, Picioruș telefonă lui Bogdan :

— Tovarășe căpitan, cred că Balthazar a dispărut !

„Dacă află bătrînul, sigur mă face cu ou și cu oțet", își spuse Bogdan. Abia după aceea ceru detalii. Din păcate, Picioruș nu era în măsură să i le dea.

— Așteaptă-mă la hotel. Vin și eu în cinci minute

Și într-adevăr, cinci minute mai tîrziu, Bogdan ciocănea la ușa camerei ocupate de Balthazar. Bătu îndelung,

dar nimeni nu veni să-i deschidă. Pînă la urmă ușa fu descuiată de către portar. Balthazar se eclipsase. Așternutul era neatins, valizele nu fuseseră deschise.

„Naiba să-l ia de supermag !“ îl blestemă Bogdan în gînd.

Apoi către Picioruș :

-Mașina a dispărut și ea ?

- Nu ! N-ați observat-o ? E garată în fața hotelului.

- Numai la ea nu-mi era gîndul.

- Tovarășe căpitan, probabil a intins-o în timpul nopții, ca să întîlnească vreun complice. Știindu-se, probabil, urmărit...

- În cazul acesta, pînă în ziuă ar fi trebuit să fie înapoi în camera sa.

Da !... Aveți dreptate. Pe urmă imediat, cu oarecare ezitări : Tovarășe căpitan, dacă i-a făcut careva de petrecanie ?

Ipoteza lui Picioruș i se păru lui Bogdan atît de absurdă, încît nici nu se obosi să-i răspundă. Îl privi sever, și bietul Picioruș se înroși ca un băiețaș prins cu lecția neînvățată.

Bogdan îl chemă pe Ducu la telefon ca să-i raporteze cele întîmplate. Acesta, după ce îl ascultă, fără să-l întrerupă, îi răspunse foarte laconic :

- Căutați-l ! Am să vin și eu cu avionul.

Și întrerupse convorbirea.

„Dacă bătrînul mi-a închis în nas telefonul — își spuse Bogdan — e de rău“.

După aceea își regăsi energia și se înhămă la executarea ordinului pe care îl primise. Convocă oamenii și, după ce planul operativ de acțiune fu elaborat, începură investigațiile. Și puțină vreme după aceea, o primă informație, incredibilă la prima vedere : În timpul nopții, un străin, ale cărui semnalmente corespundeau perfect cu ale lui Balthazar, fusese văzut îndreptîndu-se spre frontieră. Spre frontieră ? Ce naiba să caute Balthazar în zona de frontieră ? Să treacă dincolo ? Dar ce fel de superspion era el, dacă își închipuia că va izbuti fără a fi prins de grăniceri ?

Dar, curînd, o altă informație veni să confirme pe cea dinainte. Apoi alta, și alta. Acum nu mai încăpea

nici o îndoială. În timpul nopții, Balthazar se deplasase spre frontieră.

Bogdan se gîndi, se gîndi și, pînă la urmă, ajunse la următoarea explicație :

Încă de la București, Balthazar fusese avertizat — probabil de către rezident — că se află în primejdie și că nu-i rămînea altceva mai bun de făcut decît să dispară. Să dispară, da, dar cum ? Să părăsească țara în mod legal, pe la punctul de frontieră pe unde intrase, era exclus. Sigur că avea să fie oprit la graniță. Și atunci ? Nu existau decît două alternative : Ori se lăsa arestat, ori încerca să treacă fraudulos frontiera. Bineînțeles, optase pentru ultima. În speranța că ar putea avea mai multe șanse de reușită, s-a gîndit să recurgă la o stratagemă. Ca și cînd habar n-ar fi avut de primejdia care îl amenința, venise pe litoral. Dar chiar din prima noapte, profitînd de o clipă de neatenție din partea oamenilor care îl supravegheau, se furișase afară din hotel și, folosind mijloace de transport ocazionale, izbutise ca dimineața să-l găsească în zona de frontieră sau în imediata ei apropiere, asta în cazul cînd nu izbutise să și treacă dincolo, ceea ce era puțin probabil, avînd la dispoziție prea puțin timp.

Acesta fu raționamentul pe care și-l făcu Bogdan. Și fiindcă raționamentul îi păru mai mult decît probabil, alarmă toate pichetele frontierei de sud. După care plecă la aeroport să-l aștepte pe Ducu.

PARTEA A TREIA

I. Caporalul Detunatu vorbește

La răsărit, soarele, care abia se ridica, părea un ochi însîngerat de taur, mort într-o corida. De la pichet plecau patrule, se întorceau patrule. Ca de obicei, vîntul bătea, și frunzișul celor doi duzi foșnea obosit, deznădăjduit parcă de atîta zbatere inutilă. Pe banca așezată sub unul dintre duzi, stătea caporalul Detunatu și privea drumeagul pe care, în fiecare dimineață, căpitanul Codru venea la pichet. Privea, asculta foșnetul duzilor, dar asculta mai ales bătăile propriei sale inimi. Bătea - - cel puțin așa i se părea lui — mai zgomotos decît foșnetul duzilor. Era emoționat, dar, mai adînc decît emoția, simțea un fel de bucurie care, din cînd în cînd, se transforma într-un fel de spaimă, pentru ca apoi iarăși să fie doar bucurie. Deodată începu să fluiere. Nimeni la pichet nu știa să fluiere ca el. Mai înainte, duminica, dacă le venea chef băieților să joace, îi cereau să fluiere. El fluiera, puternic, aproape ca dintr-un fluier adevărat și ei, în spatele pichetului, acolo unde era amenajat un teren de sport, jucau de mama focului.

De cînd se „îmbolnăvise" — Cuteanu, un ardelean de pe lîngă Blaj spunea că Detunatu „bolunzise" — uitase să fluiere. Timp de cinci zile, într-un fel fusese ca și mort, fiindcă îi muriseră toate amintirile. Nu știuse cine este și, de fiecare dată cînd izbutise să ia cunoștință de ceea ce se petrecea în jurul său, i se păruse că trăiește într-o lume stranie. Vedea în jurul său oameni înveșmîntați ciudat — de altfel, inexplicabil cum, și el era înveșmîntat în straie la fel de ciudate — purtau niște

obiecte, pe care ei le numeau arme, plecau și veneau ba ziua, ba noaptea, dar de ce plecau, unde se duceau și de ce se înapoiau nu izbutise să înțeleagă. Ei spuneau că se duc sau că se întorc din „patrulare" ori din „serviciu", dar pentru el ambele noțiuni fuseseră de neînțeles. Multe, foarte multe lucruri nu le înțelesese. Nu înțelesese, ce căuta acolo, de ce toată lumea se purta cu el cu multă bunăvoință, mai ales omul căruia toți îi spuneau „tovarășul căpitan", de ce niște oameni, pe care nu-i mai văzuse niciodată, îl acuzaseră că făptuise niște fapte grave, într-o noapte cînd fusese de serviciu, — doar Dumnezeu știa ce însemna acest cuvînt — de vreme ce el nu-și amintise nimic din cele întîmplate în noaptea aceea, de vreme ce nu-și amintise nimic despre el, absolut nimic, nici măcar numele.

Nimic nu-și amintise în cele cinci zile cîte trecuseră, și tare mult voise să-și amintească. Dar, de fiecare dată cînd încercase, îl năpădise frica, habar nu avea din ce cauză, și imediat renunțase. În orice caz, cel mai bine se simțise atunci cînd izbutise să nu se gîndească la nimic, atunci cînd, noaptea mai ales, ascultase cum chiuie vîntul, ca în toiul iernii, sau în timpul zilei cînd, stînd pe banca de sub duzi, se minunase de foșnetul frunzișului neobosit. Stătuse pe bancă, privind depărtările. În dreapta, se vedea o fîșie arată. De fiecare dată cînd o privise, se întrebase care era rostul ei, de vreme ce nimeni n-o semăna. În stînga, o mirişte pîrjolită de arșiță, iar în depărtare, o tarla de porumb. Stătuse pe bancă privind depărtările. În dreapta, se vedea o fîșie arată. De fiecare dată cînd o privise, se întrebase care era rostul ei, de vreme ce nimeni n-o semăna. În stînga, o mirişte pîrjolită de arșiță, iar în depărtare, o tarla de porumb. Stătuse pe bancă ore întregi, nemișcat ca o stană de piatră, fără gînduri, privind în zare, unde lumina continua să fie galbenă și blîndă. Citeodată bucătarul îi cerea să-l ajute la curățat cartofi.

— Tovarășe caporal, ce-ai zice dacă mi-ai ajuta să curăț niște cartofi ?

— Te ajut, cum să nu. Dar oare cum îți zice ?

— Parfenie îmi zice !

Şi îl privise de fiecare dată cu un fel de milă, aşa cum îl priviseră toţi, mai ales unul Căruţaşu, care pretindea că-i este prieten. Dar cum era posibil să-i fie prieten şi totuşi el să nu ştie ?

Citeodată venea să stea pe bancă, lîngă el, comandantul oamenilor.

— Cum te mai simţi ?

— Bine ! Mulţumesc de întrebare.

— Ştii cine sînt ?

— Oamenii spun că sînteţi un tovarăş căpitan şi că vă numiţi Codru.

— Dar tu nu mă ştii ?

— Dacă ei zic, vă ştiu aşa cum zic ei.

— Vrei să mergem împreună în „controlul îndeplinirii serviciului" ?

Niciodată nu înţelesese ce voia căpitanul de la el. Dar acceptase.

— Merg !

Dar abia ieşeau pe poarta pichetului, abia apucau a se îndepărta zece-douăzeci de metri, şi o rupea, înapoi, la pichet. Intra în dormitor, se vîra, aşa îmbrăcat, sub pătură şi începea să tremure de frică. Citeodată chiar să plîngă.

Dacă nu era în misiune, Căruţaşu, care pretindea că-i este prieten, venea să se aşeze pe marginea patului.

— E greu, prietene ?

— Greu ! răspundea el, deşi habar nu avea la ce anume greutate se referea Căruţaşu.

— Lasă că are să-ţi treacă. Ai să vezi că, într-o zi, ai să te scoli limpezit ca şi cînd nimic nu s-ar fi întîmplat.

— Dar ce mi s-a întîmplat, pentru numele lui Dumnezeu ?

Căruţaşu îl privea lung, ofta, murmura ceva de neînţeles, apoi pleca, îl lăsa singur.

Într-o noapte, l-au trezit din somn voci. La început nu şi-a dat seama că oamenii de el vorbeau. Abia mai tîrziu :

— Dacă a bolunzit, săracu', de ce nu-l reformează ?

— Ce tot bîigui, bă ! N-a bolunzit. Săracu, parcă l-au descîntat ielele.

— Ba-i bolund, ce mai ! Și-ar trebui să-l lase acasă.

Pe la voi așa arată bolunzii ? se supără Căruțașu. Are mintea împîclită, ca de ceață...

— Batăr să-l ducă la spital, dacă-i așa cum zici tu. Eu nu înțeleg de ce-l mai țin aici, că om întreg nu mai ajunge el, așa să știi.

— Cînd s-o risipi pîcla, are să i se limpezească mintea de n-ai să-l mai cunoști.

— Deie Domnul. Dar eu zic : tot mai bine ar fi dacă l-ar lăsa acasă.

Acasă ?... Se îngrozise !... Doamne, ce s-ar face dacă i-ar da drumul acasă ?... Ce, are el casă ?... Unde ?... Dacă îi dau drumul, are să rătăcească prin sate, prin orașe, fiindcă nu știe unde este casa lui. Perspectiva îl îngrozise în așa măsură, încît, ca să nu-i mai audă vorbind, se acoperise peste cap cu pătura. Dar chiar de acolo, de sub pătură, continuase să-i audă : „Cînd s-o risipi pîcla, are să i se limpezească mintea de n-ai să-l mai cunoști", spunea Căruțașu. Inima începuse să-i bată tare, tare, și iarăși îi dăduseră lacrimile, care erau fierbinți și de care, la un moment dat, începuse să-i fie scîrbă, fiindcă, șiroind mereu, i se păruseră asemenea unor omizi fierbinți și neobosite.

Și iată că în dimineața aceasta se întîmplase chiar așa cum îi prezisese Căruțașu.

Cum a deschis ochii, a știut că el este caporalul Detunatu Miron. L-a cuprins dintr-o dată jalea, și dacă paturile din dreapta și din stînga lui n-ar fi fost goale, fără îndoială că vecinii s-ar fi mirat, auzindu-l căinîndu-se : „Vai de sufletul meu, săracu' de mine !"

Și-a înăbușit un suspin și a început să se îmbrace în grabă.

— Unde-i Căruțașu ? l-a întrebat pe careva.

— În serviciu ! i-a răspuns acela, mirîndu-se, fiindcă, după atîtea zile, se întîmpla pentru prima dată ca el să întrebe ceva.

— Cînd se întoarce ?

— Păi, abia a plecat.

— Așa !

A oftat și s-a încins cu centura. Din obișnuință s-a îndreptat spre rastel, dar n-a găsit acolo automatul lui. Însă, fiindcă acum își amintea ce se întîmplase, nu s-a mirat.

„L-or fi dat la magazie".

Ieși în curtea pichetului. Era încă tare dimineață. Soarele abia răsărea și părea aidoma unei pleoape însîngerate.

— Tovarășe caporal, hai să-ți dau un ceai, îl îmbie bucătarul.

Mulțumesc. Mai tîrziu.

Se așeză pe bancă sub duzi, luînd sub observație drumeagul pe care căpitanul obișnuia să vină călare la piche. Era prea devreme și mai curînd de o oră căpitanul, în nici un caz, nu avea să fie la pichet. Dar, întrucît nu se simțea în stare de altceva, se hotărî să-l aștepte. Emoționat nu era. Se hotărîse și, din clipa în care se hotărîse, într-un fel redevenise cel dinainte. Parcă îi ațipiseră gîndurile, parcă se îmblînziseră toate spaimele din el. Chibrit începu să latre, și Păsculete, care se afla pe aproape, îl ceartă :

— Ia mai tacă-ți gura, „feldmareșalule" ! Ce-ți veni ?

Cîinele tăcu. Era liniște acum. De la bucătărie venea miros de pîine prăjită. Numai duzii foșneau așa de parcă s-ar fi văitat. Parcă îi durea mădularele de cît îi zgîlțîia vîntul, care nu voia să se domolească. Sus, în observator, santinela tuși de cîteva ori. Observatorul se afla puțin în stînga, la poarta pichetului. Detunatu îl recunoscu pe cel care făcea de pază. Era fruntașul Bulgăre.

— Măi, Bulgăre, se vede tovarășul căpitan ?

— Cine întreabă ?

— Eu ! Detunatu.

Răspunsul întîrzie. Lui Bulgăre nu-i venea să creadă. Întrebase Detunatu ? Detunatu care de atîtea zile parcă își pierduse graiul ?

— Nu se vede !

— Cînd îl zăreşti, mă anunţi şi pe mine.

— Cum să nu ? Te anunţ, da !

Chibrit iarăşi lătră şi Păsculete iarăşi îl certă. Păsculete era pe semne prost dispus, altfel nu l-ar fi mustrat.

Din bucătărie venea acum miros de slănină prăjită. Tare mult îi mai plăcea lui Detunatu slănina prăjită. Acum însă mirosul îi produse greaţă. De emoţie, fiindcă emoţia dospea în el ca aluatul.

Trecu un sfert de oră. Din dreapta, mergînd de-a lungul fişiei arate, un grănicer se întorcea din misiune. Detunatu nu-l recunoscu. Era încă departe. Şi apoi, numai din întîmplare şi involuntar se întîmpla să privească într-acolo. Fiindcă fişia arată îl înfricoşa.

— Vine tovarăşul căpitan, anunţă Bulgăre din observator.

Detunatu sări în picioare, dar se prăbuşi imediat înapoi pe bancă. Emoţia îl ameţise. Se reculese şi izbuti să se ridice în picioare. Îşi aranjă ţinuta, pe urmă se postă pe alee, aproape de intrarea în clădirea pichetului.

Căpitanul Codru descăleca lîngă poartă. Un grănicer îi luă calul, care necheză atunci cînd văzu că stăpînul său se îndepărtează. Pe Detunatu, căpitanul îl observase încă înainte de a descăleca. Ceva nedefinit din privirea căprarului îl uimi. Se apropie grăbit.

— Să trăiţi, tovarăşe căpitan !

Căpitanul Codru în aşa măsură se bucură, încît uită să-i răspundă.

— Ce faci, Detunatu ?

— Tovarăşe căpitan; vreau să vă raportez ceva.

Abia acum căpitanul Codru ştia că Detunatu arăta aşa cum arătase pînă a nu se îmbolnăvi.

— Vino în cancelarie.

Şi o porni înainte. Detunatu îl urmă. În cancelarie, căpitanul îi arătă un scaun, făcîndu-i semn să ia loc. Se aşeză şi el.

— Acum spune, Detunatu !

— Tovarăşe căpitan, mi-am amintit ce s-a întîmplat în noaptea aceea.

— Povesteşte !

— Tovarăşe căpitan, nu pot să povestesc decît o singură dată. Dacă povestesc de două ori, mor !

— Dar eu nu-ţi cer să povesteşti de două ori.

— Nu ! Dar dacă vă povestesc, acum, dumneavoastră, va trebui să povestesc încă o dată tovarăşului maior de la Securitate, care a fost de faţă cînd m-au cercetat la Brigadă.

— Şi de ce trebuie să-i povesteşti şi lui. Dacă îmi povesteşti mie...

— Nu ! Lui, musai trebuie să-i povestesc. Numai el a înţeles atunci că n-o fac pe nebunu'. Dacă atunci a înţeles că nu mă prefac, are să înţeleagă şi acum ceea ce am să-i povestesc, despre ce mi s-a întîmplat. Puteţi să-l anunţaţi, tovarăşe căpitan ?

Dorinţa lui Detunatu coincidea cu ordinul pe care îl primise : Ca, în cazul cînd Detunatu îşi revine, să anunţe imediat pe colonelul Ionaşcu, pentru ca acesta, la rîndul său, să-l anunţe pe maiorul Mănăilă.

— Bine, Detunatu, am să-l anunţ.

— Vă rog să nu vă supăraţi că nu vă pot raporta dumneavoastră mai întîi...

— Nu mă supăr, Detunatu. Mă bucur foarte mult că ţi-ai revenit.

Deşi trecuseră cinci zile de cînd dispăruse Balthazar şi de cînd, după toate probabilităţile, Detunatu îl ajutase, cu sau fără voia sa, să treacă frontiera, Ducu şi Bogdan încă se mai aflau pe litoral. Nu se înapoiaseră la Bucureşti din două motive. Primul, fiindcă sperau că Detunatu avea să-şi revină, al doilea, fiindcă nădăjduiau ca, în cazul cînd Balthazar izbutise, totuşi, să treacă frontiera, grănicerii din ţara vecină vor reuşi să-l aresteze şi, conform înţelegerii, să-l predea autorităţilor române de frontieră.

Era în dimineaţa zilei cînd Detunatu îşi revenise. La sediul judeţean din Constanţa, Ducu şi Bogdan se pregăteau să se întoarcă la Bucureşti. Avionul pleca peste două ore. Amîndoi erau prost dispuşi.

— Bătrîne, ne place, nu ne place, trebuie să recunoaştem că Balthazar a cîştigat şi ultima rundă. Ne-a scăpat nouă, le-a scăpat şi vecinilor.

— Da...

— Dacă aşa s-au întîmplat lucrurile, înseamnă că Trustul Nebel are şi la ei o reţea, probabil mai bine organizată decît asta de la noi, dacă au izbutit să-l scoată din ţară.

— Dacă, într-adevăr, au izbutit să-l scoată din ţară, repetă Ducu, după care oftă, pentru ca în clipa următoare să se ridice şi să înceapă a măsura camera de la un capăt la altul.

— Şi aparatul ? Crezi că l-a luat ? întrebă Bogdan.

— Cum să-l fi luat, că doar nu-l avea la el !

Cînd a plecat din Bucureşti, într-adevăr, nu-l avea. Dar de unde ştim noi că, înainte de a o întinde spre frontieră, nu s-a întîlnit la Mamaia cu rezidentul, care i-a înmînat aparatul ?

— Prostii ! Doar am mai discutat că reţeaua are nevoie de aparat aici, în ţară !

— Care reţea ? Că doar noi am dat iama în ea.

— Atîta vreme cît n-am pus mîna pe rezident, reţeaua există, cel puţin în mod virtual, fiindcă rezidentul o poate reface.

— În orice caz Balthazar ne-a tras o cacealma straşnică. Pentru prima dată ni se întîmplă aşa ceva.

— Mai mare ruşinea ! recunoscu Ducu.

— Lua-l-ar naiba de cacealmagiu !... Ce fain a montat toată povestea : plecarea precipitată din Bucureşti, vilegiatura la Mamaia, spălatul putinei de la hotel, noaptea, deghizat în femeie...

— Dacă nemţoaica aia n-ar fi reclamat dispariţia rochiei, n-am fi ştiut măcar cum a izbutit să iasă din hotel, fără ca oamenii noştri să prindă de veste.

— Ce mai, a scontat pe elementul surpriză și jocul i-a reușit.

— La ce oră pleacă avionul ?

La zece și jumătate.

— Știi ce-mi dă prin minte, bătrîne ?

— Ce ?

— Cînd ajungem la București, să-l luăm din nou la întrebări pe Corbeanu. Poate că nu ne-a spus chiar totul

— Exclus nu este. Totuși mie nu-mi vine să cred.

În clipa aceea sună telefonul. Ducu ridică receptorul. La capătul celălalt al firului era colonelul Cantemir, de la brigada de grăniceri, care-l anunța că Detunatu își revenise și dorea să stea de vorbă cu el.

Cîteva minute mai tîrziu, un Mercedes puternic îi ducea, pe Ducu și Bogdan, la pichetul căpitanului Codru. Cît timp a durat călătoria, nici unul dintre ei n-a scos un singur cuvînt. Fiecare, preocupat de propriile sale gînduri, contemplînd peisajul destul de monoton, parcă ignorîndu-se reciproc. Din cînd în cînd, Bogdan privea pe furiș la Ducu și de fiecare dată se mira. Chipul acestuia exprima un fel de solemnitate gravă, inexplicabilă. În schimb, cînd Ducu privea la Bogdan, chipul acestuia i se părea chinuit de o neliniștită așteptare.

Ajunseră la pichet după două ore. Căpitanul Codru le ieși în întîmpinare.

— Chiar și-a revenit ? întrebă Bogdan, oarecum sceptic.

— Și-a revenit. Altfel cum credeți că v-aș fi deranjat ?

— Unde-i ? voi de data asta să știe Ducu.

— În cancelarie. Vă rog să mă urmați.

Și o luă înainte ca să-i conducă.

Detunatu stătea cu spatele spre ușă, cînd ofițerii intrară în cancelarie. Privea afară, prin fereastră, și nu se întoarse nici măcar atunci cînd căpitanul Codru îi atrase atenția :

— Uite, Detunatu, că a venit tovarășul maior.

Mai tîrziu, cînd, în sfîrșit, se întoarse, Detunatu era palid, iar buzele-i livide tremurau abia perceptibil.

— Să trăiţi, tovarăşe maior !

— Stai jos, Detunatu ! îl invită Ducu.

Detunatu se aşeză pe marginea patului pe care dormea comandantul atunci cînd pichetul era în alarmă.

— Ai cerut să mă vezi, caporal, îi vorbi cu blîndeţe Ducu. Uite că am venit.

Detunatu nu răspunse. Dădu de cîteva ori din cap, după care îşi şterse cu batista palmele transpirate.

— Vă raportez că mi-am amintit, izbuti în cele din urmă să vorbească, dar nu fără eforturi.

— Am ştiut eu că, pînă la urmă, ai să-ţi aminteşti, îl încurajă Ducu.

— Aici, toţi au crezut că am înnebunit. Zicea unul Cutcanu. Numai Căruţaşu se încontra cu toţi.

Se părea că Detunatu încearcă să întîrzie clipa în care trebuia să facă mărturisiri.

— Căruţaşu, mi se pare, e prietenul dumitale, nu ? întrebă Bogdan.

— E prietenul meu. Prieten adevărat. Oftă şi se uită apoi, pe rînd, la ofiţeri, cu un fel de disperare în priviri. Acum, dacă aţi venit, dacă v-aţi obosit pînă aici, trebuie să raportez, să spun totul. Nu-i aşa ?

— Ţi-e greu, ştiu, îl încurajă Ducu, dar este spre binele dumitale.

— Am să raportez... Despre toate... Aşa cum s-a întîmplat : În noaptea aceea am cerut voie de la tovarăşul căpitan să dau o raită prin raion. De ce să mint ? Trăgeam speranţa să am iarăşi noroc şi să dau tot eu peste infractor, ca în alte dăţi. Poate aţi aflat de la tovarăşul căpitan...

— Desigur ! Ne-a informat că ai reţinut mulţi infractori.

— Tovarăşul căpitan s-a învoit să mă lase să plec de unul singur. Trebuie să vă raportez că eu cunosc raionul de pază a pichetului aşa cum îmi cunosc buzunarele, şi că văd noaptea aproape tot atit de bine ca şi ziua. Nu ştiu cum se numeşte meteahna asta pe radical.

— Nictalopie, îl lămuri Bogdan.

— Da, așa cum spuneți dumneavoastră. Mi-a mai spus și tovarășul comandant, dar am uitat. Nu-i un cuvînt ușor de ținut minte. Așa-i ?

— Nu-i !

— Cînd am plecat în raion, știam că sînt închise pentru infractor, prin patrule și posturi fixe, toate căile principale de acces spre linia de frontieră. Pe acolo nu aveam ce căuta, fiindcă, în cazul cînd infractorul încerca să se deplaseze pe vreuna din aceste căi, sigur va fi arestat de grănicerii aflați deja în raion. De aceea, am ales un itinerar mai puțin bătătorit. Trebuie să vă raportez, tovarășe maior, că și de data asta am avut noroc. Cînd am ajuns într-un anumit loc, aproape că am dat nas în nas cu infractorul.

Deținutu nu mai continuă. Își șterse palmele cu batista făcută ghemotoc, își umezi buzele livide cu limba și abia după aceea fu din nou în stare să vorbească :

— Darul din născare de a vedea și noaptea, totdeauna mi-a fost de folos în timpul serviciului. De data asta însă a fost spre ghinionul meu. Fiindcă l-am putut vedea la față pe infractor. Doamne Dumnezeule, cînd l-am văzut m-a cuprins frica. Mi-a fost așa de frică, încît am scăpat din mînă automatul.

— De ce ? Doar nu era pentru prima dată cînd îți ieșea în față un infractor.

— Dacă vedeam în el un infractor, nu mă înspăimîntam. Dar eu l-am văzut pe ucigaș. Era el, era leit el.

— Care ucigaș ? întrebară în același timp Ducu și căpitanul Codru.

— Nu știu ce s-a întîmplat atunci cu mine... Eu cred că n-am mai fost bărbat, am fost copil... Băiețan de zece ani... Că atîta aveam atunci cînd l-a înjunghiat pe tata... Infractorul n-a mai fost infractor, a fost ucigașul care l-a mîntuit pe tata. Doamne Dumnezeule, cum s-a putut întîmpla așa ceva ? Nu știu !... Știu doar că-mi era tare frică, știu că-mi ziceam : „Acuși are să mă mîntuie și pe mine, ca pe tata !“ Îmi luase automatul și îl îndreptase înspre mine... De frică, îmi clănțăneau dinții în gură...

„Are să mă omoare și eu nu sînt în stare să mă apăr!“ mi-am zis și m-a cuprins jalea... Dar nu m-a omorît. Mi-a făcut semn s-o pornesc înspre fîșia arată. Cum era să nu-l ascult, dacă îmi era așa de frică? Am mers, eu înainte, el în urma mea... Din cînd în cînd, mă împungea în spate cu automatul, ca să mă grăbesc... Pe urmă, cînd ne-am apropiat de fîșie, mi-a făcut semn să mă opresc, și mi s-a urcat în cîrcă... Mi s-a urcat în cîrcă și m-a silit să merg... Era greu ucigașul... O namilă... Abia îl puteam duce... Îl duceam cumpănindu-mă... Și cum îl duceam așa, gîfîind, cocîrjat, deodată l-am auzit rîzînd... Rîdea încetișor, și avea un rîs, și avea un rîs.. Ce rîs avea, Dumnezeule, ce rîs avea!

— Ce fel de rîs? întrebă tot căpitanul Codru, care părea cel mai impresionat de cele ce povestea Detunatu.

— Nu rîdea ca un om, rîdea ca un demon... Rîdea el și eu parcă duceam în cîrcă un demon. În sat la noi, în biserică, e o icoană pe un perete întreg, care închipuie raiul și iadul. E atît de veche icoana și afumată, încît, într-unele locuri, abia dacă se mai zărește. În partea unde se închipuie iadul, se vede un drac urît călărind grumazul unuí păcătos... Cînd eram mic și mă duceam la biserică, nu-mi puteam dezlipi ochii de pe icoana aceea... Tare mă mai înspăimînta iadul cu caznele lui și, nu știu de ce, mai ales dracul acela ce călărea pe grumazul păcătosului. Acuma, cînd îl duceam în cîrcă pe infractor, care nu rîdea ca oamenii, ci ca demonul din icoană, nu mai știam că duc om în spate, și eram încredințat că-i un drac împielițat... Îl purtam peste fîșie și, pe la jumătatea ei, n-a mai rîs. Mă tot împungea în ceafă cu automatul, să mă grăbesc. Dar eu nu puteam, fiindcă era tare greu, nu puteam, fiindcă îmi era teamă că, atunci cînd voi ajunge cu el dincolo, mă va omorî, așa cum îl omorîse și pe tata... Îmi era așa de frică și eram în așa măsură încredințat că o să mă omoare îndată ce vom fi dincolo, încît am început să mă rog de el:

„Să nu mă omori, nene, ca pe tata! Să nu mă omori!“

El nu înțelegea ce spun și continua să mă împungă în ceafă cu țeava automatului. Nu-mi dădea prin minte

că nu înțelege românește. Nu-mi dădea prin minte, fiindcă, uitînd că duc în spinare un infractor, eram încredințat că, ucigașul tatei mă tot împunge cu țeava automatului, și că, de vreme ce mă împunge, înseamnă că puțin îi pasă de rugămințile-mele. Eu, însă, tot mai trăgeam nădejdea să-l înduplec, și iarăși m-am rugat de el.

„Să nu mă omori, nene, ca pe tata ! Să nu mă omori !"

Mai aveam de făcut doar cîțiva pași ca să ajung dincolo și, îmi ziceam, că mai am de trăit doar atîta timp cît mai trebuia ca să pun piciorul de partea cealaltă a frontierei. Și, pesemne, îngrozit de ceea ce credeam că stă să mi se întîmple, în clipa cînd am simțit sub picioarele mele pămîntul tare, o dată l-am bușit pe ucigaș de pămînt, repezindu-mi degetele în beregata lui... Cum de l-am biruit nu știu... Poate fiindcă l-am luat pe nepregătite... el era mult mai voinic decît mine.

Detunatu tăcu, parcă să-și adune gîndurile, parcă să-și mai tragă sufletul. Bogdan căuta cu insistență privirile lui Ducu, dar acesta, intenționat, evita să se uite la el. Știa că, dacă îl va privi, în ochii lui Bogdan va citi întrebarea :

„Ce crezi, bătrîne ? E adevărat ? S-a întîmplat și în realitate ceea ce povestește caporalul ?"

Întrebarea și-o pusese și el, adineaori, cînd Detunatu nara, cu o voce sacadată, chinuită, la fel de chinuită ca și privirile-i tulburi, ca și trăsăturile chinuite ale chipului. Își pusese aceeași întrebare și parcă îl vedea pe Balthazar, pe marele Balthazar, călărind pe grumazul ostașului înnebunit de o teamă superstițioasă, îl vedea pe superspionul Balthazar îmboldindu-l cu țeava automatului, rizînd amuzat, de ce ? De teama, inexplicabilă pentru el, a ostașului, sau de straniul și grotescul întîmplării ? Se întrebase și, în ciuda incredibilului, ceva îi spunea că Detunatu nu fabula, că totul se întîmplase, așa cum el povestise.

— Cînd am văzut că nu mai mișcă, reluă Detunatu povestirea, cînd i-am văzut ochii, cît cepele, mi-am dat seama că nu mai trăiește, că i-o luasem înainte, omorîndu-l. Am răsuflat ușurat și i-am mulțumit lui Dumne-

zeu că-mi dăduse zile să trăiesc, ca să-l răzbun pe tata. Pe urmă însă m-a cuprins disperarea. Îl priveam și parcă abia acum îl vedeam pentru prima dată. Dumnezeule, dar nu era ucigașul tatălui meu, Dumnezeule, nu era nici demonul de pe icoana din biserică. Era un infractor acela pe care îl omorîsem, sugrumîndu-l, de bună seamă acel infractor din pricina căruia pichetul nostru se afla de două nopți în alarmă. Am bătut cu pumnii în pămînt de disperare, de groază, și am plîns amarnic. Îmi era groază de ceea ce făcusem. Era un infractor, fără îndoială, dar nu aveam dreptul să-l omor. Dacă, somîndu-l, o rupea la fugă, refuzînd să se predea, și dacă, nici după cele trei somații legale tot nu s-ar fi supus, atunci da, aveam dreptul să trag în el. Așa însă, însemna că îl omorîsem, însemna că făptuisem o crimă. Îmi era groază de ceea ce făcusem, dar îmi era și mai groază de urmări. E drept, atunci cînd îl omorîsem, nu știusem că-i infractorul. Atunci cînd îl omorîsem fusesem convins că-i ucigașul tatălui meu, care umbla cu gîndul să mă mîntuie și pe mine. Atunci cînd îl omorîsem, de frică, nu mai fusesem eu, dacă nu cumva îmi pierdusem mințile. Cine însă avea să mă creadă? Nimeni!... Și fiindcă așa credeam, în loc să vin la dumneavoastră și să vă mărturisesc ce năpastă se abătuse asupra mea, îmi munceam creierii ce să fac ca fapta mea să rămînă tăinuită. Dar oricît mi-am muncit creierii, doar atîta mi-a dat prin minte: să ascund leșul. M-am ridicat de la pămînt, am săltat în spate trupul infractorului și am pornit-o de-a lungul fîșiei, tot de partea cealaltă, poate cincizeci de metri, poate mai mult. Dacă aveți să mă întrebați de ce n-am trecut înapoi frontiera imediat, nu știu. Adică știu: Nu-mi dădeam seama ce fac. Eram ca năucit de frică. Pe urmă, mi-am revenit. Mi-am revenit abia după ce nu l-am mai putut cără în spate. Fusese el greu și pînă a nu-l omorî, dar acum, mort, atîrna cît o piatră de moară. Mă cocîrjase și mă istovise. M-am oprit să-mi trag sufletul, pe urmă am apucat leșul de picioare și l-am tîrît peste arătură înapoi, la noi. După aceea, ba tîrîndu-l, ba cărîndu-l în

spate, l-am dus și l-am ascuns în tarlaua cu porumb. Dacă aveam o lopată sau un hîrlet, îl îngropam. Dar n-aveam. Am plecat apoi, cu gîndul să mă întorc la pichet. N-am mai avut putere. M-am dus să mă culc acolo unde m-a găsit Păsculete. Cînd m-a trezit, nu mi-am mai amintit nimic din ceea ce mi se întîmplase. Parcă îmi luase Dumnezeu mințile. Tăcu, apoi, după cîteva clipe : Poate că era mai bine dacă rămîneam așa, cu mintea încețoșată.

Tăcu și din nou începu să-și șteargă palmele cu batista, acum udă de transpirație, încît ar fi putut-o stoarce...

— Spui că ai ascuns cadavrul infractorului în tarlaua cu porumb ? întrebă Ducu.

— Acolo.

— Mai ții minte unde anume ?

— Da.

— Condu-ne acolo, Detunatu !

— Tovarășe maior, ce credeți că are să se întîmple cu mine ?

— De ce crezi că are să se întîmple ceva cu dumneata ?

— Păi dacă n-am procedat după regulament... Nu l-am somat. Dar, tovarășe maior, nu l-am somat, fiindcă atunci nu știam că-i infractorul. Atunci, pentru mine, era ucigașul tatălui meu. Semăna leit cu el. Credeți-mă, tovarășe maior și tovarăși căpitani.

Și îi privi, pe rînd, cu un fel de disperare în ochii înroșiți ca după un somn greu.

Ducu îl credea. Spaima morții din anii copilăriei, amintirea tragică a sfîrșitului violent de care avusese parte tatăl său, nu dispăruseră. Detunatu le purtase în el, ani de zile, ca pe o maladie în stare latentă, ani de zile, pînă în noaptea fatală cînd l-a întîlnit pe Balthazar, infractorul la vînătoarea căruia pornise, de unul singur, pe Balthazar care, așa voise întîmplarea, semăna cu tîlharul care îl omorîse pe tatăl său. Și atunci, spaima morții din anii copilăriei, mai exact amintirea ei irupe în clarul conștiinței și individul de care puțin a lipsit să se ciocnească n-a mai fost infractorul pe care îl căuta, ci ba ucigașul din anii copilăriei, ba diavolul din icoană, călărind pe grumazul unui pacătos, rîzînd și bucurîndu-se de chinu-

rile pe care bietul om avea să le îndure acolo unde-i „plînsul şi scrîşnirea dinţilor".

Îl credea, fiindcă îşi putea explica fenomenul — el care studiase psihopatologia, — şi de asemenea îşi putea explica cum de fusese posibil ca Detunatu să uite, timp de cinci zile, tot ceea ce i se întîmplase. Detunatu uitase, fiindcă dorise fierbinte, să uite. Îngrozită de „crima" pe care el era convins că o făptuise, fără voie, conştiinţa sa morală, prin intermediul şi cu complicitatea misteriosului necunoscut care este subconştientul, operase o răsturnare de planuri.

Da, înţelegea. Ceea ce însă nu înţelegea era comportamentul absurd al lui Balthazar.

— Mă credeţi, tovarăşe maior şi tovarăşi căpitani ? întrebă pentru a doua oară Detunatu.

— Te cred, Detunatu. Eu îmi dau seama, chiar mai bine decît dumneata, ce s-a petrecut în noaptea aceea. Toată nenorocirea se trage de acolo că întîmplarea a făcut ca infractorul să semene cu ucigaşul tatălui dumitale, la asasinarea căruia ai fost martor, cu ani în urmă, cînd erai un copilandru. Datorită asemănării, te-ai speriat în aşa hal, încît te-ai lăsat dezarmat şi, pe urmă, de frică, ai făcut tot ceea ce ţi-a cerut el. Dacă nu te-ai fi speriat, l-ai fi arestat şi l-ai fi condus la pichet, adăugînd la palmaresul dumitale de infractori reţinuţi unul care valora cît zece, fiindcă, trebuie să ştii, Detunatu, că acela a fost un foarte mare şi un foarte periculos spion. Şi trebuie să-ţi mai spun, Detunatu, că, omorîndu-l, ai fost în legitimă apărare. Te dezarmase, te silise să treci peste fişia arată pe teritoriu străin şi, fără îndoială, că, pînă la urmă, nici nu te-ar fi lăsat în viaţă, fiindcă s-ar fi temut să nu dai alarma.

— Oare ?

În privirea lui luci speranţă, luci bucurie, dar Ducu descifră şi umbre de tristeţe.

— Acum, du-ne, Detunatu, şi ne arată unde ai ascuns cadavrul.

Detunatu nu se grăbi. Parcă nici nu auzise ceea ce i se ceruse.

Atunci, tot necazul... Tot zbuciumul... Toată durerea... Tot, tot ceea ce s-a întîmplat... numai şi numai fiindcă semăna cu ucigaşul ?...

Oftă, se ridică şi porni spre uşă. Ieşi primul din cancelarie. Ofiţerii îl urmară. Detunatu se grăbea. Se distanţă repede de ofiţeri. Parcă uitase de ei. Se grăbea, dar totuşi mersul său era straniu. Era mers de om istovit. Mergea cu genunchii puţin îndoiţi şi-şi tîra picioarele, stîrnind în urma sa praful.

Cînd ajunseră la tarla, Detunatu dispăruse de cîteva minute în porumb.

Unde eşti, Detunatu ? îl strigă căpitanul Codru.

Aici, tovarăşe căpitan.

Îl descoperiră mai înspre interiorul tarlalei. Adus de spate, cu mîinile atîrnînd, parcă inerte, de-a lungul trupului, Detunatu privea cadavrul lui Balthazar, care începuse să se descompună. Era Balthazar !... Marele Balthazar !... Bogdan îl căută cu privirea pe Ducu. Dar Ducu nu observă. Privea cadavrul, întunecat şi într-un fel dezamăgit. Stupid sfîrşit !... Absurd sfîrşit !

— Ce facem cu cadavrul, tovarăşe maior ? întrebă căpitanul Codru.

Ducu tresări, îl privi pe căpitan, ca şi cînd n-ar fi înţeles ce anume fusese întrebat, pe urmă, întorcînd spatele cadavrului şi pornind pe cărăruia pe care veniseră :

— Faceţi tot ceea ce trebuie făcut în asemenea împrejurări, tovarăşe căpitan.

Noaptea tîrziu, Ducu şi Bogdan se înapoiară în Bucureşti cu maşina. Pe drum, Bogdan încercă să discute despre cele întîmplate.

— Ce istorie, bătrîne !

— Ai face mai bine să nu te mai miri, ca o babă, i-o reteză maiorul.

— Mă mir, fiindcă eu n-am citit cît tine de mult despre dumnealui, sufletul nostru omenesc.

— Poate că o vei face de acum încolo. Dacă vrei, îţi recomand şi nişcai bibliografie : De pildă, dacă ai să citeşti „La vie inconsciente" a lui Abel Goblot, ai să găseşti

acolo ceva asemănător cu ceea ce i s-a întîmplat bietului Detunatu. Iar dacă eşti curios să cunoşti şi alte pozne pe care ni le joacă subconştientul, n-ai decît să citeşti „Le grand inconnu" al lui Daniel Giles. Desigur, ţi-ar prinde bine dacă ai frunzări şi „Psychopathologie de la vie quotidienne" a lui Freud.

Văzîndu-l în aşa măsură de prost dispus, Bogdan renunţă să discute, şi pînă la Bucureşti nu mai deschise gura.

Maşina îi lăsă pe rînd acasă, mai întîi pe Ducu, apoi pe Bogdan. Înainte de a se despărţi :

— Pe mîine, măi băiete !

— Pe mîine, Ducule.

— Vezi să nu întîrzii, că avem treabă.

— Nici o grijă. Noapte bună !

Pe Ducu îl aştepta mătuşa Sabina, cu mîncarea încălzită.

— Nu mănînc, mătuşă. Am mîncat ceva pe drum. Vreau să fur cîteva ore de somn, fiindcă sînt frînt, frînt de oboseală. Ingrid ce face ?

— Ce să facă ? A fost la un film. Pe urmă s-a uitat puţin la televizor. S-a culcat pe la zece. Ce vrei, e doar în vacanţă.

Ducu se dezbrăcă repede, cu ochii închişi. Dar cînd se vîrî în aşternut constată că nu putea dormi. Vedea leşul lui Balthazar, culcat pe spate în pădurea încă verde de porumb, hidos, invadat de furnici şi de muşte, umflat, într-o fază avansată de descompunere, exalînd o duhoare insuportabilă. Şi îl mai vedea şi pe Detunatu, cu ochii holbaţi şi înroşiţi de nesomn sau poate de lacrimi, cu faţa împietrită şi lividă, cu buzele vinete care tremurau.

Aprinse veioza şi începu să scotocească în sertarul noptierei în căutarea unui somnifer. Dar, mai înainte de a-l găsi, sună telefonul. În primele clipe, Ducu fu ispitit să nu ridice receptorul. Ştia, din experienţă, că de fiecare dată cînd era căutat cu telefonul în toiul nopţii, după aceea nu mai avea parte de somn.

Abia după ce apelul fu repetat de mai multe ori, Ducu se hotărî să răspundă.

— Tovarăşul maior ?

— Da, eu sînt !

— Tovarăşe maior, vă deranjează ofiţerul de serviciu, căpitanul Drocan. Îmi permiteţi să raportez...

— Raportează, tovarăşe căpitan, raportează ce dracu s-a mai întîmplat, îl întrerupse Ducu, în aşa măsură de obosit, încît nu mai era în stare să-şi controleze nervii, dar repede, repede că pic de somn.

— Tovarăşe maior, am primit o comunicare telefonică, fulger, de la punctul de frontieră Episcopia Bihorului. Acum un sfert de oră au reţinut omul, aşa cum aţi ordonat.

— Care om, căpitane Drocan, care om ?

— Eu nu ştiu. Mie aşa mi s-a comunicat : că dumneavoastră aţi ordonat să reţină un anumit individ, chiar dacă paşaportul va fi în regulă.

— Şi l-au reţinut ?

— Aşa mi-au raportat.

— Tovarăşe căpitan, omul acela e mort de cinci zile.

— Tovarăşe maior, eu nu fac decît să vă raportez ceea ce mi s-a comunicat telefonic. Dar, dacă spuneţi că omul e mort de cinci zile, înseamnă că l-au confundat cu altcineva.

— L-au confundat !...

— Nu ? În orice caz, ce să le comunic, fiindcă ei aşteaptă instrucţiuni ?

— Cît e ceasul ?

— Trei !

— Te sun peste cinci minute.

Închise. Pe urmă, începu să se plimbe agitat prin cameră. Din cînd în cînd murmura cîte un cuvînt, care n-avea nici o legătură cu cel dinainte. Din cînd în cînd gesticula, ca şi cum ar fi dialogat cu cineva nevăzut, şi încerca prin gesturi să dea o mai mare tărie argumentaţiei. La un moment dat se opri locului, faţa i se lumină brusc, un zîmbet vag îi înflori în colţul gurii şi, brusc, se plesni cu palma peste frunte. Alergă apoi la telefon, formă numărul şi obţinu legătura cu ofiţerul de serviciu

— Căpitane, cheamă, te rog, judeţeana noastră de la Oradea, transmite-le să preia pe infractor de la grăniceri şi, cu avionul, să-l aducă urgent la Bucureşti.

— Iar celor de la punctul de frontieră ? Ziceau că au să mă sune peste zece minute.

Spune-le că au să primească ordine de la Oradea. Clar?

— Cum nici că se poate mai clar.

Închise. Formă apoi două din cifrele numărului de telefon al lui Bogdan, dar se lăsă păgubaș.

„Să-l las să doarmă, bietul băiat. N-are rost să-l mai pun și pe el pe jeratic."

Se vîrî în așternut și, în clipa următoare, naviga în apele adînci ale somnului.

II. Planul „Fortitude"

Era ora unsprezece cînd Ducu fu anunțat că infractorul arestat la punctul de frontieră Episcopia Bihorului avea să fie adus, în cîteva minute, la el în birou. Ducu și nu în mai mică măsură Bogdan erau emoționați. Pentru prima dată se întîmpla să-i încerce o atît de categorică emoție. Erau în așa măsură de emoționați, încît, spre a se deconecta, Ducu se duse să încuie seiful, iar Bogdan să deșerte în coșul de hîrtii scrumiera plină cu mucuri.

Cîteva minute mai tîrziu omul pe care ei îl așteptaseră cu atîta nerăbdare fu introdus în birou. Nu încăpea nici o îndoială : era Balthazar ! După înfățișare era Balthazar, același Balthazar, pe care, în urmă cu numai douăzeci și patru de ore, îl descoperiseră în tarlaua cu porumb — cadavru intrat în putrefacție, disputat cu înverșunare de muște, furnici și viermi.

Lucrătorul care îl escortase depuse pe birou un dosar, care nu conținea decît un raport, de numai o pagină și jumătate, și pașaportul celui arestat. Ducu parcurse în fugă raportul — așa cum se așteptase, nu conținea nimic interesant — pe urmă, deschizînd pașaportul, întrebă, de parcă ar fi vrut să confrunte dacă cele ce urma să declare arestatul coincideau cu datele consemnate în documentul de călătorie.

— Cum vă numiți ?

— Olivier Cornet.

— Acesta este adevăratul dumneavoastră nume ?

— Bineînțeles !

— Totuși, poate vă numiți altfel ?

— Nu înțeleg ce vreți să insinuați.

— Nu insinuez nimic. Poate n-am fost suficient de clar. Am vrut să întreb dacă nu cumva sînteți cunoscut și sub un alt nume. De pildă, care este numele dumneavoastră conspirativ ?

— Mi-e teamă că sînteți pe punctul de a săvîrși o mare eroare, domnule... Scuzați-mă, nu vă cunosc numele.

— Pentru dumneavoastră nu sînt decît cercetătorul penal. Spune-mi cum îți este mai la îndemînă. Ceea ce mă interesează este să răspunzi cinstit la întrebările pe care ți le pun.

— Domnule anchetator, mi-e teamă că sînteți pe punctul de a săvîrși o mare eroare.

— Vreți să spuneți că vă confund cu altcineva ?

— Nu știu dacă neapărat mă confundați cu cineva, sînt însă sigur că v-ați format o părere greșită în legătură cu scopul vizitei mele în România.

— Și care este acest scop ?

— Unul turistic, domnule. Exclusiv turistic.

— Ați auzit de „Trustul Nebel" ?

— Acum aud pentru prima dată. Mă rog, și ce produce acest trust ?

— Va să zică n-ați auzit în viața dumneavoastră de „Trustul Nebel". Și, desigur, veți pretinde că nu-l cunoașteți nici pe directorul general al Trustului. Nu-i știu numele adevărat. Acum vreo cîțiva ani, i se spunea „Căpitanul de cursă lungă" [1]. Probabil un nume conspirativ sau poate o poreclă. Știți, speram că veți comite o indiscreție, și-mi veți dezvălui adevăratul său nume.

Spionul rămase impasibil. Păstra același aer de vagă plictiseală, ca și cînd toată povestea nu-l privea absolut de fel.

[1] Vezi romanul „Căpitanul de cursă lungă" (N.A.)

— Regret că nu vă pot fi de folos, domnule.

— Croazierele pe Mediterana vă plac ?

— Bineînțeles. Am un iacht proprietate personală.

— Cînd nu călătoriți cu el, în ce port îl ancorați ?

— Marsilia.

— Spuneți-mi, iachtul dumneavoastră e tot atît de confortabil ca și iachtul „Nebel II" ?

— Mai adineaori mi-ați vorbit de „Trustul Nebel". Acum de un oarecare iacht „Nebel II". Există vreo legătură între ele ?

— Aproximativ, cam aceeași legătură care există între dumneavoastră și „Trustul Nebel".

— Domnule anchetator, acum chiar m-ați făcut curios. Vă rog, spuneți-mi despre ce fel de trust este vorba ?

— Un trust de un fel deosebit. Un trust de spionaj.

— Nu mi-aș fi putut închipui că poate exista un asemenea trust.

— Al cărui agent sînteți. Și nu unul de duzină, ci agentul numărul unu.

— Eu ? Domnule anchetator, sînt uluit de ceea ce este în stare să scornească fantezia dumneavoastră bogată, luxuriant de bogată.

— Da, domnule, continuă Ducu, de parcă n-ar fi auzit obiecțiile spionului, dumneavoastră sînteți agentul numărul unu al „Trustului Nebel", sînteți Balthazar, *Marele Balthazar*, cum vi se mai spune, în cazul cînd sînteți, într-adevăr, „mare", și faima pe care v-ați creat-o nu se datorește cumva unei inteligente și susținute campanii publicitare. Credeți-mă, nu are rost să vă faceți iluzii că ne-ați putea păcăli.

Balthazar nu-și pierdu nici acum cumpătul.

— Domnule anchetator, cînd vă aud vorbind astfel, încep să mă îngrijorez. Mă întreb, dacă nu cumva, avînd de rezolvat un caz, pe care n-ați fost în stare să-l elucidați, pentru a nu clasa dosarul, sînteți hotărît să-mi puneți în circă fapte pe care nu le-am comis.

Ducu deschise un sertar, scoase de acolo pașaportul lui Henry Balthazar și i-l puse dinainte :

— Vreți să răsfoiți puțin acest pașaport ?

Mă rog ! Dacă ţineţi dumneavoastră.

Balthazar luă paşaportul, îl deschise, dar pe figura sa nu tresări nici un muşchi. După aceea, îl examină cu afectată curiozitate, îl închise şi îl împinse, cu un bobîrnac, pînă în dreptul lui Ducu.

Curios ! N-aş fi crezut că poate să existe cineva care să-mi semene atît de mult. Numai pentru atît, şi tot ar trebui să-mi pară bine că am vizitat România.

— Mi-e teamă, totuşi, că veţi regreta, domnule Balthazar. În treacăt, ţin să vă informez că posesorul acestui paşaport a vorbit.

Mînţea, dar era o minciună absolut necesară. Se întreba cum avea să reacţioneze acum spionul. Balthazar privi lung la Ducu, pe urmă la Bogdan, ca şi cînd abia acum îi descoperea prezenţa, pe urmă, schiţînd un gest, care parcă voia să semnifice : fie, treacă de la mine !

Domnule anchetator, am ştiut de la început, adică din clipa în care am fost arestat, că am pierdut partida. Mi-a făcut însă plăcere să vă necăjesc puţin. Să continui cred că nu mai are nici un haz. Am impresia că ştiţi prea multe.

— Va să zică, recunoaşteţi că sînteţi Balthazar, „marele Balthazar" şi că vă aflaţi în solda „Trustului Nebel".

— Da, sînt Balthazar, lucrez pentru Trustul Nebel, dar mă simt obligat să vă atrag atenţia că-mi displace formularea : că m-aş afla în solda Trustului. Domnule, meseria de agent secret o exercit nu pentru „soldă", ci pentru propria mea plăcere. E drept, primesc nişte sume de bani, dar asta nu înseamnă că sînt în solda Trustului Ceea ce primesc reprezintă comisionul meu pentru fiecare afacere încheiată cu succes, şi nicidecum soldă. Cînd ai o avere ca a mea, domnule anchetator, nu ai nevoie de soldă. Desigur, dacă „Trustul Nebel" ar fi o organizaţie filantropică şi mie mi-ar plăcea să lucrez pentru ea, n-aş primi nici un fel de remuneraţie. Nefiind însă o organizaţie filantropică, ci una lucrativă, care realizează beneficii, ar însemna să fiu un mare nătărău dacă m-aş manifesta ca filantrop. Nu ştiu în ce măsură ceea ce v-am

spus prezintă sau nu interes pentru dumneavoastră, însă eu am ţinut să fac această precizare pentru posteritate. Nu vreau ca în dosarele dumneavoastră să se consemneze, că Balthazar, marele Balthazar este în *solda* „Trustului Nebel".

— Bine, domnule Balthazar, am luat notă de precizarea dumneavoastră şi vă promit că posteritatea nu-şi va forma o părere greşită despre activitatea dumneavoastră.

— Vă mulţumesc, domnule anchetator.

— Şi acum, cred că a venit momentul să vă întreb care a fost scopul vizitei dumneavoastră în România.

— N-a fost unul singur. Primul, şi cel mai de seamă, obţinerea unei informaţii de cea mai mare importanţă. Cel de-al doilea, reorganizarea reţelei, care funcţiona lamentabil.

— Începeţi prin a ne vorbi de informaţia pe care aţi calificat-o „de cea mai mare importanţă".

— Trustul a fost informat că dumneavoastră, românii, aţi pus la punct un tanc ale cărui caracteristici sînt superioare oricărui alt tanc aflat, la ora actuală, în dotarea vreunei alte armate din lume.

— Pe ce cale a obţinut Trustul această informaţie ?

— Nu ştiu, fiindcă nu m-a interesat să ştiu.

— Bine !... Continuaţi !...

— O dată în posesia acestei informaţii, Trustul a prospectat-o.

— Ce înţelegeţi prin aceasta ?

— Am vrut să spun că Trustul, dorind să cunoască, anticipat, pe cine interesează caracteristicile tehnice ale tancului dumneavoastră, şi ce sumă ar putea obţine pe ele, a iniţiat un sondaj printre cei în mod virtual interesaţi. Sondajul a depăşit pînă şi cele mai optimiste previziuni. În faţa unei asemenea perspective, conducerea Trustului a hotărît să intre, cu orice preţ, în posesia datelor necesare. Şi pentru ca reuşita să fie sigură, m-au trimis pe mine. În Apus, se ştie că România se pricepe să-şi păstreze foarte bine secretele. Acesta a fost motivul pentru care alegerea Trustului s-a oprit asupra mea. Dar a mai

existat unul. Teama de concurență. Trustul n-a ignorat posibilitatea ca excepționala dumneavoastră performanță în materie de blindate să intereseze și alte servicii de informație.

— Va să zică, Trustul a considerat că numai dumneavoastră sînteți capabil să duceți la bun sfîrșit o însărcinare nu numai delicată, dar și deosebit de dificilă. Ei bine, dumneavoastră în ce fel v-ați gîndit să procedați ca să izbutiți ?

Balthazar schiță un zîmbet vag de superioritate.

— Domnule anchetator, știți că mi se spune marele Balthazar. Chiar cu riscul de a trece în ochii dumneavoastră drept un lăudăros, țin să vă asigur că îmi merit renumele, în ciuda eșecului prezent. Faptul că ați izbutit să puneți mîna pe mine constituie primul meu eșec. Un eșec care mă irită, fiindcă se datorește fatalității și nu unei greșeli personale. Precizez, greșeli personale, fiindcă greșeli ale altora au fost, dintre care, cea mai stupidă presupun că a fost aceea a lui Bob.

— Cine este Bob ?

— Dumneavoastră îl cunoașteți sub numele de Henry Balthazar.

— Unde ați pescuit pe acest alter ego al dumneavoastră ? nu se putu stăpîni Bogdan să întrebe.

— Nu e singurul. Mai există încă doi. Nu în aceeași măsură de autentici, din punct de vedere al asemănării, dar machiorul meu se pricepe să corecteze micile nepotriviri.

— De ce trei ? Unul nu vă este suficient ? continuă să întrebe Bogdan.

— În misiunile foarte grele îi utilizez pe toți trei. Misiunea în România am considerat-o dificilă, nu deosebit de dificilă, și de aceea l-am luat cu mine numai pe Bob. Dacă îl aduceam și pe Oreste, vă asigur că nu m-aș fi aflat astăzi în fața dumneavoastră. Regret că v-am subapreciat.

— Totuși, nu mi-ați spus în ce fel sperați să vă îndepliniți... misiunea.

Într-un fel v-am spus. Utilizîndu-l pe Bob. Bob avea sarcina să mă acopere. Eu nu existam. Exista Bob, care trebuia să vă fixeze atenţia asupra sa, dîndu-mi mie posibilitatea să acţionez nestingherit. Şi, trebuie să recunoaşteţi, mistificarea a reuşit. Dumneavoastră aţi văzut în Bob pe Balthazar, şi nici nu v-a dat prin minte că mai exista un Balthazar, adică autenticul Balthazar, care în tot acest timp a acţionat nestingherit.

— Chiar nestingherit ?

— Nestingherit în sensul că habar n-aţi avut că exist, dar indirect m-aţi stingherit, fiindcă aţi depistat oameni din reţea, arestîndu-i pe unii, obligîndu-i pe alţii, spre a nu cădea vii în mîinile dumneavoastră, să se sinucidă. Pe mine însă, direct, nu m-aţi stînjenit. Bob a jucat un rol asemănător cu acela al lui Clifton James, actorașul care a avut şansa să semene uimitor cu mareşalul Montgomery [1]. Presupun că ştiţi la ce mă refer.

— Bineînţeles.

[1] *Balthazar se referă la următorul fapt, strict autentic, petrecut în timpul celui de-al doilea război mondial. Pentru ca operaţia Overlord — debarcarea pe continent — să reuşească, se impunea, cu necesitate, ca Marele Cartier hitlerist să nu afle nici locul debarcării şi nici data. În scopul inducerii în eroare a inamicului, serviciile secrete engleze au dat dovadă de o ubuitoare imaginaţie. De pildă, într-una din zilele de sfîrşit ale lunii mai 1944, o maşină deschisă s-a îndreptat spre aeroportul Northolt. În maşină se afla mareşalul Montgomery. Pe parcurs, lumea îl aplaudă. La aeroport, se îmbarcă pe un avion care îl transportă la Gibraltar. O maşină deschisă îl duce la palatul guvernatorului. În grădina palatului, doi nobili spanioli invitaţi anume, fiindcă se ştia că au legături cu serviciile secrete germane, îl aud pe Montgomery şi pe guvernatorul sir Ralph Eostwood camarad de promoţie cu Montgomery, discutînd despre un misterios „Plan 303", cu referire la coasta mediteraneană franceză. De la Gibraltar Montgomery zboară la Alger. Nu se ştie dacă nemţii au crezut că „Planul 303" înseamnă o debarcare aliată în sudul Franţei, dar este sigur că au tras concluzia că, atîta vreme cît Montgomery se află în Africa, invazia în nordul Franţei nu va avea loc. Adică, exact ceea ce au urmărit serviciile secrete engleze. Numai că acel Montgomery care făcuse escală la Gibraltar şi apoi zburase în Africa nu era adevăratul Montgomery, ci actorașul Clifton James alter ego-ul mareşalului. Adevăratul Montgomery se afla în Anglia, instalat la Portsmouth, în faţa Normandiei.*

— Dar, ca să pot acționa nestingherit, a fost necesar să vă atrag atenția asupra lui Bob.

— În acest scop, cineva din rețea, vorbind dintr-un apartament străin, a chemat la telefon Monte Carlo, nu fiindcă avea ceva important de comunicat, ci pentru ca un oarecare „unchi Sol" să anunțe că *„Balthazar sosește luni"*. Trustul a scontat pe faptul că, sub o formă sau alta, de această convorbire vom lua cunoștință. Adică exact ceea ce ați urmărit, anticipă maiorul.

— Și dumneavoastră v-ați prins. Cum a trecut Bob granița, l-ați luat în primire, și nu l-ați scăpat de sub supraveghere nici o clipă. În tot acest timp, eu am putut acționa în voie. Fiindcă în România am sosit și eu tot luni, dar pe la punctul de frontieră Episcopia Bihorului.

— Ați adus cu dumneavoastră un Larousse ?

— Mda ! recunoscu Balthazar după o clipă de ezitare.

— În care ați însemnat, folosind un procedeu simplu, dar ingenios, numele și adresele a doi din agenții rețelei.

— Ei, văd că știți și aceasta.

— După știința noastră, nici Paraschiv Pendeleanu și nici Nora Solcanu nu au condus rețeaua. De ce ați ținut să luați mai întîi legătura cu ei și nu cu rezidentul vostru ?

— Fiindcă nu aveam încredere în acea persoană.

— Ați luat legătura cu amîndoi ?

— Numai cu Paraschiv Pendeleanu.

— De ce nu și cu Nora Solcanu ?

— Fiindcă a avut proasta inspirație să se sinucidă. Cînd am aflat, am fost de-a dreptul dezamăgit. Prin postul pe care îl ocupa, Nora constituia o sursă de informații de neprețuit.

— Cînd ați recrutat-o pe Nora Solcanu ?

— Cu prilejul excursiei pe care a făcut-o în Turcia.

— Efectiv, cînd a început să lucreze pentru Trust ?

— Recent. Foarte recent. Numai cu puțin înainte de sosirea mea în România.

— De ce atît de tîrziu, de vreme ce ea, după părerea dumneavoastră, constituia o sursă de informație de neprețuit ?

Balthazar zîmbi cu un aer de superioritate :

— Chestie de metodă.

— Explicați-vă !

— Trustul dispune de un număr foarte mare de agenți. Nu cred că există țară în lume, în care să nu aibă măcar un singur agent. Trebuie să știți că Trustul, chiar în țările unde are organizată o rețea, nu include în ea absolut pe toți agenții recrutați. Cei rămași în afara rețelei sînt numiți „agenți pasivi". Acestora nu li se cere nici un fel de activitate, nici chiar dacă sînt remunerați. (Fiindcă unii sînt.) Fără nici un fel de exagerare, au fost cazuri cînd agenți pasivi, care ani de zile au fost remunerați, au murit mai înainte de a apuca să devină agenți activi.

— Și în ce constă avantajele acestei metode ?

— „Nebel" nu aparține unei anume puteri cu interese politice, economice, financiare sau de altă natură în toate țările și în toate continentele. „Nebel" este un trust ce oferă spre cumpărare o anumită marfă care, în complexitatea vieții moderne, valorează mai mult decît oricare altă marfă : informația cu caracter secret. Numai că, nu pentru orice fel de informație secretă poți găsi, în orice clipă, cumpărători dispuși să plătească. Pe piața secretelor — știți desigur că există o asemenea piață — se precizează, la un moment dat, un interes major pentru un anumit gen de secrete. Din acest motiv, Trustul dispune de un serviciu special de prospectare a pieței din punct de vedere al celor mai solicitate secrete. Aceasta o ferește să acționeze în scopul obținerii unor secrete nerentabile, adică a unor secrete sortite stocării, fiindcă, datorită dezvoltării rapide a tehnicii, secretele se depreciază uluitor de repede. Cred că acum vă este clar în ce constau avantajele metodei. Datorită acestei metode, atunci cînd se ivește pe piața secretelor o nouă și presantă cerere, Trustul poate acționa în scopul satisfacerii ei, mobilizînd eșaloanele sale de rezervă.

— În România, Trustul dispune de agenți pasivi ?

— Regret, dar nu vă pot da un răspuns, care să vă satisfacă, deoarece nu depind de departamentul organiza-

toric al Trustului. În orice caz, faptul că nu mi s-a indicat numele nici unuia, ar putea să însemne că în România Trustul nu dispune de agenți pasivi. Fiindcă, dacă ar fi avut. întrucît mi s-a încredințat și sarcina reorganizării rețelei, în mod normal ar fi trebuit să mi se sugereze măcar unul sau două nume, cu care să împrospătez cadrele.

— Ați afirmat că la bursa secretelor, nu toate, ci numai anumite secrete prezintă un interes major. Revenind la Nora Solcanu, vă întreb : secretele pe care le puteați obține prin intermediul ei nu prezentau interes ? Fiindcă, ați afirmat că n-ați folosit-o decît în ultimul timp.

— Atunci cînd a fost recrutată Nora Solcanu ne-a ascuns că lucrează la Marele Stat Major.

— Anumite informații totuși ați obținut de la ea și în perioada cînd n-a fost utilizată.

Balthazar păru foarte mirat :

— Ați putea să-mi dați un exemplu ? Eu n-am cunoștință de așa ceva.

— De pildă, de la Nora Solcanu a aflat Trustul de invențiile, în domeniul electronicii, ale inginerului Bacalu.

— Bine, dar aceasta este o informație particulară. Nora Solcanu a fost doar verișoara inginerului. Cînd v-am declarat că pe Nora Solcanu Trustul n-a folosit-o decît in ultimul timp, m-am referit la informațiile pe care ea le-ar fi putut obține în calitatea ei de stenodactilografă. Sînt două lucruri cu totul diferite.

— Diferențierea aceasta vă aparține.

— Bineînțeles, domnule anchetator. Ați crezut, poate, că în mod deliberat, am căutat să vă ascund ce relații au existat între Trust și inginerul Bacalu ?

— A, nu chiar în mod deliberat. Mai curînd o omisiune neintenționată.

— Domnule anchetator, ar fi sub demnitatea mea, dacă aș încerca să vă induc în eroare, brodînd pe canavaua fanteziei. Am jucat, am pierdut. De data asta dumneavoastră ați înscris un punct. Data viitoare e rîndul meu.

— Cred că va trebui să așteptați cam multișor, ironiză Bogdan. Codul nostru penal prevede pedepse severe pentru spioni.

Poate are să vă mire, dar eu sînt mult mai optimist. Trustul nu se poate dispensa de serviciile mele și din cauza aceasta sînt convins că va face totul ca să mă recupereze. Dacă vă prindeți, sînt gata să pun rămășag cu dumneavoastră, că încă înainte de căderea frunzei, veți primi o vedere de la Monte Carlo cu mențiunea : „Salutări de la Balthazar".

— Sînteți, într-adevăr, un mare optimist, domnule Balthazar.

— De asemenea sînt gata să pariez cu dumneavoastră că nu mai tîrziu de un an, un an și jumătate, îmi voi lua revanșa. Înțelegeți, desigur, domnilor, că trebuie să mă reabilitez în ochii acelora care m-au supranumit „marele Balthazar".

Ducu socoti că era momentul să pună capăt optimismului lui Balthazar :

- Dacă sînteți cumva superstițios, sîntem gata să vă urăm chiar succes. Dar, revenind la discuția de mai înainte, aș vrea să vă întreb, cum ați fi apreciat misiunea dumneavoastră în România, dacă ea nu ar fi avut deznodămîntul pe care îl are ?

— Mulțumitoare, domnule anchetator. Doar mulțumitoare. Și asta numai datorită proastei inspirații pe care a avut-o Nora Solcanu de a se sinucide.

- De ce doar mulțumitoare ? Copia pe indigo a raportului pe care Nora Solcanu l-a bătut la mașină, conținea destule date în legătură cu tancul de care se interesează Trustul. Nu mai pun la socoteală, că pe banda de magnetofon a aparatului inventat de inginerul Bacalu a fost imprimată o parte din expunerea ținută de cineva competent în cadrul unei anumite conferințe.

– Vă referiți la colonelul inginer Octav Stratilat, șeful Norei Solcanu. Cunosc.

— Nu am terminat ceea ce am avut de spus... Scuzați-mă că v-am întrerupt.

— Deci, de vreme ce ați obținut ceea ce doreați, și pentru care motiv v-ați deplasat în România, de ce apreciați misiunea dumneavoastră doar mulțumitoare ?

— Pe plan internațional, România niciodată nu s-a bucurat de un prestigiu atît de mare, ca în prezent. În actuala conjunctură, fără îndoială că și alte secrete, privind apărarea națională a României, ar găsi cumpărători serioși. Iată motivul pentru care consider misiunea mea una doar mulțumitoare. Sinuciderea Norei Solcanu a fost un mare ghinion.

– În schimb, pierderea ei a fost compensată de reușita invenției inginerului Bacalu.

— O invenție excepțională, fără îndoială. Dar mult mai mare cîștig ar fi avut Trustul dacă izbutea să-l scoată din țară. E un om cu multe idei, unele dintre ele extraordinare. Inginerul vă spun eu, valorează milioane. Nu cred că veți face greșeala să-l băgați la închisoare.

— Domnule Balthazar, despre inginerul Bacalu vom mai discuta. Acum a sosit momentul să-mi dați toate informațiile în legătură cu rețeaua. Din cine se compune. Nume, adrese. Cine o conduce...

— Rețeaua nu mai există. Acesta-i cel de-al doilea mare ghinion.

— Cum ?

— Ce-ați auzit ! Nu mai există. Toți membrii rețelei sînt morți sau arestați. Cu excepția unei singure persoane.

— Rezidentul ?

— Rezidenta. Fiindcă e vorba de o femeie. Mai exact, fosta rezidentă. La ora actuală nu mai este. Am demis-o. Trăda. Este o agentă dublă. Lucra pentru Trust, dar și pentru altcineva.

— Pentru un alt Trust ?

— N-ați înțeles. Cel puțin pînă în prezent, „Nebel" e unicul trust de spionaj. Rezidenta noastră lucra pentru noi, dar și pentru o anumită putere.

— Numiți acea putere.

— Încă n-o cunosc. Deocamdată n-am putut dovedi decît că este agentă dublă.

— Numele ei ?

— Melania Sachelarie.

— O femeie cu o voce... fermecătoare ?

Balthazar se uită foarte surprins la Ducu.

— Are, într-adevăr, o voce cu un timbru foarte personal și foarte plăcut. Da... da... Acum, dacă mă gîndesc, vocea ei este într-adevăr fermecătoare. Va să zică o știți. Dar în cazul acesta de ce n-ați arestat-o ?

— Adresa ei !

— Strada Orlando, numărul 6 bis.

— Numiți-mi acum pe ceilalți din rețea.

— V-am spus că rețeaua nu mai există.

— Totuși, numiți-mi pe membrii rețelei.

— Nora Solcanu : s-a sinucis. Paraschiv Pendeleanu : idem. Matei Corbeanu : arestat, Fîntînaru : sinucis. În fine, Melania Sachelarie, care nu vă este necunoscută. Dar pe care, nu știu din ce motive, ați cruțat-o. Nu cumva decimarea rețelei se datorește nu perspicacității dumneavoastră, ci trădării ei ?

— Nu.

— În orice caz, dacă ar fi făcut-o, nu m-aș fi mirat. Inteligența și cruzimea se completează la ea într-un mod cum nu se poate mai armonios. De altfel, cred că aveți să vă convingeți, în cazul în care încă n-ați avut prilejul.

— Domnule Balthazar, în bagajul dumneavoastră personal n-au fost găsite nici indigourile sustrase de Nora Solcanu și nici banda de magnetofon. Ce s-a întîmplat cu aceste două materiale ? Au ieșit din țară printr-un curier al Trustului ?

— Trustul nu a intrat în posesia acestor materiale. Ele s-au aflat în posesia mea, dar mi-au fost sustrase de Melania Sachelarie.

— Domnule Balthazar, afirmația dumneavoastră nu pare plauzibilă.

— Și de ce, mă rog ?

— Foile de indigo v-au fost predate chiar de Melania Sachelarie. Este adevărat ?

— Exact ! Mi le-a adus la mai puțin de o oră după ce a intrat în posesia lor...

— De vreme ce, inițial, indigourile s-au aflat în mîinile ei, de ce a mai fost nevoie ca, ulterior, să vi le sustragă. Aserțiunea dumneavoastră pare incredibilă.

— Trebuie să vă atrag atenţia că pierdeţi din vedere un amănunt esenţial. Anume că atunci cînd mi le-a predat, abia sosisem în România şi că mă bucuram de autoritatea reprezentantului trimis de Trust. Adăugaţi la aceasta prestigiul meu personal. Pe de altă parte Melania bănuia că Trustul o suspectează şi nu avea nici un interes ca suspiciunile să se transforme în certitudine. De aceea, imediat după ce am sosit la Bucureşti, s-a străduit să-mi cîştige încrederea, în speranţa că, păcălindu-mă, o voi confirma ca rezident. Cînd, însă, şi-a dat seama că nu va izbuti, a reacţionat, trecînd la ofensivă...

— Şi dumneavoastră v-aţi dat bătut, v-aţi resemnat să părăsiţi România, fără să vă realizaţi misiunea. Fiindcă tare mi-e teamă că acuşi am să vă aud spunîndu-mi, că Melania Sachelarie v-a sustras şi banda de magnetofon.

— Aţi ghicit !

— Foarte ciudat ! Dumneavoastră, marele Balthazar, v-aţi hotărît să părăsiţi cîmpul de luptă, deşi bilanţul activităţii dumneavoastră era catastrofal.

— Iertaţi-mă, dar nu înţeleg cum de aţi ajuns la o asemenea concluzie. Bilanţ catastrofal ? Da de unde ! În România am fost trimis cu o misiune precisă : să obţin caracteristicile tehnice ale tancului A.N. O dată intrat în posesia indigourilor, puteam să părăsesc România la numai patruzeci şi opt de ore de la venirea mea aici. Dacă Trustul ar fi ştiut că va putea obţine prin Nora Solcanu datele necesare, nu mă mai trimitea pe mine. Din păcate, n-a avut cum să afle că va avea loc o conferinţă militară, la care colonelul inginer Stratilat va ţine un raport al cărui text urma să fie dactilografiat de Nora Solcanu, — raport care conţine absolut toate elementele de care Trustul avea nevoie. Datorită şansei extraordinare pe care am avut-o n-a mai fost nevoie să-mi desfăşor forţele.

— N-aţi părăsit ţara după patruzeci şi opt de ore, iar indigourile v-au fost sustrase, insistă Bogdan.

— Da, dar nu mai înainte de a le fi citit.

— Cum ?

— Foarte simplu : în oglindă. Întreg raportul îl am aici în cap. Pe urmă, am ascultat şi banda de magnetofon.

— Cu aparatul inventat de inginerul Bacalu ce aţi avut de gînd să faceţi ?

— În nici un caz să-l iau cu mine, de[illegible]me ce inventatorul urma să lucreze pentru noi.

— Nu v-aţi gîndit că tentativa de a[illegible]ate din ţară pe Bacalu ar putea să eşueze ?

— Numai ca la o eventualitate foarte puţin probabilă. Fiindcă, trebuie să recunoaşteţi, planul a fost ingenios. Ar fi reuşit, sigur, dacă imbecilul de Cornelis, îmbătîndu-se, nu ar fi provocat scandal. Totuşi, ca măsură de precauţie, i-am cerut inginerului schema detaliată a aparatului. La început s-a codit, îi era teamă că-l voi trage pe sfoară. Dar, pînă la urmă, l-am convins.

— Ce-aţi făcut cu planul ?

— Întrebaţi-o pe Melania Sachelarie.

— Tot ea vi l-a sustras ! Extraordinară femeie ! Marele Balthazar făcut groggy de femeia cu voce fermecătoare, ironiză Bogdan, cu riscul de a-l auzi pe Ducu tuşind în semn de dezaprobare.

— Aţi spus-o ironic, domnule, dar pot să vă asigur că Melania Sachelarie este o femeie excepţională. Iar pînă a nu se hotărî să slujească la doi stăpîni, şi o foarte bună rezidentă.

— Atunci cînd aţi aflat, că tentativa de a-l scoate din ţară pe Bacalu a eşuat mai aveaţi vreun dubiu cu privire la jocul dublu al Melanici Sachelarie ?

— Nu ! Noul rezident, adică Fîntînaru, trebuia s-o lichideze. Din păcate, s-a sinucis.

— Domnule Balthazar, în general, sînt edificat. Aş mai avea să vă pun cîteva întrebări în legătură cu alter-ego-ul dumneavoastră. Ne-aţi explicat, că l-aţi luat pe Bob în România, pentru ca el, dublîndu-vă, să puteţi acţiona nestingherit. Este adevărat ?

— Exact !

— Nu cred că numai acesta a fost scopul. I-aţi mai rezervat un rol : acela de a fi paratrăsnetul dumneavoastră în caz de furtună, respectiv de primejdie. Şi, din păcate pentru el, într-o zi a trebuit să joace acest rol, care însă i-a fost fatal. Este adevărat ?

— Da !

— Cine v-a semnalat pericolul ? Fîntînaru ?

— Da. Prin radio, în momentul cînd oamenii dumneavoastră îi asediau casa.

— Iar dumneavoastră l-aţi alertat pe Bob. *Uranus* este, desigur, un cuvînt de cod. Care-i semnificaţia lui ?

— Să treacă imediat la executarea planului „Fortitude".

— „Fortitude" ? Aveţi cunoştinţă ce a însemnat Fortitude în preajma debarcării pe continent ?

— Bineînţeles ! „Fortitude" a însemnat acţiunea vastă şi rafinată de mistificare a Wehrmacht-ului, întreprinsă de experţi englezi. Aflaţi că în mod deliberat am numit „Fortitude" misiunea pe care urma s-o îndeplinească Bob, fiindcă, în ultimă instanţă, sarcina lui era ca, mistificîndu-vă, să-mi dea mie răgazul să trec graniţa.

— A fost absolută nevoie de planul „Fortitude", de vreme ce acţionaţi din umbră ?

— Eu am apreciat că da. Şi am să vă explic de ce : În momentul cînd primejdia avea să devină reală pentru Balthazar — respectiv pentru mine — Bob în nici un caz nu trebuia arestat mai înainte de a-mi da mie un respiro de patruzeci şi opt de ore. Înţelegeţi ?

— Explicaţi-vă !

— După sinuciderea lui Fîntînaru, primejdia a devenit reală pentru Bob. Din clipă în clipă, puteaţi să treceţi la arestarea lui, deoarece îl confundaţi cu Balthazar, respectiv cu mine. Or, aşa ceva în nici un caz nu trebuia să se întîmple înainte de, maximum, patruzeci şi opt de ore. Şi ca să nu se întîmple, i-am dat ordin lui Bob să aplice planul „Fortitude". L-a aplicat şi, trebuie să recunoaşteţi, a izbutit.

— Dacă astăzi sînteţi aici, în faţa noastră şi nu de bună voie, înseamnă că faptele nu s-au petrecut totuşi chiar aşa cum presupuneţi.

— Faptele s-au petrecut conform planului. Dar, probabil, după ce l-aţi arestat, Bob a vorbit mai mult decît trebuia.

— Bob n-a destăinuit nimic !

— Cum ? Chiar nimic, nimic ? Imbecilul ! Atunci înseamnă că v-aţi dat seama că aţi fost păcăliţi datorită faptului că a apărut în faţa dumneavoastră ca un picat din lună.

— Acum puteţi afla adevărul, domnule Balthazar. Bob n-a vorbit, fiindcă, atunci cînd l-am descoperit, era mort de cinci zile.

Balthazar pentru prima dată părea descumpănit.

— Imbecilul ! Înseamnă că în loc să se predea grănicerilor, s-a opus sau a încercat să fugă. Nu pricep ! În conformitate cu planul, trebuia, în cel mai rău caz, să se predea.

— Explicaţi în ce consta planul Fortitude.

— V-am spus. Să amîne arestarea lui cu patruzeci şi opt de ore. Bob a acţionat în conformitate cu planul. Dacă după primirea mesajului meu — *Uranus* — s-ar fi grăbit să părăsească ţara, ar fi fost arestat în cel mai bun caz la frontieră, adică numai după cîteva ore. Însă, acţionînd în conformitate cu planul, spre surprinderea dumneavoastră, în loc să se îndrepte înspre Nădlac, a plecat la Constanţa, respectiv spre litoral. Itinerarul acesta v-a derutat şi, pentru moment, aţi amînat arestarea lui. Presupun că aţi gîndit în felul următor : Dacă semnificaţia cuvîntului „*Uranus*“ ar fi însemnat pericol, oare i-ar mai arde acum lui Balthazar să se prăjească pe litoral ? Nu cumva se duce acolo să întîlnească pe cineva, poate pe unul din miile de turişti, ca să-i predea sau să primească vreun mesaj ? Nu, încă n-a venit timpul să-l arestăm. Mai bine să-l filăm, ca să vedem dacă se întîlneşte cu cineva. În definitiv, omul tot nu ne poate scăpa. Aşa am presupus că veţi gîndi. Şi n-am presupus greşit. Prima parte a planului a reuşit. Douăzeci şi patru de ore fuseseră cîştigate. Mai rămîneau tot pe atîtea. Atunci Bob a trecut la realizarea celei de-a doua părţi a planului. În timpul nopţii s-a volatilizat de la hotel, păcălind omul sau oamenii puşi să-l păzească. Observaţi, vorbesc aşa de parcă aş fi fost de faţă. În realitate, nu fac decît să vă expun detaliile planului „Fortitude“. Continuînd deci,

Bob, după ce izbuteşte să iasă neobservat din hotel, s-a deplasat spre frontieră, cu mijloace de locomoţie întîmplătoare, dinadins ca, a doua zi, să se găsească destui martori, care să declare că, în timpul nopţii, au avut ca pasager un „turist străin" pe care l-au dus pînă în localitatea X sau Y. Sper că a izbutit să lase destule „urme" după care să-l identificaţi.

— A izbutit ! confirmă Ducu.

O dată ajuns la frontieră, sau în imediata ei apropiere, Bob s-a ascuns poate într-o porumbiştc, poate în alt loc şi a stat acolo toată ziua. În noaptea următoare la fel. Pe urmă... Gata ! Mai departe nu ştiu ce s-a întîmplat, de vreme ce afirmaţi că Bob este mort. Conform planului „Fortitude", după scurgerea celor patruzeci şi opt de ore, trebuia să se întoarcă la Mamaia, sau eventual să se predea grănicerilor. Dar, şi într-un caz, şi în celălalt, la anchetă trebuia să dezvăluie conţinutul planului „Fortitude", argumentînd că rolul său s-a rezumat, mai întîi în a mă dubla, iar mai tîrziu, de a-mi facilita fuga din România, făcîndu-vă să credeţi că el, Bob, intenţiona să treacă fraudulos frontiera. Iată, domnule anchetator, în ce a constat planul „Fortitude".

Balthazar tăcu. Aştepta să i se pună alte întrebări. Ducu însă se gîndea la cele aflate. Îl intriga faptul că Bob se abătuse de la dispoziţiile planului „Fortitude". De ce ? Cînd destinul i-l scosese în faţă pe Detunatu, trecuseră patruzeci şi opt de ore. De ce nu se predase grănicerului ? Îl amuzase spaima terifiantă a ostaşului care în aşa măsură, încît se pretase la jocul acela absurd şi grotesc, care pînă la urmă avea să-i fie fatal ? Poate !... De fapt, era singura explicaţie, cît de cît plauzibilă.

— Curajos băiat Bob dacă nu l-au speriat riscurile, ironiză Bogdan.

— Evident, riscurile erau inevitabile. Nu însă prea mari, de vreme ce paşaportul său era în regulă. De altfel, trebuie să ştiţi că Trustul înţelege să plătească bine pe cei ce au de suportat riscuri în îndeplinirea unei misiuni. V-aţi mira dacă aţi afla cît de bine.

— O ultimă întrebare, domnule Balthazar. În conformitate cu planul „Fortitude", timp de patruzeci și opt de ore, Bob trebuia să ne atragă pe urmele sale, timp înăuntrul căruia dumneavoastră urma să vă puneți la adăpost dincolo de frontierele de stat ale României. De ce n-ați făcut-o ?

— Ați uitat-o pe Melania Sachelarie ? N-am vrut să plec din țară mai înainte de a încerca să reintru în posesia materialelor pe care mi le sustrăsese. Mă interesau mai puțin, aș spune chiar de loc, indigourile și banda de magnetofon. Am doar o memorie excelentă, domnilor, ci schema aparatului inventat de inginerul Bacalu. Fiindcă, între timp, planul nostru de a-l scoate din țară pe inginer fusese dat peste cap datorită gafei imbecilului de Cornelis. Pînă a nu-mi fi sustrasă și schema de către Melania Sachelarie, nu apucasem s-o studiez, așa că n-o aveam în cap. Trebuia, neapărat, s-o obțin de la ea, cu orice preț. Din păcate, n-am izbutit. În schimb, pertractînd cu ea, n-am mai putut pleca înăuntrul celor patruzeci și opt de ore prevăzute prin planul „Fortitude". V-am spus doar că Melania este o femeie extraordinară.

— Asta înseamnă că ați pus mai presus decît propria dumneavoastră securitate dorința de a obține schema aparatului. Și este de mirare, domnule Balthazar.

— Domnilor, riscul ține de meserie. Dar oare, teoretic vorbind, plecarea mea din România, după scurgerea celor patruzeci și opt de ore, prezenta un pericol chiar atît de mare ? După calculele mele de atunci, nu. Și iată de ce : Conformîndu-se planului „Fortitude", Bob se înapoiase între timp la Mamaia sau se lăsase prins de grăniceri. Și într-un caz, și în celălalt dumneavoastră, Securitatea, erați acum încunoștințați, din declarația lui, că totul fusese un truc și că, la ora cînd îl anchetați, de cel puțin douăsprezece ore nu mă mai aflam în România. Aveați vreun motiv să bănuiți că, totuși, nu plecasem și, în consecință, să luați măsuri ca să fiu arestat la frontieră ? Nici unul ! Rațional, nici unul. Și cu toate acestea, m-ați înhățat. Performanța mi se pare de neînțeles. Cu atît mai de neînțeles, acum, cînd știu, de la dumneavoastră,

că Bob este mort, probabil împușcat, și că, deci, n-ați avut cunoștință de planul „Fortitude". Dacă el n-a vorbit, în mod normal ar fi trebuit să fiți convinși că cel împușcat este Balthazar, așa cum tot timpul ați crezut că este, pînă a nu-l împușca. Fiindcă de existența a doi Balthazar e sigur că ați aflat-o abia de la mine. Atunci, cum se face că m-ați arestat ?

— Domnule Balthazar, noi sîntem aceia care punem întrebări.

— Știu !... Știu !... Credeam că totuși îmi veți face această favoare.

— Domnule Balthazar, pentru astăzi cred că este suficient.

Sună. Un plutonier major veni să-l ia pe Balthazar. Ducu oftă ușurat. Era satisfăcut de felul cum decursese interogatoriul.

— Ei, ce zici, bătrîne ? întrebă Bogdan.

Ducu nu apucă să-i răspundă, fiindcă sună telefonul.

III. Melania Sachelarie

Apartamentul zece era la etajul doi. Pe Bogdan îl însoţea sublocotenentul Picioruş. Cînd sună, Bogdan pipăi în buzunar ordinul de arestare emis pe numele Melaniei Sachelarie. Sună prelung, de mai multe ori, dar nimeni nu răspunse. În schimb, de fiecare dată se auzea dinăuntru lătratul unui cîine.

— Pesemne că nu-i acasă, îşi dădu cu părerea Picioruş.

Bogdan nu răspunse. Nu-i plăcea cum lătra cîinele. La început, un lătrat normal, care apoi, prelungindu-se, se transforma într-un fel de urlet.

— Picioruş, cîinele latră sau urlă ? ceru părerea subalternului său.

— Tovarăşe căpitan, mai mult urlă decît latră.

— Picioruş, mi se pare că am sosit prea tîrziu. Credeţi că pasărea a zburat ?

— A, nu asta. Cîinele ăsta... Picioruş, cîinele urlă. Şi un cîine urlă aşa numai cînd i-a murit stăpînul.

— Oare ?

— Picioruş, ia vezi cum putem pătrunde în casă.

Cinci minute mai tîrziu, Bogdan şi Picioruş se aflau în apartament. Un şoricar le ieşi în întîmpinare, gudurîndu-se şi schiaunînd. Cîinele îi conduse în dormitor. Jos, la picioarele patului, o descoperiră pe Melania Sachelarie. Bogdan înţelese. Femeia îşi zburase creierii. Revolverul se află lîngă ea. După ce se împuşcase, arma îi scăpase din mînă.

— Tovarăşe căpitan, mi-e teamă că am luat plasă.

— Anunţă procurorul de serviciu. Pe tovarăşul maior îl anunţ eu.

Zece minute mai tîrziu, echipa tehnico-ştiinţifică se afla în plină activitate.

Apartamentul ocupat de Melania Sachelarie era mobilat cu mult gust. Mobilă veche, de valoare, obiecte de artă, multe tablouri ale unor pictori renumiţi, cîteva foarte frumoase şi preţioase covoare de Smirna. Într-un seif, în perete, camuflată înapoia unui tablou de Luchian, fu descoperită o casetă plină cu bijuterii de mare valoare. Desigur, era greu de presupus că fosta stenodactilografă-poliglotă pînă la pensionare - fusese pensionată la vîrsta de treizeci şi şase de ani şi profesoară particulară de limbă franceză şi engleză în cei cinci ani de după pensionare, izbutise să achiziţioneze din leafă şi pensie - ambele modeste — tablourile, obiectele de artă şi bijuteriile. Totuşi nu se putea trage concluzia că buna ei stare materială avea ca sursă cîştiguri ilicite. (Melania Sachelarie fusese fiica unui colonel care, înainte de război, prin anii 1938—1940, făcuse trafic de valută şi bijuterii. Ulterior colonelul se împuşcase). Dar, dacă în ceea ce priveşte mobila, tablourile şi bijuteriile exista o justificare din punct de vedere al sursei, în schimb, pentru cei o sută de mii de lei, găsiţi într-un coş cu rufe murdare, nu există nici una. Dar dovada cea mai elocventă a activităţii ei de spioană fu descoperită ceva mai tîrziu : indigourile ascunse într-un plic.

Percheziţia prelungită luă în cele din urmă sfîrşit, fără ca să se dea de urma benzii de magnetofon, a aparatului şi a schemei acestuia. Rezultatul negativ impunea, cu necesitate, una dintre aceste două ipoteze : ori Melania Sachelarie le ascunsese în altă parte, ori le dăduse în păstrarea unui complice. Prima ipoteză părea puţin probabilă, iar cea de-a doua şi mai puţin. Balthazar divulgase numele tuturor componenţilor reţelei. Or, era greu de presupus că el, cu bună ştiinţă, trecuse sub tăcere numele acelui complice. Dacă nu-l amintise însemna că, de fapt, nu exista. Mai mult decît atît, dacă Melania Sachelarie

avusese, într-adevăr, în altă parte, o ascunzătoare sigură, de ce nu pusese acolo, la adăpost, și indigourile ? Sau invers : dacă mai exista un complice, încă nedivulgat de Balthazar, de ce Melania nu dăduse acestuia în păstrare și indigourile, așa cum procedase cu banda de magnetofon și cu aparatul ? Erau obiecții care, în nici un caz, nu puteau fi ignorate.

Misterul se lămuri, cînd medicul legist ajunse la concluzia că Melania Sachelarie fusese împușcată din imediata apropiere, dar în nici un caz cu țeava lipită de tîmplă, așa cum ar fi trebuit să se întîmple dacă, într-adevăr, s-ar fi sinucis.

— Ducule, nu cumva i-a făcut de petrecanie Balthazar ? își dădu cu părerea Bogdan.

— Crezi ?

— Mă rog, și de ce ți se pare chiar atît de imposibil ? Nu ne-a declarat Balthazar că Melania Sachelarie urma să fie curățată ulterior ? Atunci cînd a hotărît pedepsirea ei, Corbeanu încă nu fusese arestat, iar Fîntînaru încă nu se otrăvise. Dar, după arestarea primului și sinuciderea celui de-al doilea, lichidarea ei a devenit imposibilă, nemaiexistînd cine să execute sentința. Or, într-o asemenea situație, ce altceva îi rămînea lui Balthazar decît să-i facă de petrecanie cu mîna lui ?

— Nu ! Melania Sachelarie n-a fost lichidată de către Balthazar.

—Nu ? Atunci de către cine ?

— Ai răbdare, măi băiete ! Ai să afli curînd.

— Curînd ? Cînd ?

— Încă în cursul acestei zile vom fi în măsură să-l arestăm pe asasinul Melaniei Sachelarie.

— Bătrîne, nu mă fierbe în zeama mea, te conjur !

— Nu te fierb, măi băiete, te fierbi singur. Părerea mea este că ai proceda mult mai bine dacă ai face un efort de gîndire. Fă-l, și ai să vezi că n-ai să mai fierbi în zeama ta.

În după-amiaza aceleiași zile, Ducu se afla la birou și examina amprentele descoperite în apartamentul Mela-

niei Sachelarie. Amprentele fuseseră relevate de pe un colț al ramei tabloului care camufla seiful unde găsiseră caseta cu bijuterii. Amprentele confirmau ceea ce, de altfel, Ducu bănuise de la început. Că asasinul, deși avusese cunoștință de existența bijuteriilor, nu se atinsese de ele. Asta însemna că mobilul crimei nu fusese jaful, ci altceva. Ce anume, nu era greu de presupus : furtul benzii de magnetofon și a aparatului. Criminalul, după ce izbutise să intre în posesia lor, o omorîse. Dar oare descoperise și indigourile ? Dacă da, de ce nu le șterpelise și pe acestea ?

Telefonul sună. Ducu, înainte de a ridica receptorul, se uită la ceas. Erau orele optsprezece.

— Alo ? Da !

— Tovarășe maior, vă raportez că a sosit Mărgărit S. Mărgărit.

Ducu acoperi cu palma receptorul și se adresă lui Bogdan care tocmai intrase în birou :

— Du-te, te rog, și adu-l sus pe Mărgărit S. Mărgărit. E punctual ca un neamț. Pe urmă, către acela care îl anunțase : Vine imediat capitanul Tudorașcu să-l ia.

Cîteva minute mai tîrziu, Mărgărit S. Mărgărit trecu pragul biroului.

Vă salut respectuos, tovarășe maior.

Și se înclină foarte reverențios.

— Ia, te rog, loc !

Mărgărit S. Mărgărit luă loc pe scaunul indicat de maior. Avea o figură radioasă, deși puțin cam emoționată.

— Tovarășe maior, sînt bucuros că v-am putut ajuta. Vedeți, v-am spus eu că, pînă la urmă, am s-o descopăr. Nu degeaba sînt eu oleacă ditictiv.

Ducu nu-i răspunse. Căută într-un dosar și scoase de acolo o foaie de hîrtie.

— Dacă ești oleacă ditictiv, ai putea să-mi spui cam ce-ar putea fi această foaie de hîrtie ?

Mărgărit S. Mărgărit, luînd în serios invitația maiorului, se gîndi puțin, pe urmă exclamă cu un aer triumfător :

— Tovarășe maior, zău că nu meritam ! Nu mi-am făcut decît datoria de cetățean al Republicii.

— Ce nu meritai, Mărgărit S. Mărgărit ?

— Nu-i aşa că hîrtia din mîinile dumneavoastră este decretul unei decoraţii ?

— Nu, Mărgărit S. Mărgărit. Este un ordin de arestare emis împotriva dumitale.

Mărgărit S. Mărgărit îngălbeni, dar îşi reveni imediat. Schiţînd, cu mari eforturi, un zîmbet, spuse :

— Desigur, glumiţi, tovarăşe maior.

— Ştii foarte bine că nu glumesc, Mărgărit S. Mărgărit, şi ţin să-ţi pun în vedere că, dacă ai de gînd să ne îndrugi braşoave va fi numai în detrimentul dumitale.

Mărgărit S. Mărgărit îl străfulgeră pe maior cu nişte priviri care, dacă ar fi avut putere, sigur că l-ar fi ucis. Pe urmă, furia îl părăsi, încet-încet, făcînd locul unei aparente docilităţi.

- Tovarăşe maior, sînt în aşa măsură uluit de acuzaţia nedreaptă pe care mi-aţi adus-o, încît nu mă simt în stare să-mi adun gîndurile.

În clipa aceea, intră pe uşă Picioruş. Se apleacă la urechea lui Ducu, raportîndu-i ceva în şoaptă. Acesta dădu din cap aprobativ, pe urmă, după ce sublocotenentul părăsi biroul, adresîndu-i-se lui Mărgărit S. Mărgărit :

— Ca să nu mai pierdem vremea, ţin să te anunţ că au fost descoperite, nu acasă la dumneata, ci în magazia de lemne din locuinţa mamei dumitale, ascunse sub o grămadă de cărbuni, atît banda de magnetofon cît şi aparatul inventat de inginerul Bacalu.

Mărgărit S. Mărgărit gemu ca o vită înjunghiată, după care izbucni aproape răcnind :

— Cum dracu aţi ajuns să mă bănuiţi ?

— Fiindcă ai acţionat ca un... *ditictiv* prost, Mărgărit S. Mărgărit.

Colonelul Rareş era bine dispus. Cînd Ducu şi Bogdan intrară pe uşă, mai apucară să-l audă fredonînd aria „Erai tu" din „Bal mascat". Era dovada evidentă a bunei sale dispoziţii.

— Luaţi loc, băieţi ! îi invită. Cînd plecaţi ?

— Mîine, tovarăşe colonel.

Tot la Sighişoara ?

Bineînţeles. Bogdan a şi telefonat lui Frau Gerta ca să ne aştepte.

— Odihna e binemeritată. Toată lumea e de acord. Apoi după o scurtă pauză : N-am putea spune că Balthazar nu ne-a dat multă bătaie de cap.

— Tovarăşe colonel, după părerea mea, a fost cel mai... cel mai al naibii caz din cîte am avut de rezolvat, îşi spuse părerea Bogdan.

— Mda, n-a fost de loc uşor, recunoscu şi Ducu.

Ingenioasă ideea să lucreze cu acoperire. Noi stăteam cu ochii pe falsul Balthazar şi adevăratul Balthazar acţiona nestingherit. Probabil că, în mare măsură, succesele şi faima lui de superspion se datorau acestei metode de a lucra cu dubluri.

— Fără îndoială, tovarăşe colonel. Aici, la noi, lucrînd numai cu o singură dublură, numai puţin a lipsit să ne scape. Îmi închipui cît de greu este să-i vii de hac atunci cînd se foloseşte de două. În orice caz, Balthazar nu-şi poate explica de fel cum de am izbutit să-l înhăţăm.

— Chiar nu-şi poate explica, Mănăilă ?

— Nu, tovarăşe colonel. Şi, să ştiţi, pe bună dreptate. El gîndeşte aşa : Voi aţi fost tot timpul convinşi că Bob este Balthazar. Or, atunci cînd l-au împuşcat grănicerii — el aşa crede — în mod logic trebuia să ajungeţi la concluzia că Balthazar este mort, fiindcă de existenţa unui al doilea Balthazar habar n-aveaţi.

— Asta-i cam aşa, Mănăilă.

— Bineînţeles, tovarăşe colonel. Numai că el nu are de unde să ştie că punctele de frontieră n-au fost recent sesizate, ci la numai cîteva ore după venirea în ţară a lui Bob. La numai cîteva ore, ele au primit cîte o fotografie de-a lui, însoţită de un ordin care cerea ca individul din fotografie în nici un caz să nu fie lăsat să iasă din ţară fără o prealabilă aprobare din partea noastră. Măsura aceasta, atunci, nu era absolut necesară, mai ales că venise în România cu maşina, pentru a nu mai aminti faptul că se afla în obiectivul nostru, ziua şi noaptea. Dar am luat

această măsură de maximă prudență, fiindcă era „marele Balthazar". Și fiind „marele Balthazar, îmi era greu să prevăd în ce fel va reacționa. Evenimentele au dovedit că am procedat bine.

Bogdan strîmbă din nas :

— Marele Balthazar !... În ceea ce mă privește, vă declar că nu m-a convins că merită să i se spună *marele Balthazar*. Ce-o fi făcut în altă parte, nu știu ; dar aici, la noi, s-a descurcat destul de prost.

— Dacă Melania Sachelarie nu ar fi fost agent dublu, Balthazar ne-ar fi făcut multe zile amare și, poate, pînă la urmă, ne-ar fi scăpat printre degete, observă Ducu.

— Crezi că din cauza asta Balthazar a scrintit-o ? se miră Bogdan.

În cea mai mare măsură. Să recapitulăm evenimentele : „Trustul Nebel obține informația, deosebit de prețioasă, — pe ce cale nu știm și probabil nu vom ști niciodată — că forțele noastre armate sînt pe punctul de a fi dotate cu tancul A.N., superior tuturor tipurilor de tancuri existente în prezent în lume. Bineînțeles, Trustul ține neapărat să intre în posesia caracteristicilor tehnice ale acestui tanc. Cum procedează ? Cere rețelei, condusă de Melania Sachelarie, să le obțină. Numai că, la scurtă vreme după aceea, Trustul este informat că nu poate avea deplină încredere în ea, fiind agent dublu. În fața acestei situații, și avînd în vedere importanța mizei, se hotărăște să-l trimită în România pe Balthazar, cu dubla misiune : pe de o parte, să obțină informațiile necesare în legătură cu noul tanc, iar pe de alta, să reorganizeze rețeaua, înlocuind-o și lichidînd-o pe Melania Sachelarie. Melania Sachelarie, însă, simte că Trustul a început s-o bănuiască de joc dublu. Dacă Trustul o suspectează de trădare, înseamnă că cineva din rețea l-a informat. Cine însă ? Bănuielile ei cad asupra lui Pendeleanu. De ce asupra lui ? Fiindcă Pendeleanu este agentul în care Trustul pune mare bază, de vreme ce Balthazar, atunci cînd sosește în țară, ia în prealabil legătura cu el. Bănuindu-l, deci, pe Pendeleanu, dar neîndrăznind să-l suprime,

organizează supravegherea lui, instalînd microemiţătoare, atît în apartamentul acestuia cît şi în acela al Matildei Grigoriu. (Cunoştea probabil amiciţia dintre ei). Nu ştim însă dacă Melania apucase să instaleze microemiţătoarele înainte de întrevederea lui Balthazar cu Pendeleanu sau după.

— Înainte, în nici un caz. Fiindcă Bacalu ne-a declarat că în ziua în care l-ai descoperit de la fereastra garsonierei lui Pendeleanu, abia atunci, pentru prima dată, o făcea pe cerşetorul.

— Asta ar fi şi n-ar fi un argument. Fiindcă noi nu putem şti dacă Melania Sachelarie n-a folosit, înaintea lui, pe altcineva. În orice caz, indiferent cum s-au petrecut lucrurile, datele problemei rămîn aceleaşi. Melania Sachelarie era direct interesată să afle ce se va discuta în cazul în care Balthazar îl va vizita pentru a doua oară pe Pendeleanu. Dacă cei doi s-au mai întîlnit, nu ştim. Probabil că nu, fiindcă între timp, Pendeleanu s-a sinucis. S-a sinucis şi Nora Solcanu. Două sinucideri de pe urma cărora însă Melania Sachelarie nu a tras foloase. Şi nu a tras, fiindcă Balthazar apucase să se convingă că ea lucra şi pentru altcineva. Dar, spre neşansa ei, şi celălalt stăpîn a prins de veste că ea trădează. Din declaraţiile lui Mărgărit S. Mărgărit reiese deci că şi aceasta a doua reţea — modestă dacă ţinem seama că nu era formată decît din Mărgărit şi Melania — urmărea acelaşi obiectiv major: obţinerea caracteristicilor tehnice ale tancului A.N. Deci, bănuind că Melania nu joacă cinstit, cea de-a doua oficină îl însărcinează pe Mărgărit S. Mărgărit s-o supravegheze îndeaproape iar în cazul în care bănuiala se confirmă, s-o suprime. Iat-o, dar, pe Melania în pericol de a fi lichidată de către ambele oficine de spionaj. Prinsă între ciocan şi nicovală, se hotărăşte să renunţe la jocul ei dublu şi să treacă de partea lui Mărgărit. De ce a preferat această a doua reţea, nu ştim şi nici nu vom şti vreodată. Probabil s-a temut mai mult de oficina reprezentată prin Mărgărit decît de Trust. Ca să recapete încrederea pierdută, fură de la Balthazar indigourile, banda de

magnetofon, aparatul și schema, și le predă lui Mărgărit. Din păcate pentru ea, isprava aceasta a ei nu-i ajută la nimic. Nemaiavînd încredere în ea, și obținînd ceea ce voia să obțină, Mărgărit o sacrifică.

— Mărgărit pretinde că, inițial, n-a avut intenția s-o omoare, observă Bogdan. Minte ?

— Nu minte. Inițial, Mărgărit voia ca, punîndu-ne pe urmele ei, Melania să fie arestată. În acest scop s-a prezentat la secția de miliție, dînd declarația pe care o cunoașteți, iar mai tîrziu, cînd l-am audiat noi, luîndu-și angajamentul ca, folosind aptitudinile sale de „ditictiv", să-i dea de urmă. Era un joc periculos, pentru el, de care, pînă la urmă, și-a dat seama. A renunțat, preferînd s-o suprime, ceea ce a constituit o greșeală nu mai puțin gravă. Ca noi să nu avem nici un fel de dubiu cu privire la vinovăția Melaniei, a ascuns plicul cu indigourile în cartea unde l-am găsit, dar nu mai înainte de a le copia. Cam în felul acesta s-au petrecut faptele, conchise maiorul.

Bogdan începu să rîdă cu poftă.

— De ce rîzi ? îl întrebă colonelul surprins.

— Mi-am adus aminte ce mutră a făcut Mărgărit S. Mărgărit cînd tovarășul maior i-a pus sub ochi mandatul de arestare. Era stupefiat, incapabil să înțeleagă cum de am ajuns să-l bănuim.

Amintindu-și la rîndul său, Ducu zîmbi amuzat :

— Nici cînd i-am citit declarația dată la miliție și nici cînd l-am audiat, nu l-am bănuit o clipă. Abia cînd am aflat, de la Balthazar, că Melania Sachelarie lucra pentru doi stăpîni, mi-am dat seama că tot ceea ce el declarase era minciună. Mințise că se adăpostise într-o noapte, pe strada Filitti, din cauza ploii și că numai din întîmplare avusese prilejul s-o facă pe „ditictivul". În realitate, nemaiavînd încredere în ea, Mărgărit a urmărit-o și a văzut-o intrînd în posesia plicului adus de Nora Solcanu, pe care apoi l-a predat lui Balthazar. Mi-a sărit mai ales în ochi „optimismul" lui că, pînă la urmă, cu talentul lui de „ditictiv", va da de urma misterioasei

necunoscute cu voce fermecătoare. Îndrugîndu-ne asemenea braşoave, Mărgărit îşi pregătea terenul ca să-şi pună în aplicare prima variantă a planului său, adică de a o pierde pe Melania Sachelarie, predîndu-ne nouă, supravegherea lui ulterioară, dar mai ales, percheziţia la locuinţa mamei sale mi-am confirmat că bănuiala mea fusese întru totul justificată. E clar, nu, tovarăşe colonel ?

— Mda ! Ceva însă nu ne putem explica în măsura în care ne-am dori-o, Mănăilă. Sinuciderile... Modul ciudat în care s-au petrecut.

— Aveţi dreptate, tovarăşe colonel. Sinuciderile ne-au intrigat prin lipsa lor de justificare. Pendeleanu, de pildă. Nu era un om prost. Dimpotrivă. Dovadă : faptul că a jucat cu noi tare de tot. Cînd l-am interogat, aproape că ne-a spus adevărul...

— Adică ? vru să ştie Bogdan care nu înţelegea la ce anume se referea Ducu.

— Păi da ! A negat că se cunoaşte cu familia Simionescu ? Nu. A negat că s-a introdus în apartamentul lor, în lipsa amîndurora ? Nici asta n-a negat. Numai că, recunoscînd faptele, le-a dat o interpretare falsă, debitîndu-ne povestioara cu scrisorile primite, chipurile, de la Irina Simionescu, scrisori pe care, prudent, le ticluise dinainte. Mai mult, alternînd adevărul cu minciuna, a mers pînă acolo, încît a cutezat să atribuie Irinei Simionescu vocea fermecătoare a Melaniei Sachelarie, rezidenta lui. Nu. Pendeleanu n-a fost de loc prost. Aproape că izbutise să mă ducă de nas. Pe de altă parte, probabil că şi în calitate de spion adusese Trustului servicii importante, de vreme ce Balthazar, atunci cînd vine în ţară, ia mai întîi cu el legătura. Şi cu toate acestea, se spînzura cînd, de fapt, nici o primejdie reală şi imediată nu-l ameninţa. (Fac abstracţie de conţinutul ciudat al bileţelului pe care mi l-a adresat înainte de a-şi pune ştreangul de gît, care e posibil să fi fost conceput dinainte, dinadins în acest fel, pentru a mă induce în eroare). Pe urmă, sinuciderea Norei Solcanu. Ea avea, şi mai puţin decît Pendeleanu, motive să-şi pună capăt vieţii asupra ei neplanînd nici un fel de bănuială. Şi cu toate acestea, s-a aruncat pe fereastră.

— De ce ? vru să ştie Bogdan.

Dar Ducu, ca şi cînd n-ar fi auzit întrebarea, continuă :

- - Atît în ceea ce priveşte pe Pendeleanu, cît şi pe Nora — pe Fîntînaru îl exclud, fiindcă sinuciderea lui e justificată : s-a otrăvit cînd noi înconjuraserm casa şi cînd pentru el nu mai exista nici o posibilitate de salvare — chit că nu exista primejdia imediată de a fi arestaţi, totuşi vinovăţia lor era reală. Din acest punct de vedere privită, sinuciderea lor are, în ultimă instanţă, cît de cît, o explicaţie. Dar ce trebuie să credem, mai exact, ce explicaţie trebuie să dăm tentativei de sinucidere a Matildei Grigoriu, de vreme ce ea este absolut nevinovată ?

— Ei bine, după dumneata, care este explicaţia ? întrebă, de data asta, colonelul Rareş.

— Tovarăşe colonel, niciodată nu vom cunoaşte, cu certitudine, adevărata explicaţie a acestor ciudate sinucideri. Totuşi, după părerea mea, Melania Sachelarie a fost înzestrată de natură cu o mare putere de sugestie. Noi n-am avut prilejul — şi este păcat — s-o auzim vorbind. Deci, nu ştim, nu ne putem da seama ce ar trebui să înţelegem prin expresia *„voce fermecătoare"*. Personal, înclin să cred că vocea ei apărea fermecătoare datorită forţei ei de sugestie. Gîndiţi-vă, de pildă, cum se comportă Bacalu : Fiindcă nu poate rezista farmecului vocii ei fermecătoare, se deghizează în cerşetor şi se pretează la ceea ce ştim că s-a pretat. Merg mai departe, tovarăşe colonel, şi nu mă sfiesc să declar că nu este de loc exclus ca puterea de sugestie a Melaniei Sachelarie să se fi manifestat nu numai în forma aceasta, relativ minoră, a sugestiei verbale, ci şi a sugestiei de la distanţă, a sugestiei telepatice. Dacă ipoteza aceasta este adevărată - - şi eu cred că da — atunci mi se pare mult mai credibil că Nora Solcanu şi Paraschiv Pendeleanu s-au sinucis nu fiindcă îi mustra conştiinţa, ori de teama consecinţelor, ci fiindcă Melania Sachelarie, prin puterea ei de sugestie, şi folosind nu ştiu ce mijloace, le-a impus aceasta. Din două una, tovarăşe colonel : ori acceptăm sinuciderile ca normale, şi în cazul acesta nu mai trebuie să căutăm vreo altă expli-

cație, ori, dacă ne șochează ciudățenia lor — așa cum singur ați remarcat — atunci nu văd de ce n-am acceptat explicația pe care am formulat-o.

— De acord, Mănăilă. Ipoteza dumitale este singura care explică ciudățenia celor două sinucideri : a lui Pendeleanu și a Norei Solcanu. Da, dacă aceștia și-au pus capăt vieții, supunîndu-se poruncii transmisă, prin telepatie, de către Melania Sachelarie, atribui aceeași cauză și tentativei de sinucidere a Matildei Grigoriu ?

— Bineînțeles, tovarășe colonel.

— Dar ce interes avea Melania Sachelarie ca Matilda Grigoriu să se sinucidă de vreme ce ea nu făcea parte din rețea ?

— Nu trebuie să uităm, tovarășe colonel, în ce împrejurare Matilda Grigoriu a încercat să se arunce de pe balcon. Noi, eu și cu Bogdan, ne aflam la ea, o audiam. O audiam, și microemițătorul, instalat sub tăblia mesei, înregistra și transmitea mai departe...

— Melaniei Sachelarie ?

— Exact ! Transmitea Melaniei Sachelarie conținutul dialogului dintre noi și Matilda Grigoriu. Fără îndoială. Melania Sachelarie era la curent cu prietenia dintre Matilda Grigoriu și Pendeleanu, dar nu știa pînă unde mersese Pendeleanu cu sinceritatea față de prietena lui. Vreau să spun că nu știa dacă îi destăinuise ceva în legătura cu ea, Melania. Aduceți-vă aminte, că Matilda Grigoriu s-a repezit să se arunce pe fereastră tocmai cînd eu insistam, punînd întrebări suplimentare, asupra femeii cu voce fermecătoare. Asta ce poate să însemne ? Poate să însemne că Melania Sachelarie, temîndu-se ca nu cumva Matilda să ne dezvăluie ceva care o privea direct, i-a poruncit, *telepatic*, să se sinucidă.

— Mda, ar fi aceasta o ipoteză...

— Sortită să rămînă, pentru totdeauna, doar o ipoteză

— Dar una adevărată, tovarășe colonel ! Una care echivalează cu o certitudine.

Cîteva minute, în birou se așternu liniștea. Bogdan care îl privea pe șeful său cu admirație, își spuse :

„E dat naibii, bătrînul !“

Colonelul se ridică.

— De fapt, eu v-am chemat să vă urez petrecere plăcută în scurta vacanță, și cînd colo, ne-am luat cu vorba. Dar acum, gata ! Drum bun, băieți !

Strînse mîna fiecăruia și, cîteva clipe mai tîrziu, Ducu și Bogdan părăseau biroul colonelului Rareș.

— Bătrîne, eu o șterg la Baia Centrală. Știi că nu mă pot deconecta decît dacă încep prin a face o baie de aburi. Am plecat !

— Stai, mă zăbăucule, că merg și eu cu tine.

Cuprinsul

Partea întîi

I. ...Şi totuşi spionul a trecut 7
II. Dispariţia caporalului Detunatu . . . 20
III. Diagnosticul maiorului Radu Mănăilă . . 36
IV. Căpitanul Bogand Tudoraşcu îşi aminteşte 53
V. În definitiv, ce i s-a întîmplat lui Detunatu? 69

Partea a doua

I. Balthazar soseşte luni 81
II. Cîteva indicii în legătură cu cel de-al doilea mag 99
III. Incredibilele explicaţii ale lui Paraschiv Pendeleanu 114
IV. Domnul Henry Balthazar 134
V. O sinucidere absurdă şi un cerşetor care dispare în chip misterios 145
VI. Epidemia de sinucideri continuă . . . 161
VII. Cine-i falsul cerşetor? 177
VIII. Matei Corbeanu a spus adevărul? . . 203
IX. Dispariţia inginerului Toma Bacalu . . 221
X. O captură neaşteptată 238
XI. Destăinuirile inginerului Toma Bacalu . 257
XII. Cercul se strînge 276

Partea a treia

I. Caporalul Detunatu vorbeşte 295
II. Planul „Fortitude" 315
III. Melania Sachelarie 335

Lei 8,50

EDITURA MILITARĂ